

Goriški volilci pred izbiro

MARKO MARINCIC

V Gorici in treh drugih občinah (Krmin, Gradez, Zagraj), kjer bodo 12. junija občinske volitve, so včeraj predložili kandidatne liste. Volitve z novim večinskim sistemom bodo se zlasti pomembne za Gorico, kjer se za župansko mesto potegujejo štirje kandidati, povezani z osmimi listami.

Kandidat desnice je komercialist Gaetano Valenti, ki ga je predlagalo gibanje Forza Italia, podpira pa ga tudi skrajno desno Nacionalno zavestništvo. V centru je prišlo do nenaravne povezave med Ljudsko stranko in Severno ligo, ki vsaka po svoje doživljata težko krizo in izgubljata oporo pri volilcih. Njun skupni kandidat je podjetnik Ennio Geromin. Še najširši poskus koalicije predstavlja t.i. transverzalo zavezništvo med Progresisti, SSK in Cittadini per l'Isontino, ki kandidira inženirja Bruna Crocettija. Kot outsider nastopa Renato Fiorelli, bolničar, ki ga podpirajo Zeleni.

Če upoštevamo izide nedavnih političnih volitev, je Valenti nesporni favorit za uvrstitev v balotazo. Kdo bo drugi? Geromin bi na papirju lahko računal na četrtno glasov, a bo najbrž zaradi krize in nesoglasij tako v Ligi kot v LS dobil precej manj glasov. Crocetti utesne imeti največ možnosti, če bo zbral glasove odprte in napredno usmerjene Gorice, pa tudi konsenz katoličanov in volilcev centra. Fiorelli računa na podporo volilcev, ki se zavzemajo za radikalnejšo spremembo na čelu občine.

Velika večina slovenskih družbenih in strankarskih komponent se opredeljuje za Bruna Crocettija, kandidata napredno usmerjenega centra in levice. Pripisuje mu največ možnosti za zaustavitev zmagovalnega pohoda desnice, ki bi privedel v mestno upravo tudi predstavnik skrajne desnice z zaskrbljivimi perspektivami za sožitje, sodelovanje ob meji in nasploh za socialne in demokratične pridobitve. Proti tej navedenosti bo potrebna v morebitni balotazi največja strnjjenost vseh demokratičnih goriških ljudi. Se prej pa bodo morali volilci uvrstiti v balotazo kandidata, ki bo lahko povezal vse različne dele te demokratične javnosti.

VLADA / BERLUSCONI JUTRI V SENATU

Večina pritiska na Ljudsko stranko

Iz Bergama Scalfarovo opozorilo vladi

Predsednik Oscar Luigi Scalfaro

RIM - Medtem ko premier Silvio Berlusconi v svoji rezidenci v Arcoreju pili govor s programskimi izhodišči, s katerim se bo jutri predstavil v senatu, si voditelji Kartela svobosčin prizadevajo, da bi si v senatu, kjer vladna koalicija nima večine, zagotovili zadostno podporo, da bi bila izglasovana zaupnica novi vladi. Pritisk je usmerjen predvsem na Ljudsko stranko, ki je ob tem vprašanju razdvojena. Predsednica Rosa Russo Jervolino je včeraj spet potrdila, da Ljudska stranka ne bo podprla Berlusconi, Roberto Formigoni pa bi bil pripravljen podpreti vlado, vendar ob zelo jasnih programskih pogojih. Tudi Formigoni je zavrnil kot nesprejemljivo Bossijevo in Finijevo grožnjo s predčasnimi volitvami.

Iz Bergama, kjer je obiskal akademijo Finančne straže, pa je predsednik republike Scalfaro naslovil vladi novo opozorilo. Paziti je treba, da se ohrani ravnovesje davčne pravičnosti, sicer se lahko podre sporazum o solidarnosti med državljani.

Na 2. strani

V BiH Muslimani in Hrvati v federaciji

ZENEVA - V prostorih ameriskega veleposlanstva v Zenevi so predstavnik Herceg-Bosne Kresimir Zubak, hrvatski zunanji minister Mate Granić in bosanski premier Haris Silajdžić slovesno podpisali sklepni dokument o muslimansko-hrvatski federaciji. Na slovesnosti je sodeloval tudi ameriški državni sekretar Warren Christopher, ki se je pred tem o bosanski krizi pogovarjal z ruskim kolegom Andrejem Kozirjevom. »Z Washingtonskim in Dunajskim sporazumom je ustvarjena trdna osnova za regionalno sodelovanje prihodnje federacije in Hrvatske,« je izjavil Christopher, ki meni, da je podpisan dokument prava pot za vzpostavitev miru v BiH. »Hrvatski in muslimanski narod sta pripravljena sodelovati s tretjo stranjo,« je dejal Kresimir Zubak, ki je tako srbsko stran ponovno povabil na pogajanja.

Na 10. strani

RIM / TISKOVNO SPOROČILO

Craxi toži, da ga sodstvo hoče popolnoma uničiti

RIM - Potem ko so me uničili politično, me sedaj hočejo pokončati se psihično in fizično. Tako v sporočilu, ki je prišlo v javnost včeraj, trdi bivši socialistični lider Bettino Craxi. Zahteva po odvzemu potnega lista je po njegovi oceni povsem neupravičena in je samo eno od nestetih dejanj nasilja, katerim je bil vse skozi podvržen. Zadnje case pa se pobude sodnikov proti njemu vrstijo z neobičajno bliskovitostjo, se pravi Craxi, tako da se jim branilci sploh ne morejo zoperstaviti, vsekakor pa gre za nasilno in svojevoljno onasanje sodne oblasti.

Včeraj pa so v neapeljskem zaporu zaslislali bivšega ministra za zdravstvo Francesca De Loren-

za, ki na vprašanja sodnice Laure Triassi ni hotel odgovarjati, češ da so ga zaslislali ze stinrajstkrat. Njegovi zagovorniki pa so vložili zahtevo, da se obravnavo prenese v Rim, in sicer na sodišče za ministre.

ULSTER

Irski premier obiskal ameriškega predsednika

INDIANAPOLIS - Irski predsednik vlade Alfred Reynolds je včeraj nenadno dopotoval na obisk k ameriskemu predsedniku Billu Clintonu v Indianapolis. Diplomata sta govorila o položaju na Severnem Irskem. Reynolds je Clintona med petnajstminutnim pogovorom seznanil z nedavnimi zahtevami krila Ire Sinn Fein. Včeraj je med protestantskimi politiki veliko prahu dvignila vest, da sta krilo Ire Sinn Fein in britanska vlada obnovila stike, ker naj bi Sinn Fein

zastavil vrsto vprašanj in zahteval »pojasnitev« deklaracije, ki sta jo decembra podpisala premiera Reynolds in Major. »Poteza Sinn Feina priča o tem, da se je Ira, ki se bori za konec britanske nadvlade na Severnem Irskem, odločila za taktiko zavlačevanja,« je izjavil vodja Ulsterke uni-onistične stranke Molyneaux. V Sinn Feinu pa poudarjajo, da deklaracije ne morejo potrditi, dokler ne bo povsem jasno britansko stališče, kako naj bi dosegli mir. (Agencije)

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Spet protest prebivalcev žavelj

Zaveljanci so včeraj spet protestirali in zahtevali od oblasti, naj tovorni promet skozi Skofije preusmerijo na mejni prehod Fernetiči.

Stran 2

Kras naj ščitijo sami Kraševci

Kmečka zveza, Združenje kraskih zasebnih lastnikov in Coldiretti najodločneje zavračajo sedanjo verzijo deželnega nacrta za ureditve »kraskega parka«.

Stran 3

SKP napoveduje ostro opozicijo

Predsednik SKP Armando Cossutta je med obiskom v Trstu napovedal brezkompromisno opozicijo novi vladi Silvia Berlusconi.

Stran 4

Občinske volitve na Goriškem

Včeraj je zapadel rok za kandidature na junijskih občinskih volitvah. V Gorici bo nastopilo osem list, v Gradezu šest, v Krminu pet, v Zagraju tri.

Stran 9

Danes Velika nagrada Monaka

Avstrijski voznik Wendlinger je se vedno v komi, kljub temu pa bo danes v Monte Carlu dirka formule 1 za veliko nagrado Monaka. Prvič v karieri bo z najboljšega položaja startal nemec Schumacher.

Stran 35

Na Volniku skupaj »gasile« enote z obeh strani meje

ZGONIK - Enote za civilno zaščito z zgoniskega območja in Sežane so včeraj na Volniku preverile svojo izurjenost v gašenju požarov. Pri vaji je sodeloval tudi helikopter (Foto Ferrari/KROMA)

Na 2. strani

V ITALIJI / ZA EVROPSKE VOLITVE

1.175 kandidatov

Vseh list je 19 - Moški daleč prevladujejo

RIM - Na volitvah, ki bodo v nedeljo, 12. junija, se bo za 87 sedežev v Evropskem parlamentu, kolikor jih pac pritice Italiji, potegovalo 1.175 dejanskih kandidatov. Stevilo vseh kandidatur znaša sicer 1.331, medtem ko jih je bilo na prejšnjih evropskih volitvah 994, vendar gre odsteti vse tiste, ki kandidirajo v več kakor enem samem volilnem okrožju.

V vseh petih okrožjih je navzočih dvanajst kandidatov, in to so: Mario Segni (Segnjev pakt), Gianfranco Fini (Nacionalno zavezništvo), Enrico Ferri (PSDI), Marco Pannella (Pannella-Reformisti), Carlo Ripa di Meana (Federacija zelenih), Umberto Bossi (Severna liga), Silvio Berlusconi (Forza Italia), Franco Stevenin (Union Valdotaïne) ter Anna

Sartori Gremmo, Gianvico Pirazzini, Carlo Riva Vercellotti in Alberto Seghesio (Lega Alpina Lumbarda).

Med kandidati tudi tokrat široko prevladujejo moski, saj jih je na vsakih 100 kandidatur kar 85, 1, medtem ko znaša to razmerje pri ženskah komaj 100:14, 9. Pac pa se lahko ženske potolazi-jo z »rekordoma« starostno najmlajše in najstarejše kandidature, in sicer z Antonello Silipigni (PSDI), ki se je rodila 7. maja 1969, ter Pierino Sala (LAL), ki je bila rojena 30. oktobra 1907.

Vseh kandidatnih list je devetnajst, medtem ko jih je bilo na prejšnjih volitvah stinrajst, a od teh jih je šestnajst prisotnih v vseh petih italijanskih okrožjih (leta 1989 jih je bilo dva-najst).

Vse zadnje novosti pri

EDI MOBILI

- EDINO PRODAJNO MESTO -

TRST - Ulica Baiamonti 3 - Tel. (040) 820766

Kuhinje:

moreluzzo

fantoni

MINOTTI

GRATTAROLA

SENAT / JUTRI ZAČETEK RAZPRAVE

Ljudska stranka zavrača pritisk Kartela svoboščin

Vlade najbrž ne bo podprl ideolog Lige Gianfranco Miglio

RIM - Medtem ko se je premier Silvio Berlusconi umaknil v svojo rezidenco v Arcore pri Milanu, kjer sporazumno z ministri pili programska izhodišča, s katerimi se bo jutri predstavil najprej v senatu in nato v poslanski zbornici, je pozornost političnih komentatorjev usmerjena na senat.

V visokem domu italijanskega parlamenta se bo odigrala odločilna partija. Kartel svoboščin namreč nima večine in imenovanje nekaterih senatorjev za podtajnike je se dodatno okrnilo njegovo številčno moč. Vladi pa bo najbrž odrekel tudi svoj glas senator Gianfranco Miglio. Ideolog Lige je v zadnjih časih namreč prišel navzkriž z vodstvom gibanja. Po njegovi oceni je tajnik Umberto Bossi preveč populist pri vprašanju federalizma, poleg tega pa ni izpolnil niti obljube, da bo skušal Migliu priboriti ministristvo za ustavne reforme. Ta resor je bil sicer zaupan predstavniku Lige Francescu Speroniju, ki pa ga Miglio ima za preveč popustljivega. Speroni je v družbi s senatorjem Staglienom v petek zvečer obiskal ideologa na njegovem domu, vendar kaže, da ga ni prepričal, in zelo verjetno je, da Miglio ne bo podprl Berlusconijeve vlade.

Zaradi številčne slabosti skuša Kartel svoboščin pridobiti vsaj posredno podporo centra, predvsem pa Ljudske stranke, ki v odnosu do vlade kolleba in je razdvojena. Tajnik Lige Umberto Bossi in koordinator Nacional-

nega zavezništva Gianfranco Fini sta pomoci Ljudske stranke skušala doseči s pritiskom. »Ce bi vlada v senatu ne dobila zaupnice, ni druge poti kot predčasne volitve,« sta z nekoliko grozečim tonom ugotavljala se v petek. Toda tak pritisk je izzval odpor tudi tistih demokršćanskih voditeljev, ki se zavzemajo za soočanje z vladno koalicijo. »Z grožnjami, ki so odraz sibičnosti, ni mogoče doseči podpore,« je poudaril včeraj Roberto Formigoni, ki je tudi kritiziral sestavo vlade, predvsem pa dejstvo, da sta bili zaupani Ligi dve ključni ministrstvi, in sicer za notranje zadeve in ustavne reforme. Formigoni je Berlusconiju postavil nekaj pogojev za podporo: jasne obveze v boju proti brezposelnosti, evropsko usmerjena zunanja politika, enakopravnost med javno in zasebno solo, skrb za okolje.

Z nekoliko spravljivejšim pristopom je podpora Ljudske stranke skušal doseči voditelj Krščanskega demokratskega centra Pierferdinando Casini, ki je Bossija in Finija popravil, čes, »nista grozila s predčasnimi volitvami, ampak le ugotavljala neko dejstvo«.

Težko je za zdaj reči, kako se bo odločila Ljudska stranka, ki je razdvojena. Na Formigonijevo spravljivost je nacelnik poslanske skupine Beniamino Andreotta odgovoril z ostrejšim stališčem in izključil možnost, da bi podprli vlado. Se ostrejšo opozicijo pa napoveduje Rosy Bindi, ki vodi levo strankino krilo.

SPET PROTESTI V MILJSKI OBČINI

»Tovorni promet le čez Fernetiče«

Problemi tudi na slovenski strani meje

Včerajšnji protest prebivalcev Žavelj in sosednjih vasi miljske občine (Foto KROMA)

MILJE - Italija bo predlagala Sloveniji, naj državi v poletnem času sporazumno preusmerita tovorni promet z Istro (v obe smeri) čez mejni prehod Fernetiči, ker je meja pri Skofijah preobremenjena z osebnimi avtomobili. To bo od slovenskih oblasti v kratkem zahtevala tržaska prefektura, potem ko je prebivalstvo Žavelj in drugih zaselkov miljske občine včeraj spet priredilo demonstrativni protest na državni cesti Trst-Koper. Čeprav domačini niso postavili cestnega bloka, je v dopoldanskih urah vseeno prislo do zastojev in do dolgih kolon, ki so upočasnile gost promet na območju mejnega prehoda.

Prebivalci Žavelj, ki že nekaj tednov protestirajo proti tovornjakom, so včeraj dosegli prvi uspeh. Tržaski prefekt Luciano Cannarozzo je popoldne sklical sestanek, na katerega je povabil predstavnike Dezele, miljske uprave in organov javne varnosti. Udeleženci so soglasali, da je protest domaćinov iz Žavelj povsem upravičen, zato je prefekt napovedal odredbo, s katero bo v poletnem času prepovedal vožnjo tovornjakov čez Skofije. Za tak ukrep pa Italija nujno potrebuje soglasje Slovenije, kjer je problem, kot kaže, ravno tako občuten.

Taka rešitev pa ustvarja celo vrsto težav. Tovorni promet bi preusmerili čez Fernetiče, kjer sicer posluje sodobno tovarno postajališče, italijanska carinska služba pa dela le od 14. ure dalje, kar povzroča znane težave in hude zastoje na terminalu. Odredba tržaske prefektore bi morala zato spodbuditi Rim, da tudi na Fernetičih vzpostavi mednarodne urnike carinske službe, ki v drugih državah posluje neprekinjeno noč in dan.

Dezela Furlanija-Julijska krajina bo spet posegla pri vladi in pri cestnem podjetju ANAS, naj pospešita gradnjo avtocestnega odseka med Lakotščem in Skofijami. Železniška uprava pa naj hkrati uvede železniško povezavo med miljsko občino in tržaskim mestnim središčem. Trasa je že dokončana, manjkajo pa se vsa dovoljenja pristojnih teles.

Zahteve prebivalcev Žavelj je na petkovi seji podprl tudi miljski občinski svet, ki je o tem izglasoval tudi politični dokument. Upravitelji pozivajo dezelnice in vladne oblasti (v tem primeru prefekturo), naj prisluhnejo protestom. Prebivalci Žavelj čakajo na razvoj dogajanj, v nasprotnem primeru napovedujejo še ostrejša protestna akcija.

Kaj pomeni obisk dr. Vencija pri SGPS?

DUŠAN UDOVIC

Prejeli smo in objavljamo:

V zadnjih nekaj letih, ki potekajo v znamenju sunkovitega spreminjanja razmer v svetu, Evropi, pa tudi pri nas, smo imeli priložnost videti marsikaj. S časi se neizbežno spreminjajo tudi ljudje, nekateri pa preprosto potrjujejo to, kar so vselej bili: povzpelniki, kamaleoni, ki se povzdigajo na vsakršno nacelo in rinejo v osredje brez vsakršnega sramu, skakajo iz stranke v stranko, s konja na konja, v upanju, da bodo naposled zmagoviti.

Komu vse se bo se kdo iz lastnih interesov poskušal prisiliti, bomo, žal, se imeli priložnost videti. Če ne bo slo skozi glavna vrata, se bo poskušal splaziti po oknu, dimniku, se zriniti skozi ključavnico ali kakšno drugo vrzel sistema, ki dopušta vseprek mnogo prepriha. Zoprno početje, ki vzbuja odpor, ter daleč zaudarja po lastnostih, ki prihajajo iz temacnih globin cloveske narave. Vse kaže, da je tudi to treba doživeti in preživeti.

V petek smo v Primorskem dnevniku brali o obisku državnega sekretarja za Slovence po svetu dr. Petra Vencija in vladnega svetovalca Rudija Merljaka pri Gombacevi »Slovenski gospodarsko-prosvetni skupnosti«. Popolnoma na mestu je vprašanje, ali gre za nove odnose Slovenije do nase skupnosti, potem ko je dnevnik v lanskem letu ob več priložnostih objavil vesti o »delovanju« omenjene skupnice, v okviru katerega je izstopala vest o prijavi dolgega seznama slovenskih organizacij in ustanov na deželno upravno sodišče, s katero je SGPS, ki ji predseduje Gombac, (ob pravni asistenci italijanske nacionalističnega odveta Sardosa Albertinija) skušala preprečiti podelitev javnih sredstev omenjenim ustanovam. Bilo je se nekaj drugih podvigov, kot na primer tiskovna konferenca Gombac-Gambassini (absolutni prvak v protislovenskih stališčih Liste za Trst), zahteva po preštevanju Slovencev ipd.

O vsem tem sta bila tako dr. Vencij kot gospod Merljak seznanjena, saj je navsezadnje slo tudi za javne pobude. Dodati je treba se stališče slovenskega zunanjega ministra Peterleta, ki je predstavnikom Slovencev v Italiji rekel, da SGPS očitno ne more biti sogovornik slovenske vlade, da mora biti odnos do manjšine državniški itd. O skrbi za manjšino ter o tem, da bo vlada (citiram) »upoštevala manjšino kot subjekt, kar pomeni, da bo enakopravno obravnavala krovni organizaciji SKGZ in SSO, v katerih so organizirani Slovenci v zamejstvu«, govori tudi dokument, ki ga je lani sprejel slovenski parlament in so ga podpisali poslanci Rupel, Horvat, Moge, Potocnik, Skolc, Bavcar in Omerza.

Obisk dr. Vencija in gospoda Merljaka pri SGPS očitno postavlja te kriterije pod vprašaj, kajti po logiki, ki označuje njuno potezo, se lahko v zamejstvu po mili volji konstituirajo vsakršna združba in dovolj je, da si nadene zveneče ime, pa bo dobila legitimacijo in podporo matične države.

Sprajm sem, kaj naj ob tem rečejo ljudje iz organizacij in društev, za katerimi so resno in odgovorno delo, naporno vsakodnevno premagovanje krize in zaskrbljenost za prihodnost, ne pa političanske spletke, rovarjenja in zaplotniške nakane, s katerimi se poskuša škodoželjno rušiti dejavnosti, ki predstavljajo za manjšino življenje.

Naj se to srečanje med vladnimi predstavniki in skupnico SGPS tolmaci kakorkoli, težko se je iznebiti vtisa, da je sel urad za Slovence po svetu s to potezo na tanek led in se zapletel v mešanje stien, ki nimajo nič skupnega z interesi manjšine.

ZGONIK / SKUPNA PROTIPOŽARNA VAJA OB MEJI

Na Volniku preizkusili pripravljenost obmejnih enot za civilno zaščito

V zgoniski občini so včeraj izvedli veliko operativno vajo službe za civilno zaščito, ki je simulirala gašenje namisljenega požara na gozdnem območju Volnika tik ob državni mejni crti. Potem ko so iz Ljubljane sporočili na deželno središče v Palmanovi, da se je v blizini državne meje med Dutovaljami in Vrhovljami vnel obsezen požar, ki zaradi močnega vetra ogroža tudi italijansko ozemlje, se je okoli 14. ure zbralo v Zgoniku kakih 150 prostovoljcev gasilske službe za civilno zaščito in radioamaterjev s cisternami, brizgalnami in drugimi napravami, ki pripadajo vsem občinam iz tržaske pokrajine, pridružili pa

so se jim tudi kolegi iz Tržica in Ronk ter 30-clanska gasilska četa iz Sezane.

Potem ko je deželni koordinator civilne zaščite Giampaolo Raiter dal navodila skupinam, je kolona vozil pri Zagradcu zavila na gozdno pot do Volnika, ki jo navadno uporabljajo vojaške sile. Na travniku ob vinogradu pri Zagradcu so napihnil gumijasti bazenček in ga napolnili z vodo, ki so jo s cisternami dovažali iz Repnice, nato so s pomočjo posebnih opremljenega helikopterja simulirali gašenje požara do večernega mraka.

Danes jutraj se bo ob 7. uri začela akcija iskanja številnih pogrešanih prostovoljcev s pomočjo

izurjenih psov, ob 11. uri pa bo v Gabrovcu slovesno odprtje sedeža zgoniske občinske službe za civilno zaščito. Napovedan je prihod dezelne odbornice za civilno zaščito Anne Sdraulich in slovenskega ministra Mirana Bogataja. Vsekakor lahko to skupno vajo označimo kot zgleden primer obmejne sodelovanja in praktičnega urjenja enot, saj je to priprava na morebiten skupni poseg v primeru pravega požara ali kake druge naravne nesreče. (B)

Na fotografiji (KROMA/Sergio Ferrari) vozili sezanskih gasilcev in krajevnih enot za civilno zaščito v Zgoniku pred odhodom na vajo na Volnik

Za in proti selitvi ministrstva za kulturne dobrine

FIRENCE - Hipoteza, o kateri sicer nova italijanska vlada se razmišlja, da bi ministrstvo za kulturne dobrine prenesli v Firence, je že izvala nasprotujoče si ocene. Novi minister Domenico Fisichella je izjavil, da bodo vse podrobnosti znane po predstavitvi vladnega programa. Odgovorni za kulturne dobrine in za razne muzeje v Firencah so predlog v glavnem pozitivno sprejeli, čeprav so se sprasevali, kje neki naj bi ministrstvo imelo sedež, ker v splošnem vlada precejšnjo prostorsko stisko. Dosedanji minister Alberto Ronchey pa je izjavil, da se v dobi faksa da narediti marsikaj in tudi prenesti ministrstvo za kulturne dobrine na otok Lampedusa. Po njegovem pa bi sveto vprašanje ni v tem, kje je sedež ministrstva, temveč da dobro opravlja zadane naloge.

STALIŠČE ZEMLJIŠKIH LASTNIKOV, KZ IN COLDIRETTIJA DO »PARKA«

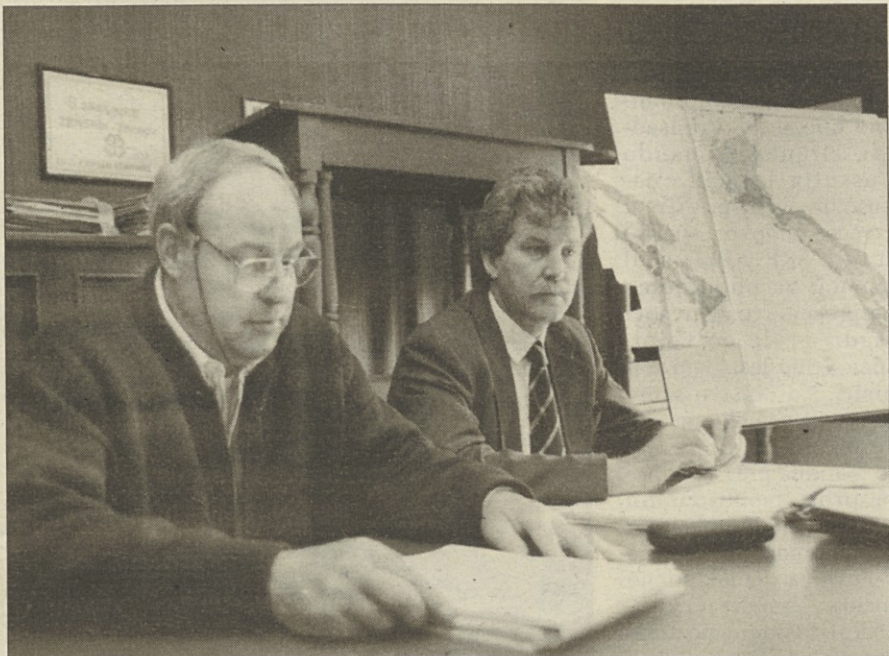
Kras znajo najbolje ščititi sami Kraševci

Avtohtono slovensko prebivalstvo v »rezervat«?

DRAGO GASPERLIN

TRST - Združenje kraških zasebnih lastnikov, Kmečka zveza in Pokrajinska zveza neposrednih obdelovalcev iz Trsta zavračajo načrt deželne uprave FJK o uresničitvi »kraskega parka«, s katerim bi se bolj utesnili življenjski in delovni prostor krajanom. Predsednik zemljiških lastnikov Zoran Sosic, tajnik KZ Edi Bukavec in direktor Coldiretti Vito Rubert so med tiskovno konferenco v Prosnetnem domu na Opcinah poudarili, da ne nasprotujejo zaščiti območij izrecne krajinske vrednosti, da pa ne bodo dovolili se nadaljnjih omejitev pri razvijanju kmečkih gospodarstev. Da je bilo tega že več kot dovolj, nazorno dokazuje podatek, po katerem je bilo na primer leta 1982 v Bazovici 26 zivnorejcev in da jih je ostalo zdaj samo se sedem!

Zakaj? Zaradi tega, ker so za izgradnjo sinhrona razlitali eno cetrtino najbolj rodovitne zemlje, namesto da bi zanj izkoristili s tanki razorana zemljišča, ki jih je nepopravljivo pokvarila vojska. Pasniška zadruga se že dvanajst let bori za postavitev odprtega hleva, kjer bi bilo zavetje za

Včerajšnja tiskovna konferenca stanovskih organizacij kmetov (foto KROMA)

150 krav, ki bi se prosto pasle, in kjer bi zaradi naravnega procesa z leti pridobili resnično naravno oazo, podobno oni v Lipici; tako pa je nastala zdaj tam težko prehodna gošča, ki nikomur ne koristi.

Toda če bi speljali enega od dosedanjih načrtov za »park« (kajti teh je več in za zadnjega ne mara, kot kaže, nihče javno prevzeti odgovornosti, čeprav je natisnjen na papirju deželne uprave), bi se tudi ves Kras scasoma popolnoma spremenil, iz njega bi nastala prava džungla. Ali

imajo naravovarstveniki in vsi, ki si prizadevajo za »zaščito«, v mislih prav to? Ne gre pozabiti, da je Kras, kot ga poznamo danes, dobesedno izgradil njegov človek, Kraševci, ki ga je z obdelovanjem in siceršnjim oblikovanjem ovrednotil in obogatil, kajti se pred 50 leti je bilo tod samo golo skalovje. Razen v kakšnem redkem primeru, Krasa torej ni treba varovati z odkazovanjem prepovedi o dostopu, temveč ga hre braniti z dovoljevanjem tradicionalnih dejavnosti, s katerimi ga je avtohtonec, Slovenec, očuval in valoriziral.

Prireditelje novinarske konference in kraske ljudi pa motita predvsem dve stvari; prvič okoliscina, da morebitnega »parka« sploh ne bi upravljali domačini, ki

bi imeli do tega vso pravico in bili tudi sicer edini za to poklicani; drugič pa, ker bi bil to nov hud udarec slovenski narodnostni skupnosti, saj bi jo dejansko utesnili v rezervat. Zakaj nočejo vzeti v postev za »park« zemljišč, ki so last javnih ustanov, kakor to predvideva državni okvirni zakon št. 394 z dne 6. decembra 1991?

Včeraj je nekdo poudaril, da je podobno ravnanje nemški okupator. Mi dodajmo, da so to počeli tudi fašisti in da nas sistematično omejevanje slovenske zemlje spominja na mračne čase, ko so začeli risati na zemljevidu tistega, kar je danes trzaska pokrajina, tako imenovane sive površine; to je bilo znamenje, da živijo tam Slovenci in da je treba vsa ta območja poitalijanciti s priseljenci. Ta politika se je nadaljevala po drugi vojni tudi z razlastitvami, zdaj pa imamo opraviti s krajinskim parkom.

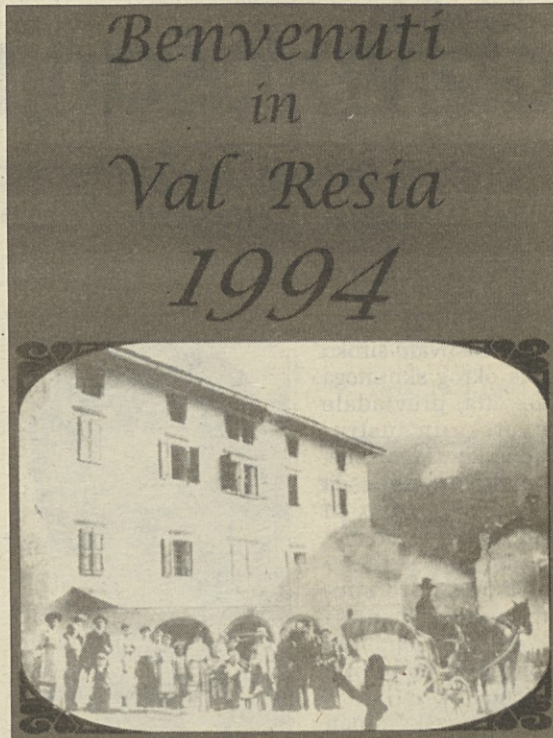
Dežela naj se z organizacijami prizadetih domen za cimmanjsi poseg na Kras, kajti denar bo vsekakor dobila, potem pa naj se zadeva dvostransko razčleni in poglobi. Kajti Kraševci se ne bodo več pustili voditi za nos.

Z novim turističnim vodičem dolina Rezije bolj privlačna

REZIJA - Kdor zeli obiskati Rezijo ali v dolini pod Kaninom preživeti počitnice, ima na razpolago nov informativni pripomoček. Gre za informativno knjižico, ki jo je v teh dneh izdalo turistično društvo »Pro Val Resia«.

Na naslovni strani (kot vidimo na sliki) je stara fotografija iz leta 1909, ko so se turisti v Rezijo peljali s kočijo. Sama publikacija pa obsega vrsto zanimivih podatkov, od telefonskih števil najpomembnejših ustanov in javnih lokalov, do zemljevida rezijanske doline in navodil za krajše izlete v parku Julijskih Predalp.

Pomembno poglavje predstavlja koledar manifestacij, ki jih od maja do decembra prirejajo številne kulturne in sportne organizacije. Prav tako zanimiv je opis zgodovinskih in verskih zanimivosti kraja ter spisek vseh

važnejših zasledkov rezijanske občine.

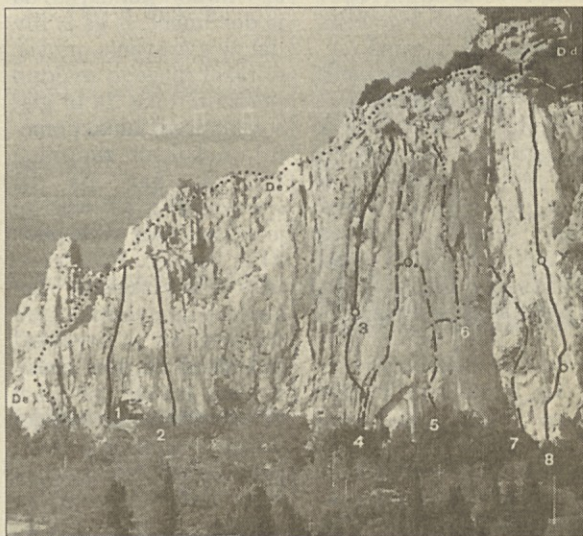
Povedati velja, da so izdajo publikacije omogočile številne gospodarske in kulturne sredine, med temi tudi folklorna skupina Val

Resia, ženski pevski zbor Rože majave, odbor »Pro Oseacco«, društvo »Gli amici di Provalo« in Zveza slovenskih kulturnih društev.

Rudi Pavšič

SESJAN / VČERAJ OKROG POLDNE

Mladenič padel s stene in si poškodoval hrbet

Za sabo je imel 13 metrov stene, priplezal je do prvega klina in se hotel zavarovati, vendar je tedaj odpovedala skala, na katero se je opiral z nogo: 19-letni Daniele Spina iz Ul. Romagna 98, ki je v Sesljski zaliv prišel skupaj s prav toliko starim prijateljem Danielem Romanom iz Ul. Canova 5, je padel v globino. Stena (na fotografiji), ki se je lotil, je nekako v višini restavracije Caravella in ni prav strma, vendar je Spina s hrbtom drsel ob skali in se precej udaril. Nemudoma so poklicali na pomoč helikopter in resilec iz Tržica. Prvo pomoč so fantu nudili na kraju nezgode, nakar so ga z resilcem odpeljali na Katinaro, kjer so ga sprejeli na nevrokirurški oddelek. Do večernih ur zdravniki niso se opravili vseh potrebnih izvidov.

Letovanja Dijaškega doma

Slovenski dijaški dom Srčko Kosovel (tel. 573141) sporoča, da je se v teku vpisovanje za poletno središče v Trstu, za letovanje na Ptuj (do 31. maja), letovanje v Portorožu (do 11. junija) in v Zelenem centru v Vrhopoljah.

SKORAJ 40 DNI SE JE ZDRAVIL NA KATINARI

Škof Bellomi zapustil bolnišnico

Nekaj časa bo moral še počivati v rojstnem kraju

Trzaski škof Lorenzo Bellomi je včeraj zapustil katinarsko bolnišnico, kjer je prejel operacijo zaradi ulkusa. Na dvorišču bolnišnice se je škof toplo poslovil od bolnišniškega osebja in od zdravnikov, se posebno od kirurga Alida Leggerija, ki je opravil kirurški poseg. Škof Bellomi je bil v bolnišnici na Katinari skoraj štirideset dni, zdaj pa

ga na priporočilo zdravnikov čaka še okrevanje. Prav zato je škof odšel včeraj v svoj rojstni kraj v pokrajini Verona, kjer bo nekaj dni počival, preden se bo spet lotil dela na celu trzaski škofiji.

Na sliki (foto KROMA) slovo škofa Bellomija od osebja katinarske bolnišnice.

BRUNO MAGLI

IZREDNA PRODAJA PO ZNIŽANIH CENAH

TRST - Trg Unità d'Italia 3

TRŽAŠKA OBČINA / ODMEVI NA PETKOVO SEJO SVETA

Neenotni tudi ob vprašanju krize

Župan na seji osvojil resolucijo o zaščiti slovenske manjšine - Zadovoljstvo SSK

»Z obzalovanjem je treba ponovno ugotoviti, da so v trenutku, ko je mesto pričakovalo široko soglasje okrog skupnega dokumenta, prevladale strankarske in instrumentalne kontrapozicije, ki nam niso dopustile, da bi ustvarili široko in močno fronto ob problemu, s katerim bi se mesto lahko učinkovito spopadlo samo, če bi se vse njegove komponente strnile in mesto ne bi bilo razdeljeno«.

Tako je tržaški župan Illy včeraj v izjavi za tisk pojasnil, zakaj je na petkovi seji občinskega sveta tik pred glasovanjem nepričakovano umaknil dokument o gospodarski krizi na Trzaskem ter o perspektivah za izhod iz nje. Illy v izjavi pripominja, da je dokument resda nastal na osnovi poročila, ki ga je sam podal 29. aprila, toda prvotno besedilo je bilo potem dopolnjeno s popravki in dopolnili, izhajajočimi iz posvetovanja s predstavniki tržaškega gospodarskega življenja ter iz same razprave v občinskem svetu. Poleg tega župan podčrta, da ne na sestankih načelnikov skupin ne druge niso vse do zadnjega prišla do izraza nesoglasja, zaradi česar je mogoče sklepati, da so bile napovedi nasprotnih oziroma vzdržanih glasov tik pred samim glasovanjem dejansko izraz ozkih strankarskih interesov. Illy naposled poudarja, da se bo njegova uprava na gospodarskem področju držala smernic dokumenta, ki je vsekakor požel podporo

Tržaški župan Riccardo Illy

svetovalcev upravne večine LS-ZT-DSL.

Včeraj se je oglasila tudi Severna liga, ki je na petkovi seji napovedala negativen glas o dokumentu. Njena načelnica Federica Seganti je v tiskovni noti poudarila, da je dokument, ki ga je Illy dal na glasovanje, preveč odraža njegovo uvodno poročilo, tako da bi glasovanje zanj lahko pomenilo nekakšno zaupnico upravi, kar pa ni sprejemljivo. Kritično se je oglašil tudi svetovalec SKP Venier. Po njegovem je Illy zagrešil »nesrečno in nesmiselno« dejanje, ko je umaknil dokument tik pred glasovanjem. Na tak način naj bi se v resnici le udinjali desnici ter ji celo dajal pravico do nekakšnega veta nad delovanjem uprave.

Drugače pa so reak-

cije v vrstah upravne večine LS-ZT-DSL, v kateri prevladuje pozitivno ocenjevanje Illyjevega zdržanja. Župan, pravijo, je na tak način pravilno ozigosal ozko strankarsko gledanje, ki kraljuje na klopih opozicije, tudi ko gre za življenjska vprašanja, ob katerih bi morala prevladati enotnost.

Sicer pa so se včeraj pojavile tudi reakcije na druge ukrepe, ki jih je sprejel tržaški občinski svet na svoji petkovi seji. Tako sta svetovalca SSK-ZT Peter Močnik in Andrej Berdon izrazila zmerno zadovoljstvo nad dejstvom, da je bil rok za izplačanje razlaščenih zemljiških lastnikov za gradnjo sinhrotrona pri Bazovici podaljšan le za dve in in za pet let, kot je prvotno zahtevala družba Sincrotrone Trieste. Pri glasovanju sta se svetovalca vsekakor vzdržala.

Veliko zadovoljstvo pa sta Močnik in Berdon izrazila nad dejstvom, da je župan na seji osvojil resolucijo o zaščiti slovenske manjšine, ki so jo na njun predlog predložili načelniki skupin večine ob nedavnem glasovanju o občinskem statutu. Resolucija obvezuje župana in odbor, da se zavzameta za čimprejšnjo odobritev zaščitnega zakona, ki naj bo v skladu z ustavo ter z mednarodnimi obvezami Italije, kakor tudi z evropskimi standardi. Poleg tega ju obvezuje, da spoštujeta že obstoječe norme v prid slovenske manjšine ter se zavzameta za okrepitev sodelovanja s sosednjimi državami.

DO NOVE VLADE PREDSEDNIKA BERLUSCONIJA

Cossutta napoveduje zelo ostro opozicijo

Začetek kampanje SKP za junijske evropske volitve

Stranka komunistične prenove bo do Berlusconijske vlade vodila frontalno in brezkompromisno opozicijo. Predsednik stranke Armando Cossutta je med včerajšnjim obiskom v Trstu (zvečer je govoril na festivalu SKP v Boljuncu) označil za popolnoma nesprejemljivo, da v novi vladi, prvič po vojni, spet sedijo fasistični ministri. To dejstvo samo po sebi postavlja na glavo republiko ustavo, ki se je rodila prav iz odpora proti fasističnemu režimu, zato antifasizem je bil in mora biti se dalje osnova za demokratično sožitje v nasi državi.

Antifasizem bo tudi glavno politično vodilo kampanje SKP za junijske evropske volitve. Cossutta upa, da se bo del volilcev, ki je pred kratkim podprl desnico, premislil in vsaj v Strabourgu onemogočil mednarodno osamitev Italije. Da se bo to zgodilo pa mora leвица pridobiti glasove, ki jih je izgubila v delavskih slojih in med mladino, in ne računati, kot dela DSL, na volilne konsenze sred-

Udeleženci tiskovne konference na tržaškem sedežu SKP (Foto Ferrari-KROMA)

dinskih in zmernih krogov. Leвица se mora najprej okrepiti v svojem naravnem družbenem okolju - je podčrtal voditelj SKP - in sele nato iskati morebitna zavezništva s sredino.

Cossutta je sodeloval na novinarski konferenci, na kateri je tržaška SKP predstavila svoja kandidata za evropski

parlament, ki sta Jelka Gerbec in Riccardo Lucio. Nekdanja senatorica KPI je podčrtala, da je Komunistična prenova med glavne točke svojega volilnega programa uvrstila sožitje in pravice narodnih in jezikovnih manjšin, posebno slovenske. Z novo desničarsko vlado - je poudarila Gerbecova - se Slovincem v Italiji ne pišejo dobri časi, zato se mora manjšina v tem kočljivem zgodovinskem trenutku se posebej potruditi za uveljavitev kulture miru, sožitja in prijateljstva med sosednjimi državami.

Luccio, ki je profesor psihologije na tržaški univerzi, je opozoril, da dobršen del Trsta se vedno čuti prisotnost Slo-

vencev kot nevarnost in ne kot obogatitev. Tudi pri nas je prislo se do dodatnega zasuka na desno, kot prica tudi dejstvo, da so pri nas mislovci ostali fasisti in kot taki sploh ne poskušajo obleci dvo- redne suknje, ki jim jo iz Rima svetuje Gianfranco Fini. Luccio je bil zelo oster do tržaškega župana, ki ga je označil za reakcionarja, pri čemer je obzaloval, da je k njegovi izvolitvi prispevala tudi DSL.

Tako Cossutta, kot Gerbecova in Luccio, so opozorili na potrebo, da Italija ohrani dobre prijateljske odnose s Slovenijo. Evropsolanci SKP se bodo zavzemali za čimprejšnji vstop Slovenije v Evropsko unijo. (S.T.)

Koncert za mir v sredo pri Sv. Ivanu

V gledališču pri Sv. Ivanu (Ul. S. Cilino 101) bo v sredo popoldne ob 18. uri koncert za mir, ki ga pod pokroviteljstvom Občine Trst prirejajo »Prijatelji Sv. Ivana. Nastopili bodo otroški zbori Vrabčiči, ki ga vodi Besim Spahić, sestavljajo pa begunci iz Bosne, Pueri Cantores od Sv. Ivana, ki ga vodi Edoardo Hribar in Kresnice, prav tako od Sv. Ivana, ki ga vodi sestra Karmen. Med koncertom bo pooblaščenec Caritas zbiral prostovoljne prispevke, namenjene bosanskim otrokom.

S SEJE POKRAJINSKEGA IZVRŠNEGA SVETA

SSk zaskrbljena zaradi prisotnosti skrajno desničarskih ljudi v vladi

Pokrajinski svet stranke Slovenske skupnosti je na zadnji seji obravnaval nekatera pomembna vprašanja v političnem dogajanju na Trzaskem in sirše po Italiji. Stevilna prisotnost članov sveta je potrdila važnost problematike. Svet je najprej vzel na znanje odstop z mesta pokrajinskega tajnika sedanjega deželnega tajnika SSK Martina Breclja, kateremu se je zahvalil za trud in za dosedanje uspešno vodenje stranke.

Z zadovoljstvom - piše v tiskovni noti s seje - je svet vzel na znanje, da je SSK opozorila predsednika republike, predsednika vlade in voditelje demokratičnih vladnih strank na nujno potrebo po zaščiti Slovencev v Italiji, ki bo v skladu z ustavo, z mednarodnimi obvezami države in z evropskimi standardi zaščite manjšin. Se posebej je pomembno urediti problem zagotovitve nega zastopstva manjšine v vseh izvoljenih telesih.

Svet je tudi potrdil zaskrbljenost manjšine zaradi prisotnosti v vladni večini in med ministri ljudi, ki izhajajo iz skrajno desničarskih vrst, ki zagovarjajo irendentistična in do manjšine agresivna stališča.

Deželni tajnik Breclj je pojasnil svetu pomen sodelovanja SSK z listo Federalizem, torej v sklopu manjšin v Italiji, za bodoče evropske volitve. Gre za naravno povezovanje med političnimi skupinami, ki imajo podobne interese, toliko bolj v vidiku sirše evropskega reševanja manjšinskih vprašanj. Svet je tudi potrdil primeren izbiro kandidatov, saj gre za vidne predstavnike nasega življenja in je zato povabil vse Slovence, da se zanje izrazijo in s tem pomorejo k izvolitvi predstavnikov liste, ki ima stvarne možnosti.

Svet je nadalje podčrtal potrebo in važnost informiranja sirše italijanske javnosti o našem resničnem položaju in o naših neresenih

vprašanjih. S tem v zvezi je bila tudi oblikovana posebna operativna skupina.

Predstavniki Mladinske sekcije je napovedal vrsto pobud za ožvitev delovanja tega za stranko izredno pomembnega organa. Svet je zagotovil potrebno podporo in sodelovanje pri tej akciji.

Ob koncu razprave se je pokrajinski svet SSK soočil z osnutkom za ustanovitev in ureditev kraskega parka, ki ga je deželni odbornik Ghersina predložil 1. marca letos. Gre za vprašanje, ki je za naso stvarnost izrednega pomena, saj se nanaša na naše narodnostno ozemlje, ki je bilo v teh letih izredno prizadeto s celo vrsto raznih vinkulacij in razlastitvami. Omenjeni osnutek je po oceni SSK zelo problematičen, ker zaobjema velike površine in ne nudi ustreznih jamstev v zvezi z upravo, z odškodninami in z razvojem naših vasi ter domagega prebivalstva.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZTT d.d. Založništvo tržaškega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - PRA.E. d.d. — Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Fotostavek: ZTT, Trst

Tisk: EDIGRAF, Trst

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakciji: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, NIA, Slovenska 54, tel. 061-1313121, fax 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajno naročninska služba

Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-535723 fax 0481-532958
Ekonomska propaganda: Trst in Gorica: Publist
tel. 040-7796611, fax 040-768697

Italija: podružnice SPI

Slovenija: ATELIER IM - Ljubljana
tel. 061-1253244 int. 38, fax 061-224943

Cene oglasov

Italija: 1 oglasni modul (sirina 1 stolpec, višina 42 mm) 80.000 LIT,
financi in legalni 120.00 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi
850 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozajla po formatu. IVA 19%

Cena: 1.300 LIT - 50 SIT

Prednaročnina za Italijo: 300.000 LIT velja do 31. 1. 1994

Postni tr. PRAE DZP st. 11943347

za Slovenijo: mesečna 1.500 SIT, plačljiva preko DISTRIEST,
Partizanska 75, Sezana, tel. 067-73373

Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6. 12. 1948

Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

HRANIT

HRANILNICA IN POSOJILNICA OPČINE

obvešča cenjene člane, da bosta izredni in redni občni zbor, v **DRUGEM SKLICANJU DANES, 15. MAJA 1994 S PRIČETKOM OB 9.00 OZ. 9.30 URI V PROSVETNEM DOMU NA OPČINAH** s sledečima dnevnima redoma:

IZREDNI OBCNI ZBOR

DNEVNI RED

1. Sprememba členov 1., 10., 37. in 38. zadruga mega statuta

REDNI OBCNI ZBOR

DNEVNI RED

1. Poročilo Upravnega sveta, prikaz in obrazložitev Obracuna z dne 31. 12. 1993
2. Poročilo Nadzornega odbora
3. Razprava in odobritev Obracuna, poročil in predloga o razdelitvi dobička iz leta 1993
4. Določitev visine zneska, ki naj ga doplačajo novi člani
5. Določitev visine posojila, ki se sme podeliti posamezniku
6. Določitev najvišje meje dolgoročnih blagajniških in podpisnih kreditov
7. Določitev sejnine članom Upravnega sveta
8. Izvolitev dveh novih članov Upravnega sveta

ZAMENJAVA NA PETKOVI OBČINSKI SEJI

V miljskem svetu še ena Slovenka

Cinzia Ostrouška je bila prva neizvoljena na napredni volilni listi »Skupaj za Milje«

V miljskem občinskem svetu bosta odslej naprej sedela dva svetovalca slovenske narodnosti. Marku Savronu iz vrst SSK, ki je bil redno izvoljen na novembrskih občinskih volitvah, se je petek zvečer pridružila še Cinzia Ostrouška, ki je prevzela mesto svetovalca Alda Romia. Slednji je pred kratkim formalno odstopil iz skupščine zaradi službenih obveznosti.

Novoizvoljena svetovalka slovenske narodnosti, ki je stara 30 let, je doma iz Vinjana. Je solnica in poučuje matematiko na slovenskem strokovnem zavodu Stefan. Na novembrskih predcasnih volitvah je na napredni volilni listi »Skupaj za Milje« zbrala petdeset osebnih preference in bila prva neizvoljena med kandidati tega gibanja, ki je, kot znano, zmagalo na volitvah. Ostrouškova je bila svojčas aktivna v Društvu Slovencev miljske občine, sedaj pa se v glavnem udejstvuje v miljski Zvezi za zaščito okolja.

V miljski občinski skupščini so bili v zadnjih letih skoraj vedno prisotni predstavniki tam zivece slovenske manjšine. Nekateri so bili tudi občinski odborniki. Med ustanovitelji volilne liste »Skupaj za Milje« sta bili tudi krajevna sekcija stranke Slovenske skupnosti in domače slovensko kulturno društvo. Župan je neodvisni predstavnik Sergio Milo.

Nova miljska občinska svetovalka Cinzia Ostrouška

Danes popoldne v Zgoniku otroška prireditve »Vsi smo prijatelji«

Ali se sprašujete kako preživeti prijetno nedeljsko popoldne? Odgovor je na dlani. V Zgoniku na prireditvi za otroke »Vsi smo prijatelji«, ki ga prireja danes v mali dvorani sportno kulturnega centra v Zgoniku v skupnem sodelovanju KD Rdeca zvezda in SKD Vigred iz Sempolaja. Otroke in njihove spremljevalce bodo zabavali mladi, ki delajo prve korake v svet spektakla. Predstavili se nam bodo: otroški zbor in plesni odsek SKD Vigred, otroški zbor Zvonček iz Repna, ritmična skupina Kontovel, otroška dramska skupina SKD Slavec iz Ricmanj, vokalna solistka Ylenia Zobec iz Loga, mladi gojenec Glasbene matice in osnovnosolci pri KD Skamperle. Organizatorja obljubljata tudi majhno presenečenje, kar je razlog več za obisk te prireditve, katere namen je tudi ta, da se nastopajoči in obiskovalci srečajo, spoznajo in sklenejo prijateljstvo. Prireditve se bo pričela ob 17. uri. (J.J.)

Škedenj: danes srečanje ženskih pevskih zborov

Danes ob 18. uri bo v društvenih prostorih KD Ivan Grbec v Skednju ze deveto srečanje ženskih pevskih zborov in skupin, ki ga tokrat organizira domači ženski zbor, ki ga vodi Boža Hrvatic; na njem pa bodo nastopili: ženski pevski zbor Tabor z Opčin, ki ga vodi prof. Sveto Grgic, Ženska pevka skupina Stu ledi in pevka skupina ŽPZ Prosek-Kontovel.

Prav gotovo bo to priložnost, da ponovno prisluhnemo lepemu petju, da zaploskamo pevkam, ki se trudijo, da bi ohranile tradicijo petja in da bi preko pesmi družile tudi naše ljudi, ki so zvesti slovenski pesmi in nasploh lepemu petju.

Ženski pevski zbori se vsako leto ob tem času redno srečujejo na prireditvi, ki nosi naslov »Zapojmo si pesem veselo«. Srečanja potekajo v različnih društvih: lansko srečanje je bilo na primer v Kulturnem domu na Proseku, prihodnje pa bo v dvorani KD Tabor na Opčinah.

Organizatorke vabijo naše ljudi na čim številnejšo udeležbo, saj je lepo in prijetno preživeti nedeljski popoldan in večer ob lepem petju naših pevk.

Neva Lukes

PRIREĐITVE

CERKVENA SKUPNOST PRI DOMJU vabi na PRAZNOVANJE sv. Leopolda Mandica ob mednarodnem letu družine in 15. obletnici kapele danes, 15. t. m., ob 16. uri sv. masa v kapeli, ob 17. uri kulturni program na prostem, sodelujejo: OS M.Samsa iz Domja, pevski zbor Kolonkovec (vodi g. Dalka Vekjet) in duet Harmonik-violoncelo (Zerjal-Sluga), priložnostna misel g. Ljuba Šmotlak.

POD POKROVITELJSTVOM TRŽASKE OBČINE, PRO LOCO - Prijatelji rajona Sv. Ivana prireja KONCERT ZA MIR v sredo, 18. t. m., ob 18. uri v gledaliscu pri Sv. Ivanu, Ul. S. Cilino 101. Nastopili bodo otroški pevski zbori Vrabčici - begunci iz Bosne pod vodstvom Besima Spahica, Pueri Cantores - Piccolo coro San Giovanni pod vodstvom Edoarda Heibarja in Kresnice od Sv. Ivana pod vodstvom sestre Karmen.

KNJIZNICA P. TOMAZIČ IN TOVARISI - Prosvetni dom. V petek, 20. t. m., ob 20. uri srečanje na temo: POLITIKA IN MORALA. Gost večera dr. Vekoslav Grmic, naslovni skof in prof. teologije v Mariboru. Vabljeni!

OBVESTILA

KRUT sporoča, da deluje svetovalna zdravniška služba za splošno rehabilitacijo in zdravljenje v naravnih zdraviliščih enkrat tedensko in sicer ob torkih od 17. do 19. ure, oz. ob sredo od 9. do 11. ure. Interesenti se lahko naročijo na tel. št. 360072 oz. direktno na sedežu krožka v Ul. Cicerone 8, vsak dan, razen sobot, od 9. do 13. ure.

KMEČKA ZVEZA obvešča, da je v teku akcija za zbiranje podpisov za predstavitev zakonskega predloga ljudske pobude, ki ga je izdelala Italijanska konfederacija kmetov. Namen predloga je zaščita ozemlja in naravnih virov, ki je smatrana tudi kot sredstvo za ovrdenjenje eticnih manjšin. Glede na važnost pobude Kmečka zveza vabi člane in nečlane, da množično podprejo omenjeno pobudo. Urniki za zbiranje podpisov so sledeci: za občino Trst: tajništvo na L.go Granatieri št. 2/1. nadst., soba št. 214 ob ponedeljkih, četrtek in sobotah od 10. do 12. ure; za občino Dolina: v tajništvo vsak dan od 8. do 11. ure; za občino Milje: v tajništvo vsak dan od 8.30 do 11.30, ob ponedeljkih in sredo pa se od 14.30 do 17.30; za občino Devin- Nabrezina: v tajništvo vsak dan od 9. do 11. ure; za občino Repentabor: v tajništvo ob četrtek in sobotah od 11. do 13. ure ter za občino Zgonik: v tajništvo ob torkih, sredo in petkih od 11. do 13. ure.

SKUPINA SONČNI ZAREK pri Zadrznem centru za socialno dejavnost prireja tudi letos od 29. avgusta do 9. septembra dvojezični poletni center pri morju in sicer v Brojnici pri Krizu. Pobuda je namenjena otrokom s posebnimi težavami. Vpisovanje je odprto vsem, ki si želijo morja, sonca in prijete družbe. Z morebitne informacije ali vpisovanje tel. na št. 360324 ali 360072 od 9. do 13. ure.

SKD I. GRUDEN obvešča, da se nadaljuje vpisovanje za poletno središče ZIV ZAV, ki bo od 18. do 30. julija na igrišču SD Sokol v Nabrezini. Vsa potrebna pojasnila na tel. št. 200620.

GODBENO DRUŠTVO PROSEK ob priliki 90-letnice ustanovitve bo priredilo razstavo. Zato poziva vse, ki imajo razne slike, transparente in gradivo, ki zadevajo delovanje godbe naj ga prinesejo ob torkih in petkih od 20.30 do 22. ure v Soscevo hišo na Proseku.

PLESI-PLESI. Večerni izleti v najboljša dezeln plesišča. Informacije pri Acli, tel. št. 370525 po 10.30 in 17.30 in na št. 380100, Ul. sv. Franciska 4/1-stop.A.

Ekoloski center A.NITA prireja tečaj telesnega in duševnega izražanja s Anno Colombo. Za vpisovanje in informacije tel. od 14. do 18. ure na št. 301012 (Sabina).

ŠOLSKE VESTI

DRŽAVNI OTROSKI VRTEC iz Ricmanj vabi starše in prijatelje na ogled razstave danes, 15. t. m., od 9. do 12. ure in od 16. do 19. ure v prostorih otroškega vrtca v Ricmanjih.

DRŽAVNI OTROSKI VRTEC PRI DOMJU in **COS M.SAMSA** ter **I. TRINKO ZAMEJSKI** vabijo starše in ljubitelje na ogled razstave otroških ročnih del s posebnim poudarkom na ljudsko izročilo danes, 15. t. m., od 9. do 12. ure ter od 16. do 19. ure. Vljudno vabljeni!

ZAHVALA

Svojci

Ettoreja Vona

se zahvaljuje vsem, ki so na katerikoli način sočustvovali z njimi, se posebno pa slovenski policiji.

Masa zadusnica bo v torek, 17. t.m., ob 19. uri v cerkvi na Repentabru.

Trst, 15. maja 1994.
(Pogrebno podjetje Ul. Zonta 3)

ZAHVALA

Ob izgubi najine drage

Danice Gherlani vd. Pertot

se iskreno zahvaljuje vsem, ki so na katerikoli način počastili njen spomin.

Posebna zahvala dr. Simuniču.

Sinova Janko in Albino z družino

Barkovlje, 15.5.1994

ZAHVALA
Svojci pokojnega

Maria Sancina

se iskreno zahvaljuje vsem, ki so na katerikoli način sočustvovali z njimi.

Zabrezec, 15.5.1994
(Pogrebno podjetje - Ul. Zonta 3)

15.5.1989 15.5.1994
Minilo je pet let, odkar nas je za vedno zapustil naš dragi

Ivan Čač

Z ljubeznijo in zalostjo v srcu se ga spominjajo

Vsi njegovi

Bazovica, 15.5.1994

Nepričakovano nas je zapustil v Ljubljani naš dragi brate

S sestro Savino zalujeta

Sergij in družina Milic

Barkovlje, Ljubljana, 15.5.1994

+
Zapustila nas je naša draga

Marcella Sulli vd. Zeriali

Pogreb bo v torek, 17. t. m., ob 12.15 iz mrtvasnice glavne bolnišnice v cerkev v Kriz.

Zalostno vest sporočajo sinova Jurij in Giulio z zeno Slavko, vnuka pravnika ter ostalo sorodstvo

Kriz, 15.5.1994

15.5.1945 15.5.1994

Ob 49. obletnici smrti

Vida Sancina

se ga z ljubeznijo spominjajo

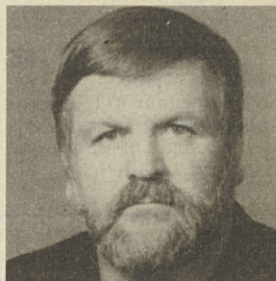
Zena Zora in hči Miranda

Krmenka, 15.5.1994

17.5.1988 17.5.1994

Ob 6. obletnici smrti

Edija Debenjaka

Se ga z ljubeznijo spominjajo

SVOJCI

Bazovica, 15.5.1994

15.5.1993 15.5.1994

Marija Vodopivec vd. Sosič

(Peraceva)

Nikoli več ne bomo zrla si v obraz, vendar nikdar ne bomo pozabili nate.

SVOJCI

Opcine, 15.5.1994

15.5.1993 15.5.1994

Minilo je leto, odkar nas je zapustil naš dragi

Franc Mahorčič

Z ljubeznijo se ga spominjajo

SVOJCI

Trst, 15.5.1994

Diamantni prstan.
Izpoved ljubezni.

Na Opčinah - Trst

draguljarna

malalan

NARODNA UL. 28 - TEL. 040/211465

Diamant - za vedno.

Nabrezina: zaradi okvare jutri zjutraj brez šolabusa

Občina Devin Nabrezina sporoča, da je občinski šolabus z razpoložljivostjo 25 sedežev in tablico TS 248185 trenutno v okvari. Zaradi navedenega bo jutri, 16. maja t.l., prevozna služba, ki jo opravlja zgoraj navedeni šolabus do osnovnih sol z italijanskim in slovenskim učnim jezikom v Nabrezini, Devinu, Sosljanu, Ribiskem naselju in v občinskih otroških vrtcih s slovenskim učnim jezikom v Mavhinhah in Sempolaju prekinjena za jutranjo vožnjo. Zagotovljen bo povratek, saj bodo v jutranjih urah izvedena vsa potrebna popravila.

Za dopolnilne informacije se lahko obrnete na urad za solstvo (tel. 6703207), oziroma na pristojna ravnateljstva osnovnih in srednjih sol.

Preklicali prepoved kopanja v Barkovljah

Po ponovnih pregledih Krajevne zdravstvene enote, ki je ugotovila, da greznična mreža spet v redu deluje, so včeraj preklicali županovo prepoved glede kopanja. Tako kopanje na odseku od barkovljanskega portiča do kavarne California Inn ni več prepovedano.

Danes bodo v Miljah odprli razstavo Amnesty International

Danes ob 10. uri bodo na sedežu krožka Nazario Sauro v Miljah (Ul. Manzoni 6) odprli razstavo na temo Kampanja proti izvensodnim eksekucijam in »izginotjem«. Razstavo je pripravila tržaska sekcija organizacije Amnesty International v sodelovanju z miljskim krožkom, odprta pa bo do 20. maja, in sicer od 10. do 12. in 16. do 19. ure.

VČERAJ-DANES

Danes, NEDELJA,
15. maja 1994

ZOFKA

Sonce vzide ob 5.34 in
zatone ob 20.28 - Dolzina
dneva 14.54 - Luna vzide
ob 8.20 in zatone ob 00.20.

Jutri, PONEDELJEK,
16. maja 1994

JANEZ

VREME VČERAJ: temperatura zraka 17,9 stopinje, zračni tlak 1016,8 mb pada, brezvetrje, vlaga 73-odstotna, nebo pooblačeno, morje skoraj mirno, temperatura morja 16,1 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Leonardo Carbone, Beatrice De Paolo, Matteo Sodomaco, Francesco Ruzzier, Nicole Allisi, Giacomo Cortellino.
UMRLI SO: 72-letna Vittoria Brandolin, 66-letna Antonia Martini, 71-letni Giuseppe Duskovic, 46-letna Maria Luisa Braini, 50-letna Maria Grazia Valdemarin, 78-letna Marcella Sulli, 71-letni Armando Aloisi, 89-letni Umberto Pieri, 89-letna Santa Raseani, 93-letni Orazio Caracolia, 61-letni Romano Puppo, 72-letna Gianna Luisa Ballabio, 89-letna Luigia Martini.

LEKARNE

Nedelja, 15. maja 1994
Lekarne odprte od 8.30 do 13.00

Ul. Pasteur 4/1, Drevored XX. septembra 6, Ul. dell'Orologio 6, Mazzinijev drevored 1 (Milje), Prosek.
Lekarne odprte od 13.00 do 16.00

Ul. Pasteur 4/1 (tel. 911667), Drevored XX. septembra 6 (tel. 371677), Mazzinijev drevored 1 - Milje (tel. 271124).

PROSEK (tel. 225141-225340) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Lekarne odprte od 16.00 do 20.30

Ul. Pasteur 4/1, Drevored XX. septembra 6, Ul. dell'Orologio 6, Mazzinijev drevored 1 (Milje).

PROSEK (tel. 225141-225340) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

NOCNA SLUŽBA

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30

Ul. dell'Orologio 6 (tel. 300605).

Od ponedeljka, 16., do nedelje, 22. maja 1994.

Normalen urnik lekarn od 8.30 do 13.00 ter od 16.00 do 19.30

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00

Ul. Tor S. Piero 2 (tel. 421040), Ul. Revoltella 41 (tel. 947797), Zavljje - Ul. Flavia 89 (tel. 232253).

ZGONIK (tel. 229373) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Lekarne odprte od 19.30 do 20.30

Ul. Tor S. Piero 2, Ul. Revoltella 41, Trg Goldoni 8, Zavljje - Ul. Flavia 89.

ZGONIK (tel. 229377) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

NOCNA SLUŽBA

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30

Trg Goldoni 8 (tel. 634144).

Za dostavljanje zdravil na dom tel. 350505 -

Za dostavljanje zdravil na dom tel. 350505 - TELEVITA

Urad za informacije KZE-USL - tel. 573012.

Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure. - tel. 573012.

Zdravstvena dežurna služba

Nocna služba od 20. do 8. ure, tel. 118, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

Hitna pomoč tel. 118.

Telefonska centrala KZE-USL: 399-1111.

KINO

ARISTON - 17.15, 21.00 »Schindler's list«, r. Steven Spielberg.

EXCELSIOR - 16.15, 18.15, 20.15, 22.15 »Mr. Hula Hoop«, i. P.I. Newman.

EXCELSIOR AZZURRA - 17.30, 18.20, 20.10, 22.00 »L'inferno«, r. C. Chabrol.

PRAZNIK TISKA

LIBERAZIONE - ISKRA - NA LEVO

pri gledališču F. Prešeren v Boljuncu
vsak dan do ponedeljka, 23. maja

ples od 20.30 do 24. ure
kioski od 17. ure dalje

GODBA NA PIHALA IZ RICMANJ

vabi na 8. izvedbo

Promenadnih koncertov

na trgu v Ricmanjih

danes, 15. in v nedeljo, 22. maja, ob 17. uri.

Danes, 15. maja bosta nastopili Compagnia bandistico-folcloristica muggesana »Ongia« - Milje in Pihalni orkester - Ptuj. V primeru slabega vremena bosta koncerta v gledališču F. Prešeren v Boljuncu.

Vabljeni!

NAZIONALE 1- 15.45, 17.15, 18.50, 20.30, 22.15 »Una pallottola spuntata 33 e 1/3 - L'insulto finale«, i. Leslie Nielsen.

NAZIONALE 2 - 15.30, 17.05, 18.45, 20.30, 22.15 »Coppia d'azione«, i. Kathleen Turner, Dennis Quaid.

NAZIONALE 3 - 16.15, 18.15, 20.15, 22.15 »Impatto imminente«, i. Bruce Willis.

NAZIONALE 4 - 16.00, 18.00, 20.05, 22.15 »Cose preziose«, r. Stephen King. GRATTACIELO - 16.00, 18.00, 20.00, 22.00 »Cronisti d'assalto«, i. Robert Duvall, Glenn Close, Michael Keaton.

MIGNON - 16.00, 17.30, 19.00, 20.30, 22.15 »Pro-posta oscena«, i. Milly D'Abbraccio, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

EDEN - 15.30 - 22.00 »Le grandi tette della dottoressa«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

CAPITOL 16.00, 18.00, 20.00, 22.15 »My Life - Questa mia vita«, i. Michael Keaton, Nicole Kidman.

ALCIONE - 19.30, 22.00 »Il rapporto Pelican«, i. Julia Roberts, Denzel Washington.

LUMIERE - 17.00, 18.45, 20.30, 22.15 »Manciaci sentimentali«, r. Simona Izzo, i. Ricky Tonazzi, Barbara De Rossi.

RADIO - 15.30 - 21.30 »Orgasmo bestiale«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

ČESTITKE

VALENTINA! Danes ko tvoj 8. rojstni dan praznujemo, ti kosek natrpan poljubckov in neskončne ljubezni darujemo mamičica in očka.

Danes bo naša predraga VALENTINA 8. svečk ugasnila. Da bi vedno tako nasmejana, pridna, srečna in vesela ostala ji želita nono Edi in nona Irenka.

Mariji, Srecku in Roku se je pridružila mala URŠKA. Srečnima staršema in novorojenki želijo vso srečo sosedovi.

Roku se je pridružila sestra URŠKA. Vse lepo in dobro ji želita Benjamin in Veronika.

Obilo uspehov ob otvoritvi nove prodajalne zeli ERIKI ZOBEC družina Mauri.

IZLETI

ZVEZA UPOKOJENCEV SPI CGIL Nabrezina vabi na socialni izlet nedeljo, 29. t. m. v Lonzano - Dolegna del Collio. Rezervacije na sedežu SPI CIGL Nabrezina 103, tel. st. 200036 ali 200007 Bortoletti Ida.

DRUŠTVO NARAVOSLOVCEV IN TEHNIKOV T.PENKO priredi v nedeljo, 22. t. m. strokovno vodeno ekskurzijo po Gorjancih in Podgoju. Odhod ob 6.45 izpred Prsvetnega doma na Opcinah. Prevoz z lastnimi sredstvi.

SKD PRIMOREC obvešča, da je še nekaj prostih mest za izlet v Rezijo v nedeljo, 22. t. m. Za vpisovanje tel. na st. 212387 ali 212811.

SKD Cerovlje - Mavhinje cestita

Mitji Pernarčiču

in

Aljoši Saksidi

Za izvrstni uspeh na 3. festivalu slovenske popevke

Danes praznuje 80. rojstni dan nas dragi oče in nono

Anton Racman

Se mnogo zdravih let mu želijo

žena Zmagica, hči Ada z Albinom, sin Radivoj z Ado ter Zaira, Karin in Ketty

MALI OGLASI

OSMICO je odprl v Slivnem Maks Kralj.

OSMICO je odprl Jozko Skrk - Salez 61.

OSMICO sta odprla Walter in Nini Pertot (Spelni) - Nabrezina st. 10.

OSMICO je odprl Mario Milic, Repnic 39.

OSMICO ima odprto Jozef Kukanja - Devinscina 1.

OSMICO ima odprto Ferfolja v Medje vasi. Toci belo in crno vino ter nudi domač prigrizek.

OSMICO ima odprto Stanko Milic v Zgoniku.

OSMICO odpreta Boris in Pepi Sancin (Sarnek) v Dolini. Tocita belo in crno vino.

OSMICO ima Livio v Stivanu.

OSMICO ima odprto Zoran v Ricmanjih.

OSMICO ima Anton Petaros, Borst 46.

OSMICA pri Pisčancih! Silvano Ferluga vabi prijatelje in goste na pokušnjo malvazije, rebule, brzanca in refoska.

OSMICO ima odprto Alojz Kante, Praprot 18.

UGODNO prodam kamenje za suhozid. Tel. v jutranjem casu na st. 212289.

PRODAM renault R14, taksa placana do konca leta, po zelo ugodni ceni. Tel. st. (040) 212823.

PRODAM motorhome Mercedes, prevozenih 39.000 km, šest lezisc, v zelo dobrem stanju, full optional, vlečni kavelj, za 25.000.000 lir. Tel. ob urah kosila ali večerje na st. 212300.

PRODAM fiat panda 750 CL rdece barve, letnik '89 za 4.500.000 lir. Telefonirati v vecernih urah na st. 228338.

V NABREZINI v stari vasi se je izgubila vodna zelva. Najditelja prosimo, da se javi v knjigarni Tercon ali tel. na st. 200926.

DAJEMO v najem trosobno stanovanje na Proseku za krajše obdobje. Tel. st. 200115.

RIBOGONJICA AGRO ITTICA GLINSCICA iz Boljunca je odprta vsak petek in soboto od 8.30 do 12.30 celo leto. Nudi prvovrstne kanadske losose. Tel. st. 228297.

PUBLIEST

Tel. (040) 7796611

oglas - obvestila: 8.30 - 12.30

osmrtnice - sozaljja: 8.30 - 12.30

13.30 - 17.00 (razen sobote)

RAZPIS NAGRADE

»DR. FRANE TONČIČ«
1994

Slovenski visokosolski sklad »Sergij Tončić« v Trstu razpisuje nagrado »Dr. Frane Tončić«, ki ima namen vzpodbuditi slovenske visokosolce v Italiji k raziskovalnemu in ustvarjalnemu delu.

Letos bosta iz fonda, ce bodo okoliscine to narekoval, podeljeni dve nagradi po dva milijona lir, ena namenjena diplomski studiji s podrocja humanisticnih ved, druga pa s podrocja eksaktnih ved. V postev pridejo disertacije, ki pomenijo obogatitev slovenske kulture, zgodovine ali znanosti in ki so sklenile kandidatov univerzitetni studij v enem od rokov akademskega leta 1992/93.

Zainteresirani naj dostavijo izvod svoje studije najkasneje do 30. septembra t. l. Narodni in studijski knjižnici v Trstu, ul. Sv. Franciska 20/I

Komisija, ki jo bo imenoval upravni odbor sklada, bo pregledala prejeta dela do konca januarja 1995, v februarju bo sledila nagraditev.

Trst, 12. maja 1994

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV

in

ZUPNIJA RODIK

vabita na

slavnost

ob postavitvi nagrobnega spomenika skladatelju

UBALDU VRABCU

ki bo v cerkvi na pokopališču v Rodiku

danes, 15. t. m., z začetkom ob 17. uri

Maseval bo g. Lojze Kržišnik, Združeni mešani pevski zbor bo izvajal pod vodstvom Aleksandre Pertot in ob orgeljski spremljavi Stefana Bembijsa Vrabcevo maso st. 4 v S duru in dele mase st. 5 v C duru.

Vrabceve pesmi bo pel Združeni moski pevski zbor pod vodstvom Edija Raceta. Govorili bodo Zorko Harej, Umberto Mamolo in Maks Strmcnik.

KD RDECA ZVEZDA in SKD VIGRED

priredita

danes, 15. t. m., ob 17. uri v zgoniski telovadnici nastop otroških skupin

Vsi smo prijatelji

Toplo vabljeni!

ŠD MLADINA vabi na

Športni praznik

ki bo danes, 15. t. m. v Ljudskem domu v Križu

PROGRAM:

Danes, 15. t. m., ob 18.30 baletni nastop ŠD Mladina, ob 19. uri kotalkarski nastop ŠD Polet

Zvečer ples z ansamblom Adria Kvintet

KD ROVTE KOLONKOVEC

Ul. M. Sernio

priredi

13. PRAZNIK VINA

Danes, 15. t. m. ob 17.30 začetek zaključne prireditve SPOZNAŠ SVOJE VINO

Nagrajevanje udeležencev, ki so v tem trenutku spoznali svoje vino in najboljšega vina

IVAN GRBEC SKEDENJ

Skedenjska ul. 124

prireja danes, 15. t. m., ob 18. uri v društvenih prostorih

Zapojmo si veselo

- 9. srečanje ženskih zborov

Sodelujejo: ZPZ Tabor, ZPS Stu ledi, ZPZ I. Grbec in pevska skupina ZPZ Prosek-Kontovel.

Vljudno vabljeni!

Loterija

14. maj 1994

BARI	80	3	90	73	76
CAGLIARI	76	36	72	80	7
FIRENCE	76	12	49	6	58
GENOVA	18	60	10	69	48
MILANO	59	64	83	76	2
NEAPELJ	22	62	72	43	38
PALERMO	78	37	59	65	21
RIM	62	2	85	28	58
TURIN	78	11	82	20	81
BENETKE	8	26	80	82	66

ENALOTTO

2 2 2 1 X 1 2 2 2 1 2 1

KVOTE

12 149.365.000.-

11 2.732.000.-

10 214.000.-

DRUŠTVO SLOVENSKEH IZOBRAZENECV

vabi jutri, 16. maja, na večer

O KRAJEVNEM ZGODOVINOPISJU

Sodelovala bosta Kristina Kovacic in prof. Ivan Artac, avtorja novjših del o openski zupnji in Banih.

Večer bo v Peterlinovi dvorani s pricetkom ob 20.30

TPPZ
PINKO
TOMAZIC

Obvestilo

Vsi pevci, orkestri in recitatorji bomo v petek, 20. t. m., ob 20. uri nastopili v gledališču F. Prešeren v Boljuncu.

Koncert bo v okviru festivala prenoviteljev komunistične partije

KROŽEK 91

Devin - Nabrezina

BAROČNI KONCERT

Danes, 15. t. m., ob 20. uri

cerkev sv. Roka - Nabrezina

AURORA

vabi na naslednje weekend - izlete:

4/5. junija

BLED in BOHINJ

11/12. junija

OTOK KRK

18/19. junija

KOBARID in KRANJSKA

GORA

25/26. junija

BRIONI in PULA

2/3. julija

DOLJENSKA ZDRAVILISCA

Od 9. do 16. junija

MAKARSKA RIVIERA

(z ladjo iz Trsta)

Informacije in vpisovanja

pri potovalnem uradu AURORA v

Ul. Milano 20, tel. st.

VOLITVE / VČERAJ PREDLOŽILI KANDIDATNE LISTE

V Gorici osem list za občinski svet

V Gradežu šest, v Krminu pet, v Zagraju tri

MARKO MARINCIC

Osem strank in gibanj je včeraj predstavilo svoje kandidatne liste za obnovo občinskega sveta v Gorici. Liste so povezane s štirimi županskimi kandidati: Progresisti, Slovenska skupnost in Cittadini per l'Isontino podpirajo kandidature inž. Bruna Crocettija, Severna liga in Ljudska stranka Ennia Geromina, Forza Italia in Alleanza nazionale Gaetana Valentija in Zeleni Renata Fiorellija.

Vse te liste so do včeraj ob 12. uri, ko je zapadel rok za vlaganje, zbrale potrebno število oveljavljenih podpisov (med 250 in 800) za predložitev kandidatnih list. Nekatere stranke so imele z zbiranjem podpisov in potrebne dokumentacije težave vse do zadnjega, tako da se je tik pred zapadom roka v občinskem volilnem uradu ustvarila prava gneča. Tri liste so predložile sezname kandidatov že v petek (Progresisti, Slovenska skupnost in Alleanza nazionale), vse ostale pa včeraj dopoldne.

Precej težav so, kakor kaže, stranke imele tudi pri sestavi list, kar je se posebej razvidno iz predloženih kandidatur za rajonske svete: nekatere liste kot Forza Italia in Ljudska stranka niso namreč zbrale dovolj kandidatov za prisotnost v vseh rajonih in jih zato v nekaterih mestnih predelih ne bo na glasovnicah za rajonske svete. V vseh desetih rajonih bodo nastopale

samo tri liste: Progresisti, Zeleni in Alleanza nazionale. Forza Italia je predložila liste v 9 rajonih (toda občinski funkcionarji so nam povedali, da bo gotovo kaka od teh razveljavljena zaradi nesorazmerja med kandidati obeh spolov), Ljudska stranka v 8, Cittadini per l'Isontino v 7, Severna liga v 6 in Slovenska skupnost v štirih (Pevma, Podgora, Standrež in Svetogorska četrt).

Vse kandidatne liste za občinski svet in za rajone je že včeraj popoldne preverjala posebna verifikacijska komisija, ki ji predseduje predsednik goriskega sodišča Delfino. Komisija mora predvsem preveriti veljavnost zbranih podpisov in crtati morebitne dvojnike (če je kdo na primer podpisal za več list, velja njegov podpis za listo, ki je bila vložena prej kot druge), nato pa spoštovanje drugih predpisov. Kot rečeno, bodo najbrž zavrnili in nekatere liste za rajonske svete predvsem zaradi premajhnega števila žensk (kandidat mora biti vsaj tretjina).

Včeraj je zapadel rok za predložitev list tudi v drugih treh občinah na Goriskem, kjer bodo kakor v Gorici volitva 12. junija.

V Gradežu bo kar šest kandidatov za župana in prav toliko list: Ervino Zuliani (Stranka komunistične prenove), Alessandro Felluga (neodv. lista Insieme per Grado), Alessandro Maran (pro-

gresistična lista Alleanza per Grado), Gian Battista Salvini (Severna liga), Giovanni Popazzi (Forza Italia in Alleanza nazionale) in Gianfranco Corinti (Ljudska stranka).

V Krminu nastopa pet kandidatov in list: Luciano Patat (Uniti per Commons - zeleni, SKP, radikalci in neodvisni), Maurizio Paselli (Progetto Cormonese - DSL, PPI), Furio Gall (Polo del buon governo - Forza Italia, AN), Tullio Devettag (Severna liga), Albano Gasparin (PSI).

V Zagraju so kandidati trije: Beniamino Visintin (Orizzonti Comuni - del DSL, PPI), Umberto Agliadoro (Forza Sagrado - F. Italia, AN, Sev. liga) in Roberto Scutto (Progresisti per Sagrado).

V treh manjših občinah ne bo balotaze: lista, ki prejme največ glasov, dobi župana in absolutno večino v občinskem svetu (11 svetovalcev na 16 v Krminu in Gradežu, 9 na 12 v Zagraju), vse ostale pa se bodo morale zadovoljiti s porazdelitvijo preostale peščice svetovalskih mest. Veliko število list v teh občinah odvisi od različnih dejavnikov: Liga se je skušala diferencirati od Forza Italia, ki je zdržala na skrajno desno (povsod je skupaj z neofasisti), in se je zato predstavila sama, center in levica pa nista nikjer znala združiti vseh svojih sil oziroma, kjer je prišlo do povezav PPI-DSL, nastopajo vsekakor na levi se druge liste.

GORICA / JAVNA DEBATA

Kako gleda Liga na problematiko zaščite Slovencev

V pripravi osnutek zakona

VLADO KLEMSE

Ce se bodo napovedi, ki smo jih slišali na petkovem srečanju Severne lige o reševanju manjšinske problematike, bomo proti koncu leta imeli zakonski osnutek o Slovenceh v Italiji, ki ga bo pripravila Liga. Potrebni bo se kakih pet, šest ali več mesecev trdega dela, zbiranja gradiva in predvsem soočanja s predstavniki kulturnih ustanov in združenj, ki delujejo v okviru slovenske narodnostne skupnosti, v pripravi, da je le s sodelovanjem in soočanjem z vsemi komponentami mogoče priti do primerne rezultata. Tako je povedala deželna svetovalka Severne lige Anna Piccioni, ki se, kakor je mogoče razumeti, ukvarja prav s to problematiko. Poleg Piccionijeve je na srečanju, ki ga je uvedel pokrajinski koordinator Lige Milan Koglot, govoril se Boris Gombac, predsednik SG-PS, ki je, kakor je sam povedal, stopil na pot tesnega sodelovanja z Ligo.

Bolj kakor o zakonskem osnutku o zaščiti slovenske narodnostne skupnosti, lahko govorimo sele o začetni fazi zbiranja, preverjanja in priprave gradiva. Na petkovem srečanju je tako bil govor o razlogih in bistvu zakonske zaščite manjšinskih skupnosti. Piccionijeva je menila, da ima SL primerna miselna izhodišča za uspešno razreševanje problematike. Tudi evropsko združevanje in

priključitev Slovenije v Evropsko unijo bodo v znatni meri pospešili razreševanje tovrstnih vprašanj, ki pa jih je treba razreševati predvsem na krajevni ravni. Glede nove vlade je Piccionijeva dejala, da »bo morda bolj občutljiva za razreševanje takih, lokalnih zadev«. Upajmo.

Na izrecno vprašanje, kako si to predstavlja sprico prisotnosti ministrov Alleanza nazionale v vladi, smo slišali odgovor, da bo pač treba iskati sodelovanje med različnimi silami, najprej seveda na deželni ravni.

Boris Gombac je najprej govoril o smislu in cilju zaščitnega zakona, ki ne pomeni privilegijev, se najmanj ekonomskih, potem pa orisal razmere med različnimi komponentami v manjšinski skupnosti, v prejšnjem in sedanjem obdobju in ki da jo danes v celoti obvladuje naveza »katokomunistov«. Poudaril je potrebo po drugačnem pristopu in nadzoru glede sredstev namenjenih manjšini in predlagal ustanovitev nekakšne javne finančne družbe. V imenu jasnosti in prozornosti je treba tudi na manjšinskem področju razlikovati »med kseftom, kulturo in pravicami posameznika«.

Razprava je pokazala, da bo treba se veliko pričevanja. Nekaj pozitivnega pa je le bilo v pobudi SL. To, da se o vprašanjih sploh začne razprava. Pa čeprav v predvolilnem obdobju.

NOVICE

Dobrodelni sejem

Zvezi industrijcev in malih industrijcev (API) v Gorici prirejata danes na trgu pred županstvom dobrodelni sejem. Izkupicek bo sel zvezi AISM (Associazione per la Sclerosi Multipla). Na sejmju bodo prodajali rabljene predmete, ki so jih dali na razpolago tako člani združenj kot drugi občani. Sejem bo trajal od 9. do 13. ure. V primeru dežja bodo stojnice postavili v vezi županstva in pasazi pri Ul. Mazzini.

Sprehod in ogled Kostanjevice

Rajonski svet za severno četrt prireja danes Eološki sprehod na Kostanjevico. Zbirališče je na Korunu ob 9. uri. Na Kostanjevici bo prof. Sergio Tavano vodil ogled kripe z grobnico Burbonov in predstavil zgodovino kraja. Udeleženci morajo imeti potni list, prepustnico ali osebno izkaznico.

Šahovske mladinske igre

V telovadnici pri Sv. Ani (Ul. Cossar) bodo danes deželne mladinske igre v šahu, ki jih prireja rajonski svet v sodelovanju s solskim okrajem, šahovsko zvezo in goriskim šahovskim krožkom. Solske ekipe s štirimi sahisti bodo imele po šest dvobojev med 10. in 19. uro. V vsedrjavni finalni del se bo uvrstila zmagovita ekipa za vsako solsko stopnjo.

Štirje aretirani v Tržiču

Policija je včeraj ponoči ob 1. uri v Tržicu aretirala tri Hrvate in Slovence zaradi poskusa kraje v trgovini s konfekcijo Lotto v Ul. Battisti. Aretirani so 37-letni Dragan Cepar, 25-letna Željko Crčko in Nino Korić (vsi z Reke) in 38-letni Franc Ferjan iz Slovenije. Četverica je izkoristila gnečo zaradi koncerta v občinskem gledališču, da je parkirala furgon, kar med vozili na glavnem trgu. Policija jih je prišla, ko so že vlomili v trgovino in so se pripravljali, da jo »izpraznijo«. Sedaj so v zaporu v Gorici. osumljeni so tudi vrste podobnih kraj v Gradežu.

ZVEZA SLOVENSKE KULTURNIH DRUŠTEV

MIRAN KOŠUTA

»Sodobna slovenska literatura v Italiji«

Knjiznica »D. Fiegel« Gorica (ul. Croce 3)
četrtek, 19. 5. 1994, ob 18. uri

Vabljeni!

PIHALNI ORKESTER KRAS DOBERDOB

4. GLASBENO SREČANJE NA KRASU

Petek, 20. maja: 18.00 - Odprtje kioskov
20.30 - Tekmovanje v briskoli
(1. nagr.: 2 gorski kolesi)

Sobota, 21. maja: 14.00 Odprtje kioskov
20.30 - Koncert in ples z

ALPSKIM KVINTETOM

Solisti: Ivanka Krasevec,
Branka Kraner, Braco Koren
animator Petstotnik

Nedelja, 22. maja: 14.00 - Odprtje kioskov
18.00 - Sprevod pihalnih orkestrrov
NABREZINA, VOGRSKO,
KRAS (Doberdob) in PZ JEZERO
20.30. - Ples z ansamblom KRASKI
KVINTET

Sobota, 28. maja: 16.00 - Odprtje kioskov
Nstop pihalnega orkestra NOVOLES
iz Straže pri Novem Mestu
in MePZ PRIMSKOVO iz Kranja.
Sledi prosta zabava

PRIREDITVE BODO POD PLATNENIM SOTOROM V OBČINSKEM PARKU

SKPD »F. B. SEDEJ«

vljudno vabi na

Zborovski koncert

mešanega zbora iz Steverjana in dekliskega zbora »Vesna«
iz Kriza pri Trstu

Zborovodja Prof. Bogdan KRALJ
Župnijska cerkev v Steverjanu, nedelja, 22. maja, ob 19.30.

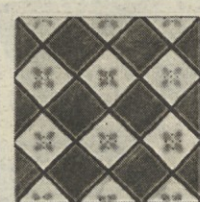
MESANI PEVSKI ZBOR RUPA / PEC

vabi na

Slavosni koncert ob 60-letnici ustanove zbora

Danes, ob 17.30 v Katoliškem komu v Gorici

Dirigent: Zdravko Klanjscek

»EDIGOR«

GORICA - UL. Mattioli 18
Tel. 0481/533076
Fax 0481/ 535149

NUDIMO PRVOVRSTNE:

- keramične ploščice,
- armature in sanitarije,
- opremo za kopalnice,

vse po posebnih popustih

DOBERDOB / OBČINSKI SVET

Pokopališče v Jamljah bodo kmalu razširili

Doberdobski občinski svet je na svoji zadnji seji med drugim obravnaval tudi dva posega s področja javnih del. Svetovalci so odobrili načrta za razširitev pokopališča v Jamljah in za obnovo električnih napeljav v osnovni soli in otroškem vrtcu v Doberdobu.

Izvršilni načrt za jameljsko pokopališče je izdelal arhitekt Fabbro. V načrtu je predvidena podvojitve sedanjega površine pokopališča, kar bi za daljše obdobje rešilo današnje težave zaradi prostorske stiske. V sedanjem obsegu namreč na jameljskem pokopališču ni več prostora za nove grobove. Celotna za razširitev predvidena investicija znaša približno 200 milijonov lir. Denar

pricakuje občinska uprava iz sredstev, s katerimi razpolaga Pokrajina. Doslej je namreč pri porazdeljevanju teh prišpevkov bila doberdobska občina prikrajšana v primerjavi s povprečjem, zato pričakujejo, da bo Pokrajina z dodelitvijo prispevka omogočila izvedbo potrebnega posega v Jamljah.

Druga odobrena investicija znaša približno 125 milijonov lir. S tem denarjem bodo v celoti obnovili električne napeljave v osnovni soli in otroškem vrtcu ter jih prilagodili novim protipožarnim predpisom. Za kritje investicije ima občina 38 milijonov lir iz lanskega proračuna, ostalo pa nameravajo najeti s posojilom.

VINO / NAJBOLJŠI TOKAJ LETNIKOV 92 IN 93

Briški vinogradniki tudi tokrat med zmagovalci

Nagrajeni posestvi Draga (Milan Mikluš) iz Ščednega za letnik 93 in Renato Keber iz Plešivega za letnik 92

Ni treba posebej poudarjati, da so se briški vinogradniki prebili v sam vrh italijanske in mednarodne lestvice. Priznanja, in to najvišja, dobivajo tudi takorekoč doma. Tako je na letošnjem 25. vinskem sejmu v Corno di Rosazzo - potekal je od 6. do 8. t.m. vzorec furlanskega tokaja (letnik 93) posestva Draga (lastnik je Milan Mikluš iz Ščednega) dosegel najvišje priznanje. Kar dve nagradi pa je komisija dodelila vzorcju tokaja (letnik 92), ki ga je v oceno poslal Renato Keber iz Plešivega.

Ob tem velja poudariti, da je bila konkurenca zares ostra, saj je komisija izbirala med 70 vzorci furlanskega tokaja. Iste vzorce sta ocenjevali dve

komisiji. Prva (sestavljala jo je dvajset članov združenja enologov in enoloških tehnikov FJK) je vzorce ocenjevala 27. aprila in izbrala tri najboljše (ex equo) vsakega letnika. Dva dni zatem pa je komisija gostincev in casnikarjev izbirala najboljši furlanski tokaj izmed osmih najbolj uvrščenih vzorcev. Tudi ob tej selekciji so izbrali po tri vzorce.

Ocene komisij so bile naslednje: furlanski tokaj, letnik 93 - ocena komisije tehnikov: Bido-li vini iz San Daniele del Friuli, posestvo Tilatti iz Corno di Rosazzo in Roberto Picech iz Krmina; komisija gostincev in novinarjev: posestvo Draga iz Steverjana, posestvo Castel Orzone iz Iplisa

in posestvo Vidussi iz Koprivnega.

Za letnik 1992 so bile ocene komisije tehnikov naslednje: Giavito Paolo iz Foje, Gigante iz Rocca Bernarda in Renato Keber iz Plešivega; komisija gostincev in novinarjev: posestvo Butussi iz Corno di Rosazzo, posestvo Renato Keber iz Plešivega in posestvo Venica iz Dolenj.

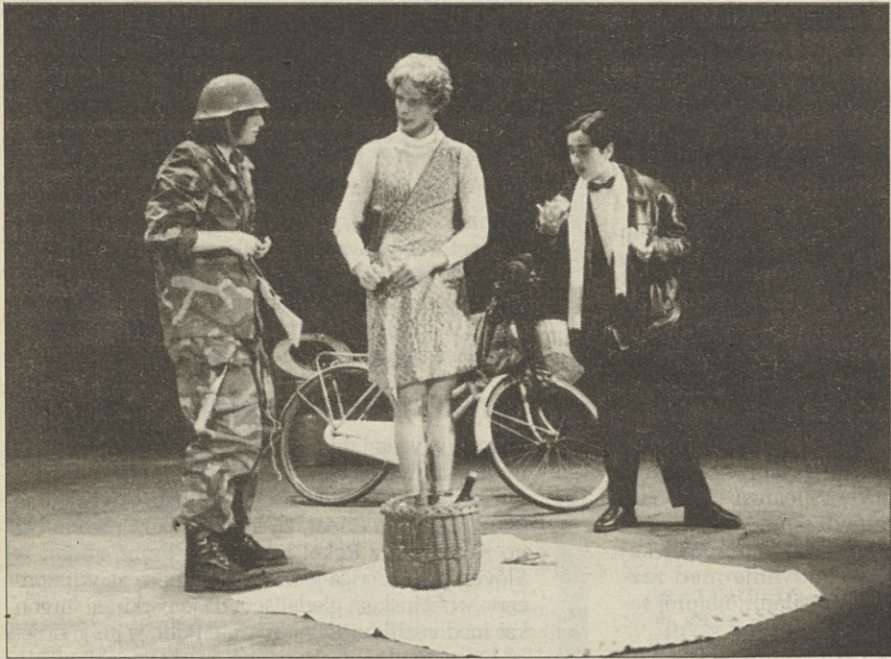
In ob koncu seveda se informacija o nagradah in priznanjih. Vinogradniki so prejeli lesene sode, ki so jih okrasili člani krmanskega združenja umetnikov. Ocenjevanje najboljšega furlanskega tokaja so v Corno di Rosazzo letos priredili ze sestič, medtem ko ima sejem vina za sabo ze srebrni jubilej.

GLEDALIŠČE / NOCOJ V KULTURNEM DOMU

Gledališka šola stopa na oder

Komedijski nastop po 9-mesečnem tečaju

Prizor z vaje pred nocojšnjim nastopom (foto Studio Reportage)

Nocoj ob 20. uri bodo prvič javno nastopili slusatelji Gledališke šole, ki sta jo v Gorici priredila SDZPI in ZSKD. Na srečanje z občinstvom se tečajniki vneto pripravljajo že devet mesecev. Se posebno v tem zadnjem tednu, ko sta nervoza in trema rastli dan za dnem in je bilo treba se urediti mnogo stvari, so cele večere prebijali na odru in snuli nove domislice, da bi občinstvu, ki se bo odzvalo na njihovo povabilo, ponudili kar se da dobro gledališko zabavo. Na zadnji vaji, kjer so se trudili usklajevati igro z menjavo scen, kostumov, glasbe in luči in je bilo vzdusje zaradi blizajoče se produkcije nadvse naelektreno, smo prosili nekatere izmed njih, da nam kaj povejo o današnjem dogodku in o

gledališki soli nasploh.

Za vse je ta nastop velik izziv, kajti vsakemu je režiser Samo Strelec dal tako vlogo, ki od amaterskega igralca zahteva precej truda, trdne volje in stalnega preizkuševanja lastnih zmožnosti. Ker se kot ponavadi na take tečaje prijavi več deklet kot fantov, bodo morale nekatere izmed njih igrati moške vloge. Povedale so nam, da jim je v nekaterih situacijah precej nerodno, vendar se pri tem tudi hudo zabavajo. Se posebej Luisa Gergolet nam je priznala, da ji zelo prija preizkusati lastne meje na odru preoblečena v moskega. Igrati poželjivega moza, ki ne nenehno nadleguje svojo zeno v komediji Frančka Rudolfa "Polž Jože" je nadvse vabljiv izziv. Po njenem mnenju, v gleda-

lišču lahko stopis izven svoje kože in karkoli počneš, počneš v skladu s točno določeno vlogo, ki ti jo je dodelil režiser. Sara Hoban, ki sicer igra zensko vlogo, vidi v srečanju z občinstvom velik izziv, ki zahteva precejšnjo mero poguma. Vse skupaj pa jo izredno zabava in ji je v sprostitvi, ko lahko na odru, nespoznava pod ogromno črno lasuljo, mirno klepetajo s prijateljico na pokopališču o srečnih časih, ko sta si lahko delili preminulega Viktorja.

Na zaključni komedij-ski produkciji bomo lahko videli, kako mladim amaterskim igralcem uspeva eden najtežjih poslov na tem svetu: izzvati iz gledalcev priscrčen krah. Mi smo se na zadnji vaji, ko smo jih sli spoznat, zelo zabavali.

PODGORA

Podgorski pevci nastopajo marsikje

Sinoči so peli v Sondriu

Že četrtec zaporedoma se je mešani pevski zbor Podgora, pod vodstvom dirigenta Mirka Spacapan, udeležil vsakoletne revije slovenskih cerkvenih pevskih zborov, ki je bila letos v lepi gotski cerkvi na Rakovniku pri Ljubljani 7. in 8. maja. Nastopilo je 24 zborov, vsak pa je odpel po dve pesmi. Zbor Podgora je nastopil s skladbama Vsi zbori zadonite Emila Komela ter Večerni zvon Ignacija Hladnika. Nasi pevci so bili deležni se posebne omembe in aplavza občinstva zaradi vztrajnosti pri slovenskem petju na ozemlju na robu slovenskega narodnega prostora. Koncert je snemala Slovenska televizija in bo predvidoma na sporedu v verski oddaji na Slovenski televiziji prihodnjo nedeljo.

Mešani zbor Podgora in skupina Akord sta 30. aprila nastopila, na povabilo kulturnega društva Pivka, v kulturnem domu na Pivki blizu Poštojane na Prvomajskem koncertu. Na koncertu je sodeloval tudi domači pevski zbor, s katerim so se podgorski pevci spoznali na reviji Primorska poje v Izoli. Zbor s Pivke bo predvidoma vrnil obisk julija, ko bo gostoval v Podgori.

Včeraj pa sta se zbor Podgora in skupina Akord odpravila v Sondrio v Valtellini, kjer so sinoči na povabilo tamkajšnjega pevskega zbora Vetta nastopili na prireditvi "Balcone in fiore", ki predstavlja uvod v turistično sezono v tem kraju.

KINO

GORICA VITTORIA 15.30-17.40-19.50-22.00 »My life«. Nicole Kidman in Michael Keaton. Ozvočenje Dolby stereo.

CORSO 16.00-18.00-22.00-22.00 »Una pallottola spuntata 33 1/3 - L'insulto finale«. L. Nielsen in P. Presley.

OBVESTILA

KMEČKA ZVEZA nudi strokovno pomoč pri izpolnjevanju davčnih prijav. Uradi v Ul. Malta 2 so odprti ob delavnikih od 8. do 12. ure (tel. 531644).

DRUŠTVO SLOVENSkih UPOKOJENCEV ZA GORIŠKO vabi na 5. redni občni zbor, ki bo v soboto, 28. maja, ob 16. uri v mali dvorani Kulturnega doma v Gorici.

DIJASKI DOM SIMON GREGORČIČ - GORICA prireja Poletno središče od 27. junija do 22. julija. Vpisi do 31. maja v upravi Dijškega doma, ul. Montesanto 84, tel. 533495.

ZSSDI IN ZDRUŽENI MLADINSKI EKIPI MLADOSTI IN SOVO DENJ priredijo nogometni kamp od 25. junija do 3. julija na Rogli. Pokrovitelja sta Nogometna zveza Slovenije in nogometna sodela "Braneta Oblaka". Pojasnila: Dario Frandolc (tel. 78158) in Zdravko Kuštrin (tel. 882523).

ŠOLSKE VESTI

SINDIKAT SLOVENSKE SOLE - TAJNISTVO GORICA sporoča, da sta na razpolago dve stipendirani mesti za udeležbo na 30. seminarju slovenskega jezika, literature in kulture, ki bo v Ljubljani od 26. junija do 16. julija letos. Pisne prošnje naj interresenti dostavijo na Sindikat najkasneje do 21. t.m.

IZLETI

SEKCIJA VZPI/ANPI DOLJAMLJE priredi 28. maja enodnevni avtobusni izlet v Padovo, Monselice in Montagnano. Vpisujejo (prijave do 16. t.m.) Ettore Moro, Mario Croselli in Karlo Kobal. V Padovi si bodo udeleženci ogledali baziliko sv. Antona, v Monselice grad in utrdb iz 13. stoletja, pinakoteko in Villo Duodo. V Monselice ogled utrdb in starodavnega mesteca. Kosilo v znani restavraciji Da Franco v Montagnani.

PRISPEVKI

Namesto cvetja na grob Luciana Perigoia darujeta Vilma Bregant in Ivan Bregant z družino 100 tisoč lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB iz Podgore.

RAZSTAVE

NA GORIŠKEM GRADU v salonu Dezelnih stanov je do 29. maja na ogled antološka razstava slikarja Bruna Gorlata "Racconti del tempo".

V GOSTILNI MILJO GREENWICH pri Devetakih bo na ogled do 31. maja razstava del slikarja Dimitrija Ceja.

V GALERIJ KATOLISKE KNJIGARNE na Travniku bo razstavljal svoja dela Jurij Mikuletič. Odprtje razstave bo v petek, 20. maja, ob 18. uri.

ČRPALKE

Danes so na Goriskem dežurne naslednje bencinske črpalke:

GORICA
IP - Ul. don Bosco
MONTESHELL - Ul. Trieste
AGIP - Ul. Aquileia
FINA - Korzo Italia
TRŽIČ
MONTESHELL - Ul. Matteotti
IP - Ul. Boito
ESSO - Ul. 1. Maggio
FINA - Ul. Cosulich
KRMIN
MONTESHELL - na drz. cesti stev. 56
GRADISČE
AGIP - na cesti v Marian
SLOVRENC
ERG - Trg Montesanto
RONKE
MONTESHELL - na letališču
FOLJAN
AGIP - Ul. III. Armata

VČERAJ-DANES

Iz goriskega matičnega urada od 8. do 14. maja:

RODILI SO SE: Marta Carlesso, Cristian Bregant, Gabriele Benedetti, Francesco Vitale, Francesco Briguccia, Mattia Fedel, Pietro Cabass.

UMRLI SO: 85-letni upokojenec Stanislav Lenardi, 65-letni upokojenec Luciano Perigo, 74-letni upokojenec Renato Pinassi, 85-letna upokojenka Justina Misigoy vd. La Vena, 83-letni upokojenec Bernard Bertossi (Brato2), 71-letni redovnik Antonio Trevisan, 59-letna gospodinja Rosa Mistina Simeon por. Valenti, 83-letna upokojenka Ermelinda Bonazza, 85-letna gospodinja, Justina Mrak vd. Podobnik, 80-letni upokojenec Guido Carollo, 82-letna upokojenka Adelia Decorti vd. Fabris, 74-letna upokojenka Federica Pellizon vd. Marega, 66-letni upokojenec Mario Guerra, 85-letna gospodinja Anna Giorgi, 60-letni upokojenec Diego Paganelli.

LEKARNE

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
BASSI RITA, Ul. don Bosco 175, tel. 32515.
DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU
S. NICOLÒ, Ul. I Maggio 94, tel. 790338.

POGREBI

Jutri ob 9.30 Diego Paganelli iz splosne bolnišnice na glavno pokopališče, ob 11. uri Anna Giorgi vd. Franceschini iz splosne bolnišnice v cerkev v Podturnu in na glavno pokopališče, ob 13. uri Mario Guerra iz splosne bolnišnice v Krmini.

DOBERDOB / V OKVIRU GLASBENEGA SREČANJA NA KRASU

Znani Alpski kvintet s pevci bo nastopil v občinskem parku

Prireditve pripravljajo za konec tedna člani godbe Kras

Alpski kvintet bo v soboto nastopil v Doberdobu

V Doberdobu se skrbno pripravljajo na 4. Glasbeno srečanje na Krasu, ki bo ob koncu tedna, od 20. do 22. t.m., in nato se 28. t.m. na pobudo pihalnega orkestra Kras. Poleg tradicionalnega srečanja godb in nastopa pevskega zbora bodo letos imeli v gosteh znani narodnozabavni ansambel Alpski kvintet. Gre za ansambel, ki danes sodi v sam vrh te zvrsti glasbe in ki je znan sirom po Evropi, zlasti v alpskih dezelah, kjer je ta glasba se posebno priljubljena. Kvintet ima vsak leto od sto do stopetdeset koncertov, številne klube prijateljev Alpskega kvinteta, posnel je več plošč in kaset. Fantje bodo v Doberdobu nastopili v soboto, 21. t.m., ob 20.30 s pevci

Ivanko Kraševac, Branko Kraner in Bracom Korenom. Zraven bo seveda tudi animator Petstotnik.

Naj povemo, da se bo sobotna prireditev, ki bo nedvomno privabila v Doberdob veliko prijateljev narodnozabavne glasbe iz zamejstva in matice, odvijala pod velikim sotorom v občinskem parku in da težav zaradi vremena zato ne bo.

Glasbeno srečanje se bo začelo že v petek zvečer s tekmovanjem v briskoli, nadaljevalo pa v nedeljo, ko bodo nastopale godbe iz Nabrezine, Vogrskega in Doberdoba ter pevski zbor Jezero. Pred tem, ob 17.30, pa bosta umetnost v kreaciji priscrkih prikazali frizerki Mariza in Nicoletta.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE
Helmut Peschina

BOŠ ŽE VIDELA

Igra Mira Sardoč, režija Jože Babič

V petek, 20. t. m., ob 20.30
v dvojezičnem šolskem centru v SPETRU

KULTURNI DOM GORICA

Otvoritveni koncert v prenovljenem Kulturnem domu

Igral bo orkester

SLOVENSKE FILHARMONIJE

Dirigent: Marko LETONJA

Koncert bo v petek, 20. t. m., ob 20.30 v osrednji dvorani Kulturnega doma v Gorici (Ul. Brass 20).

Vabljeni!

Vstop samo z vabilom!

Zainteresirani se lahko za podrobnejše informacije obrnejo na urad Kulturnega doma (tel. st. 33288)

URARNA ZLATARNA

Lo Scrigno

- ure najboljših znamk;
- nakit in predmeti iz srebra in zlata neposredno od proizvajalca;
- konkurenčne cene;

GORICA - Ul. Arcivescovado 3
(nasproti Katoliške knjigarnje)

Telefon 0481/534633

S Zlatarna Suligoi

Ul. Carducci 49
Gorica - Tel. 0481/535657

Nekaterim stvarjem se
v zamejstvu
ne znamo odgovedati.

GRAFICENTER / FOTO: SERGIO FERRARI

Nekaterim drugim
se ne smemo.

Primorski dnevnik
Moj dnevnik!

V ŽENEVI PODPISALI DOKUMENT O HRVAŠKO-MUSLIMANSKI FEDERACIJI

Christopher zadovoljen, Silajdžić zahteva zagotovila

Bosanski predsednik Izetbegović predlaga dvomesečno premirje

ZENEVA, SARAJEVO - V Zenevi je bilo te dni se posebej živahno, saj so v petek zunanji ministri Evropske unije, Združenih držav Amerike in Rusije sprejeli skupno strategijo za reševanje krize v Bosni, včeraj pa so predstavniki Hrvatske, Hercegovine in bosanske vlade slovesno podpisali dokument o hrvasko-muslimanski federaciji.

nobenh zagotovil o tem, kaksna sredstva bodo uporabili za njihovo uresničitev,« je dejal Silajdžić.

Bosanski podpredsednik Ejup Ganić meni, da ni mogoče sklepati mirovnega sporazuma in hkrati pozabiti na etnično čiščenje ter da bi morali Hrvati in Muslimani dobiti 58 odstotkov ozemlja BiH. Odločno proti odločitvi zunanjih ministrov je tudi predsednik par-

Petkovo srečanje zunanjih ministrov Evropske unije, ZDA in Rusije (Telefoto: AP)

sporčili, da so srbsko-muslimanski spopadi potekali tudi v okolici Vareša. Iz krogov blizu bosanske vlade se je izvedelo, naj bi se srbske enote že do poldneva umaknile s trkilometrskega pasu okoli Gorazda, Muslimani pa jim bodo v zameno odstopili nadzor nad strateško pomembno planoto v okolici Gorazda. (Agencije)

»S svojim obiskom bi rad prispeval k pomiritvi narodov nekdanje Jugoslavije,« je pred odhodom v Beograd, kjer se bo sestal s srbskim predsednikom Slobodanom Miloševićem, predsednikom ZRJ Lilićem in srbskim patriarhom Pavletom, dejal ruski patriarh Aleksej II. Med načrtovanim petdnevni obiskom naj bi ruski patriarh odpotoval tudi v Crno goro in Sarajevo, v Zagrebu pa naj bi se 17. maja srečal z zagrebškim nadškofo Franjem Kuharićem.

ZAGREB - Predsednika obeh domov hrvatskega parlamenta Stipe Mesic in Josip Manolić sta ameriskemu predstavništvu poslala pismo, v katerem sta podprla pobudo za odpravo embarga na uvoz orožja v BiH. »To je najbolj učinkovit način za zaustavitev agresije v tej državi,« sta zapisala in hkrati predlagala, naj senat in kongres preučita močnosti za odpravo embarga na uvoz orožja na Hrvasko. Mesic in Manolić sta zapisala tudi nekaj kritik na račun politike hrvatskega predsednika Franja Tudmana in zatrdila, da bo hrvatska vladajoča stranka sabotirala izvedbo washingtonskega sporazuma, saj je doslej HDZ samo »blokiral demokratizacijo države«.

Ameriški državni sekretar Christopher, ki je sodeval pri podpisu dokumenta, je z doseženim zelo zadovoljen. Predsednik bosanske vlade Silajdžić pa se je včeraj ostro odzval na sklepe petkovskega srečanja, saj po njegovem mnenju mednarodna skupnost v dokumentu ne daje nobenih zagotovil pri prizadevanjih za doseg miru v BiH. »Nudijo nam veliko obljub, vendar

lamentam bosanskih Srbov Krajišnik. Zunanji ministri so v petek predlagali stirimesečno premirje za rešitev bosanske krize, na kar se je odzval bosanski predsednik Izetbegović, ki predlaga dvomesečno prekinitev ognja.

Muslimanska vojska je včeraj zasedla strateško pomembno mesto Ribnica v bližini Tuzle in srbsko vojsko prisilila k umiku. Predstavniki Unproforja pa so

JERIHO / POD PALESTINSKO ZASTAVO

Policisti, veterani osvobodilnega boja, so v mesto prinesli srečo in občutek svobode

JERIHO - Več sto otrok je s palestinskimi zastavicami pozdravljalo palestinske policiste, ko so včeraj prvi dan po prevzemu nadzora v Jerihu na ulicah opravljali svoje delo.

Policija je preusmerjala promet in začela z barvami palestinske zastave prekrivati izraelsko zastavo, narisano na vhodu v nekdanjega izraelskega vojaškega poveljstva. Nekateri policisti so si vzeli čas za klepet z mimoidočimi, drugi so posedali v restavracijah na kavici in prebirali časopise,

nekaterim od njih pa so med zajtrkom drugi obiskovalci restavracij zazeleli uspešno delo. »To je prva priložnost za neposreden stik z našimi ljudmi tukaj,« je izjavil policijski poveljnik Mehdi Sirdah. Policisti so spremljali solarje iz sol do njihovih domov.

Generalmajor Hadz Ismail, poveljnik policijskih enot v Jerihu, je že pripravil prvo srečanje s civilnimi oblastmi in jim naročil, naj svoje delo nadaljujejo kot doslej. Po pogovorih je Ismaila pričakala množica

navdušenih Palestincev, katerim je dejal: »Poskusamo se organizirati in začeti svoje delo, s katerim bomo služili vam... Vi ste del nas, ste naše ljudstvo.«

Jericho je bil tudi uradno predan pod palestinsko upravo v petek, ko se je ob zori iz mesta umaknil se zadnji izraelski vojak. »Občutek je nenavaden. Se nikoli se nisem počutil tako svobodnega kot zdaj po 27 letih izraelske oblasti. Tako je, kot da bil bilo mesto odmaknjeno od ostalega dela Zahodnega brega,« je izjavil 48-letni prebivalec Jeriha.

Poveljnik Abdel Rahim Abu Un se je včeraj sestal z županom Jeriha Dzamilom Kalafom. »Ne želimo se vsiliti kot voditelji. Tu smo med našimi ljudmi, da bi jih scitili in jim služili. Naj nam ohromijo roke, če bomo orožje uporabili proti njim,« je dejal v pogovoru z županom. »Besede so premalo, da bi opisali srečo, ker smo tu. Vsak izmed nas ima brata ali sina, ki so ga ubili izraelski vojaki. Mirovni sporazum se ni uresničitev vseh naših želja, je pa prvi korak k temu,« je dejal Abu Un.

Ze v petek je v Jericho prislo veliko Palestincev z drugih delov Zahodnega brega, da bi med 700 novimi palestinskimi policisti poiskali svoje sorodnike. Vecina svojih sinov in bratrancev ni videla več kot 20 let. A. R.

Manifestacije pripadnikov Hamasa (Telefoto: AP)

O čem pišejo drugje po svetu

O palestinski avtonomiji

»Arafat je lahko zadovoljen, dobil je prvi del stave iz Osla. Prihod palestinskih policistov je za prebivalstvo Gaze in Jeriha, zdaj avtonomnih območij, prvi opremjljiv znak, da se razmere spreminjajo na bolje. Zadnje mesece redko izgovorjeno ime Abu Amars bodo Palestinci ponovno slavili v svojih pesmih. Vođa Palestinske osvobodilne organizacije, ki je včeraj napovedal obisk Jeriha sredi junija, uživa velik ugled med Palestinci na avtonomnih območjih, za kar pa se mora zahvaliti veteranom palestinskega osvobodilnega boja s kalasnikov v rokah, ki so prebivalcem Jeriha včeraj vmili občutek ponosa.« (Liberation, Pariz)

»Nad Jerihom plapolala palestinska zastava. Izraelski vojaki so mesto prepustili 500 palestinskim policistom iz Jordanije. Prebivalci mesta so ob tem pripravili veliko zabavo in se zgnili okoli vojske PLO. Na žalost je ze prišlo do prvega incidenta. Veseljaenje je terjalo življenje nekega otroka. Militantni Hamas je zagrabil priložnost in v Gazi nemudoma organiziral demonstracije proti mirovnemu sporazumu in Arafatu.« (Il Messaggero, Rim)

O konferenci v Zenevi

»Ni se se zgodilo, da bi orožje v Bosni potihnilo, potem ko diplomati s pestjo v zametni rokavici udarili po mizi. Voditeljem sprtih strani so včeraj iz Zeneve ponovno poslali ničvredno sporočilo. Spekuliranje z razhajajočimi se mnenji mednarodne skupnosti in nesposobnostjo mirovnih sil Združenih narodov se lahko nadaljuje oziroma - bosanski vojni se zmeraj utripa zelena luč, saj se Američani in Evropejci niso uspeli zediniti o političnem sporazumu, katerega bi lahko sprejeli tako bosanski Muslimani kot Hrvati in Srbi. Srbsko orožje bo torej se naprej določalo meje na balkanskem zemljevidu.« (France-Soir, Pariz)

DANES PO SVETU

BEOGRAD - Ruski patriarh Aleksej II. je na obisku v Srbiji, kjer na bi se sestal s srbskim predsednikom Miloševićem in predsednikom ZRJ Lilićem, med petdnevni obiskom bo obiskal Crno goro in morda tudi Sarajevo

DAMASK - Ameriški državni sekretar Warren Christopher je odpotoval na obisk v Sirijo in Izrael, kjer bo poskušal razrešiti izraelsko-sirski spor o Golanski planoti

WASHINGTON - Indijski premier Narasima Rao se mudi na šestdnevni obisk v ZDA

TEHERAN - Kazahstanski premier Sergej Terčenko nadaljuje obisk v Teheranu

NOVICE

Neonacistom iz Magdeburga ne bodo sodili

MAGDEBURG - Vrhovno tožilstvo nemske zvezne države Sachsen-Anhalt ne bo izdalo zapornih nalogov za povzročitelje petkovih nemirov v Magdeburgu, ker ni dokaznega gradiva oziroma filmsko gradivo ni dovolj prepričljivo, je včeraj izjavil deželni tožilec Rudolf Jaspers. Nemska policija je namreč dobila VHS posnetke, na katerih deželni tožilec ne vidi nobenega kaznivnega dejanja, zato meni, da je bil film posnet po koncu spopadov med desničarskimi skrajneži in tujci. Vseh 49 oseb, ki jih je v petek policija priprla, je zdaj na prostosti. Tiskovni predstavnik zvezne nemške vlade Vogel je lov na tujece v Magdeburgu označil za veliko sramoto in ostro kritiziral deželne preiskovalne organe in njihovo odločitev. (Agencije)

ZDA ne bodo podprle resolucije ZN o Ruandi, dokler...

NEW YORK, KIGALI - Varnostni svet ZN je včeraj sprejel predlog generalnega sekretarja ZN Butrosa Galija, da v Ruando pošljejo približno 5500 pripadnikov mirovnih sil. ZDA zavračajo podporo resoluciji, vse dokler naloge mirovne operacije ne bodo natančno določene. Predstavniki človekoljubnih organizacij v Ruandi so včeraj sporočili, da je bilo v krvavih medklanskih spopadih v tej afriški državi ubitih najmanj pol milijona ljudi, kar je dvakrat več, kot so predvidevali. (Agencije)

Južni Jemen je pripravil mirovni sporazum

SANA, ADEN - Vojska severnega Jemna je v noči na petek prevzela nadzor nad Daleo. Castniki severne vojske, ki se sicer veselijo zavzetja enega najpomembnejših mest na poti v Aden, so presenečeni, ker so enote južnega Jemna iz »neznanih vzrokov« Daleo predale brez boja. Voditelji južnega dela države so včeraj severu tudi poslali predlog mirovnega sporazuma, ki predvideva ustanovitev prehodne vlade nacionalne resitve in vrnitev obeh vojsk na položaje pred začetkom spopadov. V taborišču al-Kud v bližini Adna, kjer je 10 tisoč somalskih beguncev in ki se je znanlo v navzkrižnem ognju jemenskih vojsk, je včeraj življenje izgubilo približno 450 ljudi. (Agencije)

Ameriški vojaki in sindrom zalivske vojne

WASHINGTON - Ker je bil pogosto tarča kritik, da se s problemom ne ukvarja dovolj, je Pentagon na tiskovni konferenci oznanil začetek obsežnega programa kliničnih raziskav tako imenovanega »sindroma zalivske vojne«, za katerim trpi na stotine ameriških vojakov, ki so sodelovali v operaciji Puscavski vihar.

Tri leta po koncu zalivske vojne so se začele kopičiti pritožbe »veteranov«, ki jih pestijo različne težave in bolezni: nenadni glavoboli, težave pri izražanju, neprestana utrujenost, artritis, pretirano izpadanje las, nespečnost, depresija, pogoste diareje.

Teh problemov nobena ameriška medicinska ustanova ni mogla opredeliti kot simptome, zlasti ker se nekdanji borci pritožujejo nad različnimi kombinacijami omenjenih tegob. Zato so tej skrivnostni bolezni dali ime »sindrom zalivske vojne«. Konec aprila je Državni zdravstveni zavod (NIH) ugotovil, da ne gre za eno samo bolezen z istim sindromom, pač pa za vrsto različnih obolenj, ki imajo včasih skupne simptome.

Približno 20 tisoč vojakov pripisuje svoje zdravstvene težave udeležbi v zalivski vojni. Pojav je močno odmeval po vseh ZDA in naletel na številne predloge. Ob tem so bili omenjeni številni prejšnji primeri, zlasti tisti, ki se nanašajo na vietnamsko vojno.

Pogosto omenjajo tudi obvezna cepljenja ameriških vojakov zaradi nevarnosti, da bi Iranci uporabili kemično in bakteriološko orožje. Podsekretar v ministrstvu za obrambo, ki je zadolžen za zdravstvo, Stephen Joseph je izjavil, da so bili »ukrepi, h katerim se je zatekel Pentagon, da bi zavaroval svoje vojake zoper uporabo različnih orožij, v celoti neustrezni«. Novi program je namenjen »koordinaciji diagnostičnih postopkov, ki naj bi z odločnim in temeljitim proučevanjem opredelili vzroke simptomov, ki jih opisuje NIH.« Državni podsekretar ni povedal, kolikšni bodo stroški te raziskave.

»Moralno smo dolžni storiti vse, kar moremo, da bi odkrili morebitne vzroke te bolelosti.« Avgusta 1992, nekaj več kot leto dni po vrnitvi prvih ameriških vojakov, ki so se borili v zalivski vojni, so z vrsto anket ugotavljali zapletenost naloge: vojaki, ki so bili dlje časa izpostavljeni oblakom gorečih kuvajtskih naftnih vrelcev so pogosto trpeli za istimi simptomi kot tisti, ki nikoli niso bili v bližini požarov. Zato bodo vse vojake in vse civilne osebe, ki so bile zaposlene pri obrambi, s podobnimi skrivnostnimi simptomi, podrobno pregledali. Studije naj bi opravili v starih mesecih in v Pentagonu upajo, da bodo potem o sindromu lahko sporočili kaj več. E. S.

ŠTIRI LETA SANKCIJ PROTI IRAKU

Za pomanjkanje so krivi tujci

Tako Husein prepričuje običajne smrtnike

BAGDAD - Skoraj stiri leta neusmiljenih gospodarskih ukrepov proti Iraku so povzročila splošno revščino in kritično pomanjkanje osnovne medicinske opreme in zdravil. Kljub temu ne kaže, da bi Sadam Husein izgubljal svojo moč. Spor med Irakom in Združenimi državami se v tem času ni premaknil z mrtve točke, ceprav je poskušal režim v Bagdadu postopoma prepričati Združene narode, da je že čas za odpravo ukrepov.

Seveda pogoji, ki jih postavlja resolucija Varnostnega sveta, niso izpolnjeni. Irak v vseh pomembnejših, zlasti vojaških vprašanjih trmasto vztraja pri svojem in čaka na boljše case, ki naj bi jih prineslo trgovanje z nafto, takoj ko se bo svet navelical izvajati pritisk na državo. Vendar pa je nepopustljiv tudi Washington, ki je resno odločen nadaljevati blokado, dokler iraki vojaški stroj ne bo dokončno pohabljen in dokler ne bo vzpostavljen mednarodni nadzor nad tamkajšnjo vojaško industrijo.

Največje žrtve političnih igrig so seveda spet navadni ljudje, ki jih trgovinske zapore in podobni ukrepi najprej in najbolj prizade-

nejo. »Polozaj sicer ni tako katastrofalen, kot trdijo Iranci, vendar pa so otroci, ostareli in nosečnice resnično v nevarnosti,« je dejal predstavnik neke človekoljubne organizacije.

V Bagdadu si medtem prizadevajo za obnovo nekaterih najpomembnejših objektov, ki so bili poškodovani leta 1991 med ameriskim napadom. Večino mostov čez reko Tigris pospešeno obnavljajo. Posledice vojne in ukrepov, uvedenih takoj po okupaciji Kuvajta poleti 1990, pa so kljub temu vidne na vsakem koraku.

Najhuji udarec za državo je prepoved izvoza nafte, prej glavnega vira zaslužka. Poleg tega lahko Irak uvaza le najnujnejša živila in zdravila, če seve-

da ima denar. Pred meseci je Bagdad odklonil ponudbo ZN, ki so bili pripravljeni dovoliti omejen izvoz nafte za nakup medicinske opreme, seveda pod določenimi pogoji. Irak je predlog zavrnil, češ da gre za rušenje njegove suverenosti. Ze tako nezadostna preskrba se je se poslabšala.

Pomanjkanje uvozenega blaga močno občutijo vsa gospodinjstva, saj je brez uvoženih rezervnih delov težko vzdrževati vodovod in kanalizacijo, ki sta zato pogosto v okvari. Prizadeti so tudi avtomobilisti - skoraj vsako drugo vozilo ima razbito vetrobransko steklo.

Iracani se poskušajo znajti, kakor vedo in znajo, vendar pa si je v času sodobne tehnologije težko pomagati z doma narjenimi nadomestki. Računalnik pač noče delovati brez originalnih rezervnih delov...

Država ostaja tudi mednarodno osamljena in odrezana od sveta. Letal-

Sadamu Huseinu se življenje še vedno zdi zabavno

ski poleti so prepovedani, vsako ladjo, ki se približa iraskim ozemeljskim vodam, pa preiščejo od dna do krova. Vsakih 60 dni, ko v New Yorku glasujejo o podaljšanju ukrepov, se morajo irakiški diplomati peljati v Jordanijo in ujeti pravo letalo, da lahko potem zaman prepričujejo skupščino ZN, naj vendarle popusti. Naslednjic se bo to zgodilo 18. maja, najverjetneje z enakim izidom.

Ampak svet se je očitno zelo ustel, če je mislil, da bo lahko zamajati Sadama Huseina, ki se je na predsedniškem položaju zasidral že pred petnajstimi leti.

»Ljudje podpirajo oblast se bolj kot pred zalivsko vojno,« je svoja opazanja pojasnil neki prebivalec Iraka, tujec po rodu.

»V očeh povprečnega Irana so za vse krivi tujci in njihovi nepravilni ukrepi.« Državni vrh si zna očitno mojstrsko kupovati tako politični kot socialni mir.

Vladni ukrepi za skrajno racionalizacijo porabe omogočajo družinam nakup 70 odstotkov potrebnih živil po minimalnih cenah. Tuje človekoljubne organizacije, ki vedo, da si le redkokdo lahko privoščijo kupovati v prosti prodaji, pomagajo reševati prebivalstvo pred lakoto. Država je posegla tudi po skritih denarnih rezervah, ki jih mednarodne inspekcije niso odkrile, in

od organiziranih tihotapev nakupila najrazličnejše blago. Nedavno so se na primer na poljih čez noč pojavili novi ruski kombajni.

Poleg tega so Iracani prepričani, da jih čaka svetla prihodnost. Pred letom 1990 so bili tretji največji proizvajalec nafte v Opecu in trdno verjamejo, da se bodo zlati časi prej ali slej vrnili. Na spore s sosedi, vojne, osamitve in trpljenje pa so tako ali tako že stoletja navajeni. Upor proti Sadamu Huseinu, ki je izbruhnil takoj po vojni 1991 in bil hitro zadusen, je bil očitno prva in zadnja resna preizkušnja za absolutističnega vladarja. Tuji diplomati pravijo, da se celo cedalje pogostje pojavlja v javnosti, kjer se očitno počuti varnega.

Na večer 28. aprila, ob Huseinovem 57. rojstnem dnevu, ki ga je dežela počastila na ulici z vsesplošnim rajanjem in vzklikanjem, so se menda po Bagdadu pojavili opozicijski letaki. Dva dni zatem

je oblast odgovorila z uvodnikom v časopisu, ki ga vodi (kdo bi si mislil) Sadamov sin Udaj. Pisec je ob tej provokaciji le vzviseno »zamahnil z roko« in zagotovil ljudstvu, da se mu ni treba ničesar bati.

»Vedno se lahko pripeti kaj nepričakovanega,« je povedal neki zahodni poznavalec iraskih razmer, »če pa to odmislimo, bo Sadam po mojem mnenju še dolgo vladal.« (J. R.)

PRESS OD ZAGREBA DO SKOPJA

O zadevi Smolnikar in sodelovanju z Južno Afriko

GLOBUS

Nekdanji slovenski obrambni minister Janez Jansa je v pogovoru za Globus odgovarjal na vprašanja o nadaljnjem političnem delu, zamenjavi in odnosih s Hrvasko. O aretaciji Smolnikarja je med drugim dejal: »Ni pomembno, če je nekdo civilist ali vojak. Zakonska pooblastila niso razdeljena na tista za civilne in tista za vojaške osebe. Če nekdo deluje zoper vojsko, potem bodo jurisdikcijo nad njim prevzeli vojaški organi... Pripadniki vojske varnostne službe so imeli pooblastila za Smolnikarjevo aretacijo, da izvedejo preiskavo in ga potem predajo sodišču...«

O trditvah, da bo prihodnji predsednik Slovenije: »Za mesto predsednika se ne zanimam, ker je to po novi ustavi le se protokolarna funkcija. Težava z Milanom Kučanom je prav v tem, da se se vedno obnaša kot predsednik centralnega komiteja, ki odloča o vsem, oziroma kot predsednik republiškega predsedstva. Ko je se opravljal omenjene funkcije, so bile to naloge, ki jim je ustava iz leta 1974 pripisovala pomembno mesto. Po novi ustavi je predsednik le se osebnost, ki se, podobno kot nemški predsednik, enkrat mesečno pojavi v javnosti. Če bi bil na predsedniškem položaju človek, ki spoštuje ustavo in ki bi bil brez zvez se iz komunističnih časov, o predsedniku nihče ne bi niti govoril, saj v operativnopolitičnem pomenu niti ne bi bil pomemben...«

O svojem nasledniku Jelku Kacinu: »Jelka Kacina sem pripeljal iz nekega občinskega sekretariata za narodno obrambo in ga postavil za namestnika... Je zelo sposoben operativec in zna komunicirati, vendar pa ni sposoben ustvariti nikakršnega koncepta. Prav zaradi tega so ga postavili za obrambnega ministra. Njim je potreben nekdo, ki bo izvrševal, ne pa ustvarjal. In Kacin je rojen za tako vlogo...«

OSLOBOĐENJE

OSLOBOĐENJE poroča o obisku delegacije srbskega državlanskega sveta v Moskvi. Pod naslovom Karadžićev monopol je načet med drugim piše, da so ruski gostitelji delegacijo poslušali z zanimanjem in da s tem Karadžićev monopol ni povsem porušen, je pa močno načet. Med pogovori z namestnikom ruskega zunanjega ministra Vitalijem Curkinom je vodja delegacije Mirko Pejanović dejal, da v mirovnih pogajanjih ne bi smeli upoštevati le Karadžićevega mnenja, saj ne predstavlja niti polovice srbskega življa v BiH.

ПОЛИТИКА

POLITIKA poroča o obisku predsednika tako imenovane ZRJ v Pretoriji, kjer se je udeležil slovesne pri-sege Nelsona Mandele. Zoran Lilic se je na predsedniškovo željo takoj po prihodu v Johannesburg menda sestal z Mandelo »in ga

seznanil s pravo resnico o dogajanju v nekdanji Jugoslaviji«, ceprav to s protokolom menda ni bilo določeno. »Lilic je poudaril, da pričakuje, da bo Južnoafriška republika odigrala pomembno vlogo v gibanju neuvršenih in da bo postala nosilec razvoja vse celine. Lilic je Nelsona Mandelo povabil na obisk, da bi drzavi utrdili sodelovanje, pa tudi zato, da bi se lahko na lastne oči prepričal, kakšna je resnica o dogajanjih v nekdanji Jugoslaviji. Nelson Mandela ima moralno pravico, da kot voditelj naroda, ki je moral prestopiti apartheid, kljubuje pritiskom, kakršnim sta zdaj izpostavljena Zvezna republika Jugoslavija in ves srbski narod.«

VJESNIK

VJESNIK komentira hrvasko-srbske odnose in trdi, da hrvaški zunanji minister Mate Granić ne bo ceprav naj bi bilo menda to že dogovorjeno - odšel na pogovore v Beograd s srbsko stranjo, ker »promet po avtocesti Zagreb-Beograd ni normaliziran, saj odsek ceste pri Okučanih se vedno nadzorujejo paravojaške srbske enote«. Prav tako ni izpolnjena hrvaska zahteva o ponovni vključitvi zasedenih hrvaških ozemelj v mednarodni telefonski promet z isto klicno številko, ki velja tudi za Hrvasko. Tretji pogoj, ki ga postavlja hrvaska stran, je povečanje pritiska beograjske oblasti na Srbe na Hrvaškem, da bi bili pripravljeni v pogovorih z Zagrebom rešiti skupna vprašanja in doseči postopno vključevanje omenjenih ozemelj v hrvasko gospodarstvo... Veljko Knežević je kar v nekaj javnih nastopih za zasedena hrvaska ozemlja uporabil izraz Republika Srbska krajina, s čimer je dal jasno vedeti, da Beograd ni pripravljen za resno reševanje spornih vprašanj... Razumljivo je, piše Vjesnik, da bi Milosević - zdaj ko je očitno, da ukrepov zoper Srbijo ne bodo odpravili - rad ustvaril vtis, da v prizadevanjih za normalizacijo odnosov z Zagrebom upošteva mednarodne nasvete. Zato bi Beograd sestanek na najvišji ravni z Zagrebom trenutno nujno potreboval. »Če bi Hrvaska privolila v pogovore pod omenjenimi pogoji, bi pljuvala v lastno skledo,« je za Vjesnik povedal minister za zunanje zadeve Mate Granić.

Večernji list

VEČERNJI LIST objavlja izjavo Radovana Karadžića, ki jo je dal po tem, ko je bil dosežen hrvasko-bosanski sporazum o federaciji v BiH: »To nas je utrdilo v prepričanju, da si moramo ustvariti strateško dovolj široke koridorje, tako da nas nihče ne bo mogel ogroziti. Meje nasih ozemelj bomo pac varovali. Zaradi tega bo muslimansko-hrvaska koalicija v Bosni dobila manj od pričakovanj, pa tudi manj od tistega, kar smo jim bili prvotno pripravljeni odstopiti...«

Zbral Zoran Odic

Veliki iraki brat opazuje državljane, kjerkoli so že in ne glede na to, kaj počno

Ameriško ladjevje svobode

NEW YORK - Z dvema ladjama, ki jih je Amerika poslala na pot v Normandijo, in enotedenskim obiskom ladje svobode »John Brown«, ki je priplula v New York ter tako znamenovala veliko praznovanje v baltimorski ladjedelnici, je Amerika počastila svoje »ladje svobode«, ki so jih v njenih ladjedelnicah gradili na hitro in z njimi prepeljali zaveznike, ki so se zmagovito izkrcali v Normandiji.

Jeremiah O'Brien, zadnja transportna ladja, ki je sodelovala pri izkrcanju v Normandiji, je 19. aprila zapustila San Francisco v Kaliforniji in na krovu popeljala posadko sedemdesetletnikov, ki se bodo v Franciji 6. junija udeležili proslave 50. obletnice znamenitega dneva D. To ladjo so zgradili leta 1943 v portlandski ladjedelnici v državi Maine. V dolžino meri 134 metrov, ima deset tisoč bruto registrskih ton in predstavlja eno od 2751 ladij, ki so jih gradili med leti 1941 in 1945 v okviru tako imenovanega načrta gradnje »ladij za zmago«.

Namen tega načrta je bil, da bi cimhitreje zgradili takšna plovila, ki jih nemške podmornice ne bi mogle dohiteti. Prototip prve ladje svobode, »Patricia Henryja«, so zgradili v 150 dneh in ladjo splovili poleti leta 1942. Pozneje,

ko so način gradnje poenostavili tako, da so ladjo sestavljali iz treh vnaprej pripravljenih delov, se je čas gradnje skrcil na 45 dni. Eni od ladjedelnic pa je uspelo zgraditi takšno ladjo celo v sedmih dneh.

Te ladje, ki so jih gradili za posebne namene - plule naj bi le približno dve leti - niso bile zelo zanesljive, saj jih je v viharjih precej potonilo. Bile so dokaj počasne in so s plovno hitrostjo od šestih do devetih vozlov pomenile razmeroma lahke plen nemških podmornic. Ameriška vojska je zato leta 1945 začela graditi ladje vrste Zmaga, ki so bile veliko večje. Vsako so splovili v 60 dneh. Bile so trdnjše in hitreje, saj so lahko plule celo s hitrostjo 12 vozlov, da bi se uspešno izognile nemskim podmornicam. Te ladje so se bojevale predvsem v Pacifiku in ena od njih »Isaac Lane Victory« je letos 30. aprila izplula iz pristanišča San Pedro pri Los Angelesu ter se napotila proti Normandiji. V Baltimoru ji je izkazala čast obalna straža med velikim praznovanjem, s katerim so 25. aprila delavci in delavke obeležili spomin na case, ko so te ladje izdelovali.

Ladjo svobode »John Brown« so naredili prav v tej ladjedelnici, vendar je ne bo doletela takšna čast, da bi lahko preplula nekdanjo pot s svojo

60-clansko posadko, sestavljeno iz nekdanjih borcev. Oblasti so namreč menile, da je ladja v preslabem stanju, da bi brez temeljite prenove zmogla plovbo čez Atlantik. James Munroe, to-pničar na tej ladji, se spominja, da je potovanje takrat trajalo 21 dni, skupaj s 70 drugimi ladjami in močno zaščito. Takrat je imel 18 let in je večkrat plul do Neaplja in Orana. Ne spominja se, da bi med temi plovbami kdaj videl nemško podmornico, in prav vesel je, da je ni. »Kadar ste jo zagledali, je bilo že prepozno,« pripoveduje. Spominja se, da je bila hrana na ladji odlična in da je bilo zadnje potovanje iz Le Havra v New York leta 1945 eno samo praznovanje, brez običajnih zatemnitev luči, s seboj pa so peljali domov tudi 350 ameriških vojni ujetnikov.

Tako se je ladja »John Brown« morala odreči svojem potovanju čez Atlantik in ga nadomestiti s skromnejšo potjo od Baltimora do New Yorka, ki bo trajala le teden dni, potem pa bo ladja nasla svoj pristan v baltimorskem muzeju plovil. S tem se James Munroe nikakor ne more sprijazniti, saj se boji, da v primeru, če bi njegova ladja vendarle kdaj znova preplula Atlantik, ne bi mogel več zbrati njene celotne nekdanje posadke. (J. G.)

TRIBUNA / O USODI RIMSKIH TOPLIC

Vojsko še vedno mika zdraviliški turizem

Ustanovitelji novega podjetja so MORS, Krka in Petrol

RIMSKE TOPLICE - Petkovo večerno javno tribuno o usodi zdravilišča Rimske Toplice so Rimljani sklicali, da bi izrazili svoje nezadovoljstvo, ker je zdravilišče po odhodu jugoslovanske armade že tri leta zaprto, ministrstvo za obrambo pa ga nikomur ne odda. Minister Jelko Kacin je razgrete strasti tik pred vreliščem spretno ohladil s pismom o nameri ministrstva za obrambo, Krke Zdravilišča in Petrola, da skupaj obnovijo in odprejo rimsko zdravilišče, ki so jo podpisali prav na petkovi javni tribuni.

Ce gre verjeti ministru Kacinu, predsedniku upravnega odbora novomeske Krke Stanislavu Plavcu, direktorju Krke Zdravilišča Vladimirju Petroviču in generalnemu direktorju Petrola Francu Premku, naj bi vse tri strani v mesecu dni ustanovile skupno podjetje in začele obnavljati del zdraviliških objektov in zdraviliškega parka. Po Plavčevih zagotovilih je večina potrebnih projektov že v izdelavi, prvi gostje pa naj bi v Rimske Toplice prišli že v začetku prihodnjega leta.

Kacin je omenil tudi pogajanja z lasko delniško družbo Terme ter povedal, da ministrstvo z njo ni sklenilo pogodbe o oddaji rimskega zdravilišča tudi zato, ker je eden izmed delničarjev Term novogoriški Hit. Zakaj naj bi bilo to dejstvo odločilno pri tem, da Terme zdravilišča niso mogle najeti, ni pojasnil. Sicer pa sta skupaj s Hitom večinska lastnika Term se Skupščina občine Lasko in ljubljanski Petrol. Upravnemu odboru Term predseduje Danilo Kovacic, ustanoviteljni kapital pa je pred več kot dvema letoma znašal 300 tisoč mark. Ce se

Podpisniki pisma o namerah si segajo v roke (Foto: Sherpa)

nekoliko vrnemo v preteklost, se bomo spomnili, da lani Term pri pogajanjih za najetje zdravilišča niso zavrnili, temveč so same odstopile od nadaljnjih pogovorov z MORS, ker je ta od njih zahteval previsoko najemnino ter to, da bi imeli »delavci najemodajalca pri koriščenju zdravilišča najmanj 40-odstotni popust«. Pogajanja ves čas vodi Miran Bogataj, zato se politika MORS v zvezi z rimskim zdraviliščem najverjetneje ni bistveno spremenila. Zato se lahko upravičeno vprašamo, kako bodo bodoči poslovni partnerji uskladjili interese, da bi bilo v Rimske Toplice tako zdravilišče za petične goste, kot tudi za »rehabilitacije poskodb mlajših oseb«, kot je dejal Vladimir Petrovič in ob tem ni potrdil, ali je imel v mislih slovenske vojake. Vsekakor pa kaže, da bo vojska v rimskem zdravilišču tudi

v bodoče tako ali drugače še vedno prisotna. Tako, kot je bila zadnjega pol stoletja.

Nekaj vprašanj pa niso razjasnili. Na primer to, koliko sredstev v celoti bi bilo treba vložiti v obnovo zdravilišča ter ali je slovenska vlada seznanjena z namero ministrstva za obrambo, da se bo prek bodočega podjetja Krka Zdravilišča Rimske Toplice tudi uradno začelo ukvarjati z zdraviliškim turizmom. Vprašanje je tudi, ali ministrstvo poleg obstoječih zdraviliških stavb in opreme v njih lahko v svojem imenu v bodoče podjetje vloži tudi »zgodovinsko vrednost in estetsko zdraviliškega parka«, o čemer je v petek zvečer govoril minister Kacin. Pri prvem gre namreč za kulturno dediščino, pri drugem pa za naravne vrednote. So te državne in ali je njihov lastnik znotraj države prav ministrstvo za obrambo? **Brane Piano**

KOVIND / STAVKA SE BO NADALJEVALA

Je Slejko res večinski lastnik?

Stavkajoči zahtevajo novega gospodarja, ki naj bi jim priskrbel delo in primerno plačilo

UNEC - Delavci unskega podjetja Kovind se vedno vztrajajo s stavko, ki so jo začeli pred 26 dnevi. Njihove zahteve - izplačilo plač in dela lanskega regresa - kot kaže postajajo iz dneva v dan bolj neuresničljive, saj večinski lastnik in direktor podjetja Vladimir Slejko se kar naprej zatruje, da denarja za izplačila nima.

Očitno je, da so težave v Kovindu, katerega 60 odstotkov premoženja je lani jeseni Vladimir Slejko odkupil od Sklada Republike Slovenije za razvoj, res velike, kljub temu pa doslej se nihče ni ponudil rešitve, sprejemljive za vse vpletene strani.

Dokaj jasne so le želje stavkajočih. Ti namreč namesto Slejka zahtevajo novega gospodarja podjetja, ki naj bi delavcem priskrbel predvsem delo, zanj pa tudi primerno plačilo. Taksna rešitev zahteva sporazumno razveljavitev

pogodbe med Slejkom in skladom, na katero pa Slejko menda ne pristaja. V tem primeru bi sklad moral zahtevati razveljavitev pogodbe po sodniški poti, kar pa je po vsej verjetnosti dolgotrajen postopek.

Morda se bo klobčic okoli Kovinda začel razpletati jutri dopoldne, ko naj bi se v Ljubljani sestali stavkovni odbor sindikata SKEL, direktor Sklada za razvoj Uroš Korze, minister za gospodarske dejavnosti Maks Tajnikar, ministrice za delo Jožica Pu-

har, Vladimir Slejko, predsednik sindikata SKEL Slovenije Albert Vodovnik in morda še drugi. Na sestanku, ki so ga sklicali na pobudo Vodovnika - ta je v petek obiskal delavce - naj bi predstavili celovito problematiko podjetja in nakazali rešitev.

Stavkovni odbor je v petek tudi na pobudo Vodovnika Službi družbenega knjigovodstva posredoval zahtevo po takojšnjem pregledu poslovanja v podjetju. SDK naj bi med drugim ugotovila, ali je Slejko tudi dejanski lastnik Kovinda in ne le na papirju, je v petek delavcem dejal Vodovnik. Stavkovni odbor je zahtevo po pregledu dokumentov in ostalih zadev v podjetju poslal tudi javnemu tožilstvu. **Mateja Godejša**

OBČINSKI PRAZNIK V KOPRU

Proslave v Hrvatinih se je udeležila tudi 25-članska delegacija iz pobratene Ferrare

HRVATINI - Osrednjo slovesnost ob prazniku občine Koper, ki je posvečen spominu na upor proti fašizmu leta 1921 v Marezigah, so letos pripravili v Hrvatinih nad Ankaranom.

Letošnja slovesnost je bila predvsem v znamenju 20. obletnice podpisa listine o prijateljstvu in sodelovanju med Koperom in obcino Ferrara v Italiji. Z mestom Ferrara je že pet let pobratena tudi krajevna skupnost Hrvatini, zato so proslavo priredili v tem kraju. Slovesnosti se je udeležila 25-članska delegacija Ferrare, ki jo je vodil župan Roberto Sofritti. Predsednik koprške občinske

skupščine Aurelijo Juri je petnajstim Ferrarčanom, zaslužnim za razvijanje prijateljskih vezi med občinama, podelil posebna priznanja.

Priznanja so podelili tudi koprskim občanom in organizacijam, ki so veliko storili za kulturni in turistični razvoj kraja. Gasilsko društvo Krkavce in Jelka Kokole sta prejela priznanje občine Koper z zlatim žarkom, plaketo občine Koper pa so dobili

Turistično društvo Koper, KUD Domovina iz Ospa, Metod Jazbec in Miroslav Okretić. Občinsko nagrado 15. maj sta prejela Luka Cok in Emil Zonta.

Praznovanje občinskega praznika v Kopru se je začelo že v petek, ko so odprli prenovljeni park in plosčad ob mestnem kopalscu ter položili temeljni kamen za gradnjo večnamenske dvorane. V Marezigah v teh dneh poteka tudi tradicionalni praznik refoska, danes ob 11. uri pa bo v Salari slovesna otvoritev prenovljene Vanganelške ceste.

Boris Vuk

TENIŠKI TURNIR MALCE DRUGAČE

Politiki in poslovneži so se pomerili z loparji

Na turnirju tekmuje 110 znanih osebnosti iz Slovenije, Hrvaške, Avstrije, Nemčije, Rusije, Češke, ...

RADENCI - Na teniskih igriščih pri hotelu Radin v Radencih se je včeraj začel 4. VIP teniški turnir. Gre za srečanje politikov, poslovnežev, medijskih in estradnih zvezdnikov, sportnikov in novinarjev, ki je bilo prvič pred štirimi leti na Rogli.

Organizator vseh dosedanjih turnirjev, kjer sodelujoči tekmujejo v igri dvojic, je podjetje Daco iz Maribora, sponzorja turnirja v Radencih pa Radenska in avstrijska pivovarna Gösser. Po besedah direktorja podjetja Daco Darka Zlebnika, VIP teniški turnirji nimajo tekmovalnega pomena, pač pa so namenjeni druženju. Vsako leto pa jih prireajo v različnih turističnih krajih, tako da udeležencem iz tujine pokažejo vse lepote naše male države. Obenem se na takih turnirjih ponujajo možnosti za razne športe, politične in poslovne po-

govore in dogovore.

Castni pokrovitelj letošnjega turnirja v Radencih je podpredsednik vlade Republike Slovenije in minister za ekonomske odnose prof. dr. Davorin Kracun, ki sicer ne tekmuje na turnirju. Toda na turnirju kljub temu tekmuje 110 znanih osebnosti iz Slovenije, Hrvaške, Avstrije, Nemčije, Rusije, Madžarske, Češke, Slovaske ...

Nekoliko v manjšini so tekmovalke, toda ime Milne Jausevec zanesljivo pove, da so punce klub temu v premoci na tekmovalnem področju, posebej

ker je zraven tudi televizijska »letalka«
Natasja Pirc

»Znano je dejstvo, da se veliko političnih in poslovnih pogodb dogovori in podpiše na sportnih igriščih, ob kulturnih prireditvah, v gostilnah ... Zato menim, da so srečanja, kot je vip turnir, zelo koristna. Enako bi moralo biti tudi pri golfu, kajti golf je v svetu sport poslovnežev, sport bogatih ljudi, ki lahko porabijo veliko denarja. Zato je škoda, da v Sloveniji nimamo več igrišč za golf, kajti na tak način bi bilo v naših turističnih središčih več izpenzijske porabe bogatih tujih turistov in poslovnežev,«
meni Bojan Krizaj, nekoč odlični smučar, danes pa uspešen poslovnež.

Oste Bakal

Minister Gaber obiskal ustanove britanskega šolskega sistema

LONDON - Minister za solstvo in sport Slavko Gaber se je med 7. in 14. majem na povabilo Britanskega sveta mudil na obisku v različnih ustanovah britanskega šolskega sistema v Londonu, Manchesteru, Chambergdeu in Milton Ceynesu. Kot je dejal dr. Gaber, so na obisku poskušali ugotovljati, kaj je v zapletenem britanskem šolskem sistemu dobro in kaj slabo, se iz tega učiti in dobre stvari prevzemati, slabim pa se izogniti.

Ker so zakoni, ki bodo poskušali zaokrožiti spreminjanje slovenskega šolskega sistema, v zaključni fazi pripravljanja, je obisk v Angliji predstavljal se zadnje zbiranje vtisov za preverjanje določenih odločitev in utrjevanje stikov za nadaljnje sodelovanje ter pomoč, ki jo nudi Britanski svet tudi na področju poučevanja angleščine, ki je v izjemno visokem odstotku sol v Sloveniji prvi tuji jezik.

Slavko Gaber ugotavlja da so šolski sistemi zapleteni

V pogovoru za Republiko je dr. Gaber povedal, da so teme, ki so jih skupaj z britanskimi strokovnjaki obravnavali v Angliji, vključevale organizacijo britanskega sistema, upravljanje in financiranje sol, odnose med lokalnimi in centralnimi oblastmi s področja solstva, nacionalni učni nacrt, preverjanje znanja, inspekcije ter sistem tako imenovane Open

University, ki na različne načine omogoča univerzitetni studij širokemu krogu izrednih studentov. Ena od tem, ki so jo proučevali podrobneje, pa je bilo zunanje preverjanje mature na gimnaziji, pri čemer je Gaber povedal, da so britanske izkušnje potrdile njegovo spoznanje o zapletenosti šolskih sistemov. **Alja Kosak**

Državno tekmovanje dijakov iz fizike

LJUBLJANA - Na Gimnaziji Sentvid je včeraj potekalo 32. srednješolsko tekmovanje iz fizike. Udeležilo se ga je 248 srednješolcev iz vse Slovenije. Na osnovi predtekmovanj, ki so bila na posameznih srednjih solah, so bili tekmovalci razdeljeni v štiri zahtevnostne skupine. Najzahtevnejša je bila skupina D, ki je v sklopu nalog imela tudi eksperimentalni del. Reševanje nalog je trajalo od 9. ure ure jutraj pa do 12. ure za A, B in C skupine in do 14. ure za D skupino. Trije najboljši dijaki iz te skupine se bodo udeležili tudi olimpiade. V casu pregledovanja nalog je organizator za vse tekmovalce in njihove spremljevalce pripravil program. Tako so si lahko ogledali Tehniški muzej v Bistri in astronomski observatorij na Gimnaziji Sentvid. Izlet na Smarno goro je odpadel zaradi slabega vremena, namesto tega pa so na gimnazijskem igrišču imeli razne sportne dejavnosti z zogo. Za vse tiste, ki so redkokdaj v našem glavnem mestu, so organizirali tudi ogled Ljubljane z vodičem. Pozno popoldne je bila v Ljudskem domu nasproti sole slavnostna podelitev priznanj in nagrad najboljšim tekmovalcem. **Dragica Heric**

POTEM KO JE NA VOLITVAH ZMAGAL KARTEL SVOBOŠČIN

Italija politični laboratorij v Sredozemlju in v Evropi

**KAM
GRE
ITALIJA**

RIM - »Pazi, Berlusconi! Vladati Italiji pomeni oborožiti se s potrpljenjem, previdnostjo in vztrajnostjo. Predvsem pa ne pozabi, da Italija ni Fininvest.« To je bil nasvet, ki ga je na dan slovesa od ministrstva za kulturne dobrine novemu predsedniku italijanske vlade namenil Alberto Ronchey v rimskem časopisu La Repubblica. Nasvet je bil dobrohoten, nikakor ne zlonameren in opozarja na problem, ki je ena največjih ugank italijanske politične scene. Ali se bo Silvio Berlusconi znal znebiti tistih podjetniških prijemov, s katerimi je doslej vodil svoj medijski in finančni koncern Fininvest, in se prilagodil povsem drugačnemu, veliko počasnejšemu in zahtevnejšemu stroju državnega aparata?

Po volilni zmagi in preden je dobil premierki mandat, je Silvio Berlusconi v številnih intervjujih poudaril, da ga upravljanje države ne plasi, kljub temu da je novinec v politiki. V dokaz je navedel svoje podjetniške izkušnje, češ, »kdo je vodil podjetje s 40 tisoč uslužbenci, ima dovolj izkušenj, da lahko brez prevelikega strahu seže po krmilu države«. Toda - pravi Ronchey - ni tako. Tako razmišljanje je po oceni bivšega ministra za kulturne dobrine, ki je na lastni koži izkusil počasnost italijanske birokracije, nevarno poenostavljanje. Med zasebnim podjetjem - pa naj bo se tako veliko in zahtevno - in državo je velika razlika. V zasebnem podjetju menedžer odloči in ukaze, predsednik in ministri pa so odvisni od ritmov Državnega sveta, od postopkov preverjanja in registriranja odlokov Računskega dvora, od zapletenosti poglavij in postopka za sprejemanje

Italijanski premier Silvio Berlusconi

da lahko vlado oblikuje v zelo kratkem času. Izkušnja je pokazala, da ni tako in da je bilo oblikovanje vlade veliko bolj zahtevno, kot je pričakoval mandatar. Kajti minil je skoraj poltudi mesec od volitev, preden je lahko Berlusconi stopil na Kvirinal s seznamom ministrov v zepu in tudi formalno sprejel premierki mandat. Razlogov, da je bilo potrebno tako dolgo obdobje, je veliko. Predvsem dejstvo, da sta morala senat in poslanska zbornica najprej izvoliti svoja predsednika, da je Oscar Luigi Scalfaro lahko sploh začel uradna posvetovanja. Svoje je prispeval tudi koledar, ker je Scalfaro - prav zaradi zmage desne koalicije - počakal, da je minil 25. april - obletnica osvoboditve - preden je Silviu Berlusconi poveril mandat. Največ časa pa so nedvomno vzela zapletena pogajanja med skrajno desnim Nacionalnim zavezništvom Gianfranca Finija, federalistično usmerjeno Severno ligo Umberta Bossija in Berlusconijevo Forza Italia v vlogi povezovalca. Te tri sile so nosilke preveč različnih interesov in stalno tekmujejo med sabo, da bi lahko hitro našle skupen jezik. Severna liga, ki je zakoreninjena predvsem na Severu, je bila znanilka federalizma in decentralizacije, glasilka interesov dežel, ki so med najbolj razvitimi v Italiji, in obenem zastopnica srednjih in malih podjetnikov ter obrtnikov, ki so hrbtenica italijanskega proizvodnega sistema, obenem pa v koliziji z interesi in potrebami velike industrije, zlasti tiste posebne industrije zabave in kulturne efemerosti, kot je televizija, ki jo je izrazil Berlusconi. Nacionalno zavezništvo je s svojim volilnim uspehom na Jugu bilo glasnik potreb namanj razvitega in najbolj obubožanega dela države, kjer je brezposelnost znatno nad evropskim povprečjem in kjer je prisotnost organiziranega kriminala najbolj zilava in ki zato potrebuje povsem drugačne ukrepe države kot Sever. Forza Italia je med tremi koalicijskimi partnerji edina imela značaj vsedrjavne politične sile, ceravno z vsemi sibičnostmi novorojenčka. Zato pa je bila zlasti nevarna Severni ligi, saj se je obracala k istim družbenim slojem kot »Lumbardi« in je Ligi odjedala volilno osnovo.

K prepirljivosti treh partnerjev pa je prispevala tudi osebnost treh liderejev. Če je levica - kot ugotavlja Ronchey - med volilno kampanjo zagrešila vse tiste napake, ki jih je pričakovala desnica, je po volilni zmagi vladna koalicija zagrešila vse napake, ki jih je pričakovala levica, in se s tem izpostavila najbolj ostri kritiki opozicije. Predvsem je obljubljal, da bo postavila »prave ljudi na pravo mesto«, medtem ko sestava vlade kaže, da je predvsem sad kompromisov, ki jim je botrovalo zlasti spoznanje, da Kartel svoboščin nima druge poti kot dogovor za vsako ceno. Zato je na koncu Silvio Berlusconi pristal na to, da je notranje ministristvo prevzel predstavnik Lige Roberto Maroni, čeprav se je zaklinjal, da Bossiju tega ministristva ne bo odstopil, in je le nekaj dni pred dogovorom izjavil, da zaradi dolžnostne zadržanosti ne more javno povedati vseh razlogov, zaradi katerih na Viminalu ne sme sedeti človek Severne lige. In notranjega ministra Severne lige je sprejelo tudi Nacionalno zavezništvo, ki je bilo med najostrejšimi Bossijevimi nasprotniki. Pa tudi lider »Lumbardov« ni vztrajal na svojih izhodiščnih stališčih. Pozabil je na trditev, da s fasisti ne bo nikoli sodeloval v vladi, sprejel je dejstvo, da je zakladno ministristvo prevzel dosedanj direktor emisijskega zavoda Lamberto Dini, čeprav je na njegovo ime v začetku postavil skoraj veto, zadovoljil se je s komisijo treh modrih, ki naj bi do konca septembra preučila, kako lociti politiko in podjetništvo, medtem ko je na začetku postavljal kot pogoj za vstop Lige v vlado jasen zakon proti trustom, da Berlusconi kot televizijski in finančni podjetnik ne bo pogojeval odločitev in izbir Berlusconi kot predsednika vlade.

Novemu v brk je tako pri sestavi vladne ekipe in porazdelitvi ministrskih mest spet obveljal »priročnik Cencelli«, kriterij za porazdeljevanje mest glede na težo strank in struj, ki ga je takoj po vojni izdelal istoimenski demokratski poslanec. In najbrž - glede na pogoje - ni bilo druge možnosti, se posebno potem, ko je javno ponovil svoj »Ne, hvala« milanski tožilec Antonio Di Pietro, trenutno najslavnejši italijanski sodnik, ki ga je Berlusconi

hotel za notranjega ministra in bil cvet v gumbnici njegove vlade.

Kompromisi so nujno pustili posledice. Glavna je bila napetost med predsedstvom republike in predsedstvom vlade, ki je bila jasno vidna v mrkem izrazu Oscarja Luigija Scalfara na dan, ko je nova vladna ekipa prisegala v slavnostnem salonu Kvirinala. Odnosi med Scalfarom in Berlusconiem, ki so se med predvolilno kampanjo otoplili, so se v zadnjem mesecu precej ohladili. K temu je verjetno prispevalo dejstvo, da večina ni upoštevala predsednikove sugestije, ki bi bil zeled za predsednika senata Giovannija Spadolinija, k zaostitvi pa so pripomogle se izbire predstavnika Lige Maronija za notranjega ministra, Antonia Martina za sefa italijanske diplomacije in spor o tem, ali lahko obrambno ministristvo prevzame Berlusconijev odvetnik Cesare Previti (ki je v zadnjem trenutku presegel na obrambno ministristvo). Razhajanje je bruhnilo na dan z dvema Scalfarovima potezama, ki sta izjema v italijanski povojni politični praksi. Takoj po koncu posvetovanj je Scalfaro v pogovoru z novinarji jasno zamejil politični delokrog vlade in nakazal kot obveznost evropsko usmerjeno miroljubno zunanjo politiko, nedeljivost Italije, družbeno solidarnost in spoštovanje temeljnih ustavnih nacer. In to je ponovil v pismu Berlusconiju, ki ga je Kvirinal objavil le nekaj ur prej, preden je mandatar prispel na predsedstvo republike s seznanom ministrov v zepu.

Tajnik Nacionalnega zavezništva Gianfranco Fini

Zaradi Berlusconijevih besed o notranjem ministristvu in Scalfarovega pisma ostaja nerazčiščena senca nejasnosti, ki bo se dolgo časa lebdele nad italijansko politično sceno in ki je prisilno zblizanje teh dni med palačo Chigi in Kvirinalom ni razblinilo.

Italija je bila v teh mesecih osvetljena z lucjo mednarodne medijske pozornosti. Prej zaradi mehke in nekrvave revolucije, s katero je bil odstranjen starejši politični razred, ki je klecnil pod udarci podkupniške afere in odkritij, do katerih so privedle preiskave »ciste roke« milanskih sodnikov. Potem zaradi hipnega vzpona Silvia Berlusconija, ki je v nekaj mesecih organiziral politično stranko Forza Italia in se uveljavil na volitvah. Končno zaradi prisotnosti petih predstavnikov skrajnodesnega Nacionalnega zavezniš-

tva v vladi, predvsem pa zaradi tistih treh, ki neposredno izhajajo iz trdega jedra Nacionalnega zavezništva, neofasistične MSI. Mednarodni tisk je prav tem posvetil v zadnjem tednu glavne naslove na prvih straneh, zaskrbljeno resolucijo pa je - čeprav s piclo večino - izglasoval Evropski parlament.

Prisotnost treh misovskih ministrov je nedvomno tista značilnost Berlusconijeve vlade, ki najbolj bo de v oči in je za marsikoga v Italiji ter v tujini težko sprejemljiva. Se posebej zaskrbljujoča pa je za ljudi, ki živijo ob meji, saj so to predstavniki tiste stranke, ki je v Furlaniji-Juljski krajini začela volilno kampanjo za evropske volitve prav z zahtevo po odpovedi Osimskih sporazumov in spremembo osimskih meja. (Zanimivo je, da je hotel o nedotakljivosti meja javno miriti Slovenijo tudi ameriški državni tajnik Warren Christopher.)

Prisotnost skrajne desnice v italijanski vladi je le najvidnejši aspekt dejstva, da je to prva vlada v povojni zgodovini, ki ni antifasistična. Kot ugotavlja ugledni komentator Giorgio Bocca, to ne pomeni, da je Berlusconijeva vlada fasistična, ampak to, da se je pretrgala tista kulturna nit, ki je povezovala Cavourja, Mazzinija, Cattanea, Gobettija in Gramscija, zvezke gibanja Giustizia e Libertà in revijo Rinascita. Najbrž je to posledica burnih sprememb, ki jih je Italija doživela v zadnjih letih tudi pod vplivom sprememb na svetovni sceni in o katerih prica tudi neideološko in zelo nestanovitno opredeljevanje italijanskih volilcev.

Morda ima prav francoski filozof Paul Virilio, ko trdi, da je Berlusconi uveljavitev pomenila pomembno novost za Italijo in za vso Evropo nasploh, saj postaja Skorenj politični laboratorij stare celine. Po njegovi oceni je Silvio Berlusconi uresnil to, kar v ZDA ni uspelo Rossu Perotu, naredil je pravzaprav se korak naprej, ker je Italijo s televizijo postavil v brezceno razsežnost, obenem pa se prispeval, da se je vrnil nazaj v obdobje Medicejcev, ko je voditelj poosebljal državo.

Vsi s tem ne soglasajo. Komentator rimskega časopisa La Repubblica in nekdanji direktor Instituta Gramsci Aldo Schiavone ocenjuje to razmišljanje kot površno in se mu zdi neumna bojazen pred vrnitvijo klasičnega fašizma. Italijani bodo vseeno volili, svoboda tiska ne bo okrnjena, demokratične svoboščine ne bodo načete. Resnica nevarnost je po njegovem mnenju v vse večji homologiji italijanske družbe, v demokraciji brez politike, ker bo politika prepustena nestevilnemu političnemu razredu. Nekoliko drugače je to povedal socialistični mislec Giorgio Ruffolo. »Jezijo se mi lasje, ko slišim besedi Podjetje Italija. Države podjetja si ne morem ne zamisliti, se manj pa cislati.«

Silvio Berlusconi je sad te klime in novih italijanskih razmer. Jutri se bo predstavil najprej v senatu in nato v poslanski zbornici, da bi orisal svoja programska izhodišča in prošil parlament za zaupnico. Tudi iz tega bo razvidno, ali bo usmeril Italijo bolj proti bregu podjetja ali bolj proti bregu države. Koliko bo v tem programu predvolilnih obljub? Kakšen bo ta program, v kolikšni meri bo ustrezal potrebam Italije in kako bo udejanjen? Po tem bo mogoče se najbolj meritorno ocenjevati delo Silvia Berlusconija in njegove vladne ekipe. V interesu Italije pa upamo, da bo delo vsekakor boljše od predpostavk, na katerih sta nastali večinska koalicija in vlada.

Vojmir Tavčar

Tajnik Severne lige Umberto Bossi

državnega proračuna, od birokratskih zapletov, ki pogujejo vsako ministristvo, in se bi lahko natevali. Bistvena pa je najbrž druga razlika: v podjetju mora menedžer skrbeti samo za koristi in čim boljše vodenje podjetja, predsednik vlade in ministri pa morajo usklajevati in vselej iskati kompromise med naspotujočimi si, večkrat konfliktnimi interesi, ki jih je v mozaiku sto Italij nič koliko.

Sicer pa je prva pokusina Silvia Berlusconija na to že opozorila. Po volilni zmagi se je lider Forza Italia nekoliko samovšečno, najbrž pa prepričano in iskreno - pobahal, da ima seznam ministrov že v zepu in

**INTERVJU:
EVROPSKI
POSLANEC
GIORGIO
ROSSETTI**

O EVROPI IN NJENI PRIHODNOSTI, O ODNOSIH S SLOVENIJO IN O STANJU V JUGOSLAVIJI,

Resolucija o fašističnih zelo nazorno odraža

Tržaški poslanec v evropskem parlamentu Giorgio Rossetti je prejšnji teden končal svojo drugo zakonodajno dobo v strasbourski skupščini. Izvoljen je bil na volitvah leta 1984 in leta 1989 na listi Komunistične partije Italije. Na volitvah 12. junija se bo zopet predstavil volivcem, na listi Demokratične stranke levice, naslednice nekdanje KPI.

Ob izteku drugega mandata smo se z njim pogovarjali o njegovem delu, predvsem na tistih področjih, s katerimi se je najintenzivneje ukvarjal. Odnosi s Slovenijo in vprašanja, ki zadevajo premostitev balkanske krize, zasedajo med temi pomembno mesto, vendar je bil Rossetti zelo aktiven tudi na področju problematike zaščite manjšin. Med njegovo dejavnostjo, ki je povezana s Trstom in z Deželo pa naj omenimo predvsem prizadevanja za gospodarski razvoj, ki ga nekateri krogi v evropskem centru predvsem iz strahu pred konkurenco kaj radi ovirajo.

Začniva s provokacijo. Marsikdo ocenjuje, da je Evropski parlament nepotrebna ustanova, ki samo zapravlja denar. Kako po dveh zakonodajnih dobah reagirate na tako misljenje?

Zalosten sem in nekoliko jezen. Tako mislijo tisti, ki, morda ne po lastni krivdi, ne poznajo vloge Evropskega parlamenta, prav tako pa ne njegovih funkcij in razprav, ki tam potekajo.

Katere so pravzaprav pristojnosti Evropskega parlamenta in katere bodo te pristojnosti v prihodnosti?

Ze z Maastrichtsko pogodbo so se pristojnosti Evropskega parlamenta povečale in strasbourska skupščina je bila poklicana, da razpravlja o razširitvi Evropske unije in tudi o vseh sporazumih o pridruženem članstvu. Med prvimi nalogami bo, tako vsaj upam, tudi razprava o pridruženem članstvu Slovenije. Vsekakor je na nekaterih področjih Evropski parlament poklican k soodlocanju, na drugih pa je njegovo stališče samo posvetovalno. V primeru posvetovalnega mnenja pa mora ministrski svet, ce odloči drugace, to odločitev utemeljiti in soglasno odobriti. Med pristojnostmi odločanja pa so na prvem mestu vsi pomembni sklepi o razširitvi Evropske unije in o pridruženem članstvu. Gre torej za pomembne pristojnosti, vendar menim, da to se ni dovolj. Celotna struktura Evropske unije bo morala namreč postati učinkovitejša in tudi bolj demokratična. Tvegali smo, da bi razširitev Unije na štiri nove članice celo odložili, ker je Evropski parlament ocenil, da je sedanja struktura preveč toga in premalo učinkovita. Dosegli smo kompromis s tem, da smo sklenili, da bo treba v času enega leta sprejeti vrsto sklepov, ki

bi bili osnova za reformo evropskih institucij, do katere mora priti leta 1996, kot to določa Maastrichtska pogodba.

Evropska unija se bo povečala za štiri nove članice. Vendar ali ta Evropa ne postaja nekoliko prevelika za skupno načrtovanje in skupno delo vsega prebivalstva? Ali ni šlo predvsem za neki zaprt krog, ki zagotavlja svojim članom posebne ugodnosti?

Ustanovna listina Evropske skupnosti ne omejuje števila članov. Treba je imeti pogoje za članstvo, predvsem politični pluralizem, spoštovanje demokracije, tržno gospodarstvo ter spoštovanje človekovih pravic. Kdor ustreza tem pogojem, lahko postane član Evropske unije in štiri države, ki bodo postale s 1. januarjem nove članice Evropske unije, že vsa povojna leta te pogoje izpolnjujejo. Samo mednarodno stanje jim je doslej onemogočalo, da bi postale polnopravne članice zavezništva, in sedaj, ko se je mednarodno stanje spremenilo, so sklenile, da pristopijo, in to bodo storile brez posebnih izjem, skratka polnopravno. Problem prevelike razširitve Evropske unije se torej sam po sebi ne postavlja. Kvečjemu je problem drugačen: ali bo tako velika Evropska unija lahko učinkovito delovala s strukturami, s katerimi sedaj razpolaga. Vedeti je treba, da so osnove evropskega zavezništva sestavljene glede na potrebe šestih držav članic in se vse odtlej niso bistveno spremenile. Sedaj bo članic 16 in seveda bo treba temu marsikaj prilagoditi. Gre za nov stroj in motor bo treba pač prilagoditi novim potrebam. Ko bo Evropski parlament razpravljajal o reformah institucij, bo moral ta nova dejstva upoštevati. Sicer se bo nekaj zataknilo.

Vendar pa razširitev Evropske unije na 16 članic ni dokončni cilj, ampak samo vmesna postaja. Poljska in Madžarska sta že zaprosili za vstop v zavezništvo in lahko pričakujemo, da nista edini. Pridružile se jim bodo še številne druge države nekdanje Vzhodne Evrope, kar pomeni, da bo treba Evropsko unijo prilagoditi novim potrebam.

Eden izmed praktičnim problemom, ki ga na evropski ravni zelo radi navajajo, je vprašanje jezikov. Z vstopom novih članic se bo število uradnih jezikov povečalo za tri, kar bo seveda močno obremenjevalo organizacijski aparat. Ali ste mislili na možnost, da bi skrcili število uradnih jezikov?

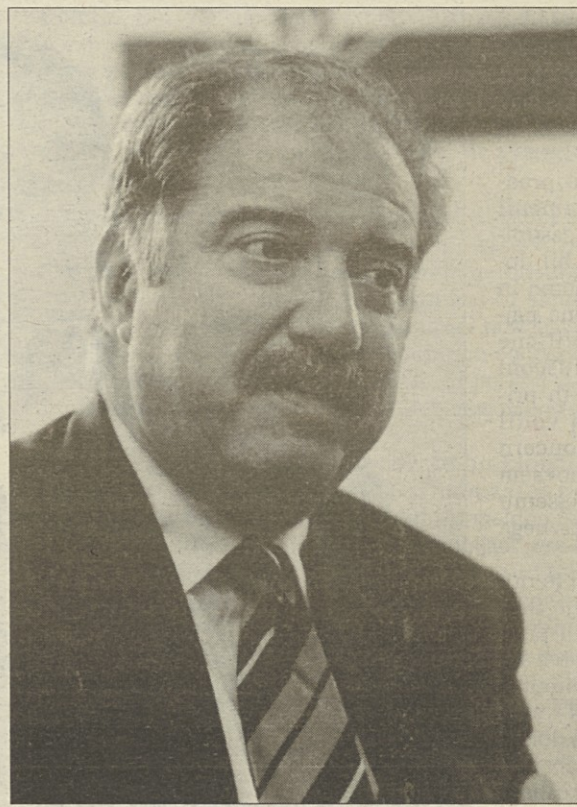
Seveda, vse bo dražje, vendar menim, da mora Evropska unija spoštovati vse države in vse narode ter da imajo vsi člani Evropskega parlamenta pravico, da govorijo v svojem jeziku. Ze sedaj imamo več zahtev, Kata-

lonci bi želeli govoriti v katalonscini, Irci v svojem keltskem jeziku. Menim, da je treba to pravico omogočiti slehernemu članu parlamenta. To pa tudi pomeni, da se bo treba verjetno dogovoriti o enem ali več skupnih jezikov, v katere bodo potem prevajali posamezne posege. Skratka, vsakdo naj bi govoril v svojem jeziku, posege ostalih pa bi lahko poslušal v dveh, treh ali morda več jezikih, vendar nikakor ne v vseh jezikih držav članic.

V zadnji zakonodajni dobi je bil najpomembnejši dogodek padec berlinskega zidu in spremembe v Evropi, ki so mu sledile. Zanima me predvsem, kako je Evropski parlament in kako so evropske institucije sploh spremljale dogajanja v nekdanji Jugoslaviji?

To je bilo vprašanje, o katerem smo najpogostejše razpravljali v zadnjih petih letih. Dogodki v letu 1989 so spremenili vsa ravnanja, nasprotje med dvema blokoma je izginilo, in dan za dnem smo sledili tem spremembam. V tem okviru so bile razprave o dogajanjih v nekdanji Jugoslaviji najbolj občutene in so pogosto odrazale deljena mnenja v Evropski uniji. Prav ta dogajanja so dokazala, da je Evropa kot institucija nezadostna in da ne more biti kos tako hudim problemom. To je tudi razlog za zahtevo po večji politični homogenosti Evropske unije in po tem, da je tej treba priznati nove pristojnosti na področju zunanje politike in varnosti, da bodo odgovori, ki jih Evropa daje na ta vprašanja, lahko učinkoviti.

Poleg marsikoga pred-

vsem Združene države Amerike s predsednikom Clintonom na čelu obtožujejo Evropo, da bi lahko naredila kaj več.

Tudi sam sem o tem prepričan. Večina sicer govori o nesposobnosti in neprimernosti struktur Združenih narodov, vendar je res predvsem dejstvo, da je nekdanja Jugoslavija v prvi vrsti evropski problem, saj je bila ta država na meji z Evropsko skupnostjo, se več, delila je dve članici Evropske skupnosti. Dolžnost Evrope je bila torej, da izdela politične predloge, s katerimi bi privedla nekdanjo Jugoslavijo miroljubno do nove ureditve, Evropa je imela tudi interes, da to naredi, vendar vsega tega ni bilo. Skratka, prepričan sem, da tu ni bilo ne pristojnosti, ne strategije in ne enotnosti evropskega zavezništva.

Kakšne so po vaši oceni možne rešitve sedanjega jugoslovanskega

dogajanja?

Odkrito povedano, zelo težko je danes napovedati, kakšen bo epilog te tragedije. Zdi se mi, da bo edina možna rešitev kompromis, ki bi ga sprejele vse vojskujoče se strani in ki bi po eni strani ohrnil osnovna načela, po drugi strani pa bi mogel prenehanje sovražnosti, da bi začeli lahko graditi trajnejše ravnanje. Danes neke dokončne rešitve ne moremo videti.

Kaj pa Slovenija? Kakšni so njeni odnosi z evropsko zvezo in kakšne so perspektive teh odnosov?

Slovenija ni imela nobenih težav in je že jeseni leta 1992 lahko uživala ugodnosti programa Phare, ki ga je Evropska skupnost izdelala za pomoč državam srednje Evrope. Takoj potem je bil sklenjen sporazum o gospodarskem in trgovinskem sodelovanju, ki je stopil v veljavo leta

1993, prav pred kratkim pa je komisija predlagala ministrskemu svetu, naj jo pooblasti, da začne s pogajanja za pridruženost članstvo Slovenije. Ta sporazum bi pospešil kooperacijo na gospodarski ravni in na področju trgovinskih izmenjav, v roku petih let ali morda nekoliko daljšem, bi lahko dosegli sporazum o prosti trgovini med Slovenijo in Evropsko unijo ter sporazum o socialnih vprašanjih, poleg tega pa tudi sporazum na področju kulture, v okviru katerega bi razpravljali tudi o manjšinah. Pridruženost članstvo predpostavlja tudi politični dialog med Evropsko unijo in Slovenijo. Slovenija ima vse pogoje za pridruženost članstvo. Ze mnogokrat sem dejal, da ne razumem, zakaj so tak sporazum dosegle države, ki so politično manj stabilne in gospodarsko manj razvite, kot na primer Bolgarija in Romunija, Slovenija pa takega sporazuma se ni dosegla kljub sorazmerno dobremu gospodarskemu stanju in večji politični stabilnosti. Tudi Evropska unija je priznala, da te razlike obstajajo, in res skoda, da takrat niso bili opravljeni vsi potrebni koraki, da bi do takega sporazuma prislo. Sedaj se je stanje spremenilo in bojim se, da bo nova italijanska vlada, pa čeprav se ne bo posluževala revansističnih tonov poslanca Tremaglie, vendarle ustvarjala občutek napetosti in ne bo omogočila lagodnih odnosov med Evropsko unijo in Slovenijo. Skusala bo verjetno zopet odpirati vprašanje Osimskih sporazumov, namesto da bi jih samo nadgrajevala.

Koliko lahko s tehničnega vidika v odnosih med Evropsko unijo in Slovenijo naredi ena sama država in kakšna je lahko njena vloga pri preprečevanju sklepanja sporazumov?

Treba je upoštevati, da morajo te sporazume sprejeti na osnovi navodil ministrskega sveta dvanajsterice. Ker ti sporazumi vsebujejo tudi vprašanja, ki sodijo v pristojnost posameznih držav članic, kot na primer socialna vprašanja, politične odnose in kulturne aspekte, morajo te sporazume odobriti ne samo organi Evropske unije, ampak tudi parlamenti vseh držav članic. Potrebna je torej ratifikacija trinajstih parlamentov, to je parlamentov vseh držav dvanajsterice in parlamentov pogodbenih strani, v tem primeru slovenskega državnega zbora. Jasno je torej, da lahko ena sama država upočasni postopek zbliževanja katerekoli države z Evropsko unijo.

Sloveniji očitajo, da ni prilagodila svoje zakonodaje evropskim standardom. Kaj bi morala pravzaprav Slovenija narediti?

To je vprašanje, ki ne zadeva samo Slovenije, ampak zadeva vse države, ki imajo z Evropsko unijo sporazume o pridruženem članstvu. Tak sporazum ne obvezuje podpisnic, da prilagodijo vso svojo zakonodajo evropskim standardom. Gre za proces pridoma. Gre za proces prilagoditve. Dovolj je, da blizevanja. Dovolj je, da pomislimo, da tudi zakonodaje starih držav, ki bodo od 1. januarja prihodnjega leta polnopravne članice skupnosti, niso usklajene z evropskimi standardi, in da imajo te države v nekaterih primerih tudi več let časa, da svojo zakonodajo prilagodijo. Od države, ki postane pridružena članica Evropske unije, Evropa zahteva, naj se v svojih odločitvah približuje evropskim standardom oziroma nacelom, na katerih temelji Evropska unija.

Po političnih spremembah v Vzhodni Evropi dezela Furlanija-Juljska krajina ni več mejna dezela Evrope, ampak jo geopolitično stanje pomika v sredo. Kakšne so glede na to spremembe v naši dezeli in kakšne možnosti?

Po spremembah v letu 1989 in novih sporazumih o pridruženem članstvu se je geopolitično stanje naše dežele korenito spremenilo. Vtičim, da se marsikdo se ni zavedel tega novega stanja in da se vedno razmišljamo kot obmejnja dežela, se zlasti ko zahtevamo pomoč po starih sablonah. Novega torej se nismo opazili. Dejansko pa je naša dežela na križpotju gospodarskih in trgovinskih odnosov med Severom in Jugom ter med Vzhodom in Zahodom. Smo torej kriziše in ne več meja. Vendar je to samo potencial in se zdalec ne danost. Odvisno je torej od ljudi, ki upravljajo deželo, predvsem na gospodarskem področju, da izkoristijo te potenciale. Treba je torej izkoristiti potencial jadranskega koridorja in uresničiti evropske prometne povezave, ki jih italijanska vlada dosledno ignorira in na katere pomislijo niti na primer v deželi Veneto.

Kako pa v Evropi gledajo na to? Kako na primer obravnavajo nekatere predloge o razvojnih možnostih naše dežele, na primer finančni center off-shore?

Reci moram, da je v
Bruslju pozornost za po-
tencial Furlanije-Juljske
krajine vecja od tega, kar
sem sam optimistično

pricakoval. Priznavajo nam izredno geografsko lego, ki jo ima ta dežela za razvijanje odnosov z državami nekdanje Vzhodne Evrope. Priznavajo tudi izkušnje, ki jih imamo v odnosih s temi državami in ki so kapital, ki smo si ga nabrali v dolgih letih sodelovanja. Groženi pa so nad znatno majhnim številom predlogov, ki jih Evropska unija prejema v zvezi z razvojem teh krajev in s katerimi bi lahko izkoristili posege Evrope za dosegajo razvojnih ciljev. Seveda, obstajajo tudi ljubosumja. S tega vidika so nekatere države in nekatere vlade zaskrbljene, da bi ta potencial ne oškodoval

vsebuje nekaj zelo pomembnih stališč, ocena, ki jo lahko dam, pa je, da se istocasno s poudarjanjem potrebe po zasciti manjsin v Evropskem pralamentu povecuje tudi odpor proti tej problematiki. Ce smo v prejsnjih zakonodajnih dobah odobrili porocila o manjsinah z dokajsnjo lagodnostjo, je bilo tokrat to mnogo tezej. Danes opazamo, da odpor proti tem temam narašca vzporedno z naraščanjem aktualnosti teh tematik.

Vendar je bilo poročilo poslanca Kililee odobreno z veliko večino glasov.

Seveda, večina je bila

vprašanju izrazil parlament, ki predstavlja celotno Evropsko skupnost in ki ga je izvolilo 340 milijonov državljanov držav Evropske unije. Gre torej za veliko moralno obvezo. Mislim tudi, da že te resolucije same nudijo manjšinam oporo, da lahko pritiskajo na posamezne vlade, da odobrijo ustrezne zaščitne ukrepe.

Prav na svojem zadnjem zasedanju je Evropski parlament odobril resolucijo, ki zadeva sestavo italijanske vlade. Ali je slo po vasi oceni za demokratičen sklep ali za vmešavanje v notranje zadeve italijanske politike?

Rekli smo, da spostujemo rezultat italijanskih volitev, ker je pač odraz demokratičnih volitev. Prav tako pa ima parlament, ki je bil izvoljen na demokratičnih volitvah, pravico do svojega mnenja. Ne gre za institucijo, ki bi Italije ne zadevala. Neresni so torej vsi občutki, ki govorijo o zunanjem vmešavanju, kajti Evropski parlament sestavljajo tudi predstavniki Italije in Italija je prenesla del svojih pristojnosti na evropsko raven. Italija prispeva k izvolitvi Evropskega parlamenta in torej mora vedeti, da je Evropa zaskrbljena zaradi dogajanja v tej državi. Dovolj je, da bremo glavne evropske casopise in ugotovili bomo, kolikšna je ta zaskrbljenost v drugih evropskih državah. Evropski parlament je z odboritvijo omenjene resolucije samo opozoril na to zaskrbljenost.

Kakšno mesto bodo lahko imeli v novem Evropskem parlamentu predstavniki italijanskih strank, ki sestavljajo novo vladno večino?

Treba bo najprej ugotoviti, v katere evropske politične skupine se bodo te stranke vključile. Verjetno bodo pripadale različnim skupinam. Danes Nacionalno zavezništvo sedi v eni skupini, Severna liga v drugi skupini, Forza Italia pa danes v Evropskem parlamentu se ni zastopana. Skrbi me predvsem geslo, s katerim se je Berlusconijsva sila predstavila na volitvah: »Da bomo več pomenili v Evropi«. To geslo je v na-

Spolšno mnenje je, da gre le za neka načelna stališča, ki jih Evropski parlament sprejema, a se nato v praksi v posameznih državah ne uveljavljajo. Ali je tudi zaradi izvajanja Maastricht-ske pogodbe možno, da bi Evropa naredila tudi sama nekaj stvarnega za zaščito manjšin?

Gre dejansko za resolucije Evropskega parlamenta, ki na tem področju izraza samo svoje mnenje, daje samo usmeritve, ki naj bi jih tako evropske institucije kot tudi vlade posameznih držav udejanile. Problem je, da teh usmeritev pogosto nihče ne upošteva, ne evropske institucije ne posamezne države. Vendar je vsekakor pomembno dejstvo, da se je o tem

Se zadnje vprašanje: sedaj se že tretjič predstavljáš volilcem, tudi tokrat z obsirnim programom. Bi lahko za naše bralce nakazal eno ali dve najpomembnejši točki?

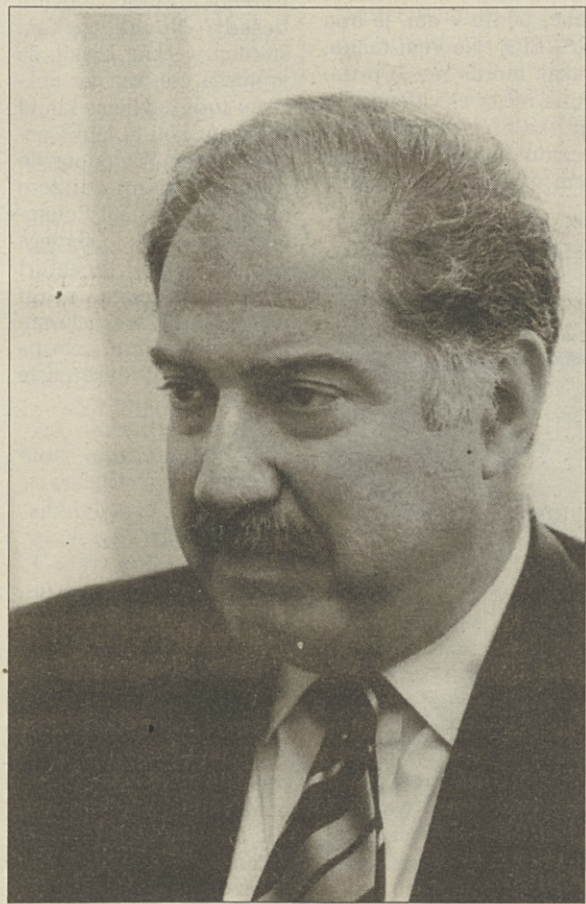
Z velikim veseljem: nakazal bom dve točki. Prva je v tem, da je v interesu nase države in nase dezele, da bi bila Italija država, ki bi pomagala Sloveniji in kasneje Hrvaski vse do njunega polnopravnega vstopa v Evropsko unijo.

Mi imamo ves interes, da se vezi, ki so bile z velikimi težavami vzpostavljene z dolgoletnim delom, se okrepijo, poleg tega imamo tudi interes, da se utrdi prisotnost italijanske manjšine v Istri. S tem bomo tudi slovenski manjšini, ki živi v naši deželi, omogočili, da se razvija in okrepi.

Druga točka je pretežno gospodarskega značaja in zadeva okrepitev infrastrukture, s katerimi bo ta dežela postala po-

membno krizišče. Gre torej za zahtevo po izgradnji hitrih železnihskih povezav na relaciji Vzhod - Zahod, ki se sedaj končajo v Veroni in torej prekinjajo smer iz Barcelone v Budimpesto in nato dalje proti Rusiji, ter po integraciji pristaniskih infrastruktur od Benetk vsaj do Kopra. To sta dve točki, ki bi naši deželi zagotovili primerno mesto v Evropi.

Razgovor zapisal
Bojan Brezigar

VSEDRŽAVNO
ZDRUŽENJE
ITALIJANSKIH
OBČIN

**FINANČNO
MINISTRSTVO**

ASCOTRIBUTI

VSEDRŽAVNO
ZDRUŽENJE
POOBLAŠČENCEV
ZA POBIRANJE
DAVKOV

OBVESTILO DAVKOPLAČEVALCEM LASTNIKOM KMETIJSKIH POSLOPIJ

Nedavni predpisi (zakon št. 133, z dne 26. 2. 1994, ki je bil objavljen v Uradnem listu št. 62, z dne 16. 3. 1994) določajo nove kriterije za priznanje - v davčne namene - statusa kmetijskih poslopij.

GLAVNI KRITERIJ ZA PRIZNANJE STATUSA KMETIJSKIH POSLOPIJ

Za kmetijska bodo prizane poslopja, ki imajo, med drugim, naslednje značilnosti:

- da jih posedujejo lastniki ali imetniki kmetijskih zemljišč, ali pa jih imajo v posesti najemniki oziroma upravljalci zemljišča ali njihovi družinski člani;
- da jih ena od zgoraj navedenih oseb uporablja za bivališče ali kmetijske namene; isto velja tudi za zaposlene na kmetijskem posestvu, pod pogojem da imajo v enem letu več kot 100 delovnih dni na posestvu;

- da so povezani z zemljiščem, ki meri najmanj 10.000 kv. metrov (3.000 za steklenjake in gojišča gob).
- Poleg tega mora biti obseg poslov IVA, ki izhaja iz kmetijske dejavnosti, večji od od polovice skupnega dohodka; če oseba ni dolžna predložiti obrazcev za davek IVA, je njen dohodek ocenjen na 10.000.000 lir.
- Za **priznanje kmetijskega statusa** je treba izpolnjevati vse zgoraj navedene pogoje.

KAJ MORA STORITI DAVKOPLAČEVALEC

Poslopja, ali avtonomni deli le-teh, ki nimajo kmetijskega statusa, je treba:

1. prijaviti v prijavi dohodkov v letu 1994;
2. plačati občinski davek ICI za leto 1994 z obrazcem, ki ga je v ta namen pripravila finančna uprava;
3. do 31. decembra 1995 je treba ta poslopja prijaviti katastrskemu uradu kot mestna poslopja.

Davek na dohodek in občinski davek na nepremičnine ICI sta določena v skladu z domnevnim katastrskim donosom, ki naj bi ga ta poslopja prinesla.

OLAJSÁVE

Davkoplačevalci, ki bodo izpolnili svoje davčne obveznosti in prijavili poslopja katastrskemu uradu najkasneje do konca decembra 1995 - če so poslopja seveda zgrajena zakonito ali pa jim je bila zakonitost priznana z zakonom št. 47 iz leta 1995 - imajo pravico do dvojne olajšave, ker ne pride do:

- plačila morebitnih davkov za obdobje pred 1. januarjem 1993 za neposredne davke in pred 1. januarjem 1994 za druge davke in za občinski davek na nepremičnine ICI;
- plačila morebitnih taks, ki jih predvideva tako imenovani zakon Bucalossi (člen 11, zakon št. 10, z dne 28. januarja 1977).

INFORMACIJE

Za informacije in pomoč se zainteresirani lahko obrnejo na finančne urade, na občine in kmetijska združenja.

PRIPRAVIL KONZORCIJ ANCI-CNC ZA KRAJEVNE DAVČNE ZADEVE

CANKARJEVE NAGRADE

SPISI NAŠIH SREDNJEŠOLCEV NA TEKMOVANJU ZA CANKARJEVO PRIZNANJE

»Kdor hoče videti, mora gledati s srcem«

Doslej največji uspeh dijakov iz Italije na tekmovanju za Cankarjeva priznanja

Sistematične priprave na tekmovanje v znanju slovenščine so bile letos poplačane z doslej največjim uspehom: kar 7 dijakov s tržaskih nižjih in višjih srednjih sol je prejelo na republiškem tekmovanju v Ljubljani najvišja, t.j. zlata Cankarjeva priznanja (za primerjavo navedimo, da je šlo dijakom ljubljanskih sol 8 zlatih priznanj). To je seveda uspeh tržaskih tekmovalcev, a tudi uspeh mentorjev, ki so dijake najprej k tekmovanju spodbudili, nato pa z njimi sistematično - deloma med poukom, deloma v svojem prostem času - predelali za tekmovanje predpisano snov, ki sicer ne spada v obvezni učni načrt. In nazadnje je to uspeh Slavističnega društva Trst-Gorica-Videm, ki je to tekmovanje pred desetimi leti s pomočjo prof. Silva Faturja uvedlo, od takrat pa ga vsako leto organizira, v zasebnih stikih in v javnih

nastopih zanj agitira, in ga na deželni ravni izvaja. Za nepoklicno organizacijo to ni majhno breme (v Sloveniji je vsaj deloma na ramenih poklicnih ustanov), a naložili smo si ga z zavestjo, da ne organiziramo le tekmovanja, ampak predvsem gibanje za slovenski jezik.

Mladina se odziva na to pobudo z veseljem in v lepem številu, kar je že samo na sebi uspeh. Kot mentorji so se vključili na priprave na letošnje tekmovanje profesorji M. Cenda, M. Maver, S. Starc, M. Legiša, T. Simčič (vsi z liceja v Trstu), M. Jevnikar (trgovski zavod), A. Pahor (goriški pedagoški licej), O. Lupinc in M. Colja (Opčine), M. Kodrič (Prosek), L. Susič (Rojan), in I. Bone (Sv. Jakob). Nekateri od njih so bili mentorji tudi dijakom svojih kolegov, nekaj dijakov - teh smo lahko še posebej veselili - pa se je prijavilo na tekmo-

vanje brez mentorja.

Deželno tekmovanje smo priredili 12. marca v Trstu. Udeležilo se ga je 38 dijakov in 17 od njih je doseglo srebrno Cankarjevo priznanje in s tem pravico, da gredo na finalno tekmovanje. Vseslovenski finale je bil 26. marca v Ljubljani. Za zlato priznanje je bilo treba našim tekmovalcem doseči vsaj 70% točk - in takih je bilo, kot rečeno 7.

Besedila, ki jih objavljamo so odlomki iz spisov, napisanih na tekmovanju v Trstu. Geslo tekmovanja je bilo »Kdor hoče videti, mora gledati s srcem«. V tej luči so dijaki razmišljali o svojem odnosu do poezije (I. stopnja), o deformiranosti Bartolovega alamutskega sveta (II. stopnja) ter o problemih medlovske komunikacije ob Jančarjevih esejih »Razbiti vrč« (III. stopnja).

MAJDA KAVČIČ-BASA

Gluha ušesa

Dialoga ni več,

Soba, polna premikajočih se trupel. Ritem odsekano in strogo oddaja ukaze iz crnih, zrelih skatel v zadimljeni prostor, smrdec po znoju in parfemu. Roke, noge, zadnjice, vse se premika ob teh ukazih, vse na enak način. Vse se pokorava, brez ugovorov, brez pomislekov. Zrak je topel, skorajda gori. Gori od taljenja misli in čustev v neko skupno, ogabno zlitino. Iz vseh teles se cedi ta skupinska brezrazličnost. Isti gibi, isti pogledi, isti nasmehi. Iste besede? Ne, besed ni, prepovedali so jih gospodje gospodarji, zvočniki. Tu je prostoro le za samoto in decibele. V ta kraj besede ne spadajo.

Nekdo nekaj zakriči bližnjemu na uho. Vse zaman: »Te ne slišim!«

Skupni delirij se nadaljuje. Raste samota, raste strah. Tujci se zvijajo okoli tebe.

...Moc decibelov, pravi Jančar. Ali ni to ona moc, ki s svojo silovitostjo potopi vse misli in čustva posameznika v nek skupni tok, kjer je vse celota, vse enakost? Ali ni to ona moc, katere rezultat je tisti big mac, ki ga Jančar tako sovraži?

Enakost, taljenje vseh razlik v eno samo stvarino, v kateri je človek enak človeku v mislih, besedah in dejanjih. Talilni lonec. Vse se premika ob istem ritmu, vse se oblači v iste obleke, vse govori enake stavke, vse opravlja enake gibe, vse je prepojeno z enakimi mislimi, vse je prežeto z enakimi čustvi.

Dialoga ni več, zadušil se je v enakosti!

Ivo Kerže
Znanstveni licej Prešeren

Novice se ti sidrajo v podzvest, v dušo...

...Mediji, ki so seveda vir informacij, obenem pogujejo človeka, dajejo mu navodila za življenje, ne pustijo ga, da bi razmišljal in razvijal osebnost. Dovolj je, da prizgemo televizijo in že se nam vrstijo pred očmi vojne grozote, napadi, podkupnine, umori, spopadi, atentati... Buljiš v televizijski ekran, buljiš in buljiš in novice se ti sidrajo v podzvest, v dušo...

...Kako se bodo obnašali v bodočnosti otroci, mlada generacija, ki sledijo dnevnikom o vojnih grozotah in zločinah, ki gledajo grozljivke, detektivke, ki poslušajo starše, ko govorijo s sosedom samomoru, o Mari, ki jemlje mamila, o Martinu, ki je alkoholik?...

Monica Hrovatin
DITZ Ziga Zois

Bučanje in valovanje

...Komunikacija je kot potreba tudi užitek in če jo vzamemo človeštvu, ga okrnemo v bistvu. A. de Mello večkrat pravi, kako je važno, da se človek odpre človeku in vzpostavi prijateljski, odkritosrčen odnos, da se ponovno nauči poslušati in s tem nujno spoznavati in sprejemati samega sebe ter duhovno rasti. Ni naključno, da so njegovi potopljivi zvonovi slisni le tistemu, ki se s srcem od-

pre naravi in morju, a z neko naivnostjo, brez posebnega namena, kajti če v šumenju morja iščeš zvočnike, jih ne boš našel, to je nemogoče. Valovanje in bučanje morja sta le bučanje in valovanje, drugega tudi ne moreta biti, lahko pa te privedejo do zvonov, če jim znaš prisluhniti in prepoznati za to, kar so v resnici: valovi...

...Tudi M. Buber poudarja, da je treba vzpostavljati medčloveške odnose, zato pa je treba znati poslušati. S tem pridemo seveda do nekega circulus viciosus, ki se ga ne da razrešiti ali obvladati. Uspe ti lahko le, da padeš vanj in v njegov vrtinec...

...To seveda ne izključuje dejstva, da se človek ne more polagoma in po fazah naučiti poslušanja. Do neke mere se lahko nauči tudi vzpostavljati odkritosrčne odnose. To je zamudno in naporno delo, ki terja mnogo samoobvladovanja in energije, a daje tudi veliko zadoščenja. Fromm prestavlja to teorijo tudi na področje ljubezni, ko pravi, da je prava, trajna ljubezen, in le daljši ali krajši trenutek zaljubljenosti, sad učenja in poskusov odkrivanja drugega, ki temeljijo na dialogu, odkritosrčnosti in zaupanju.

Natasa Zubalic
Klasični licej Prešeren

Tekmovanje v Trstu: Srebrna Cankarjeva priznanja

I. stopnja - nižja srednja sola: 1. I. Cergol (Cankar); 2. N. Grom (Levstik); 3. N. Taha (Kosovel)
I. stopnja - višja srednja sola: 1. A. Hrvatic (Prešeren); 2. D. Fabjan (Prešeren); 3. E. Balde (Prešeren)
II. stopnja: 1. M. Kodrič, P. Dolhar (obe Prešeren); 2. R. Cossutta, L. Pieri (oba Prešeren); 3. N. Ban, S. Brezigar, J. Pecar, M. Udovič (vse Prešeren)

Dijaki o nihilizmu Alamutskega sveta

Poln dvomov je odšel v svet

Ibn Tahir - učenec, fanatik, privilegiraneec, "zivo bodalo", razocaraneec, razdvojen osebnost, prenovljena oseba...

Ibn Tahir je doživljal velike spremembe. V teku svojega bivanja na Alamutu je iz fanta dozorrel v filozofa, pripravljene spoprijeti se s kruto resnico. Dokler ga vezir ni povedel na pot spoznanja, je živel v stalni prevari, v svojem svetu, za katerega je mislil, da je edini resničen. Trpel je, ko je spoznal, da je vse skozi živel v rokah fanatika, da je bil le marioneta. Se bolj ga je zmedlo, ko mu je Seiduna razkril svoje stališče. Poln dvomov in vprašanj se je napotil z Alamuta v svet. Prekoracil je meje iranskega cesarstva, za seboj je pustil vse, kar je imel. Stopil je na indijska tla, kjer je v teku zgodovine zrastle filozofije. Tla, na katerih bo Avani našel odgovor na svoja neskončna vprašanja.

Metka Udovič
Znanstveni licej Prešeren

Ibn Tahir - podjarmljen

Cetudi ga Hasan izredno ceni in ga je nekako izbral za svojega naslednika, je iz romana razvidno, da je Iba Tahir - kljub temu, da ima zelo visok inteligenčni kvocient - podjarmljen: Hasan namreč vseskozi vpliva nanj in ga tudi na koncu prepriča o pravilnosti svoje miselnosti.

Sara Brezigar
Znanstveni licej Prešeren

Metka Udovič

Nič ni resnično vse je dovoljeno

Neka konstanta pa v tem razgibanem razvoju Ibn Tahirja vseeno obstaja: pesmi. Blizu mu je bila Hasanova obsodba Irancev, ki so se sramovali jezika pehlevi, besed slavnih pesnikov, kakršna sta bila Firdusij in Ausrarij. Zbirko pesmi je Ibn Tahir vzel kot sopotnico na svojo pot v Indijo. Spomine pa, kako je Turkom iztrgal zastavo v fanaticnem boju za svoje verskega poglavarja, je pustil pod slapom v eldburskih gorah, da voda spere z njih vse zmote in nepravilnosti. Tudi želja po znanju je zmeraj obstajala, le da se je stopnjevala in pripeljala do vrhunca: »Proučiti bi hotel vse vede, prodreti v vse skrivnosti vesolja in prirode.« Ob vsem nihilizmu, ki ga prinasa izrek »Nič ni resnično - vse je dovoljeno«, je to tudi edino, kar mu je preostalo.

Neli Ban
Klasični licej Prešeren

Vsakdo ima skritega pesnika v sebi

... Po pravici povedano me poezija do letos ni navduševala. Ko sem jo brala, nisem nikoli začutila nič močnega: zdela se mi je brezvezna, njeni verzi so me dolgočasili in odvracali.

Pred tremi meseci sem proti svoji volji odprla Novakovo knjigo »Oblike sveta« in jo prelistala. Do takrat se nisem zavedala, kakšno bogastvo skriva naš jezik. Novakove spretno skovane besedne igre so me ocarale, a kar mi je takoj padlo v oči, je bila GAZELA. Ne vem točno, zakaj: morda me je pritegnila njena eksotičnost in ljubka elegantnost. Kar požirala sem verze nato pa sem segla še po Prešerno-

vih poezijah in hlastno prebrala vse njegove »Gazelice«. Končno sem naredila nekaj, česar nisem se nikoli do tedaj - sama sem napisala gazelo. Priznati moram, da se mi izdelek ni preveč posrečil, dosežek pa je bil že to, da sem spravila pesem na papir, ne da bi mi kdo to ukazal...

... Ko takole razmišljam, se vprašujem, zakaj sem bila tak ignorant, da nisem znala ceniti poezije. Imela sem popolnoma zmesane pojme, saj poezija vendar ni nekaj neosebnega, dolgotrajnega, ampak je harmonija, stkana iz samih iskrenih misli in cudovitih besed! Novak je na srečanju večkrat izjavil, da je pozija vse, kar nas obkroža; tudi čevljem, kljuki in čemur koli bi lahko posvetil pesem. Ta odnos do pesništva se mi zdi zelo odprt in pravilen. Potemtakem ima vsakdo skritega pesnika v sebi, nekateri bolj sposobnega, drugi manj. No, jaz se pristevam k drugi kategoriji, zato pa toliko bolj občudujem tiste prve...

Nina Taha
Nižja srednja sola
Srečko Kosovel, Opčine

Strah otroka

Sprehajam se po svetu poezije. Vendar nisem sam. Vodi me knjiga meni skoraj neznanega človeka z imenom Boris A. Novak. Pravi, da je to mož visoke postave, nosi ocala, ima črne lase, sčtinasto brado in brke, a da ima velik dar za pesniško izražanje. Iz preprostih besed zna sestaviti zvočne podobe, ki jih obogati z rimami, asonancami, aliteracijami... Tako so pač pesniki, ki doživljajo svet drugače od nas.

Prava galerija pesniških oblik se vije pred mojimi očmi. Najprej se dvigajo kot gazele sredi puscave, ali me navdajajo z bukoličnim razpoloženjem, ki me s svojo idiliko popolnoma odtrga od današnjega nevrotičnega sveta. Zaustavim se pri sonetu...

Običem se indonezijski pantum, ki me popelje v svet ljubezni in poljubov. Ker je življenje naš največji dar, ga moramo ljubiti in uživati vsak trenutek, kot nam to sporočajo rubajje:

"kot kralj uživam
vonje, zrak, zvenenje",
predvsem pa uživajmo

ljubezen, ki je najvišji dar življenja. Ta čustva so spodbudila mnogo ljudi k pisanju poezije, tako da so nastali pravi biseri umetnosti.

Vendar ne poznamo le čustvenih pesmi. Boris A. Novak nas vodi se k epu, v svet bajeslovnih junakov, k tragični baladi srednjeveških gradov do sodobne balade malega otroka.

Tudi jaz sem si zazele imeti take talente, kot jih ima Boris A. Novak. V trenutkih žalosti in veselja sem vrgel na papir kak verz in tako je nastal moj prvenec, Strah otroka:

Temna hiša sred' noči, /v njej strah je buden in kriči; /sam bil v tej hiši sem domaci, /a zdaj domaca mi več ni.

Strahovi so tja not' pršli, /strasili mene do krvi; /se moje okostje tam tiči, /nihče več v hiši ne kriči.

Hej, srečno pot otrok v hiši/zidov pa teh preveč ne brisi, /strahov nikar mi ne prebudi,

sicer pa glej, ob točni uri, /opolnoči bos tam ležal/in v večnost bodeš z mano pal.

A ko sem poezijo se enkrat prebral, sem razumel, da se s tem lahko ukvarjajo le ljudje, ki jim je moč besede se prirojena...

Iztok Cergol
Nižja srednja sola
Cankar, Sv. Jakob

Veš kaj? Pojd se soliti!

Ko pišem se večkrat zamislim, kako je bilo takrat, ko sem dobila prvi navdih za pesništvo...

Sedim/cakam/gledam na uro, /sedim /cakam /gledam na uro, /sedim /cakam /gledam na uro, /veš kaj, pojd se soliti!

To je bila moja prva ljubezensko konkretna poezija. Pozneje sem se malo bolj potrudila in spenila peterostišje. Seveda je bilo to zame precej težko, saj sem morala sestaviti pesem iz petih vrstic in med temi je imel prvi verz dva zloga, drugi štiri, tretji šest, četrti osem, zadnji, peti, pa zopet dva zloga. Moja druga pesem se je glasila približno takole:

Risem, /opazujem, /čekam in ustvarjam, /končno koncam in narisem/tebe!

Natasa Grom
Nižja srednja sola
Levstik, Prosek

Zlata Cankarjeva priznanja tekmovanja v Ljubljani:

I. stopnja
I. Cergol, (Cankar); A. Hrvatic, (Prešeren); D. Fabjan, (Prešeren); E. Balde, (Prešeren)

II. stopnja
M. Udovič (Prešeren), 5 točke M. Kodrič (Prešeren), J. Pecar (Prešeren).

»MINIANKETA« NA TORKOVEM VEČERU V SLOVENSKEM KLUBU V TRSTU

»Anketa o poznavanju zgodovine je bila koristna«

Dnevnik in šola

Na okrogli mizi o anketi, ki jo je Primorski dnevnik izvedel v zvezi s poznavanjem novejših zgodovine med maturanti slovenskih visjih srednjih sol, je mimogrede padel namig, da je bila anketa pripravljena s kančkom hudobije. Komentarja k namigu ni bilo, vendar so že te besede nakazale ozračje, ki lebdi nad odnosi med našim dnevnikom in slovensko šolo.

V teh odnosih naj bi prevladovali dve nasprotujoči si stališči: negativna ocena Primorskega dnevnika, ki jo predvsem jezikovnemu znanju novinarjev dajejo naši solniki, ki si ne pomislijo, ko je treba to mnenje povedati tudi v razredu, in - resnici na ljubo zelo mile - kritike, ki jih je Primorski dnevnik objavljali ali so jih nekateri novinarji izrekli o tej ali oni dejavnosti slovenske šole.

Taki odnosi seveda ne koristijo ne Primorskemu dnevniku ne slovenski šoli. Ko bi jih zaostrovali, pa bi največjo škodo utrpela prav slovenska manjšina, kajti oba dejavnika sta - o tem smo neskomno prepričani - bistvenega pomena za obstoj in razvoj slovenske manjšine v Italiji. Zato bo vsekakor koristnejše - za dnevnik, za šolo in za manjšino - ko bi pri medsebojnem obravnavanju iskali predvsem tisto, kar je v prid manjšini.

Ti odnosi so bili pogosto enosmerni. Medtem ko je bil Primorski dnevnik v vseh obdobjih svojega življenja deležen številnih kritik - včasih upravičenih, včasih ne - je šola dolga leta živela v zatisju in se je širša javnost zanjo zanimala v glavnem samo takrat, kadar je šlo za uveljavljanje splošnih pravic ali za odobritev ustrezne zakonodaje. Tako se je šolski svet nekako privadil na stanje brez kritik, ki pa v nobeni demokratični družbi ni najboljša. Če pač verjamemo domnevi, da obstaja vedno druga plat medalje, moramo pristati na diskusijo in torej omogočiti kritiko prav na vseh področjih življenja naše manjšine.

Tako se je zgodilo, da je Primorski dnevnik lani z velikim pou-

darkom opozoril na napačne prevode naslovov maturitetnih nalog. Pričakovali smo takojšnjo reakcijo, in to predvsem predsednikov in članov maturitetnih komisij. Deležni smo bili javne graje enega izmed profesorjev, češ da smo naredili iz muhe slona in da so imeli dijaki na voljo tudi italijansko besedilo. Bili smo neprijetno presenečeni. Drugega ne bi dodajal.

Ob začetku letošnjega šolskega leta smo začeli navezovati tesnejše stike s svetom šole. Najprej smo s privoljenjem profesorjev povabili dijake, naj povedo, kaj mislijo o Primorskem dnevniku, in smo njihova mnenja - kritična in pohvalna - v celoti objavili. O soli smo pisali se nekajkrat, objavili smo nove evropske programe za sodelovanje med solami, objavili smo pogovor s psihologom o naši mladini, danes objavljamo prispevke slovenskih dijakov na Cankarjevem tekmovanju, pred koncem šolskega leta bomo objavili reportažo o slovenski šoli, ki se sodeluje v okviru evropskega programa, spremljali bomo tudi maturo.

Pripravili smo tudi anketo. V času, ko se je v Italiji razvila polemika o šibkem poznavanju zgodovine, smo sklenili, da pogledamo, koliko jo poznajo naši maturanti, torej tisti, ki bodo čez dober mesec zapustili šolske klopi, in bo za dober del teh znanje, ki so ga pridobili, tudi osnovno življenjsko znanje.

Zeleli smo vedeti, kakšna je naša mladina, in v tem ne vidimo nič slabega. Zeleli smo s tem seznaniti širšo javnost: solnike, dijake, družine, manjšinske organizacije. Tudi v tem ne vidimo nič slabega.

Rezultatov nismo hoteli ocenjevati; le novinarsko smo jih obdelali. Resitev nismo iskali. To ne more biti naloga časopisa. Naša naloga je predvsem, da na probleme opozarjamo, ker ce hočemo probleme reševati, jih moramo namreč poznati. To bomo se delali, ker smo prepričani, da koristijo vsem nam. Dnevniku in tudi šoli.

Bojan Brezigar

Klin se s klinom izbija, modruje pregovor.

Pred dvema tednoma smo v Primorskem dnevniku objavili rezultate ankete o poznavanju novejših zgodovine med slovenskimi maturanti v Trstu in v Gorici. O njih se je na posameznih solah med dijaki, profesorji, pa tudi med drugimi solniki mnogo govorilo, a le v strogo zasebnem okviru. Osebna mnenja in pogledi niso prodrli v javnost, pa čeprav je anketa zastavila nekaj vprašanj, ki bi bila vredna javne obravnave. Tudi zamejski politični predstavniki, člani naših organizacij, komisij in odborov, ki se lotevajo solskih vprašanj, so anketo zasebno videli, a javno prezrli. Očitno je mnogo lažje namočiti pero v crnilo in cestitati novim predsednikom ali vladam, kot pa tistim 33 odstotkom maturantov, ki so pravilno odgovorili,

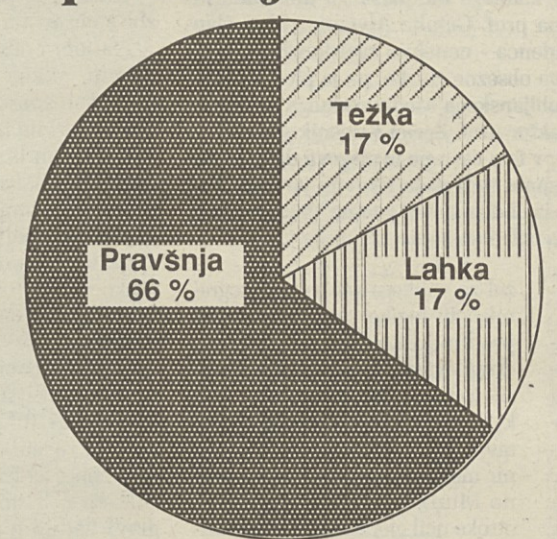
3. Za dve tretjini anketirancev (15) so bila zastavljena vprašanja »pravšnja«, stiri so odgovorili, da so bila »težka«, prav toliko pa, da so bila »lahka«. Dva sta izbrala dvojni odgovor »težka/pravšnja«.

4. Pri četrtim vprašanju (kdo nosi odgovornost za take rezultate ankete) se je mnogo anketirancev odločilo za več odgovorov. Vecina je menila, da nosijo največjo odgovornost solski programi (17), takoj za njimi pa profesorji (13). Sledijo po vrsti: družba (10), ravnatelj (4) in dijaki (3). Nekaj anketirancev je izrecno omenilo starše in nonote, skratka družino, nekateri pa so odgovornost razsili na profesorske zборе.

5. Anketiranci so plebiscitno odgovorili (24), da bi se zeleti podobne ankete.

Težko je povedati, kaksno veljavo ima anke-

Vprašanja so bila:

Dva anketiranca sta odgovorila pravšnja/težka

stna, pa čeprav jo je utisla »javni molk«.

Udeležence torkovega večera je v Gregorcicevo dvorano prignala želja, da bi kaj slišali o sedaj

Frandolič in dijak 5. razreda oddelka za geometre pri tehničnem zavodu Zois v Trstu Ilario Tul sta s svojima posegoma uvedla razpravo. Profesor je povedal, da je bila anketa »dobrodošla«, da pa se je del vprašanj nanašal na zgodovinsko obdobje, ki ga v soli še niso obravnavali. Zato so bili rezultati morda nekoliko slabši, pa čeprav se »njegovi« dijaki zanimajo za zgodovino. Dijak je bil »osebno precej razočaran nad rezultati«: pričakoval je boljše izide. Dejal je, da so argumente poznali, da so bili osveščeni, ker so profesorja zgodovine izrecno prosili, naj obravnavajo medvojno obdobje. Bil pa je zadovoljen nad »uspehom« oddelka za geometre, saj je bil »druga najboljša« sola na Trzaskem.

V razpravi je bilo povedano, da so bila vprašanja ankete med maturanti kompleksna in tudi preveč podatkovna, poudarjeno pa je bilo, da je bila vsekakor koristna.

Največ govora je bilo o težavah pri pouku no-

vejše zgodovine na solah. Težave nastanejo že pri samih solskih programih in razporeditvi snovi: profesorjem ne uspe, da bi predelali predpisani program. Pri tem trpi predvsem novejša zgodovina. Se do pred kakim desetletjem je sploh niso poučevali. Sedaj, ko bi jo morali, zmanjka zanje casa...

Učbeniki so že staro boleče vprašanje tudi pri pouku zgodovine. Nazadnje je prislo v ospredje na nedavnem seminarju, namenjenem profesorjem zgodovine. Sedaj se v Sloveniji sicer pojavljajo nekateri učbeniki in priročniki, ki bi jih lahko uporabili tudi pri nas v zamejstvu, a jih le redki nasi profesorji uporabljajo.

Na torkovem večeru v Slovenskem klubu je prislo tudi do nekaterih konkretnih predlogov za izboljšanje pouka zgodovine na visjih srednjih solah. O tem naj bi sklepal profesorjski zbor. Prvi predlog se nanasa na drugačno razporeditev snovi med petletnim solanjem: v drugem letniku naj bi »skrčili« rimsko zgodovino, ki zaposluje profesorje in dijake vse šolsko leto (razlogi za tolikšno pozornost pa so izključno ideološki). S tem naj bi »pridobili« čas za obravnavo drugih zgodovinskih obdobj. Drugi predlog predvideva posolske in izvencolske izobrazne pobude: predvsem srečanja in predavanja izvedencev, na katerih naj bi dijaki obogatili svoje znanje zgodovine.

Večer v Slovenskem klubu vsekakor priča, da je vprašanje poučevanja novejših zgodovine na naših solah živo, občutno in nereseno. Dusan Udovic je od tem ugotovil, da »smo vsi dolžni nekaj storiti.«

Marjan Kemperle

Posnetek s torkovega večera v Slovenskem klubu v Trstu (foto KRIZMANČIČ/KROMA)

da je bil Pinko Tomazic ustreljen na Opcinah...

Molk o anketi se je kot klin zagostil v naša pričakovanja. Pa smo si rekli: »Izbili ga bomo z drugo anketo!«

Torkov večer v Slovenskem klubu je bil kot nalašč za to. Pripravili smo »anketo o anketi«, da bi vsaj med udeleženci izvedeli za mnenja o rezultatih našega dela. Petindvajsetim prisotnim smo zastavili pet preprostih vprašanj:

1. Ali je bila anketa koristna?

2. Ali so jih rezultati presenetili?

3. Ali so bila zastavljena vprašanja težka?

4. Kdo nosi odgovornost za take rezultate?

5. Ali bi se zeleti podobne ankete na naših solah?

»Anketa o anketi« je dala take odgovore.

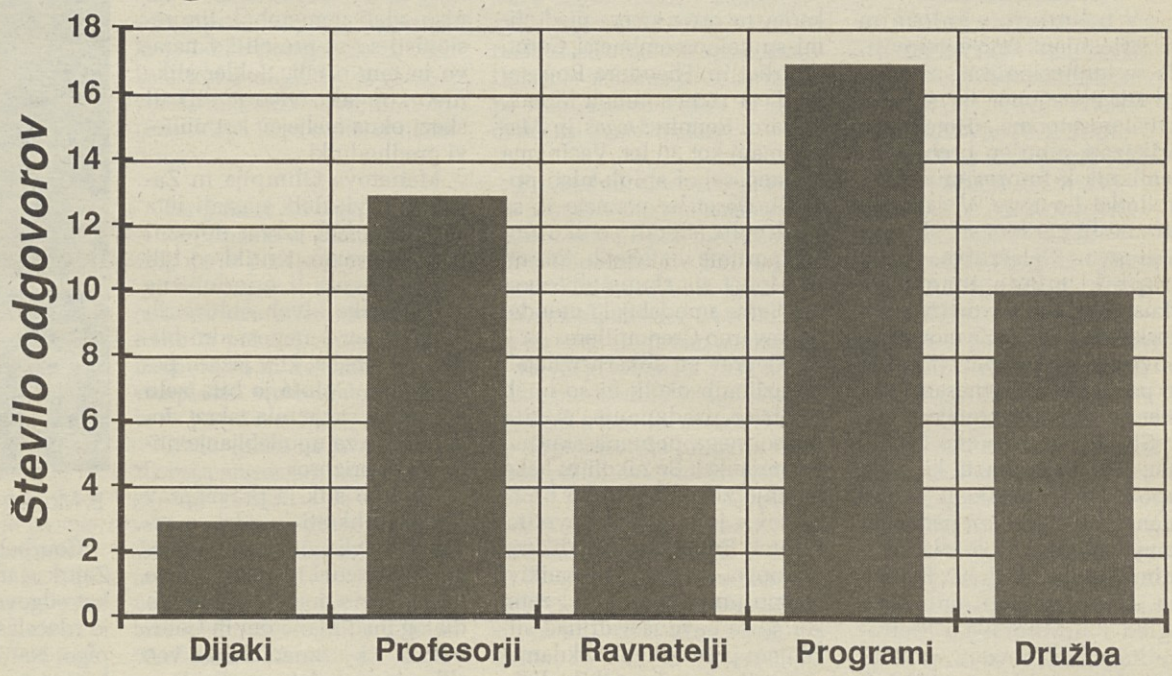
1. Vsi prisotni so odgovorili, da je bila anketa o poznavanju zgodovine med slovenskimi maturanti koristna.

2. Vec kot stiri petine anketirancev (21) je odgovorilo, da rezultati niso bili presenetljivi.

ta ob tako majhnem številu anketirancev, odgovori pa so vseeno zanimivi in vredni pomisleka. Povedali so, da je bila »prva« anketa kori-

aktualnem vprašanju: pouku novejših zgodovine na visjih srednjih solah. Profesor zgodovine s Poklicnega zavoda Cankar v Gorici Dario

Kdo nosi po vašem mnenju največjo odgovornost za take rezultate?

POGOVOR:

UMETNIK

GETULIO

ALVIANI

Zidovi niso za obešanje slik

Konstruktivisti v Galeriji CD do 12. junija

LJUBLJANA - V Galeriji Cankarjevega doma so v četrtek odprli razstavo Crno in belo - svetovna imena konstruktivizma, na kateri se s 46 deli predstavlja 40 svetovno znanih in uveljavljenih avtorjev. Dela izhajajo iz zasebne zbirke znanega italijanskega umetnika in kulturnega promotorja iz Milana prof. Getulia Alvianija, ki je član mednarodne skupine Nova tendenca - nenehno raziskovanje. Razstava, ki prinaša izbor iz njegove obsežne zbirke, pa je plod sodelovanja Cankarjevega doma in ljubljanskega Mednarodnega grafičnega likovnega centra. Njegov direktor prof. Zoran Kržišnik sodeluje z umetnikom že od šestdesetih let; v tem času pa je njegova dela, ki jih je razstavil v Mali galeriji, spoznala tudi nasa likovna javnost. Tokratna razstavo, ki prinaša dela iz obdobja med letoma 1953 in 1993, je oblikovala Marusa Stupica, na ogled pa bo do 12. junija.

Uvodoma nam je prof. Getulio Alviani povedal:

Ta majhen izbor je pregled tistega, kar se je rodilo v tem stoletju in se zlasti po vojni razvilo od prvotne intuicije do najbolj subtilne, skoraj matematične projekcije, do protokompjuterske faze. Izbor začnejo dela Lucie Fontane, Josefa Albersa in Alexandra Calderje, ki vsebujejo zametek tega razvoja. Pri prvem najdemo začetno utopijo, drugi se je izka-

zal za velikega genija pri programizaciji logike, tretji je eden od predhodnikov gibanja. Sledijo drugi avtorji, ki so nekako izbrusili to usmeritev, kot so Max Bill, ki je matematiko prevedel na vse ravni, Henryk Berlewy, ki je pionir mehaničnega delovanja, Bruno Munari, velik didakt, ki je otroke učil gledati z očmi in končno Victor Vasarely, ki je, resda s spremenljivo srečo, zelo razširjal svoje ideje. Vsi ti so celo svoje zi-

vljenje posvetili umetnosti, ki se prek pogleda usmerja in prenese v človekove mozgane.

Kakšna je povezava med to zbirko in vasim delom?

Na tem področju delam praktično, odkar sem za to imel mentalne sposobnosti. Vsak od nas se razvije na nekem področju. Ko sem bil majhen in sem skušal dojeti, katero področje mi je najbližje, najbolj moje, sem morda zelo naivno mislil, da tistega, ki je zdravnik, zanima človeško zdravje, da so smetanju, ki vsak dan čisti ceste, vseč čiste ceste. Kdor je bil vrtnar, je bil zame zato, ker je ljubil cvetje. In vprašal sem se, kaj naj jaz počnem na tem svetu? Bil sem zelo natančen, pozoren - mislil sem, da sem dober za farmacevta. Premislil sem si. Tisto, kar se je v moji glavi vedno oblikovalo, je bil svet oblik, barv. Tudi zdaj, konkretno v tem trenutku moje zgodbe, je tako. Jutri se vas ne bom

spomnil, kaksni ste - visok z očali in diktafonom - zapomnil si vas bom kot neko obliko, kot zelo nefigurarno entiteto, kot tisto, kar mi boste dali. Če boste mirni - nevtralna forma, če ne, dinamična. Spoznal sem, da se v moji glavi vse izoblikuje v oblike in barve. Sicer sem zelo slab risar, za to nimam talenta - sem pa talent za spiritualnost in dejanja. Vedno sem, na primer, pozoren na to, da je v mojem domu vse čisto, urejeno in logično. Nikoli me niso zanimale spekulacije, pač pa svet stvari. Zato sem se temu svetu tudi posvetil. V arhitektovmu studiu sem počasi spoznal, kako se stvari projicirajo, razvijal sem svoj pogled, oči in razum prek stvari. Delal sem kot umetnik in pri tem sem bil kar dober. Vse, kar vidite na tej razstavi, so menjave s kolegi. Vsi smo bili prijatelji. Albers je bil moj profesor, s Fontano in Billom smo bili veliki prijatelji, s

Getulio Alviani (Foto: Marko Jamnik)

Calderjem sva sodelovala...

Vse te avtorje ste torej dobro poznali. Kaksni so bili kot osebnosti, glede na to, da gre za zelo racionalno umetnost?

Reči vam moram, da so racionalnost razvili na likovnem področju, na drugih pa razen redkih izjem ne. Zato, ker je ta umetnost podobna rekordu - vso energijo das v idejo, v delo. Na primer, najbolj ekspanziven, Lucio Fontana. Ko je umrl, sem mislil, da je umrl bog. Bil je skrajno objektivna oseba, človek, ki je vedel in potrjeval, če si bil dober. Če si bil, je bila tvoja dolžnost in pravica sodelovati na razstavah, bienalnih - bil je razsodnik. Spominjam se, da je, če malenkosti v galerijah niso funkcionirale, kot bi morale, stvari takoj vzel v svoje roke. Albers pa je bil neverjeten egoist. Pravil je, da je dajati spiritualno, ker to multiplicira idejo. Fizično dajati je oropati se. On ti torej ni dal niti kozarca vode. Bil je najbolj skroto bitje, kar sem jih kdajkoli poznal. Vedno je tudi rad pil, a znal je biti tudi skrajno luciden. No, to kar vidimo danes tu, je najboljše od teh ljudi. Njihovo najboljše je v umetnosti.

Menda zelo pazite na red in logiko v svojem domu. Za kakšno umetnost je v njem prostor?

Slike visijo le tu, v galeriji. Sam jih nikoli ne obesam. Nikoli nisem obesil niti ene same. Ko dobim neko novo delo in ga želim spoznati, ga naslonim na mizo nasproti svoje postelje, ga opazujem in si mislim, kaj je na njem dobro, kaj ni - dokler se delo ne da razumeti samo. Imam ga kak teden, morda deset dni, zatem ga spravim. Nisem fetišist. Zidovi so narejeni zato, da scitijo, ne pa zato, da bi nanje obesali slike.

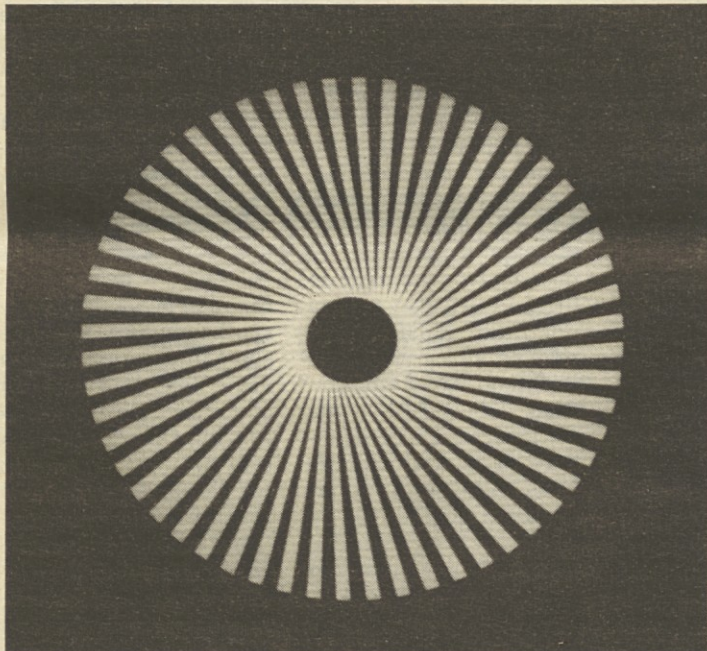
Dela so torej deponirana?

Ne, slabo so shranjena. Imam jih v kleti. Priložnosti, kot je ta razstava, so za to, da jih malo očistijo, uredijo...

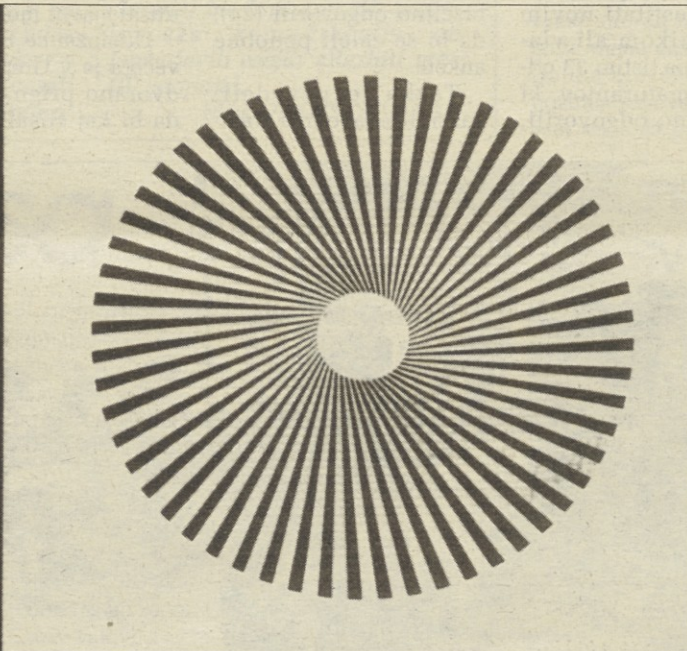
Se pravi, da so javnosti redko dostopna?

Da, skoraj nikoli. Delam malo razstav. Večinoma me za dela prosijo, kadar po svetu delajo razstave posameznih avtorjev. Tako posojam dela Calderja, Albersa, Billa... Na tak način, kot tu, da so vsi avtorji skupaj, se je doslej morda zgodilo dvakrat ali trikrat.

Vojko Urbancic

Wolfgang Ludwig: Kinematische Malerei, 1964, tempera na papirju

Uporni »sodobniki«

PARIZ - Stoosemdeset del, predstavljenih na razstavi z naslovom Zacetki impresionizma 1859-1869 v Grand Palaisu, skuša obuditi spomin na zacetke impresionizma, umetniškega gibanja, ki je dobilo to ime sele leta 1874. Med razstavami, ki so trenutno v Parizu, je ta daleč najbolj obiskana. »Hoteli smo prikazati medsebojni odnos med slikarji, kako so delali v obdobju, ko se se ni izoblikoval skupni stil,« je izjavil, kot poroča agencija, kustos pariskega muzeja Orsay Henri Loyrette.

»V nasprotju s splošnim prepričanjem smo ugotovili, da se impresionizem ni pojavil kar nenadoma, da se je razvijal postopoma... Hoteli smo prikazati subtilen prehod od realizma k impresionizmu,« je dodal Loyrette. V času, ko so smesili klasični stil slikanja Ingres in Delacroixa, so zastopniki mlade generacije skušali vnesti novosti v francosko slikarstvo. Zasnovali so novo slikarsko solo, prvo, ki je po italijanski renesansi pomenila pravo revolucijo.

Slikali so resnično življenje, zato so predmeti, ki so jih upodabljali, postajali veliko manj pomembni kot način slikanja, saj ga je določala spreminjajoča se svetloba. Razstava, ki bo od septembra na ogled v newyorskem Metropolitanskem muzeju, poudarja vpliv nekoliko starejših sli-

karjev na novo smer - med njimi so najpomembnejši Corot, Courbet in Theodore Rousseau. Leta 1859 so imeli Monet, Pissaro, Renoir, Degas in Manet manj kot 30 let. Večinoma se med seboj sploh niso poznali. Deset let pozneje so se že družili, slikali so skupinske portrete v ateljejih, Renoir in Monet sta skupaj ob obrežju Seine upodabljala mondeno kavarno Grenouillere.

»Ceprav so slikarji izhajali iz različnih okolij in so imeli različno predznanje, je bilo odločilnega pomena skupno ustvarjanje... Se nikoli ni kako gibanje združilo toliko umetnikov,« je poudaril Loyrette. Pisatelj Émile Zola je slikarje imenoval uporni »sodobniki«; takšno ime jim je nadel zato, ker so se navduševali nad slikanjem prizorov iz vsakdanjega življenja - konjskih dirk,

koncertov v naravi ali čisto preprostih predmetov in prizorov. Kljub temu pa so želeli več: nova slikarska smer je želela kljubovati znanemu načelu slikanja prizorov iz narave, tihožitij in zgodovinskih ter mitoloških prizorov. Osredotočili so se na tiste predmete, ki se njihovim predhodnikom niso zdeli pomembni. Impresionisti so se preselili v naravo in tam ostali, dokler slike niso končali. Niso je slikali skozi okna ateljejev kot njihovi predhodniki.

Manetova Olimpija in Zajtrk v travi, deli, nastali leta 1863, sta bili takrat deležni posmehovanja. Kritiki so bili sokirani zaradi upodobitve gole zenske, dveh oblečenih mladenic v neposredni bližini in zenske, ki v jezeru pere srajco. Golota je bila zelo sokantna, saj je bila takrat dovoljena le za upodabljanje mitoloških prizorov.

»Veliko slik je pravzaprav nastajalo hkrati in zdaj so prvi razstavljene druga ob drugi,« je povedal Loyrette. »Zato lahko prvič opazite nekaksen dialog med Manetom in Courbetom, ki je značilen za več slik,« je se dodal.

E. Manet: Zajtrk v travi

Courbet, ki Manetove slike Zajtrk v travi ni odobral, je kot odgovor nanjo narisal svojo rdečelaso golo Zensko s papigo. Nanjo je takoj odgovoril Manet in naslikal Mladenko

iz leta 1866 - rdečelaso zensko, oblečeno v belo jutranjo haljo, ki stoji ob stojalu za papigo.

Vecina tedanjih kritikov sploh ni uvidela, da gre za no-

vo smer. Baudelaire je leta 1859 zapustil razstavní prostor, kjer je mladi Pissaro prvič razstavljal; omalovazevalno je izjavil: »Neznani genij ni ustvaril nič pretresljivega.«

Zdi se mi, da že tri leta živim v vojni

PEN PROTI ZLORABI JEZIKA

LJUBLJANA - Na Bledu se bo čez dober teden začela mednarodna konferenca centrov PEN, ki jo že od leta 1967 organizira slovenski center. Tokrat bodo udeleženci razpravljali o temi »Jezik sovražstva - jezik tolerance«. »Hate speech«, angleski izraz, iz katerega je izpeljana tema konference, se v svetu pogosto pojavlja, nastopa pa v različnih kontekstih. O razsežnostih teme in pomenu blejske razprave smo se pogovarjali s predsednikom slovenskega centra, pesnikom in prevajalcem Borisom A. Novakom.

Se je svet polariziral v sovražstvo in strpnost?

Temo je na zadnji seji mirovnega komiteja - na kongresu v Santiagu de Compostela v španski Galiciji lani septembra - predlagala direktorica ameriškega Pena Karen Kennerly, ki smo jo prav zato povabili kot uvodni čarko. Da so tokrat za vse tri okrogle mize kot moderatorke izbrane ženske, ni naključje, temveč zavestna odločitev, da je treba spodbuditi dejstvo, da so ženske v našem, z nasiljem zaznamovanem svetu nosilke tolerance in življenjskih pobud.

Angleski izraz »hate speech« je dolgo časa buri duhove in se na različnih koncih sveta artikulari na različne načine. V ZDA, Angliji in manj v kontinentalni Evropi se vrsto let potekajo pogovori na temo tako imenovane politične korektnosti, ki je v tesni zvezi z vprašanjem jezika. Se posebej vojna v nekdanji Jugoslaviji je to vprašanje pognala do vrelišča. Gre za vprašanje odgovornosti intelektualcev in v smislu našega pisateljskega čeha tudi odgovornosti pisateljev za uporabo in zlorabo javne besede v zunajliterarne namene. Gre za vprašanje, ki je se vedno odprto, vprašanje, o katerem obstajajo tudi mnoga diametralna nasprotna mnenja. Ta mnenja, vrednostne lestvice se polarizirajo okrog dveh polov: da je v smislu in imenu svobode izražanja vse dovoljeno in po drugi strani, da so prepovedane tiste oblike uporabe jezika, ki služijo ščuvanju sovražstva do druge etnične skupnosti, druge rase, drugega spola, do drugih političnih skupin, seveda do manjšin itn.

Nedvomno je, da bo razprava na Bledu te intelektualne dileme se naprej razvila. Vprašanje je, če bomo sploh prišli do kakršnihkoli sklepov, vendar ni namen tovrstnih srečanj, da bi sprejemali resolucije, temveč da bi skozi intelektualni dialog odprli in razvili določene probleme.

Katere dialoge pa pričakujete? Na primer: kulturnopolitična zgodovina Vzhoda in Zahoda se razlikujeta. Če se teme kongresa lotimo metafizično, potem vemo, da je toleranca posledica relativizma vrednot. Realni relativizem vrednot v Sloveniji je tako imenovani divji liberalizem, ki pa nastopa spet zelo totalitarno, z jezikom sovražstva in ne z jezikom strpnosti. Pričakujete, da se bodo udeleženci ukvarjali s praktičnimi problemi ali da bodo temo raziskovali pojmovno?

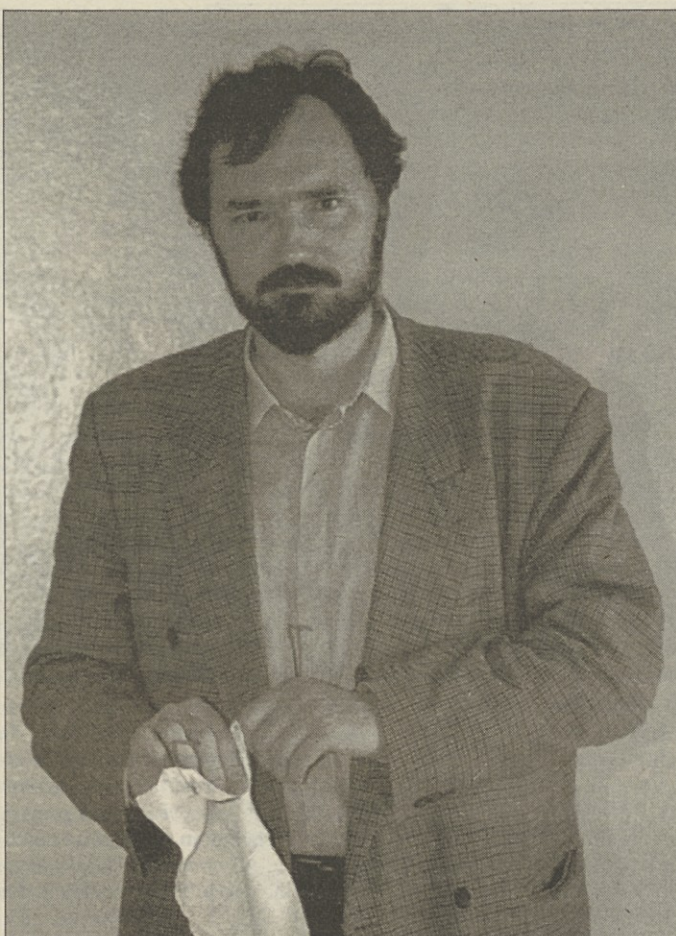
Vprašanje, kot ste ga formulirali, gotovo sodi v samo srčiko tega problema. Osebo sicer verjamem, da toleranca mora temeljiti na vrednoti spoštovanja drugega, ne pa na principu razvrednotenja svobode drugega in zgolj povzdigovanja lastne svobode. V tem smislu se strinjam, da je toleranca, ki je značilna za ekonomski liberalizem sedanjega slovenskega družbe, nekaj, kar na določen način ogroža temeljne pravice in svobodo dela populacije slovenskih državljanov.

Vendar je to najbrž le del tega problema.

Ze dalj časa poteka tudi v mednarodnem Penu diskusija na temo, v kolikšni meri naj Pen kot svetovna organizacija sprejema principe politične korektnosti. Ali sprejetje tovrstne zahteve, češ da se moramo v slehernem trenutku odreči kakršnikoli negativni opredelitvi do katerekoli druge skupnosti, ne pomeni hkrati tudi kršenja svobode izražanja? Po drugi strani pa gre za vprašanje, ki se nam je v vsej grozi pokazalo ob izbruhu vojne v nekdanji Jugoslaviji.

Ali je mogoče tolerirati izjave nekaterih vodilnih srbskih pisateljev, ki so leta in leta zmerjali hrvaški narod kot genocidni narod? Na primer izjavo Brane Crnčevića, da Srbi ubijajo na osnovi pogodbe z Bogom, medtem ko drugi ubijajo na osnovi pogodbe s hudičem - ali je mogoče tovrstne izjave upravičiti v imenu svobode izražanja? Najbrž ne. Svoboda drugega, predvsem temeljna svoboda pravice do življenja je najbrž tista meja, kjer se tudi naša svoboda na neki način konča, kjer mora naša svoboda s svobodo drugega stopiti v odprti dialog.

So pa seveda ta vprašanja zelo fluidna. Težko je najti univerzalni recept. Najbrž gre za probleme, ki spreminjajo svojo barvo iz dežele v deželo. Tako naj kot značilno in zaskrbljujoco stvar omenim, da se ruski Pen trenutno že locuje na pisatelje, ki pletirajo za Zirinovskega, in tiste, ki so proti njemu. Najbrž se v Rusiji vprašanje jezika sovražstva in jezika tolerance kaže drugače kot pri nas. Hkrati pa obstaja

B. A. Novak: »Vojna v nekdanji Jugoslaviji me je bistveno zaznamovala.« (Foto: Jože Suhadolnik/B+D)

Menite, da je vsak kodeks jezik sovražstva, ker je nestrpen do stvari, ki jih je pozabil, to pomeni, da jih ne vsebuje?

Se popolnoma strinjam. Notranji paradoks vsakega zakona, posebej tistih kodeksov, ki naj bi funkcionirali na etični ravni, je, da prav z dikcijo dvignjenega prsta padajo v svojo lastno past. V tovrstnih kodeksih je najbrž nekaj napačnega ali pa obstaja nevarnost, da se spremenijo v nasilje. Po drugi strani popolna odsotnost kakršnegakoli kodeksa na široko odpira vrata različnim oblikam nasilja. Blejska tema pravzaprav odpira ključna vprašanja etičnih problemov sodobnega sveta, kakršni se kažejo sodobnim intelektualcem. V tem smislu je tema izbrana zelo dobro, tako da pričakujemo veliko diskusije.

Da se sovražstvo ne bi ponovilo...

LJUBLJANA - Posebnost letošnjega blejskega srečanja bo navzočnost predstavnikov centrov iz vzhodne Evrope. Udeležili se bodo sestanka »Writers for Peace Committee« (mirovnega komiteja), ki ga je ustanovil in ga vodi slovenski pisatelj Milos Mikelc. Mednarodni sedež mirovnega komiteja je v Ljubljani, od letos dalje pa naj bi se vsakoletne konference redno odvijale ob blejskem srečanju. Tokrat bodo člani mirovnega komiteja, ki imajo za sabo izkušnjo razpada nekdanje Jugoslavije, to skušali posredovati pisateljem iz vzhodne Evrope. Zelijmo namreč prepričati, da bi bila javna beseda zlorabljena za ščuvanje k mednarodnemu sovražstvu. Potovanje na konferenco in bivanje na Bledu je vzhodnoevropskim pisateljem omogočil Open Society Fund.

jajo tudi mnoge stične točke, mnogi skupni imenovalci. Tisto, kar čaka mednarodni Pen kot svetovno organizacijo, je podrobnejša določitev etičnega kodeksa obnašanja pisateljev. V vseh grozljivih konfliktih, ki so v zadnjem času pretresli svet, predvsem na ozemlju nekdanje Jugoslavije, se je izkazalo, da etični kodeksi ne le mednarodnega Pena, temveč nasploh mednarodne skupnosti ni dovolj natančni. Vprašanje je, ali je možno v neki pisni taksativni obliki sestaviti takšen kodeks. Dejstvo pa je, da pomankanje tovrstnih etičnih vrednot krvavo občutimo.

Če je etični kodeks jezik sovražstva, ali je potem jezik tolerance življenje? Kar je predpisano, preverjamo v vsakdanji praksi, to pa naj bi medsebojno učinkovalo skozi dialog. Je poslanstvo tokratnega blejskega srečanja vzpostavitev dialoga med tema dvema jezikoma?

Namen blejskega srečanja ni formulirati nov etični kodeks mednarodnega Pena, je pa njegov namen te stvari premisliti in artikulirati. Prav tako tudi vsa ta notranja nasprotja in protislovja med jezikom sovražstva in jezikom strpnosti. Določene stvari so nedvomne: da je zloraba

telji in intelektualci se vedno prisiljeni v položaj, ko moramo detektirati moralne spremembe tega sveta. Bilo bi bolje, če bi se temu lahko izognili, vendar se bojim, da ni tako.

Ne gre le za krizo, ki je povezana z mnogimi problemi postsocializma, pač pa gre za moralno in intelektualno krizo, ki ima precej širše razsežnosti in se med drugim kaže tudi v sramotni ravnodušnosti večine zahodnih intelektualcev do razmer v nekdanji Jugoslaviji in tudi do podobnih katastrof v drugih delih sveta. Se pravi, da gre za situacijo, ki ni zaskrbljujoča le na etični ravni, temveč tudi na intelektualni.

Če je naloga intelektualcev v prvi vrsti premislek sveta, moramo žal ugotoviti, da je večina intelektualcev v sodobnem svetu sramotno odpovedala, da je eden od bistvenih razlogov, da se kataklizma neovirano širi, prav ta defenziva oziroma porast indifferenice intelektualne mednarodne javnosti. Seveda se lahko vprašamo, ali so intelektualci edini, ki morajo skrbeti za usodo sveta, za njegovo prihodnost. Odgovor je seveda na dlan. Niso ali nismo edini, na sve-

leta, ko vodim slovenski Pen, do skrajnosti naporna.

Včasih se mi zdi to obdobje kot ena sama neskončnost raznoraznih problemov. Začelo se je z vojno v Sloveniji, ko smo se angazirali pri obvesčanju svetovne javnosti o agresiji jugoslovanske armade. Nadaljevalo se je z organiziranjem mednarodne pomoči hrvaskim kolegom ob agresiji na Hrvaško in se stopnjevalo z vojno v BiH. Od izbruha vseh teh vojn dalje smo začeli organizirati humanitarne pomoči najprej za pisatelje begunce, nato pa tudi za kolege, ki so ostali v Sarajevu. Doslej smo pomagali 200 kolegom, obseg dosedanje pomoči pa znaša okoli 200 tisoč nemških mark. Gre seveda tudi za druge oblike pomoči - za literarno pomoč v smislu prevajanja, objavljanja njihovih del, za urejanje njihovih pravnih problemov...

Seveda smo tudi na konferencah mednarodnega Pena in na svetovnih kongresih imeli včasih precej konfliktno diskusije o odgovornosti intelektualcev.

Dramatičen je bil dunajski kongres novembra 1991, potem celoten zaplet okoli dubrovniškega kongresa lani, predvsem pa lanski kongres v Santiagu de Compostela. Mednarodni Pen je zelo pomembna institucija, ki je

Blejsko srečanje in njegovi ugledni gosti

LJUBLJANA - 27. mednarodna konferenca centrov PEN na Bledu se bo začela 24. maja letos s sejo mirovnega komiteja mednarodnega Pena. Do 28. maja bodo udeleženci razpravljali na temo »Jezik sovražstva - jezik tolerance« na treh okroglih mizah, ki jih bodo vodile Karen Kennerly (ZDA), Monique Garnier-Lançon (Francija) in Alenka Puhar (Slovenija). Razprava bo potekala v hotelu Park, literarno srečanje pa bo v gostišču Okarina. Tukaj bodo udeleženci prebirali svoja dela, z recitalom bo nastopila Svetlana Makarovič, predstavljena pa bosta se knjižna programa DZS in Cankarjeve založbe. Za udeležence srečanja bo predsednik Republike Slovenije Milan Kučan priredil sprejem v Vili Bled, zadnji dan pa se bodo z muzejskim vlakom odpeljali na izlet v Kobarid.

Srečanja se bodo udeležili predstavniki 21 centrov PEN, predsednik Mednarodnega združenja centrov Ronald Harwood in številni drugi visoki funkcionarji te organizacije. Med pomembnimi gosti bodo tudi belgijska pisateljica Monika Van Paemel, nizozemski pisatelj Hans van de Waarsenburg, britanski pisatelj Marki Fahri, madžarski dramatik Miklos Hubay... Barvo letošnjemu srečanju bodo dali številni pesniki iz BiH, precej pa je tudi gostov iz Hrvaške. Srečanje finančno podpira ministrstvo za kulturo Republike Slovenije in občina Radovljica.

tu je se ogromno drugih segmentov družbe, s politiki na čelu, vendar mora vsakdo zaceti pri sebi. Vprašanje angažmaja intelektualcev se mi kaže kot vprašanje odgovornosti v katastrofični situaciji, ki utegne dobiti razsežnosti svetovne kataklizme. Dolžnost slehernega je, da na to po svojih močeh reagira. To je tudi naloga intelektualcev.

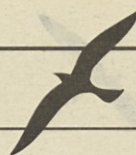
Predsednik slovenskega Pena ste postali v izrazito zahtevnem času. Glede na prej opisani moralni imperativ ste bili neprestano dolžni reagirati. Kateri so bili najbolj zagatni trenutki, ki ste jih doživeli na tem položaju?

Ko mi je spomladi 1991 dotedanji predsednik Drago Jancar predajal posle, mi je zazele lepo popotnico: da mi ne bi bilo treba podpisovati toliko peticij, kot jih je on. Jancar je bil predsednik slovenskega Pena v dramatičnih letih slovenske pomladi, demokratizacije, konfliktov z oblastmi. Njegov mandat nikakor ni bil lahek, temveč kar se da napet. Vendar moram žal ugotoviti, da so bila tudi ta tri

tudi nam pri humanitarni pomoči nudila veliko, ne le moralno, temveč tudi materialno podporo. Bistvene prispevke so dali mnogi centri.

Vendar pa se tudi v mednarodnem Penu zrcalijo vsi problemi, ki jih mednarodna skupnost čuti ob vojni v nekdanji Jugoslaviji, vse zadrege, značilne za to skupnost. Tako ni naključje, da smo te probleme obravnavali na vsakoletnih blejskih konferencah: predlani na temo »Pero in meč«, ki je govorila o konfliktu med principom literature in principom politične, celo vojaške moči. Lani smo obravnavali temo »Mar sem varuh svojega brata«, se pravi temo intelektualne odgovornosti. Pravzaprav sem pred kratkim ugotovil, da čeprav je v Sloveniji mir, na nek način že tri leta živim v vojni. S tem hočem reči, da me je ta vojna bistveno zaznamovala in spremenila moje življenje.

Lela B. Njatin

Galaktično združevanje ali

Slovenski rojak Ronald M. Sega sodeluje pri uresničevanju zamisli

Ameriški podpredsednik Al Gore in ruski ministrski predsednik Viktor Cernomirdin sta 2. septembra minulo leto podpisala pakt o medsebojnem znanstvenem in tehnološkem sodelovanju v vesolju. Sledila so številna medsebojna srečanja in obiski predstavnikov vesoljskih institucij obeh držav v njihovih vesoljskih središčih in 15. decembra podpis projektovnih dokumentov, ki odpirajo novo poglavje v vesoljskih raziskavah po koncu hladne vojne. Tedaj je bilo vesolje prizorišče ostre tekme med Združenimi državami Amerike in Sovjetsko zvezo. Uporaba vesoljskih tehnologij dveh nekdanjih tekmecev bo zagotovo povečala učinkovitost in rentabilnost pri vesoljskih raziskavah na izteku dvajsetega in začetku enaindvajsetega stoletja.

Kot je znano, so vesoljske raziskave zelo drage in kronično pomanjkanje denarja kar naprej onemogoča izvedbo programov, ki že potekajo. Taksno pomanjkanje denarja je »Ahilova peta« tudi za ameriško vesoljsko agencijo. Se veliko težje je v Rusiji, kjer zaradi hude gospodarske krize že nekaj časa zmanjšujejo obseg kozmičnih raziskav. Hkrati z razpadom sovjetskega imperija se krči tudi njegova vesoljska industrija. Tako znameniti, zgodovinski Bajkonur, nekoč slavno sovjetsko raketno izstrelišče ostaja v rokah Kazahstana. Novo rusko raketno izstrelišče bodo verjetno zgradili poleg Svobodnija, mesta ob kitajski meji, 700 kilometrov od obale Ohotskega morja. Ena izmed možnih lokacij je tudi Vladivostok, ki leži 10 kotnih stopinj bolj južno. Ameriški podpredsednik je ob podpisu dokumentov

nepredvidljiva, kar lahko vpliva na prihodnje oblike sodelovanja. Glasovi proti pa se pojavljajo tudi v ameriskem kongresu. Ob nedavnem potresu, ki je prizadel Kalifornijo, so v kongresu podali predlog, naj se denar, namenjen orbitalni postaji, porabi za obnovo na potresnih območjih. Poglavnejša področja sodelovanja, ki jih določa sporazum, se nanašajo na: 1) polete s človeško posadko, ki vključujejo obstoječe programe poletov ameriškega raketoplana Space Shuttle, delo na ruski orbitalni postaji MIR-1 in kot najzahtevnejši projekt, gradnjo mednarodne orbitalne postaje; 2) raziskave Sončnega sistema z avtomatskimi vesoljskimi sondami ter opazovanje Zemlje in vesolja iz raziskovalnih satelitov; 3) uporaba ruskih raketnih izstrelisc; 4) sodelovanje na področju aeronavtičnosti. Proti koncu maja 1995.

Kot zanimivost naj navedem, da je potres, ki je 17. januarja letos prizadel Kalifornijo, povzročil manjšo škodo tudi na plovilu Atlantis. Med potresnimi sunki je delovna platforma zanihala in udarila v raketoplan. Z njega je izbila dve keramični ploščici termične zaščite, s katerimi je obloženo to plovilo. V Rockwellovih tovarnah v Canoga Parku in De Sotu, kjer izdelujejo raketne motorje za Space Shuttle, rakete-nosilke Delta in Atlas, je potres razbil okna, poškodoval vodovodne cevi in dvignil pod. Tovarni ležita na zahodu doline San Fernando in sta bili oddaljeni od epicentra potresa le slabih 20 kilometrov.

16. decembra 1993 na moskovski tiskovni konferenci izjavil, da bodo Združene države Amerike prihranile dve milijardi dolarjev in dve leti časa za orbitalno postajo, ki bo zato večja in v ugodnejši orbiti. Seveda se vedno obstajajo možnosti, da bo slo kaj narobe. Ruska politika je namreč

leta pripravljajo prvi polet ameriškega raketoplana, ki se bo združil z rusko orbitalno postajo MIR-1 - od 20. februarja 1986 kroži v zemeljski orbiti. Raketoplan Atlantis so zato 17. oktobra 1991 poslali v tovarno Rockwell Int. v kalifornijski Palmdale na redni pregled, ki ga opravljajo na tri leta,

Posadka raketoplana Discovery v odpravi STS-60. Levo zgoraj je dr. elektrotehniških znanosti Ronald M. Sega, Nasin vesoljec, bo poleti obiskal sorodnike v Sloveniji. Sicer je podpolkovnik USAF, pilot z več kot 4.000 urami letenja za ameriške zračne sile in Naso. Vesoljec je postal 1991. leta. Na njegovi levi je ruski vesoljec, inženir Sergej K. Krikaljev. Za vesoljca je bil izbran v letu 1985 in bil takoj vključen v program poletov s kozmoplanom Buran. V letu 1988 je pričel s treningom za polet na postajo MIR-1. Poletel je s Sojuzom TM 7, na postaji pa je bival od novembra '88 do avgusta '89. Drugi polet (Sojuz TM 12) je trajal od maja '91 do marca '92. V vesolju je prebil več kot leto dni in tri mesece.

in tehnično prilagoditev na združevalno misijo. Na njem so Rockwellovi strokovnjaki opravili kakih 350 pregledov posameznih sistemov in izvršili več kot 145 sprememb, ki so potrebne za združitev z orbitalno postajo. Vgradili so no-

ca.

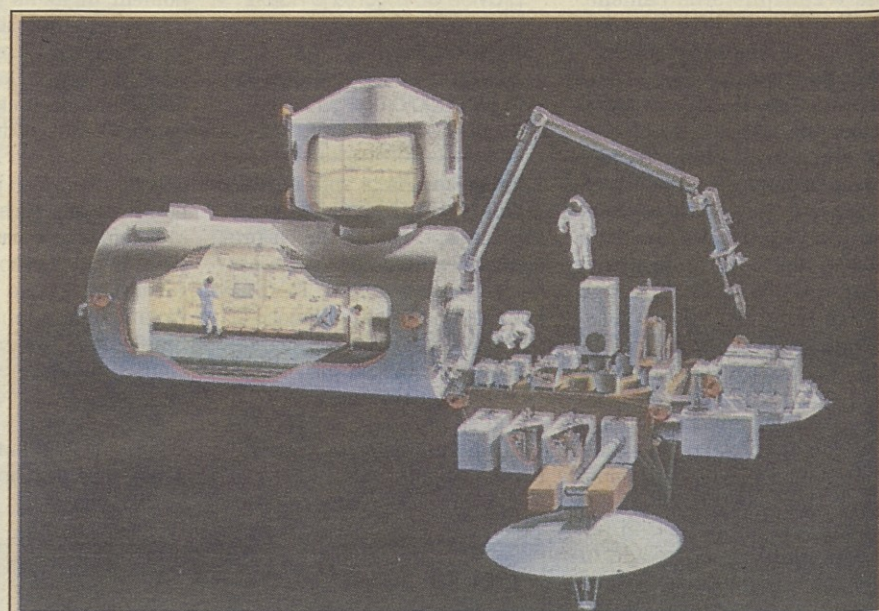
Raketoplan Atlantis se bo s postajo MIR-1 združil s pomočjo posebnega adapterja, ki bo pritrjen na vrhu zračne zapore tovrnega prostora, povezujoč kabinu z laboratorijem Spacehab, ki bo vključen v polet. Adapter bo že letos jeseni prispel iz Rusije v Kennedyjev vesoljski center.

V obdobju dveh let, torej do junija 1997, bo postajo MIR-1 predvidoma obiskalo deset ameriško-ruskih astronautskih posadk. Za omenjeno združitvijo bodo ZDA namenile Rusiji nekaj sto milijonov dolarjev, podobno pa velja tudi za ostale projekte tovrstnega sodelovanja. Pet posadk, skupaj z ameriški vesoljci, bo prav tako poletelo tudi z ruskimi vesoljskimi ladjami vrste Sojuz TM. Prva dva ameriška vesoljca, dr. Norman Thagard in dr. Bonnie J. Dunbar (soproga dr. Ronald M. Sega) sta že odšla v Zvezdno mesto pri Moskvi na enoletne priprave na polet. Dr. Dunbar je članica rezervne posadke. Tokratno bivanje ameriškega vesoljca na postaji bo trajalo tri mesece, kar bo preseglo dosedanja rekord Americanov s Skylaba 4, ki je trajal 84 dni, 1 uro in 16 minut, doseženega med letoma '73 in '74 s posadko Carr. Gibson in Pague. Posadka se bo na Zemljo vrnila z raketoplanom Atlantis. To bo prvi polet, pri katerem bosta prihod na postajo in odhod opravljena z različnimi plovili, s startom in ciljem v različnih državah.

Izmenjava vesoljcev se je začela uresničevati s poletom raketoplana Discovery z oznako STS-60, 3. februarja 1994. Med šestčlansko posadko sta bila kot specialista misije dr. Ronald M. Sega, prvi slovenski vesoljec po rodu in ruski vesoljec, 35-letni inženir Sergej

K. Krikaljev, veteran s postaje MIR-1. V takratni Sovjetski zvezi je bil leta 1985 izbran za kozmonavta leta in je prejemnik več odlikovanj (heroj SZ, red Lenina).

Na krovu plovila sicer letita v vesolje dve vrsti eksperimentalnih laboratorijev.

Pogled na japonski Eksperimentalni Modul - JEM sesavljen iz treh glavnih delov. Laboratorijskega modula, v katerem bodo vesoljci - znanstveniki izvajali poskuse in upravljali mehansko roko pri delu na eksperimentalni platformi, ki predstavlja drugi del JEM-a. Tretji del je eksperimentalno logistični modul, pritrjen nad laboratorijski modul, ki bo služil kot skladišče za raznovrstne vzorce. Preko njega po potekal njihov transport na relaciji Zemlja - JEM - Zemlja.

Med njegovim zadnjim bivanjem v vesolju je doživel nekaj neobičajnega - razpad svoje države. Član rezervne posadke Discoverya je bil

je. Starejši Spacelab, ki je večji, zato tudi zmogljivejši in zavzema celotni tovarni prostor raketoplana, z nekaj malega prostora za eksperimen-

plovil. Po namestitvi osnovnega ogrodja z električno centralo bo takoj postala operativna in bo raketoplanom omogočala oskrbo z energijo, ki se bodo lahko zato daljši čas zadrževali v orbiti.

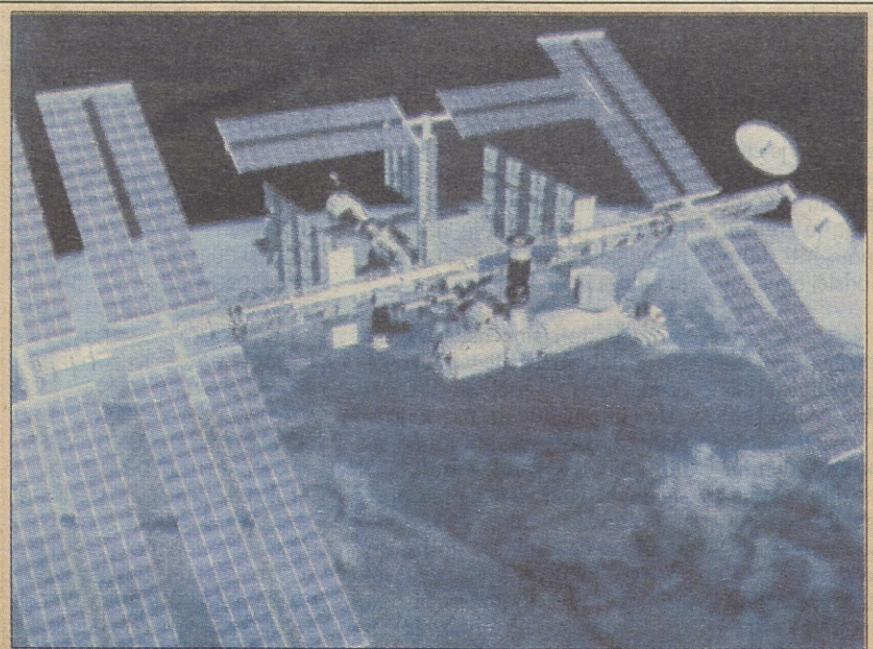
Nasa zeli postaji pripojiti tudi dve ruski vesoljski ladji vrste Sojuz TM, ki bi služili kot reševalni kapsuli (Assured Crew Reentry Vehicle), saj naj bi v primeru pretece nevarnosti omogočali posadki hitro zapustitev vesoljske postaje. Prav zato si Nasini strokovnjaki prizadevajo podrobneje raziskati kapsulo Sojuz TM-10, ki je bila decembra lani prodana na Sothebyski dražbi ruske vesoljske tehnike in spominkov v New Yorku nekemu Americanu.

Oznaka STS pomeni »vesoljski transportni sistem«, kar je uradna oznaka poleta vesoljskega plovila s številko, pod katero se skriva naloga odprave, torej nikakor ne označuje vrstnega reda opravljenih poletov. Polete plovila vseskozi spremljajo tehnične težave, nenazadnje izguba Challengerja, kar vnaša nered v planirano zaporedje poletov. Tako bo poletu STS-59 Endeavour sledil polet STS-65 Columbia, temu pa STS-68 ponovno Endeavour.

vesoljec Vladimir Titov, ki bi nadomestil Krikaljeva na poletu, če bi bilo to potrebno. Vladimir Titov bo poletel s plovilom Discovery v odpravi STS-63, načrtovani za 26. januarja 1995.

Poglavitna naloga posadke Discoverya v odpravi

mentalne palete in novejši Spacehab, ki je manjši, nameščen v prednjem delu. Spacehab je ravno dovolj velik za izvedbo poskusov in dovolj majhen, da ne zavzema preveč prostora glavnemu tovoru oz. satelitom, saj deluje kot podal-

Verjetni izgled (nepopolni) mednarodnega vesoljskega laboratorija oziroma orbitalne postaje Alfa. V prednjem delu slike desno, je prikazan japonski Eksperimentalni Modul. Zgoraj, vertikalno na modularno os je priključen Sojuzu TM, kot prva reševalna kapsula. V zadnjem delu slike na koncu modularne osi je pritrjen ruski modul MIR-2, vertikalno pod njim pa druga reševalna kapsula Sojuz TM. Prečno na modularno os poteka osnovna ogrodna os s sončnimi paneli.

kozmozologija na razpotju

slovitega fantasta Hermana Potočnika o geostacionarni postaji

»Združevanje« sončnih sistemov

PASADENA - Potem ko je lanskega decembra posebna ekipa astronomov vesoljskega colnička Endeavour opravila zapletene operacije popravila in tehnoloških izboljšav vesoljskega teleskopa Hubble, ki so trajale nekaj dni, je naprava - v veliko zadovoljstvo vseh astronomov - začela delovati s polno močjo. Da sedaj Hubble z neverjetno natančnostjo opravlja svoje naloge, dokazuje tudi nedavno odkritje majhne skupine medsebojno reaktivnih galaksij, do katerega se je dokopala raziskovalna skupina astronomov z univerze Johns Hopkins, pod vodstvom prof. Richarda Griffithsa. Galaktično skupino, ki so jo odkrili na razdalji treh milijard svetlobnih let od Zemlje, tvori večje število galaksij v parih, ki vplivajo ena na drugo, so v procesu združevanja ali pa so že združene. »V mnogih parih je vsaj ena galaksija modre barve, kar nakazuje dejstvo, da se znotraj njih burno ustvarjajo nove zvezde, verjetno sproženo z součinkovanjem bližnje galaksije. Takšno združevanje in medsebojne interakcije so prej pravilo kot izjema v galaktičnih jatah.« Največja galaksija v tej skupini je približno tako velika kot Mlečna cesta, vendar so ostale precej manjše. Astronomi ne izključujejo možnosti, da se tovrstne majhne galaksije združujejo v večje, kakršne danes lahko vidimo v vesolju. Pri vsem tem je zanimivo, da je posnetek te skupine napravljen povsem naključno, ko so astronomi s pomočjo teleskopa preučevali eno izmed svetlih galaksij in so bliznjopovršino neba preiskovali s t.i. širokokotno kamero. Zaradi napake v elektronskem nadzorovanju solarnih kril, so ta krila v določenem trenutku prenehala slediti Soncu preko neba. Da bi krila ponovno usmerili proti naši zvezdi, so strokovnjaki z Zemlje obnili celoten teleskop - in ravno med tem, nenačrtovanim obračanjem po nebu je teleskop posnel navedeno skupino galaksij. (E.J.)

Skupina združenih parov galaksij (Foto: NASA)

Kajti kljub obiskom v ruskih vesoljskih centrih, jim tam le niso dopustili podrobnejših pregledov posameznih sistemov in naprav. Tako je za Nasa še vedno skrivnostna pirotehnika naprava za odprtje lopute na Sojuzu TM in sprostitve padala na kapsulo. Vesoljska tehnika je eno od področij, kjer je bila Rusija, kot nekdanja velesila v določeni prednosti in ima verjetno, kljub sporazumu, »pod ključem« svojo najboljše tehnologijo. Čeprav nekateri strokovnjaki Nase dvomijo v vrednost prodane kapsule, se ameriški Nacionalni muzej za letalstvo in vesolje (NASM) iz Washingtona pogaja z novim lastnikom o njeni izročitvi, čeprav to najbrž ne bo pogodu se vedno preveč občutljivim Rusom.

Na zahtevo Boeing Defence & Space Group iz Seattle je družba Grumman iz New Yorkja pripravila obsežno poročilo o projektu orbitalne vesoljske postaje Alfa, v katerem je zajeto 163 tehničnih problemov, povezanih z njeno postavitvijo v orbito. Nastejmo jih le nekaj: Da bi omogočili polete k postaji iz večjih geografskih širin, vključno z Ruskimi raketnimi izstrelisci (naklon orbite Alfe v primerjavi z Ekvatorjem bo 51,6 kotnih stopinj) so visino njene orbite iz prvotnih 408 km znižali na 352 km. Ker pa izbrana nizja orbita ze omogoča precejšen zaviralni vpliv atmosfere, ki bi pasivno lahko ogrozila postajo ze v dobrih dveh mesecih, zaradi cesar mora biti spo-

sobna preživeti vsaj šest mesecev brez oskrbe z gorivom. Pri pošiljanju sestavnih delov postaje v vesolje se utegne zgoditi, da bo pri nekaterih poletih vesoljskega plovila tvor preseagal njegovo nosilnost, ki znaša 29.500 kg. Problem pa ne bo v celoti odpravljen niti z načrtovanim zmanjšanjem teže raketoplaneke zunanega rezervoarja za gorivo, kar za 3.620 kg, zlasti z uporabo lažje aluminijeve in litijeve zlitine. Dodatnih 1.810 kg pa bodo prihranili z zamenjavo bakrenih električnih zic v napeljavah raketoplane z optičnimi, skupaj z nekaterimi drugimi spremembami. Zascita ruskega modela MIR-2 in Sojuza TM proti naletom mikrometeoroidov, ki se z hitrostjo nekaj deset km/s zarivajo v ohlajen modulov, ne zadovoljuje Nasinih varnostnih meril. Ruska varnostna filozofija se seveda v marsicem razlikuje od ameriške - bolj je tvegana. Rusi se ucijo na napakah in v spremembe privolijo le takrat, ko jih v to prisilijo zunanje okolščine. Lahko recemo, da jim je tuja misel Leonarda da Vincija, ki pravi: »Ne predvidevati, pomeni, vnaprej se kesati«. Poročilo omenja, da je kar petdeset odstotkov možnosti, da mikrometeoridi prodrejo v ruski modul Saljut, ki je predhodnik MIR-a. Nasina zahteva, da bi to vrednost zmanjšali na 10 odstotkov. Vse do popolne izgradnje in opreme postaje bo njena nova oblika sencila del panelov sončnih celic, kar bo na začetku precej zmanjšalo moč centrale. Prav tako bo sledenje Sonca, kar bo doseženo z rotacijo postaje, v prvih letih onemogocalo izvedbo natančnih mikrogravitacijskih poskusov na postaji.

Pri raziskavah Sončnega sistema je v ospredju Mars z ruskima misijama Mars 94 in Mars 96. Na krovu bo tudi nekaj ameriških instrumentov. Prva zaobsega izstrelitev orbitalne sonde in pristajalnika na Mars, druga, zahtevnejša pa bo na Marsovo površino spustila marsohod in balonsko sondo francoske izdelave za preučevanje Marsovega ozračja. Obe misiji bosta poleteli z rusko raketo nosilko Proton. Omenimo, da se razvoj marsohoda zapleta zaradi denarnih težav, ki pestijo ruski institut v Petersburgu, kjer ga

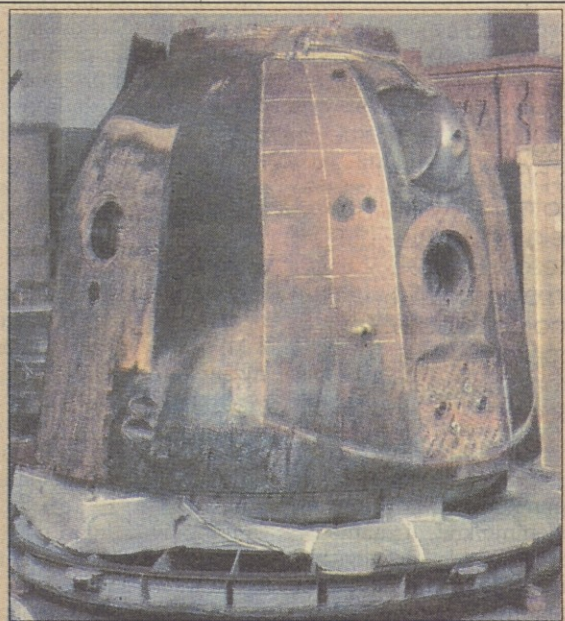
Nasina vesoljka dr. Bonnie J. Dunbar, soproga dr. Rona Sege, je doslej že trikrat poletela v vesolje. V odpravi STS-32 je, kot strokovnjakinja misije, z mehansko roko (RMS) raketoplane ujela in vtovorila raziskovalni satelit LDEF, ki je po neseci Challengerja in zastoji v poletih kar šest let cakal na vrnitev proti Zemlji. Dr. Dunbarjeva je skupaj z vesoljcem dr. Thagardom odšla v Zvezdno Mesto pri Moskvi na enoletne priprave za polet s Sojuzom TM in trimesечно bivanje na orbitalni postaji MIR-1. Dr. Dunbarjeva je članica rezervne posadke, kar pomeni, da ne bo poletela v vesolje. Ali natančneje, to bi se zgodilo le v primeru, če bi član glavne posadke iz kakršnihkoli vzrokov ne smel poleteti. Izstrelitev Sojuza TM je načrtovana za 1. marec 1995.

razvijajo. V pripravi je se ameriško-ruska misija vračanja vzorca Marsove prsti na Zemljo. Projekt bo izveden z avtomatsko vesoljsko ladjo, ki bo gorivo (kisik in metan) za vrnitev

leteli (v astronomskem merilu) tik nad površino Sonca in opravili meritve sončevega magnetnega polja in sončnega vetra. Pri astrofizikalnih raziskavah se programi obeh držav

cevanje vesolja z ultravijoličnimi žarki.

V Nasi se prav te dni odloča o usodi planetarne misije Cassini. Slednja je pravzaprav zadnja v vrsti velikih, zahtevnih in zato

Vesoljska kapsula Sojuz TM-10 je bila avgusta 1990 izstreljena proti orbitalni postaji MIR-1. Na Zemljo se je vrnila po štirih mesecih z dvema ruskima vesoljcem in Japoncem Yoyohiro Akiyama. Sedaj je v lasti ameriškega zbiratelja vesoljskih spominkov. Nasini strokovnjaki upajo, da jim bo uspelo pogledati v njeno drobovje.

sintetizirala iz Marsovega ozračja, bogatega z ogljikovim dioksidom.

Načrtujejo tudi eno ali dve sončni sondi, ki bosta

mu bo sledil Spectrum Radioastron, z nalogo kartografirati vesoljske energetske vire, verjetno pa tudi Spectrum UV - za preu-

Model preoblikovane sonde Cassini je bil prikazan na lanskem kongresu mednarodne Astronautične federacije v bližnjem Gradcu. Sonda bo imela maso 2.150 kg. Na njej bo 18 instrumentov, od tega jih bo šest prispevala Evropska vesoljska agencija - ESA.

tudi dragih vesoljskih odprav, kot so bile Viking, Voyager in Galileo. Naloga sonde Cassini bo po šestih letih in pol potovanja vstopiti v parkirno orbito okoli Saturna, kjer bo stiri leta aktivno spremljal dogajanje na velikem planetu s prstani. Na Saturnovo luno Titan, ki je zelo zanimiva za znanstvenike (posebno eksobiologe - iskalce zunajzemeljskega življenja) bo spustila raziskovalno sondo.

Misija Cassini je vredna milijardo dolarjev, Nasi pa je se vedno v spominu boleča izguba Mars Observerja (21. avgusta lani so tik pred vstopom sonde v Marsovo orbito izgubili z njo vsakršen stik). Zaradi tega zeli Nasa tveganje v misiji Cassini znižati na najmanjšo možnost. Sama izstrelitev je seveda največje tveganje. Na voljo sta raketni nosilki Titan-4, ki pa se ne more pohvaliti s kdo ve kako zavirljivo zanesljivostjo, in ze večkrat omenjeni raketni motorja v serijsko izdelani raketi, ki bi povzročilo njeno uničenje, gre lahko po zlu se tako popolno izgrajena sonda. Verjetnost, da raketoplane ponovno doleti katastrofa (Challenger) je po Nasinih izračunih 1:75. V primeru poleta z Nasinim raketoplanom, bi slednja denarno nekaj prihranila. Sonda bi izstrelili v dveh delih (z dvema poletoma), v zemljski orbiti pa bi jo vesoljci sestavili. Delo bi bilo podobno, kot pri popravilu vesoljskega teleskopa Hubble. Od tu naprej pa naj bi se sonda prepustila pravilnemu delovanju raketnega motorja potisne rakete, morebitnim pastem naključnih meteoroidov na poti do Saturna in svojim lastnim napravam.

Dean V. Strnad

Rok Freyer: »Letos sem poražen in to mi ni všeč!«

Spet je maj in spet je Saturnus. Rally, kajpada. Prireditev, ki ze dolgih sedemnajst let predstavlja vrhunec avtomobilistične sezone v Sloveniji, saj najslavnejša imena evropskega rallyja na Saturnusove hitrostne preizkušnje vedno znova privabijo na tisoče ljubiteljev tega atraktivnega športa pri nas. Bo tudi letos tako? Morda, čeprav je zaradi težav, ki se stopnjujejo iz leta v leto, velik obisk težko pričakovati. Navsezadnje tudi zato, ker je zaradi številnih »muh« posameznikov slovenskim voznikom rallyja in njihovim kolegom iz Italije, Avstrije, Madžarske in od drugod v zadnjem trenutku odrekla gostoljublje tudi Ljubljana. To seveda ne pomeni, da bo letosnja dirka, ki bo 19. in 20. maja v okolici Postojne in Ajdovscine, zaradi tega manj zanimiva. Pomeni le, da so nekateri (zavestno?) naredili kriz čez kuro, ki bi ob drugačnih prijemih morebiti celo nesla zlata jajca. O tem smo se pogovorili z dušo rallyja, gospodom Rokom Freyerjem, predsednikom komisije za avtomobilski sport pri strokovnem svetu AMZ Slovenije in edinim predstavnikom Slovenije v mednarodni avtomobilistični zvezi FIA.

Kaj se torej dogaja z letosnjim 27. mednarodnim rallyjem Saturnus, ki se vedno šteje za evropsko prvenstvo koeficienta 5, pokal Mitropa, državno prvenstvo Slovenije, Avstrije in Hrvaske ter evropski pokal in srednjeevropsko consko prvenstvo v rallyju?

Tezave z organizacijo rallyja Saturnus najlažje ponazori dejstvo, da je danes 10. maj (z g. Freyerjem smo se namreč takrat pogovarjali, o.p.p.), dovoljenja za dirko pa se vedno nimamo. Nikoli doslej nisem bil v taksem položaju! Kopico papirjev smo že nabrali, manjka pa nam še soglasje iz Sežane in sicerza dva kilometra ceste. Veliko pove tudi podatek, da je zadnji rok za oddajo vseh dokumentov in soglasij mesec dni pred prireditvijo. Po pravnih »regelah« bi morali pravzaprav dobiti negativno odločbo. Vendar imamo srečo, da nas ljudje, ki imajo v rokah skarje in platno, poznajo že dolgo leta in vedo, da smo storili vse, kar je v naši moči, zato so nam pravzaprav pogledali skozi prste in niso zavrnilo odločbe o izvedbi dirke.

Rally Saturnus je takorekoc vaš otrok, saj na njem sodelujete že od zacetka.

Ja. Razlika je le v tem, da sem se prvega rallyja Saturnus leta 1977 udeležil kot tekmovallec; bil sem sovoznik Matjaža Brišnika, tekmovala pa sva z BMW-jem. Potem pa sem se začel pojavljati med organizatorji rallyja. Sprva je bila ta dirka promocijski dogodek tovarne Saturnus. Združili so koristno s prijetnim. Tekmovanje je bilo pomembno predvsem kot poslovno srečanje dobaviteljev, kooperantov tovarne Saturnus. Z veliko truda si je tovarna Saturnus ustvarila ime s to prireditvijo. Bilo pa je težko, kajti o sportu so odlocali v Beogradu, največ kakovostnih tekmovalcev v rallyju pa je bilo iz Slovenije. Preden smo se prebili do evropskega prvenstva, je preteklo nekaj let.

Zelo ste si prizadevali tudi za pridobivanje koeficienta dirke, ki pomeni težavnostno stopnjo rallyja, za katero pa se organizatorji v preteklih letih očitno niso dovolj potrudili. Kako to komentirate?

Menim, da je bilo nekaj let zamujenih, kajti prej je bilo prireditev lažje organizirati kot zdaj. Takrat smo zamudili veliko priložnost, da bi prišli do višjih koeficientov, čeprav smo nižje dobili v rekordnem času. Nastopila je zlata doba Saturnusa, kajti ko je tekma enkrat dobila koeficient 2, je takoj v naslednjem letu dobila koefi-

ent 5. Takrat bi morali narediti več, vendar smo popustili. Prvič se je zgodilo, da nismo znali izrabiti priložnosti, kar je treba pripisati zlasti dejstvu, da smo bili amaterski delavci. Tekmovanje bi morali namreč že takrat profesionalizirati, da bi imeli danes koeficient 20 ali celo svetovno prvenstvo. Zamudili smo priložnost in tega se zavedam. Danes pa so časi drugačni.

Zadeve so se zacele hitro slabsati...

Zaradi vsega, kar se letos dogaja, se dejansko pocutim porazenega. To pa nisem rad. Že lani smo imeli težave, a smo dirko kljub temu izpeljali na visoki ravni. Tezava je v tem, da je treba takšna tekmovanja pripravljati vse leto. Tudi na letosnjo prireditev smo se začeli pripravljati precej zgodaj. Decembra lani smo imeli prvo tiškovno konferenco, na kateri smo se odločili, da intinerarja dirke (nacrti etap in hitrostnih preizkušenj) ne bomo objavili, da tekmovalci zaradi predpriprav in treningov ne bi vnaprej obremenjevali cest kot doslej. Predvsem pa zato, da s tem ne bi zapravili naklonjenosti krajanov in njihove pripravljenosti, da nam omogočijo organizacijo dirke. Kljub temu so se zacele pojavljati težave. Trdim, da je demokracija za pametne ljudi. Drugace se lahko zgodi, da ena krajevna skupnost poru-

»Obvezna opremljenost vozila s katalizatorji bo za slovenske rallyste pomenila nekoliko težav. S prvim januarjem prihodnjega leta se bodo sicer lahko udeležile tekem vse ekipe, toda točke bodo pobirali le tisti, ki bodo imeli vozila s katalizatorji. V Avstriji velja takšen predpis že zelo dolgo in zaradi tega ni nobenih težav. Drug problem pa je ropot, ki ga avtomobili povzročajo, saj je ta bistveno bolj škodljiv za okolje. Tudi na tem področju se pripravljajo predpisi, ki brzkone ne bodo pogodu proizvajalcem. A drugače ne bo šlo.«

si sistem organizacije tekme, če pri tem ne vidi interesa zase. Najprej je bilo treba pridobiti soglasja za izvedbo dirke, in prav pri tem sem poražen. Zato sem se odlocil, da bom se pred začetkom letosnje dirke v Postojni napisal pismo občini Kočevje in jo vprašal, ali bi prihodnje leto sodelovala pri organizaciji osemnajstega rallyja Saturnus. Zdi se mi, da je to še neizkoriščena možnost, da celotni prireditvi znova dvignemo ugled in jo postavimo na raven, ki si jo zasluži, kočevski občini pa omogocimo, da se

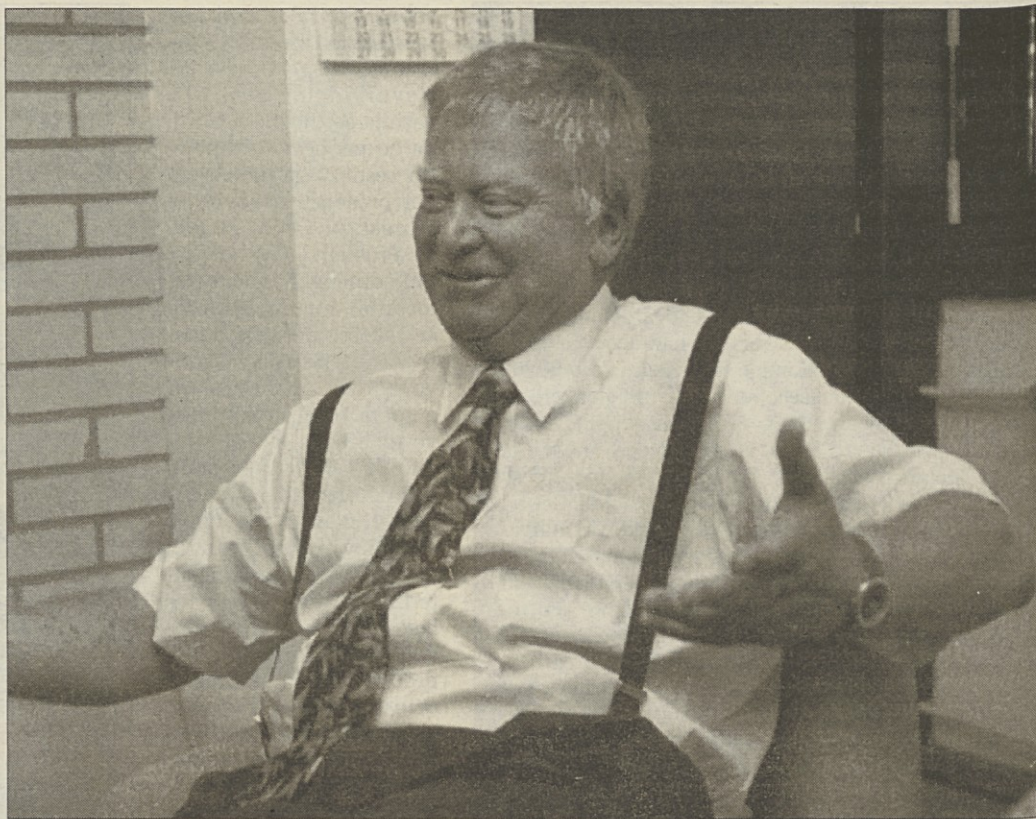
prebije iz anonimnosti, kamor je bila porinjena. Ima namreč čudovite terene za organizacijo rallyja. Tekma bi lahko privabila veliko ljudi, od tega pa bi imel koristi tudi turizem. To utemeljujem z lastnimi osemnajstletnimi izkušnjami. V tem obdobju se bodisi kaj naučis bodisi odnehaš. Danes je skrajni čas za nekaj prelomnega, kajti to, kar je zdaj, je navadno životarjenje. Golo ljubitelstvo ne zadostuje. Tudi za letosnji Saturnus lahko neskomno recem, da če ne bi bilo moje soproge, ki je vestna spremljevalka in aktivna udeleženka pri organizaciji številnih tekem, tudi letosnjega rallyja ne bi bilo. Kljub preprekam in zapletom sva dobesedno čez noč poiskala novo različico prog in naredila nov intinerar, tako da smo ga pravčasno oddali in natiskali. A tako ne gre več naprej. Zato bom zadnjič poskusil se s Kočevjem.

Ali ste že kdaj prej poskusali organizirati tekmo v Kočevju?

Ne, saj je bilo dolga leta zaprto območje. Zaradi naravne lege, velikega števila makadamskih in asfaltnih cest je idealno za rally. Slovenija ima izjemne možnosti za takšne prireditev. Zal imam občutek, da ne razumemo, kaj taka prireditev prinaša. Kot primer naj omenim letošnji rally v Opatiji. Slo je za drugo letošnjo dirko, ki je stela za slovensko državno prvenstvo in je tako kot prva potekala v tujini. Opatija je bila letos nepopisno draga, celo dražja kot Avstrija, tekme pa se je udeležilo 30 slovenskih posadk, ki so le za hrano in bivanje zagotovo porabile 38 tisoč nemških mark. Pri nas pa se vedno ne razumemo. Namesto da bi razmišljali celovito, se potegujemo za dovoljenja za dirko domala za vsak kilometer ceste posebej.

Ali so povedali, zakaj zavračajo izdajo soglasja?

Na to vprašanje ne znam odgovoriti. Prihajalo je do tak-

Avtomobilistični zanesenjaka Rok Freyer (Foto:Bojan Velikonja/B+D)

nije je lep čas trepetalo v ritmu avtomobilskih motorjev. Ali bo sploh mogoče vrniti ta zbledi blisc?

Težko, če bo slo tako naprej. Letos smo za pripravo dirke potrebovali pol metra visok kup najrazličnejših soglasij. Danes me je dobesedno strah, kaj bo takrat, ko bomo dobili nove občine. Čeprav slej ko prej pridejo tudi razumni ljudje. Za Ajdovscino lahko recem, da se ji že počasi svita, da ima lahko od dirke tudi korist. Zal mi je, da so se letos nekoli-ko prepozno spomnili, da bi zanje naredili kaj več, kajti letos bodo Ajdovci nastopali tudi na igrah brez meja v Rimu. To je lepa priložnost za promocijo tega kraja, zato smo jim sli vsaj toliko na roko, da smo jim pripravili tri prehodne kontrole. Posneli bodo sekvence in se tudi s tem promovirali v tujini.

Letosnji Saturnus obsega le približno 370 kilometrov prog, hitrostnih preizkušenj pa bo 16. Kaj to pomeni v primerjavi z dosedanjimi tekmami?

To preprosto pomeni, da se je rally skoraj prepолоvil. Od 370 kilometrov sta le dva kilometra makadama, saj je bilo v tako kratkem času nemogoče pripraviti več prog in zaradi nepridobljenih soglasij poiskati nove, ustreznejše.

Kdo bo letosnji mednarodni opazovalec dirke in kako lahko ti problemi vplivajo na koeficient Saturnusa?

Opazovalec bo Turek Lemi Tanca. S koeficienti pa se ne obremenjujem več. Priložnost za izboljšanje koeficienta smo zamudili pred leti in zdaj pravzaprav čakamo na reorganizacijo evropskega prvenstva, ki nima več pravega pomena. Zame bi bil izziv svetovno prvenstvo. Za to imamo v Sloveniji vse možnosti, razen lastne avtomobilske industrije. Sicer rally v Evropi na splošno nazaduje, razen v frankofonskih državah, kjer prevladujejo Spanci, Portugalski in Francozi. Portugalski rally navadno obišče poldrugi milijon gledalcev iz vse Evrope. Novost je consko srednjeevropsko prvenstvo, za katerega šteje tudi rally Satur-

nus. To je bila pobuda Cehov. V tem prvenstvu sodelujejo Poljska, Ceska, Avstrija, Madžarska, Hrvaska in Slovenija. Letosnja sezona je poskusna, ker naslov prvaka v tej coni trenutno ne prinaša ničesar, razen slave, na prvenstvu pa zaenkrat nastopa malo tekmovalcev. To je zametek regijskih evropskih prvenstev, kajti nekaj se bo zgodilo, ne glede na koeficient. Treba bo razmišljati tudi o tem, da bi bila to celo odprta državna prvenstva, kar bo pomenilo, da bi bil lahko Avstrijec ali Hrvat slovenski prvak, Slovenec pa avstrijski ali hrvaški. To je morda ena od rešitev, ki bi zagotavljala stalno izmenjavo med temi državami.

Kakšni so stroški rallyja Saturnus?

Ce bi bil tak, kot smo si ga zamislili, bi stal od 300 do 400 tisoč nemških mark. Ker je makadamski del odpadel, se vse skupaj poceni. V nacelu se zadeva z leti bistveno ne spreminja. Rally je sport, ki ga financirajo izključno sponzorji, ki jih to zanima. Na tekmovalnjo prihaja res manj gledalcev kot prej, vendar je sto tisoč gledalcev minimalna številka za ogled prireditve. Ce so sponzorji pripravljeni financirati, potem gre, ker prireditev stroškov ne more pokriti z vstopnino. Vendar se veliko podjetij zanima za sponzorstvo.

Koliko sponzorjev imate letos?

To so stalni sponzorji, oljarne, zavarovalnice in banke.

Koliko prispeva tovarna Saturnus?

Saturnus se vedno zagotavlja začetni in manjkajoči denar.

Bi sprememba sponzorja in imena rallyja prinesla kaj več? Ste razmišljali o tem, ste dobili kakšne ponudbe?

Ponudb nismo dobili, ker se podjetja bojijo, da bi to prevec stalo. Ce bi našli skupni jezik s spremljajočo industrijo in turizmom, bi bil rally lahko slovenski projekt in bi se imeno-

val rally Slovenija. Preprican sem, da bi z rallyjem naredili veliko za promocijo. O njem pa vec pisejo zunaj kot pri nas. Pri nas je veliko casopisov, ki se morda sramujejo pisati o rallyju.

Zdi se, da se je letošnja sezona slovenskega rallyja nekoliko klavirno začela. Doslej smo imeli dve dirki, a obe v tujini. Kako gledate v prihodnost, s pesimizmom ali optimizmom?

Kar se tiče števila voznikov, ki se pojavljajo na startu tekem, nisem pesimist. Imamo še vedno 30 do 40 ekip. To je za tako majhno državo, kot je naša, malo in veliko. Veliko zato, ker jih je drugje še manj, malo pa zato, ker če bi imeli samo prireditev za slovensko prvenstvo, je 30 posadk premalo za celovito ponudbo, da bi ljudje kaj videli. Kakovost je vedno bolj izenačena, toda pravih, vrhunskih tekmovalcev ni. Rezultati se ne izboljšujejo. Včasih smo Avstrijce premagali celo v Avstriji, zdaj pa so nas oni premagali doma, očitno nas bodo tudi Hrvati. Ce bi imeli odprto prvenstvo, je vprašanje, koliko tekmovalcev bi sodelovalo. Mogoče bi bilo prav odprto prvenstvo izziv zanje, kajti zdaj, ko dirkajo samo za Slovenijo, tekmujejo zgolj med seboj in jim je popolnoma vseeno, kako naprej. To je stagnacija.

To je torej raven vaskih dirk.

To pravite vi. Zalostno pa je to, da najboljši dirkač v Sloveniji sedi doma, saj nima denarja za dobro vozilo, čeprav bi rad tekmoval. Z njim se namreč nihče ne ukvarja. Nekoč je dosegal dobre rezultate in ni tekmoval samo z domačimi. Zelel je dirkati z drugimi in jih premagovati.

Danes lahko ugotovimo, da se je hrvaški favorit Goran Popović tako resil kompleksa najboljsega. Zdi se mi, da mu je kar odleglo, ko je spet pogledal startno listo, na njej pa ni bilo imena, ki bi mu vzbujalo strah. Veseli pa me, da se kažejo tudi novi zametki. To pomeni, da vse ladje se niso potonile.

Sprasevala: Ivanka Mihelcic
Zapisala: Danica Velkavrh

Vse, kar ste hoteli vedeti o poti v Srbijo preko Madžarske

PO
POTI,
KI BUDI
SPOMINE

Ko sem na relaciji Beograd-Ljubljana-Beograd pogosto potoval po poteh »bratstva in enotnosti« čez Madžarsko, sem imel priložnost, da tudi na lastni kozi izkusim spreminjanje geopolitičnega razporeda med sprotimi državami. Med potovanjem je bilo veliko časa za nostalgijo po nekdanjih enournih poletih med Surčinom in Brnikom, pri tem pa me je nenehno preveval občutek, da je od takrat minila že cela večnost. V resnici pa je minilo le nekaj let, ki pa so bila polna različnih dogodkov.

Prva posledica »prometne« postjugoslovanske problematike je bila, da sem na omenjeni relaciji potoval z osebnim avtomobilom.

To obdobje se je končalo, ko v Slovenijo ni bilo več mogoče vstopiti z beograjsko avtomobilsko registracijo, in je zato nastopila »avtobusna era«, z vsemi ugodnostmi nočne vožnje in sarmom gneče ter predsedanja na Madžarskem. Mogoče bi bilo povsem logično nadaljevanje, če bi po avtobusu presledil na kocijo ali kolo, toda odločil sem se, da bom iz Ljubljane v Beograd potoval z avtomobilom, ki bo imel ljubljansko registracijo.

Tako sem bil nehoti tujec v državi, iz katere sem krenil, zaradi avtomobila s tujo registracijo pa tudi tam, kamor sem se vračal. Nekaj časa sem resno razmišljal, ali naj z avtomobila strgam nalepko SLO, na koncu pa sem se odločil, da jo bom pustil, ker sem hotel videti, kako bom »kot Slovenec« opravil v Zvezni republiki Jugoslaviji. Če niste eden od malostevilnih beograjskih Slovencev ali državljan Slovenije južnega porekla, da bi lahko vse napisano izkusili na svoji kozi, in se - manj verjetno - celo podajate na pot v Beograd, boste v tem članku izvedeli prav vse, kar morate o nameravani poti vedeti.

da bi se že dolgo dobro poznali. Tako mi je policist povedal: »Vladimir, preveč si hitel, in to te bo stalo sedemdeset dinarjev.« Povedal sem mu, da imam pri sebi samo marke, potem pa sem mu obljubil, da bom priden in ne bom nikoli več tako divjal, zato mi je »vzgojno« odpustil. Opomnil me je le, da bo kazneni prihodnjic dvakrat vsija. Njegov opomin je zalegel. Vse do Novega Sada pelje cesta skozi naselja, zato je treba voziti od stideset do šestdeset kilometrov na uro. Sele po tem srečanju sem ugotovil, da v Sloveniji in na Madžarskem na cesti nisem srečal nobenega policista. Z vstopom v »pravno državo« bodo to pomanjkljivost tudi tukaj verjetno odpravili. Do odcepa za cesto Novi Sad-Beograd sem peljal mimo več kot deset taktično postavljenih policijskih zased, do Beograda pa sem moral kar šestkrat odgovarjati na neprijetna vprašanja različnih patrolj.

Orožje iz Slovenije

Takoj sem opazil, da ima policija nove Mitsubishijeve lance, ki mi je dokazala, da se ni konec mojega vplačevanja v državni proračun. Zato vam toplo priporočam, da ze na meji zamenjate sto ali dvesto mark v dinarje (menjava je se vedno v razmerju 1:1). Radar je pokazal, da sem namesto dovoljenih 60 vozil 71 kilometrov na uro, sreca pa je bila, da so »zasedo« postavili tako blizu meje, saj bi, besen zaradi vsega, že nekoliko pozneje zagotovo vozil precej hitreje. Policisti so pri delu z državljani zelo odprti in se pogovarjajo s »strankami«, kot

»Biće bolje« je v Srbiji najbrž res še edina tolažba (Foto: V. Babić)

palkah ob cesti ni gneče, ceprav so dobro založene z najrazličnejšim blagom. Mogoče tisti razlog v tem, da nimajo goriva. Zato pa ga imajo »svercarji«, ki ga vztrajno ponujajo vzdolž ceste. Od takih prekupčevalcev kupuje samo tisti, ki gorivo nujno potrebuje, saj je bencin navadno bogato »oplemeniten« z vodo, liter pa stane približno tri marke. Pred Vrbasom se vedno stoji stara tabla z imenom mesta, na kateri je nekdo precrtal Titov in napisal Crveni. Na vseh radijskih postajah intenzivno perejo močane. Naenkrat se dogaja veliko stvari. To noč se namreč izteče Natov ultimat za umik srbske vojske iz okoličnice Gorazda. Seveda se Srbi ne umikajo zaradi ultimata, temveč zato, ker sta se tako dogovorila Karadžić in Akasi na pobudo Slobodana Miloševića. V Jasenovcu se Karadžić in Martić, »predsednika dveh najmlajših srbskih držav«, pogovarjata »o genocidu mednarodne skupnosti nad srbskim narodom«. Na proslavi v čast druge srbske vstaje je glavni govornik načelnik vrhovnega poveljstva jugoslovanske vojske, general Perišić, ki se je »proslavil« kot rusitelj Mostarja. Srbe je pozval k enotnosti, ki je edina rešitev pred antecivilizacijsko izolacijo. Grožnje z bombardiranjem nam morajo ugoditi odločnost, pravi. Na koncu Zahodu sporoči se, da nam jemlje pravico do življenja, čeprav nam bi moral biti v resnici hvaležen, ker smo Srbi ustavili prodiranje islamskega fundamentalizma v Evropo.

Na drugem kongresu tako imenovanih srbskih intelektualcev, organiziranem v centru Sava, so Vuku Draskoviću prepričali, da bi prebral svoj zgodovinski govor, ki se bo nekega dne zagotovo znašel v solskih učbenikih. O tem pa kdaj drugič, saj sem medtem že prispel v Beograd. Na travi ob cesti v predmestju neki pastir brezbrizno pase svojo malo credo koz. Med potjo, zlasti v Beogradu, ljudje pogosto opazuje ljubljansko registracijo in se obračajo za mano ali pa mi mezikajo z lučmi. Težko bi rekel, kaj mi hočejo povedati, tega pa ne bi

mogel reči za tistega neznanca iz Novega Beograda, ki mi je na parkirišču z veliko vnemo popljuval celotno vetrobransko steklo. Ta dogodek mi je, skupaj z zgodbicami o slovenskih avtomobilih, ki jih niso nikoli več nasli, vzbudil nemalo strahu, zato sem skozi okno pogosto pogledoval proti svojemu avtu, kar ni ravno najbolj udobno, zagotovo pa mirneje spis.

Vojna, sankcije, brezposelnost, negotovost in brezizhodnost silijo tiste, ki se lahko kam odselijo, da vse razproda in zapustijo državo. Uradnih podatkov sicer nimam, vem pa, da se je število Slovencev v ZRJ zelo zmanjšalo. Med ljudmi krožijo številne grozljive zgodbe o povezanosti birojev za promet z nepremičninami z mafijo in policijo. Slisal sem za Slovenko, ki je prejela plačilo za svoje stanovanje. Ze cez dobrih deset minut je na vratih pozvonila skupina policistov (ali pa nepridipravov v policijskih uniformah). Ko jim je odprla, so jo pretepali in jo z glavo tolkli ob tla, dokler jim ni pokazala, kam je skrila denar. Mislite, da se je pritožila?

»Kako je v Sloveniji?«

V zadnjih nekaj mesecih je Beograd preživel več sprememb. Dinar je se vedno stabilen, trgovine so dobro založene, policija pa uveljavlja »pravno državo«. S tem seveda mislim na boj proti majhnim ribam, saj bi vsakršno drugačno početje rusilo temelje sistema. Z ulic so pregnali skoraj vse preprodajalce z devizami in ulične prodajalce. V večjih količinah se prodaja samo še cigarete in cokolada. Za najmanjše prekrške so predpisane nesorazmerno visoke kazni. Za prečkanje ceste na mestu, kjer ni označena prehoda, je treba odšteti petdeset dinarjev, kar je polovica povprečne zdravniške plače. Ljudje pa iz kljubovanja ne uporabljajo označenih prehodov. Cene so skoraj enake kot v Sloveniji, tako da brez trošenja denarnih zalog (kolikor jih je se ostalo) ljudje ne bi mogli preživeti. Pred trgovinami z živili ni več ne-

preglednih in ponizujocih vrst. Vrsto sem opazil samo pred menjalnico v Knez Mihajlovi (za prodajo deviz ni treba čakati) in pred kioskom Kod Nislije, kjer prodajajo pleskavice.

Ze stotič pripovedujem, kako je v Sloveniji. Vse zelo zanima, kakšen je življenjski standard, pojasnjevati pa jim moram tudi politične dogodke, ki jih sprejemajo precej bolj dramatično kot Slovenci. Protibirokratski oziroma protikorupcijski mitingi in njihova televizijska podpora namreč v njih vzbujajo asociacije na dogajanja doma.

Prijatelji mi priskrbijo deset litrov bencina, da mi ne bi bilo treba skrbeti, kako bom prišel do meje. Na poti proti Madžarski me ustavi nekoliko manj patrolj, največkratneje zato, ker je dvojni praznik (samo vsakih 500 let se namreč pokrijeta velika noč in 1. maj), ponoči pa je minil tudi ultimat. Mlad prijazen policist ne isče orožja, ampak želi le malo poklepetati. »Greste v Ljubljano? Vam je žal, da odhajate?« Pred mejnim preходом Bački Breg je kilometrska kolona. Nekateri jo prehitevajo, večina pa potrpežljivo čaka. K meni pristopi starejši možak in mi pove, da so pred mano sami »svercarji« in naj zato kolono prehitim. Ubogam ga in se odpeljem naprej. Takrat vidim, da so v koloni res skoraj samo madžarski avtomobili, ki so v svojih rezervuarjih prepeljali gorivo svoji jugoslovanski zvezi. Prehitevanje me pripelje pred jugoslovanskega carinika, saj me Madžari, seveda, ne spustijo v vrsto. Mislim ze, da jih bom slisal, zato na carinikovo vprašanje, kam se mi mu-di, odgovorim, da so mi rekli, naj kolono prehitim, češ da so v njej samo tihotapci. Carinik mojo izjavo potrdi in mi pomaga, da se vrinem v vrsto, nato pa mi zazeli srečno pot.

Po tem prijetnem končnem vtisu je paradoksalno, da se pocutim varnega sele takrat, ko zapustim svojo »pravno državo« in se znajdem na obrobju južne Madžarske.

Vlado Babić

Slovenska zelena karta v ZRJ ne velja

Potrebujete sodno overjeno garantno pismo, na podlagi katerega vam bo veleposlanstvo ali konzulat ZRJ (Trst, Dunaj, Gradec, Budimpesta) izdal vizum. V praksi je bolj preprosto: ce agenciji v Ljubljani placate 3.500 tolarjev, dobite vizum ze v stiriindvajsetih urah, pri tem pa se vam ni treba ukvarjati s formalnostmi, garantnim pismom, prihranjen pa vam je tudi pot do jugoslovanske veleposlanstva. Ko prispete z avtom na madžarsko-jugoslovansko mejo, morate biti pripravljeni na cakanje. Ves promet, ki se je v preteklosti odvijal na progi Zagreb-Beograd-Nis in se naprej, se je namreč preselil na madžarske ceste. Na zadnji madžarski bencinski crpalki morate rezervoar za gorivo seveda napolniti do roba, saj vam mora gorivo zadostovati tudi za vrnitev. Zaradi varčevanja z gorivom večina voznikov poriva svoja vozila - po dolgi vožnji je to se kar prijetna rekreacija - do carine na mejnem prehodu Bački Breg. Za razliko od potnikov iz Hrvatske, ki morajo svoje avtomobilske tablice in potne liste pustiti na carini, dobijo pa jih sele ob vrnitvi, lahko Slovenci vstopijo s svojimi tablicami in potnimi listi. Placati je treba samo zeleno karto, saj slovenska v ZRJ ne velja. Za sedem dni je treba placati 90 nemških mark, za petnajst 120, trideset 150, šestdeset 240 mark... Da lahko uporabljate jugoslovanske ceste, morate placati se dodatnih petdeset mark. Naivno sem mislil, da sem s tem placal tudi vse cestnine, a sem spoznal, da je treba na avtocesti do Beograda za razliko od domaćih avtomobilov, ki placujejo po en dinar, placati petnajst mark, s čimer kupimo dve delnici polavtoceste Novi Sad-Beograd. Potrdila z meje je treba shraniti in jih ob vrnitvi predložiti na carini. Nezadovoljen zaradi stroškov, povezanih s slovensko registracijo, in poldruugo uro trajajočega cakanja sem končno, nekoliko hitreje, kot je dovoljeno, zapeljal proti Beogradu. Ze po slabih sto

metrih me je za nekim ovinkom pričakala prometna policija, ki mi je dokazala, da se ni konec mojega vplačevanja v državni proračun. Zato vam toplo priporočam, da ze na meji zamenjate sto ali dvesto mark v dinarje (menjava je se vedno v razmerju 1:1). Radar je pokazal, da sem namesto dovoljenih 60 vozil 71 kilometrov na uro, sreca pa je bila, da so »zasedo« postavili tako blizu meje, saj bi, besen zaradi vsega, že nekoliko pozneje zagotovo vozil precej hitreje. Policisti so pri delu z državljani zelo odprti in se pogovarjajo s »strankami«, kot

»Slovenačka kozmetika« ni več osvraženo blago (Foto: V. Babić)

GOJENJE RIB NA VIPAVSKEM

V reko Vipavo in njene pritoke ponovno naselili soško postrv

V ajdovski ribogojnici sem bil večkrat; tistemu, ki prvič vidi kaj taksnega, se zdijo bazeni, kjer so male ribice in prave polmetrske mrcine, nenavaden prizor. Pozornost novinarja pa vzbudi sele informacija, da so v ribogojnici povečali valilnico. Tedaj zaslutim, da Ribiški družini Ajdovščina ne gre le za komercialno. Clani ribiske družine hočejo namreč vrniti Vipavi in njenim pritokom ribe, ki so začele izginjati po prelomu stoletja: soške postrvi. Za kaj gre, so nam razložili nedavni predsednik in gospodar družine Vasja Mihelj ter Vili Cigoj in vodja ribogojnice Igor Savic.

Ribogojnico so odprli pred približno osemimi leti, ko so ribiči uveljavili škodo ob regulaciji nekaterih odsekov reke Vipave. Od takrat ajdovska ribogojnica zalaga s svežimi ribami zasebnike, ribarnice in lokale. Hkrati z ribogojnico je začela delovati tudi valilnica, kjer so do konca lanskega leta vzredili 200 do 250 tisoč iker, zdaj pa jih približno 400 tisoč. Valilnico so tudi posodobili - njena razširitev in druga vlaganja so stala okoli dva milijona tolarjev, ribiči pa nacrjujejo nova vlaganja v ribogojnico in valilnico. Poleg tolminske je 140-clanska ajdovska ribiška družina edina na Primorskem, ki goji soško postrv (ta riba je avtohtona v Soci in njenih pritokih, torej v reki Vipavi in drugih v soškem porečju) in je ena redkih v državi, ki ima lastno matično jato za razmnoževanje te postrvi. Večina ribiških družin zaradi visokega vodostaja ostane brez iker, ki bi jih sicer dobili v odlovu v vodotokih, medtem ko jih imajo v Ajdovščini dovolj zase in za druge.

Vzredili že tri »generacije« rib

»Pravzaprav imamo tri jate soskih postrvi: prva je stara sedem let in jo 'smukamo' oziroma izkoriščamo za pridobivanje iker, v njej pa je okoli 40 soskih postrvi. Druga je tri leta stara jata čiste soske postrvi, ki bo naslednje leto primerna za smuk. V tretji so poldrugo leto stare mladice. V teh dveh jatah je približno 300 postrvi,« pravijo sogovorniki. Nad jatami imajo nadzor država in inspektorji. Dovoljenje za vzrejo čiste soske postrvi daje ministrstvo za kmetijstvo. Gre za strokovno delo, saj je soška postrv, riba soskega porečja, občutljiva za vzrejo. Ajdovski ribiči ne želijo vzrejati kakršnihkoli rib, zato je potreben čas za selekcijo po normativih (oblika telesa, glave, pigmentacija). Iz okoli stiri tisoč posebej valjenih iker se je izvalilo 200 do 300 postrvi. Matična jata je postala v letih prizadevanj genetsko zelo čista. Za strokovno delo so ribogojcem izrekli priznanje mednarodno priznani strokovnjaki. Soška postrv, ki je bila kot prvobitna riba v Vipavi tik pred izginotjem, je v teh letih dosegla med 10 in 15 odstotki ribjega zaroda, v prihodnjih letih pa se bo njihov delež se povečal. Ajdovci so začeli gojiti tudi soskega lipana, ki je delil usodo s soško postrvjo, vendar so se zdaj odločili, da ga bodo raje dobili v zamenjavo za soško postrv. Spomladi bodo tako v Vipavo vložili dva tisoč lipanov.

Vrnitev soske postrvi v Vipavo

Zakaj si pravzaprav prizadevajo, da bi v Vipavo in njene pritoke znova naselili soško postrv? Ko je konec prejšnjega stoletja Ivan Franko, ki velja za

zacetnika nacrtnega ribogojstva na Slovenskem, začel vlagati v primorske vode potочно postrv, je ta izpodrinila avtohtono soško postrv. Skozi desetletja nadaljnjih vlaganj je soška postrv postala biološko močnejša in odpornejša tudi na umazanijo. Ni pa se 'prijela' v savskih vodah. Dodatno težavo prinaša dejstvo, da se soška postrv križa s potочно. Toda stroka v tem obdobju ni skrbela za ohranitev in razvoj soske postrvi, tako da ni bilo mogoče dobiti iker ali mladice, medtem ko je bilo savskih vrst vedno dovolj.

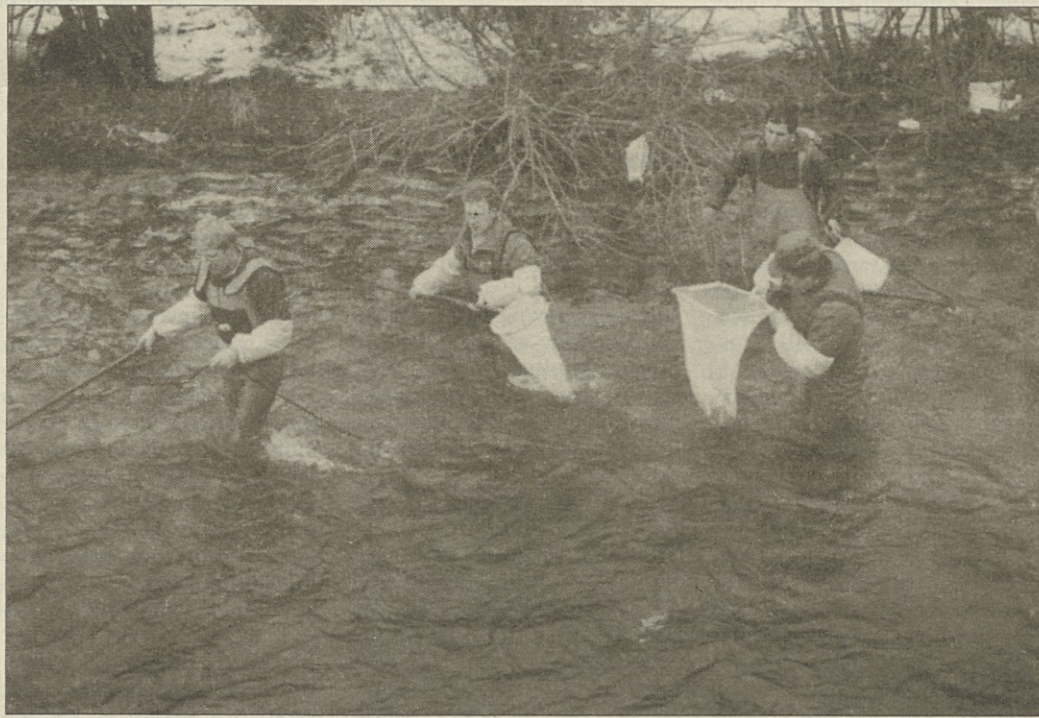
»Doslej smo v naše potoke letno vložili okoli 150 tisoč mladice soske postrvi. Nato odlovimo kakih deset odstotkov enoletnic in jih vložimo v reko Vipavo. Ciklus ponovimo. V lastne potoke vlagamo del mladice pred hranjenjem, torej z mesičkom, medtem ko ostale hranimo dalje. Vse soske postrvi, ki jih vzredimo, vložimo v Vipavo,« razlagajo. Drugače receno, da bi RD učinkovito gospodarila z vodotoki, mora skrbeti za kakovost in raznovrstnost rib ter ribjega zaroda in za sprotno vlaganje mladice v vodotoke. Mladice soske postrvi dobijo od lastne matične jate, ki jo načrtno vzgajajo. V valilnici vzgojijo ike, mladice pa prenesejo v manjše bazene, kjer se ribice hranijo iz lastnega mesička. Preden izcrpajo mesiček, ki jim omogoča samostojno življenje, in preden jih začnejo hraniti, odberejo del za vlaganje v potoke; ostale gojijo dalje za prodajo drugim ribiskim družinam, ki jih vlagajo v svoje vode.

Ribogojnic je pri nas sorazmerno veliko, manj pa je valilnic. Ajdovski ribiči delujejo kot neprofitna organizacija; ker pa za dobro delo potrebujejo veliko sredstev, so pred leti osnovali tudi vzgojo rib za prodajo. V enoletnem ciklusu

vzgojijo okoli šest ton rib, težkih več kot 25 dag. Prodajajo šarenko, ki doseže pravo mero in težo že pri desetih mesecih starosti. S temi ribami oskrbujejo ribarnice, restavracije, hotele v Sezani in Postojni, Ajdovščino in Vipavsko. Lani jim jo je zagodla huda suša, ki je na Vipavskem naredila ogromno skode. Nele v vodotokih, kjer je zaradi nizke podtalnice gladina zelo upadla. Tudi v ribogojnici so se morali odločiti za hitro prodajo skoraj tone rib, zato so brez njih že okoli osem mesecev.

Ribiske družine prepuščene same sebi

Ciklus razmnoževanja v ribogojnicah je dokaj zapleten. »Na vreme se ne moremo ozirati, ko je čas, je čas. Čez dva dni bomo smukali. Začeli bomo v Hublju, nato ob izviru Vipave,« so povedali. Takrat je bila se zima in sneg je v Ajdovščini prvič zapadel. Zato je bil pogled na ribice v neoprenski obleki v ledeni vodi Hublja osupljiv. Hubelj je nosil v rimskih casih zelo zgovorno ime:

Najprej omrtvičenje z električnim drogom, potem pa v mrežo... (Foto: A. L.)

Flavium Frigidum (Mrzla reka). Od takrat se ni nič spremenilo: voda ima pozimi se vedno največ osem stopinj. »Ne, ta je križanka... Pazi tisto drugo, samec je... Ta bo v re-

Soška postrv je zelo občutljiva za vzrejo, pravijo ribiči (Foto: A. L.)

du...« je bilo slisati iz struge. Eden od ribicev je z drogom z električno zanko omrtvilil ri-

čin odlova,« slišim na breg. Ribam so sledili od nizkega jezusa pri Fructalu do tistega pri nek-

lje, pravijo. Tako je ajdovska družina prvič začela sodelovati s sosednjimi pri vzreji šarenke, dogovarjajo pa se tudi o vzreji soske postrvi.

Pri pregledu rib previdno!

Fantje v ribogojnici z mrežo ujamejo po nekaj rib v matični jati. Vsako posebej pregledajo, da ugotovijo, kdaj bodo samice godne za smukanje. Samci imajo nekoliko daljšo sprednjo celjust in nekatere druge značilnosti. Ob bazenu je pripravljena posoda za narkotikom, ki ribe omami. Med smukanjem, tehtanjem in merjenjem morajo biti pri miru, da se ne poškodujejo... Tudi meter in tehtnica sta tu, več suhih in čistih skled caka na jajčeca. Ribiči previdno dvignejo nekajkilogramsko postrv in osmukajo prve ike v skledo. Ikre so takšne barve, kot imajo ribe meso, meso pa je spet odvisno od hrane... Samica da približno tisoč iker na kilogram teže, zato jo morajo prejštehtati. Na vrsti je samec: njemu iztisnejo mlako in jo pomešajo z ikrami, nato dolijejo nekoliko vode. Ikre morajo biti oplojene v dveh minutah. Oplojene ike nato odnesejo v valilnico, kjer jih položijo na mrežo pod tekočo vodo.

Ne sme se jih premikati, nanje ne sme sijati svetloba. Tiste, ki so svetle, niso oplojene. Tako imenovani kalo vsakodnevno previdno odstranjujejo s pinceto. Med ikrami so tudi temnejša jajčeca: to so ike divjih soskih postrvi. Stevilo oplojenih jajčec v ajdovski ribogojnici dosega osupljivo visok odstotek, tudi 95 odstotkov. Ikre soske postrvi nimajo cene, ker se ne pojavljajo na prostem trgu, zavod za ribištvo kot ponudnik pa tudi ni določil cene. Oblikujejo se na osnovi iker potocene postrvi. Ajdovski družini gre predvsem za kakovost, komerciala ni pomembna. Od okoli 230 tisoč jih je bilo v zadnji sezoni oplojenih 217 tisoč. 50 tisoč so jih prodali v Novo Gorico, 20 tisoč pa so jih zadržali za vzrejo. Ostanke iker vlagajo v gojitvene potoke, kjer bodo ostale, dokler ne bodo dosegle od 12 do 15 centimetrov dolžine. Po odlovu jih bodo vložili v Vipavo.

Vas priložnostni ribič
Artur Lipovž

Ribogojci pri »smukanju« (Foto: A. L.)

Razstrelivo deluje veliko bolje, če je preje »malo ogreto«...

PREBLISKI V NOČI III.

Eksplzivni so bili se vedno najpomembnejša stvar, ki smo jo morali dobiti. Edina možnost, da bi jih dobili od Nemcev, je bila namreč zelo majhna. Brzostrelke in strojnice pa so bile tisto orožje, ki smo ga zahtevali in ki so nam ga spustili s padali. Zaradi problema s strelivom so na tisoče nemških in italijanskih pusk, ki so jih zajeli v severni Afriki in Italiji, poslali v Jugoslavijo, raje kot pa britanske in ameriške puske.

Partizani so bili tako in tako oboroženi z zajetim nemškim in italijanskim orožjem. S poenotenjem, z uporabo čim manj tipov orožja, pa se je problem preskrbe na Stajerskem zelo poenostavil. To je pripeljalo kasneje tudi do nekaterih problemov, ko so iz političnih nagibov začele krožiti govorice, čes da jim namesto najnovjših britanskih in ameriških modelov namenoma pošiljamo zastarelo orožje, ki je slabo delovalo. Tako so nam poslali manjše število britanskih bazuk kratkega dometa z granatami za prebijanje oklopnikov in tankov vrste piad, ki smo jih uporabljali v protitankovskih spopadih.

Mednarodni: S stenom nad letalo Vsak partizanski častnik je nosil še dodatno oborožitev, običajno majhno italijansko beretto. Kakorkoli, med vsem svojim bivanjem na Stajerskem sem videl tri partizane, ki jih je doletela smrt, medtem ko so čistili ali polnili svoje pistole. Ne vem, ali so v boju z njimi sploh kdaj streljali. Na Dolenjskem pa je imel pri častnikih visoko ceno nemški »schmeisser«.

Eno orožje, katerih tisoče primerkov so odvrli v zasedeni Evropi, je bila tudi znamenita brzostrelka sten. Sestavljena je bila iz kosa cevi, nabojnika, preprostega sprožilnega mehanizma in zložitvega kovinskega kopita. To je bilo orožje za bližnje bojevanje s približno točnostjo zadetkov do največ 60 metrov. V Sloveniji je brzostrelka sten tako postala legendarno orožje. Nekega dne je nemško lahko izvidniško letalo Storklja zelo nizko preletelo partizana - kmeta, ki je vozil konjsko vprego po podeželski poti. Voznik je po letalu vžgal s svojo brzostrelko sten, skrito pod klopjo na vozu, in vanj spustil dolg rafal. Po čudnem naključju je ena od krogel letela dovolj daleč, da je zadela letalo v občutljivo točko, in letalo se je zrušilo. Vozniku je slava med partizani v hipu močno narasla. Zelo malo se jih je lahko pohvalilo s tem, da so sestrelili letalo. Zaradi tega so izstrelili na tisoče rafalov, saj so ljudje streljali na vse, kar je letelo po zraku, ne glede na to, kako visoko je bilo. Ko smo se posvetovali o Pohorju, smo se odločili, da bo naša taktika skušala izrabiti predvsem prednosti popolnega presenečenja. Vse doslej partizani, ki niso imeli dovolj eksploziva, niso opravili večjih napadov na nemške železnice. Mostovi in predori so bili, kot so poročali, le slabo zastraženi. Potem ko so se začeli naši napadi, so Nemci hitro okrepili svoje straže povsod tam, kjer so pričakovali napad, in veliko težje jih je bilo uničiti, ne da bi tvegali življenja. Zdal pa je napočil čas, da sezemo dlje in jih napademo tam, kjer bodo potrebovali za popravilo veliko več časa - na vseh tistih točkah, ki so jih kasneje zastražili z do zob oboroženimi stražami. V teh prvih razpravah so bili partizani navdušeni in takoj pripravljeni za nadaljevanje napadov na proge, ceprav bi ti izzvali represalije nad njimi in nad civilnim prebivalstvom, ki jih je podpiralo. Noben cilj zanje ni bil preveč zahteven, da bi se odrekli misli, da ga bodo napadli.

Tako smo zelo hitro določili prve cilje: sto petnajst metrov visoki kamniti viadukt zahodnega kraka,

južno od Mislinje, 213 metrov dolgi predor pri Lipoglavu ter bližnji most pri Zbelovem, kakor tudi drugi most v Tremerjah, južno od Celja na vzhodni progi. Razstrelitev obeh prog bi za nekaj tednov zaustavila ves železniški promet na tem območju. Preostala proga, ki je povezovala srednjo Evropo s severovzhodno Italijo, pa je potekala od Maribora zahodno, vzdolž reke Drave in potem v Italijo čez Trbiz. Bila je edina proga, ki je obratovala na zgornji meji svojih zmogljivosti.

Tona razstreliva za viadukt

Položaj partizanov na Pohorju je bil poleg tega, da so bili iz njega lahko dosegljivi naši cilji, tudi idealen za preskrbo. Rogla, vrh Pohorja, je bila kar najbolj primerna, da bi odvrli padalske pošiljke. Vrh je

Dokazovali smo, da lahko povzročimo več trajne škode s tistimi eksplozivni, ki bi nam jih spustili z letali, kot pa bi ga dosegli z isto količino bomb, ki bi jih letala spustila neposredno na cilje.

Takoj ko je minilo prvo jutro, sem po radiu poslal šifrirano sporočilo z zemljepisno dolžino in širino, kakšen bo svetlobni in prepoznavni signal. Hkrati sem tudi zaprosil, naj nam posljejo brzostrelke, strelivo in eksploziv - predvsem pa sem kot nujno prosil, naj mi takoj posljejo nadomestni oddajnik znamke Ed Welles ter akumulator. Se vedno sva si s poročnikom Gatoniem iz MI-6 delila en sam oddajnik ter z njim izzivala usodo, ki bi nas utegnila obsoditi zgolj na enostransko komuniciranje. Toda popoldne je že prišlo šifrirano sporočilo, v katerem je ena od sifer med drugim pomenila tudi to, da nam bodo sporočili čas preleta ciljne točke.

Ze zdavnaj sem pozabil, katere ure so bile zapisane, zagotovo pa je slo za ure okrog polnoci. A ne glede na to je sporočilo, kakor hitro

casu, smo res zaslišali oddaljeni zvok letala in partizani so na odprtem travniku zakurili ognje v obliki crke E ter tako zaznamovali kraj, kamor naj bi odvrgli zabojnike. Zvok, ki smo ga slišali, je postajal močnejši, in bili smo prepričani, da prvo letalo leti naravnost proti nam. Toda zvok je postal sibkejši, dokler se ni popolnoma izgubil. Le kje so nas iskali? Ali so se zmotili v navigaciji in nas iskali na napačnem kraju? So se odrekli in se vrnili nazaj v oporišče? Vsa ta vprašanja so nam takrat bobnela v glava.

Potem se je zvok za trenutek znova sibo oglašil, a je kmalu utihnil. Napetost je postala skoraj neznošna. Partizani so bili zaradi vznemirjenja čisto iz sebe. Jim Fisher se ni mogel več brzditi in je začel kricati: »Tukaj smo! Tukaj smo! Pridite sem!« In končno mu je uspelo pripeljati letalo, da je poletelo neposredno nad nami. Izstrelil sem dogovorjeno signalno raketo, ki jo je pilot potrdil s svojo. Velikansko letalo je poletelo mimo nas, se obrnilo tako, da je letelo

v skledico pobirala moko in iz nje potrpežljivo odstranjevala kosčke zemlje in trav.) Kakor hitro je prvo letalo odvrlo svoj tovor, je že priletelo drugo in potem tretje in se četrto. Na tleh je bila prava peklenška kopica odvrženega tovara. Partizani so takoj začeli odpirati zabojnike in zlagati padala, letala pa so se kar odmetavala tovor. Nihče se ni zmenil za vreče moke, ki so padale spod neba in treskale na zemljo okrog nas.

Razhajanja v minerskih tehnikah

Kogarkoli bi zadele, bi ga zagotovo ubile. Toda to se na srečo ni zgodilo. Do jutra smo že ves tovor odnesli s travnika, ga razvrstili in poskrili v začasna skrivališča. Poleg eksploziva in vreč z moko so bila v odvrženih pošiljkah tudi zdravila, puske, brzostrelke bren in strelivo. Navsezadnje smo bili na nemškem ozemlju in vse okrog nas so bile nemške čete. A vendar nam je uspelo priklicati stiri letala, ki so priletela na stotine kilometrov daleč zgolj s pomočjo radijskega od-

Invazija v Normandijo: milijon mož in 171.532 vozil

bil položen travnik, ki je meril vsaj dva hektarja. Vse naokrog pa ga je obdajal gozd. To je bila najvišja točka nekaj kilometrov naokrog. Celotno noč so preskrbovalna letala lahko letela le kakih sto metrov nad travnikom brez nevarnosti, da bi se lahko zaletela v bližnje hribe. Če so se piloti spustili se nize, veter ni mogel zanasati padal, in tako so ta lahko padla natančno tja, kamor so morala. Vse to je poenostavilo zbiranje zabojnikov in preprečilo, da bi ti prisli v nemške roke. In končno je gozdnati prstan okrog travnika nudil zadostno varstvo, da Nemci niso mogli opaziti naših svetlobnih signalov drugače kot iz zraka.

Ker smo si za cilj napada izbrali večkratno obokani kamniti viadukt, predor in iz zidakov zgrajeni most, smo potrebovali več kot tonno eksploziva. Približno pol kilograma plastičnega eksploziva je imelo dvojno moč v primerjavi z TNT, ker je lahko letalo ali tisti, ki ga je pranasal po kopnem, nosil dvojno količino eksplozijske moci. Toda za sleherni bombnik, ki zato ni mogel sodelovati pri bombnih operacijah, smo se morali boriti in zato je teh letal priletelo zmeraj manj, kot smo jih potrebovali. Kakor pa smo jih dobili, so bili do vrha natovorjeni z vsem potrebnim.

smo ga dešifrirali, povzročilo velikansko vznemirjenje in vest o prejemu depeše smo takoj sporočili partizanskemu poveljstvu. To je takoj mobiliziralo dve brigadi na Pohorju za obrambo kraja, kamor naj bi odvrgli pošiljke, ter ukrenilo vse, da bi v primeru napada poslano lahko varno skrili.

V vznemirjenem pričakovanju, ki smo se ga navzeli drug od drugega, smo bili na dogovorjenem kraju vsaj dve uri pred priletom letal. Ko je napočil dogovorjeni trenutek, smo vsi napeto prisluskovali v tišini, da ne bi preslišali zvoka bližajočih se letal. Vsake toliko časa je kateri med nami izjavil, da je v daljavi zagotovo slišal letalo, a to so bili le prisluki, ki so prihajali iz naših prevec razgretih možganov. Tisto noč se ni zgodilo nič. Bila je pač izgubljena priložnost in samo ugibali smo lahko, kaj se je v resnici zgodilo. Tega nam iz oporišča letalskih operacij seveda nikoli ne bi zaupali.

Le kje so nas iskali?

Naslednje jutro smo sprejeli sporočilo, da bodo pošiljke odvrgli to noč. Niti z besedico niso omenili, zakaj tega niso storili prejšnjo noč. Znova smo se zbrali na travniku, kamor naj bi odvrgli pošiljke. Tokrat, pol ure po dogovorjenem

proti vetru, ter nas se enkrat preletelo in začelo odmetavati tovor. Najprej so se veliki zabojniki zapletli pod krila, kmalu zatem pa je eden od pilotov uspel odpraviti to zadrego. Zabojniki so bili iz lahke kovine, vsaj 180 centimetrov dolgi - dovolj, da so lahko vsebovali puske, granate in brzostrelke. Spodnji konci so bili utrjeni, da bi bili ob pristanku manj poškodovani.

Ceprav je bilo pretemno, da bi videli padala v letu, smo lahko slišali tiho selesenje svile. Nenadoma pa smo le nekaj korakov proč od nas zagledali nejasne obrise padal in zabojnikov, ko so tiho pristali na zemlji. Končno so odvrgli se vreče bele moke, kar brez padal. Očitno so moko dodali tovoru zato, da bi do konca izpolnili težo, ki jo je lahko nosilo letalo. A bila je zelo dobrodoslo dopolnilo nasi siceršnji prehrani. Bistroumneži so se namreč domislili, da je mogoče vsako vrečo, napolnjeno z moko, vtakniti se v drugo vrečo, veliko večjo. Medtem ko je prva pri padcu počila, je druga, ohlapnejša, v celoti zadržala dragoceni tovor. (Kako dragocena je bila ta domislilica, se je pokazalo nekoliko kasneje, ko je počila tudi zunanja vreča, in se je vsa dragocena moka raztresla po travi. Naslednje jutro sem videl kmetico, kako je s tal z zlico skrbno

dajnika, nič večjega kot je skatla za cevle.

Dodatnega oddajnika in nadomestne radijske postaje pa vseeno nismo dobili. Pošiljal sem obupne prošnje v oporišče in v odgovoru so mi sporočili, da radijskega oddajnika znamke Ed Welles niso odvrgli, ker jim nismo formalno potrdili, da je kraj, kamor naj bi ga odvrgli - varen. Meni pa se je zdelo samo po sebi razumljivo, da sam niti nisem bil, naj nam ga pošljejo, če kraj ne bi bil varen. Kasneje sem to uvrstil v začetno znamenje kasnejšega komunističnega razkoraka med »vodstvom« in »bazo«.

Noč potem, ko so nam z letali uspešno odvrgli pošiljke, smo napadli zidani viadukt na progi ob vznožju Pohorja, ki je vodila proti zahodu. Zelo pomembno je bilo, da smo udarili hitro, preden so se Nemci lahko odzvali na padalske pošiljke, o katerih bi jih nedvomno obvestili obveščevalci iz bližnjih okolisev. Napad naj bi izvedla enajsta brigada Milana Zidanska. Toda čez dan se je vreme spremenilo in ko je padla noč, smo bili že sredi močnega gorskega naliva.

Pričakoval sem, da bom nadzoroval namestitvev eksploziva in detonatorjev ter jih povezal skupaj tako, da jih bomo lahko hkrati sprožili. Med mojim napornim sola-

njem v Britanski soli v Mount Carmel so me namreč usposobili natanko za te stvari. Kljub temu pa mi je poveljnik brigade zelo odločno dal vedeti, da ima moke, ki znajo to odlično opraviti, kar bodo tudi storili. Znašel sem se v zelo nerodnem položaju. Če bi vztrajal pri tem, da hočem sodelovati pri podrobnem načrtovanju in izvedbi celotne operacije, bi v tem utegnili videti nasprotovanje partizanskim minercem. Povedali so mi, da je bilo ministerstvo njihov poklic in da imajo vse potrebne izkušnje za uporabo eksplozivov. Tako sem navsezadnje pristal na njihova zagotovila. Toda pokazalo se je, da sem se hudo motil. Ko je padel mrak, me je poveljnik brigade popeljal po taboru, da bi si skupaj ogledala priprave. Več skupin moz, zbranih okrog tabornih ognjev, se je ukvarjalo s pripravami za napad. Pri enem tabornih ognjev sem z grozo opazil nasmejane partizane, ki je imel okrog vratu obešeno zazigalno vrvico. Pravkar je odvijal zavitke plastičnega eksploziva in jih skrbno nameščal okrog ognja, skoraj čisto zraven žerjavič. Ko je opazil moj zgrozeni pogled, mi je zagotovil, da je vse v redu. Eksplozivi delujejo veliko bolje, če je dejal, »če so prej malo ogreti«. Na srečo plastični eksploziv ne more eksplodirati, če nima detonatorja. Tudi če bi žerjavico dali na plastiko, bi se ta le smodila, toda tako bi bili ob veliko količino eksploziva. Partizani so ocenjevali, da se večina nemških čet, ki so stele 1700 moz, s tremi večji in več manjšimi garnizoni nahaja v krogu 10 kilometrov od našega cilja. Najbližji je bil garnizon s 350 možmi v Mislinjah, tisti, ki bi lahko prišel do viadukta v 10 minutah. Posadka, ki je bila najbolj oddaljena, pa bi za to pot potrebovala pol ure. Enega od brigadnih bataljonov so zadolžili, da je postavil zasede na cesti in železnici severno in južno od viadukta. Drugi bataljon pa naj bi neposredno kril minerce, ko bodo ti nameščali eksploziv. Straža conskega staba pa naj bi pripravila zasede na tretji cesti, ki je vodila v gore na vzhodu. Do približno 10. ure dopoldne sta se zbrala drugi bataljon in minerska skupina. Vsak mož je v nahrbtniku nosil več kot 20 kilogramov plastičnega eksploziva in skoraj 100 moz je bilo potrebnih, da so nosili ves eksploziv, krampe, lopate in drugo opremo, ki smo jo potrebovali. Morali smo le nekaj kilometrov peš, toda ta pot je vodila navzdol. Jim je z radijskim oddajnikom MI-6 ostal zadaj s partizani, ki so strazili letalo. Naša kolona se je zaustavila, skoraj tik preden smo prišli do viadukta.

Trije partizani so odsli v izvidnico, da bi potihem onesposobili nemške stražarje pred našim prihodom. Le slaba dva kilometra stran je bil nemški garnizon s posadko 350 mož, zato smo upravičeno pričakovali, da bo viadukt močno zastražen. Ko je izvidnica odšla naprej, smo skupaj s komisarjem Rudijem, partizanskim poveljnikom in njegovimi sodelavci sedli v majhno gostilno, v mirnih casih namenjeno poletnim popotnikom. Gostilna je bila odprta in naročili smo domače zganje. Pomagalo nam je sprostiti napetost, morda celo nekoliko preveč, saj sem se v nekem trenutku zalotil, kako z brzostrelko kažem »ubijalski počep«. Tako, kot so me učili Britanci. To je povzročilo vsesplošen smeh, zlasti potem, ko sem z nogo stopil v vedro sveže namolzenega mleka.

Franklin Lindsay
Konec prihodnjic

**LJUDJE,
ODNOSI,
LETA**

Vsi se staramo ...

Nekateri pa kljub sivim lasem ne znajo stopiti v svet odraslih

Rasti je zabavno. Ko si star dvanajst let, bi bil rad cimprej trinajst, in ko si trinajst, komaj čakas, da jih bos sestnajst. Prednosti ter pravice starejših se zdijo tako očitne, da bi jih radi cimprej dosegli. Toda potem, nekje pri sedemindvajsetih, se zdi, da začno pred našimi očmi bledeti bleščeče prednosti odraslih. Človek pač nima nobene druge izbire, kot gledati naprej. In kaj lahko tam vidi? Samo nekoga, ki jih bo kmalu tridest, katerega odgovornosti se samo kopirajo. Kakšna je torej perspektiva? Zozevanje obzorij in potlacenje ambicij? Morda le se nezadržno nazadovanje in staranje? Človek se misli noče o tem. Toda misli same vdirajo, nepovabljene, in nam vsiljujejo poglede v starost.

Ko smo se mladi in pubertetni, je naša poglavitna skrb negotovost. Počasi pa ugotavljamo, kaj bomo v življenju postali, in zdi se, da je komaj kakšna stvar na tem svetu, ki je ne bi zmogli. To je torej tisto obdobje samospoznaje in velike radosti. Vendar je lahko tudi ta doba nevarna za življenjske udarce, napadne začetke, trdo spoznavanje resnice in za napake, zavoljo katerih nam je rado nerodno. Težko se sprijaznimo z napotili, da je treba živeti življenje v okvirih določenih pravil.

Mnogi se pri zgodnjih dvajsetih ne vedo, kaj bi res radi počeli, kod hodili, s kom prijateljevali. Očitno se jim pozna pomanjkanje izkušenj. Ljudje se pač rodijo s trdnim samozau-

njem. Slednje pride postopoma, z vsakim novim uspehom. In z vsakim dobro opravljenim delom se naslednjega bolj veselimo ter pri tem uživamo. In bolj ko nam gredo stvari od rok, bolj navadni se nam zdijo ljudje, ki so se nam pred časom morda zdeli izjemni. Avtoriteta nas ne muči več tako kot prej. Samozaupanje se okrepi z lastno izkušnjo do taksne mrere, da nam pomeni eno pomembnejših pridobitev odrasle dobe.

Seveda pa dvomi nikoli ne izginejo do konca, nekatere ljudi spremljajo vse življenje,

tudi v starosti. Če koga zelo hudo skrbi, da bi v življenju počenjal napake, naj pač ne stori nič (čeprav je v bistvu to napaka). Toda zares odrasli ljudje ne obstanejo na eni točki. Ne ostanejo prilepljeni za prvo službo ali za vsako ceno pri prvi in edini zvezi s partnerjem. Pravi odrasli se naučijo, da je včasih celo bolje, če se odločijo narobe, da le ne ždijo na mestu. V resničnem svetu je treba življenje živeti, ne le čakati, da bi od kod priletela pravična zvezda, ki bi nam razsvetlila pot.

Kljub temu pa dejstvo, da

V mladosti je težko pristajati na življenje po pravilih

Pri starejših izgine izrazita želja, da bi spreminjali druge

smo odrasli in da je odraslost nujno povezana z realizmom, se ne pomeni, da se moramo scela odpovedati sanjam. To morebiti lahko pomeni predvsem možnost, da se nam prvič v življenju sanje (z lastno pomočjo seveda) uresničijo. Ko smo starejši, izgine tista izrazita želja, da bi spreminjali druge. In veliko lažje prenasamo družbo drugače mislečih. Ko je človek starejši, ima za seboj izkušnje in neko obsežnejše vedenje, ki mu omogoča, da gleda na stvari širše. Tudi nevarnosti in nesreče vidi v bolj realistični luči. Brez težav bo preživel tudi brez sobotnih zmenkov ali odhodov od hise in zmrzneja voda v vodovodni

napeljavni ga ne bo spravila s tira. Seveda pa odraslim ni nič več dovoljeno, da bi kot nekoč otroci rekli, da tega in tega pač niso krivi oni, ampak prijatelji, znanci, sodelavci. Krivde za napake ne moremo več kot v otrostvu valiti na druge. Navsezadnje, starejši ko smo, bolj spostljivo ravnamo s časom.

Nekateri ljudje pa se nenehno, kljub fizičnemu staranju in sivim lasem, zapredajo v licinko že davno minule mladosti, čes da bodo že »ob pravem času stopili v življenje«; pri tem pa se jim zgodi, da jim zmanjka časa, da kot licinke v hudi zrmzali pomrznejo in nikoli zares ne stopijo z obema nogama v svet odraslih. (B. Z. J.)

Nepozabna zabava

Prav gotovo ni nobenemu najstniku neznan občutek, ko mu preluba stara dasta na znanje, da ju čez vikend ne bo doma, ker gresta na

obisk k sorodnikom, ker ji-ma velevala vljudnost, da je treba sorodstvene vezi obnoviti vsaj vsakih deset let. Tudi meni se je na dvajseti roj-

stni dan to zgodilo. Ker sem bil ob prejšnji takšni priložnosti star deset let, tega z babico v hiši nisem mogel izkoristiti, tokrat pa ni bilo za party stoletja nobene ovire.

V petek ob treh sta se moja najdražja vkrcala v svoj avto in ob treh in pet minut sem bil prost kot ptiček na veji. Najprej sem se zleknil v očetov fotelj, navil stereo in vzel v roke telefon. Po dveh urah so bili moji prijatelji, znanci in ljudje, ki me zgolj pozdravljajo na ulici, obveščeni, da se morajo naslednji dan ob osmih zgledati na mojih vratih z najmanj litrom v roki. Punce - vstop prost.

Ko sem v soboto popoldan zasledil reklamo za svojo zabavo na kabelski, sem vedel, da mi za udeležbo ni treba skrbeti. In res, ob desetih je bila moja hiša nabito polna, zalostno je bilo le, da pol ljudi nisem se nikoli videl. Zabavo je treba nekako spraviti v tek in bolj-sega načina od techna, kombiniranega z vodka-jui-com, ni iznašel se nihče. Kako na tak začetek reagirajo lomljive stvari v stanovanju, mi ni bilo treba dolgo čakati, saj je bil ob dvanajstih cel le se lestenec, pač zato, ker ga ni bilo moč doseči.

Ko se je narod utrudil, je bil čas za nekontrolirano hranjenje, in po tem osnovnem opravilu ljudi je bilo

vse, kar je ostalo celo, popolnoma zasvinjano. Temu se ni mogel izogniti niti lestenec, ker je sendviče z majonezo mogoče metati v višino treh metrov. Na vrsto je prišla glasba osemdesetih in pijaca devetdesetih, in če je prvo glasba naše mladosti, z drugim ne mislim kokte. Seveda je moralo nujno priti do reakcij prebavnega sistema, vendar smo bili nekateri še toliko prisebni, da smo pravocasnoma našli kopalnico. Jasno, da so bili nekateri prepocasni, za kar so najlepší dokaz moje tapete s čisto novimi vzorci.

Ob dveh so prišli na vrsto stari dobri sentiši, in tisti, ki niso imeli sreče, so ta čas izkoristili za krepčilno spanje. Samo na očetovem fotelju sem zasledil štiri utrujene vojake, ki so se še v groznih sanjah krčevito oklepali steklenic.

Po sentiših se je dogajalo še marsikaj, kar mi gentelmanska cast ne dovoli napisati, ampak zabave ni bilo konec do dopoldanskih ur. Ko se je odmajal se zadnji udeleženec, sem ugotovil, da do prihoda staršev manjkata še natanko dve minuti. Ker mini ostalo časa niti za posten samomor, sem se vdal v usodo in ju počakal. Podrobnih opisov kasnejšega srečanja vam ni treba vedeti, ampak naslednjo zabavo bom verjetno imel pri petdesetih. **Martin Murn**

DRUŽINE

in kako v njih preživeti

Družinski odnosi so zapletena reč

Po desetih letih je tudi v slovenskem prevodu izšla v svetu najbolj brana na temo družine - knjiga Družine in kako v njih preživeti. Robin Skynner, svetovno znani strokovnjak, in njegov nekdanji pacient, humorist, John Cleese sta se lotila zakonitosti družinskih odnosov. Delo, ki je dobilo nedeljena priznanja strokovnjakov in milijonov bralcev po svetu, je napisano v lahkotnem stilu, iskreno, igrivo, pretanjeno. Temelji na najsodobnejših znanstvenih odkritjih in izkusnjah družinske terapije in kaže, kako z boljšim poznavanjem in razumevanjem odpravimo tabuje in prepovedi ter razvijemo ustvarjalne odnose in bogato družinsko in osebno življenje. Knjigo bogatijo izvrstne ilustracije Buda Handelsmana.

V obliki dialoga se avtorja skozi pet poglavij pogovarjata o tako pomembnih vprašanjih, kot so: kako izberemo partnerja; zakaj se vanj zaljubimo; katera pravila sprejmemo ali naprtimo drug drugemu; kako otrok postane zdrav ali manj zdrav odrasel; zakaj je spolnost tako pomembna. Osnovna os je, po besedah psihiatrinje dr. Martine Tomori, usmerjena v osebni razvoj posameznika, v katerem mu je družinski kontekst najbolj pomemben dejavnik, ki oblikuje otroka. Predvsem je, kot dodaja, to krasna knjiga za starše, saj jim pove, zakaj je včasih tako težko vzgajati, česa naj se pazijo, kako usmerjajo in kje naj ne obupajo. Tudi o sebi kot odraslem bitju lahko veliko izvedo ravno prek otroka. Knjigo je ob mendarodnem letu družine izdala založba Tangram. (KaN)

(NE) KADILSKI DROBIR

Skrivnostni sezname sestavin

Sest ameriških proizvajalcev cigaret je razkrilo skrivnostne sezname sestavin, ki jih dodajajo cigaretam, da bi izboljšale njihov vonj in okus. Iz teh seznamov je razvidno, da večina ameriški cigaret poleg tobaka vsebuje se približno 10 odstotkov drugih sestavin: vode, sladkorja, glicerina, profilengli-kola, kakava in se nekaterih drugih. Odločitev o tem, da bodo objavili, kaj vsebujejo cigarete, je sledila po tem, ko je ameriški nacionalni radio objavil vest, da ameriške cigarete vsebujejo kar trinajst sestavin, ki naj bi bile izredno škodljive. Omenjene sestavine naj bi bile menda tudi taksne, ki jih ni na seznamu dovoljenih prehrabnih dodatkov, kakrsnega objavlja Ameriška uprava za prehrano in zdravila. Od trinajst omenjenih sestavin jih kar pet tobacna industrija sploh ni uporabljala, medtem ko preostalih ni bilo mogoče zaslediti v končnih proizvodih, čeprav so bile dovoljene kot sestavine, ki jih sicer najdemo v drugih prehrabnih in farmacevtskih izdelkih. (Ash bulletin)

Nikotin in zdravljenje čira na želodcu

Večina tistih, ki imajo čir na želodcu, je nekadilcev, precej pa je med njimi tudi nekdanjih kadilcev, ki so za čiro zboleli nekaj let po tem, ko so prenehali kaditi. Ker so zaradi tega nekateri predlagali, da bi kajenje oziroma nikotin uporabili pri lajsanju teh želodčnih tegob, so se znanstveniki s studijo lotili tega problema z namenom, da bi ugotovili, ali je mogoče uporabiti nikotin pri dodatnem zdravljenju čira. V studijo so zajeli 72 bolnikov s čiro, ki so jih pol leta zdravili s pomočjo nikotinskih obližev v okviru t. i. dvojne slepega poskusa, kar pomeni, da pacienti niso vedeli, kakšen obliž imajo. Poleg obližev so vsi pacienti v času poskusa jemali tudi svoja običajna zdravila. Pokazalo se je, da se je stanje 17 pacientov od 35 v skupini s pravimi nikotinskimi obliži močno izboljšalo, medtem ko se je v skupini z laznimi obliži, ki je stela 37 pacientov, stanje izboljšalo le pri devetih. Tudi sicer se je splošno zdravstveno stanje bolnikov, ki so dobivali dodatne količine nikotina s pomočjo obližev, znatno popravilo. Vendar so se pri nekaterih pacientih v »tobacni« skupini pokazali tudi neželeni stranski učinki z občasnimi slabostmi, glavoboli, vrtoglavicami in rahlejšim spanjem, kar pa ni bilo trajnejšega znaka. Nad temi tegobami se je v »tobacni« skupini pritožilo 23 bolnikov, in kar je se posebej zanimivo, v drugi skupini 11 pacientov. Avtorji studije so ugotovili, da dodatno zdravljenje z nikotinskimi obliži ob običajni terapiji izboljša zdravstveno stanje bolnikov s čiro. (Ash bulletin)

Srčni bolniki in nikotinski obliži

Srčni bolniki lahko brez nevarnosti uporabljajo nikotinske obliže, če hočejo nehati kaditi, saj s to metodo lahko omilijo stres, do katerega bi prislo, ko opustijo kajenje. »Te ugotovitve bodo zagotovo okrepile zaupanje srčnih bolnikov, ki si želijo opustiti to razvado. Ni dokazov, da bi pri tem prislo do povečanega tveganja, pač pa uporaba nikotinskih obližev močno poveča stevilo tistih, ki so uspeli nehati kaditi,« pravi Steph Rennard, eden od znanstvenikov-raziskovalcev z univerze v Nebraski.

V raziskavo so zajeli 156 kadilcev z obolenjem koronarnih žil v starih medicinskih centrih po vsej državi. Med temi so nekaterim pacientom dali prave obliže Nicodem, drugi pa so dobili »slepe« obliže. Ugotovili so, da je povsem uspelo opustiti kajenje 36 odstotkov tistih, ki so si pri tem pomagali s pravimi obliži, in le 22 odstotkov tistih, ki so imeli lažne. Studija tudi ugotavlja, da je bilo stevilo kardiovaskularnih težav v skupini z laznimi obliži večje, po vsej verjetnosti zato, ker je prislo do večjega števila spremljevalnih simptomov, saj so bili opacienti bolj nemirni, depresivni in napadalni, kar vsekakor ni ugodno vplivalo na njihovo zdravstveno stanje. Tudi sicer imajo ljudje z obolenji ozilja več težav, ko želijo opustiti kajenje, kot tisti, katerih ozilje je zaenkrat se zdravo, ugotavlja Rennard. »Dejstvo, da lahko nikotinske obliže stojimo za varno sredstvo med tovrstno populacijo, je zelo pomembno, saj si z njimi lahko koronarni bolniki kar za 50 odstotkov znižajo možnost srčnega napada ali nenadne smrti.« (Reuter)

Maščobe in hoja

Vsakodnevna hoja oziroma peščenje zelo pomaga pri preprečevanju bolezni srca. Najnovejše raziskave, ki so jih opravili britanski strokovnjaki, potrjujejo, da hoja ne le znižuje krvi pritisk in spodbuja nastajanje »zaščitnega« holesterola HDL, temveč tudi pomembno zmanjšuje dejavnik tveganja za zoževanje arterij. Britanski raziskovalci so naredili poskus na prostovoljcih, ki so morali pred zelo masnim obedom vsak dan intenzivno pešaciti dve uri. Pokazalo se je, da je njihova kri vsebovala kar trideset odstotkov manj škodljivih maščob kot v primeru, kadar so uživali hrano z nizko maščobno vrednostjo, vendar ne da bi prejšnji dan pešacili.

Zato so raziskovalci ugotovili, da redna hoja preprečuje krvnemu obtoku zoževanje žil, saj pospešuje skladiščenje maščob. A nikar se ne zgovarjajte na to, da bi se preveč basali z masno hrano. (KaN)

Oves ima dober sloves

Znižuje holesterol v krvi, dolgo pa je veljal za navaden plevel

V Britaniji, zlasti pa v Walsu, se vedno krožijo stare legende o neverjetnih lastnostih žitarice, za katero je dolgo veljalo, da je čisto navaden plevel. Pretenci je moralo veliko časa, da so z znanstvenimi raziskavami dokazali, da gre za izredno žitarico, ki vsebuje velike količine proteinov, kalcija, železa in fosforja in ki znižuje holesterol v krvi. To je - oves.

Za to se lahko zahvalimo dr. Jamesu Andersonu z medicinske fakultete v ameriški zvezni državi Kentucky, ki se je v začetku osemdesetih let prvi začel zanimati za zdravilne lastnosti ovs. Pri proučevanju rastlinskih vlaken in holesterola v krvi je ugotovil, da številna rastlinska vlakna znižujejo holesterol. Hotel pa je ugotoviti, katera so tista, ki zmanjšujejo t. i. LDL ali »slab« holesterol, ki je poglavitni krivec za aterosklerozo, in povečujejo HDL oziroma »dober« holesterol in znižujejo nivo trigliceridov v krvi.

Zacetne raziskave so pokazale, da pšenčni otrobi ne ustrezajo vsem tem zahtevam. Potem se je dr. Anderson spomnil, da na Ni-zozemskem uporabljajo oves v vsakodnevni prehrani in da ima prebivalstvo v povprečju dokaj nizek nivo holesterola. Zato je oves vključil v svoje eksperimente. Sest tednov je nekaj deset prostovoljcev vsako jutro konzumiralo sto gramov ovs, skuhanega v malo vode in prelitega z mlekom brez tolsce. Rezultati so bili več kot dobri. »Slab« holesterol se je namreč v povprečju zmanjšal za 58 odstotkov, medtem ko se je »dobri« skorajda podvojil. Kasnejši eksperimenti so to samo se potrdili. Če so bili kombinirani z ustrezno dieto in razumno telesno aktivnostjo, so bili rezultati se boljši. Ne smemo pa prezreti, da to ne velja za tiste, ki že genetsko nagibajo k povišanemu holesterolu, ko je jemanje zdravil nujno. (KaN)

MI MED SEBOJ / BELO IN ČRNO

Pesimisti manj trpijo zaradi cvetnega prahu

Kandidat za optimista, ki nima lahke naloge, najbolj potrebuje pomoč in podporo bližnjega

Vse bolj prevladuje misljenje, da način življenja dobro ali slabo vpliva na naše zdravje in psihološko stanje. Novejša raziskovanja v ZDA so pokazala, da optimističen pristop k negativnim dogodkom v življenju lahko pozitivno vpliva ne le na razpoloženje, temveč tudi na zdravje.

Kaj je pravzaprav optimist? To je realist, ne pa sanjca, ki življenje opazuje izključno skozi rožnata očala; je oseba, ki ne meša aktivnosti in frekventnosti, zna pa dobro izkoristiti čas in priloznosti. Clovek se seveda ne rodi kot optimist. To postane in se lahko spremeni glede na okoliscine. Zato ni nič nenavadnega, če si v določenem trenutku pesimist, hip za tem pa si nadenes roznata očala. Sploh pa je zelo malo »čistih« optimistov in črnogledežev; največ (nas) je takih, ki neke niamo med obema tipoma. Marsikdo najbrž pozna ljudi, ki so na primer v službi vedri optimisti, ko pa pridejo domov, se spremenijo v zamorjene pesimiste, in obratno. Če bi radi ugotovili, kaj je kdo, je najbolje pazljivo prisluhniti temu, kako določena oseba govori o svojih neprijetnih dogodkih. Optimist bo za svoje tegobe našel zunanje in otipljive razloge, medtem ko jih bo pesimist opisoval s celovitostjo svojega življenja in svojih pogledov, obtoževal bo sebe za vse gorje in pri tem tvegati, da zapade v apatijo, depresijo, stres, kar seveda slabo vpliva na delovanje imunskega mehanizma.

Optimizma nikakor ne gre jemati kot zdravilo za vse, za nekaj, kar nas obvaruje pred boleznijo in zagotavlja daljše življenje.

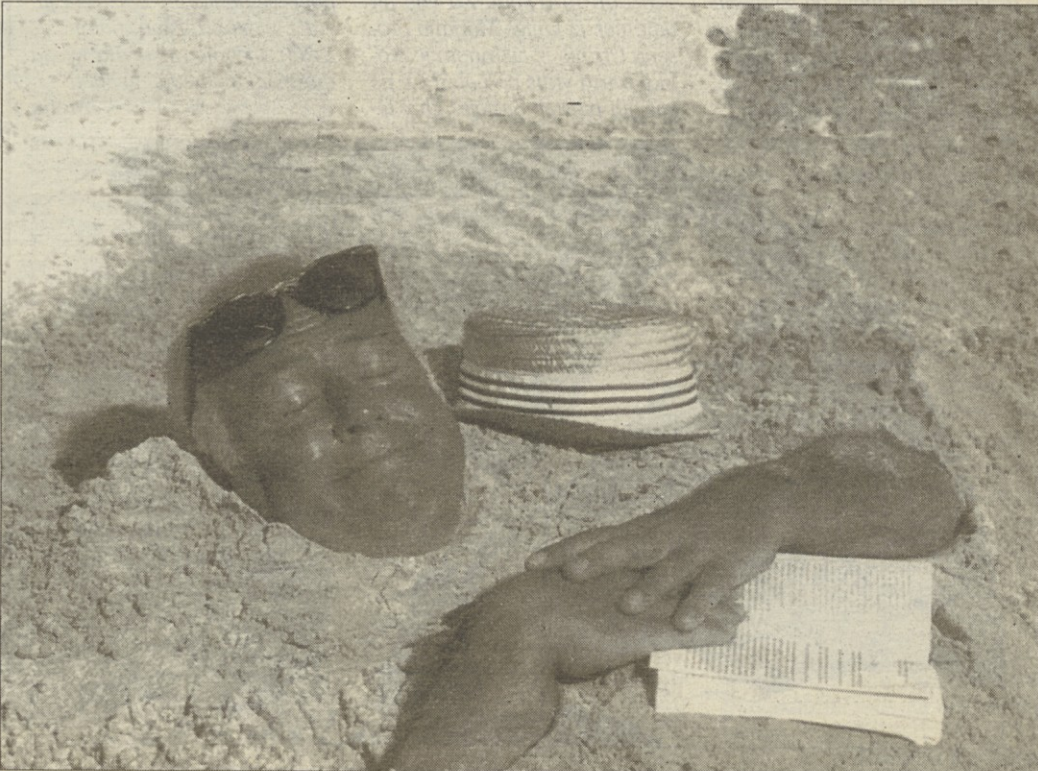
Kljub temu pa zanesljivo drži, da je lahko včasih nesprejemanje neprijetne stvarnosti koristno. Skupina ameriških psihologov je opazovala večje stevilo težkih bolnikov in prislo do sklepa, da v nekaterih primerih t. i. »pozitivno zavračanje« bolezni in njenih posledic lahko okrepi »borbenost« za ohranitev zdravja, po drugi strani pa lahko spodbudi lastne moči za zoperstavljanje bolezni. Opozarjajo pa, da bi bilo ne-

saditvah organov oziroma srca in jeter, ko močan obrambni mehanizem zavrača tujek, kot tudi pri raznih alergijah. Tako imajo pesimisti prednost vsaj pri kihanju zaradi cvetnega prahu!

Ena od poglavitnih lastnosti optimista je, da lahko, more in hoče razmisliti o svoji daljnji prihodnosti in je zato pripravljen tudi na preventivne ukrepe za svoje zdravje: zmanjša alkohol na razumno mero, preneha kaditi, začne se ukvarjati s športom, čeprav ve, da bodo rezultati opazni sele čez nekaj let. Se več: optimist bo igral na karto »morda«, ne samo na »zanesljivo«. Če zeli pesimist zares »prestopiti v drugi tabbor«, mora najprej zaceti razciscevat z določenimi črnimi mislimi, kar pomeni, da mora podrobno razmisliti, ali so res utemeljene. Naslednji korak je določitev skromnih ciljev za spremembo stališč in načina mišljenja, skupaj s sprotnim preverjanjem njihovega uresnicenja. In če prvič ne uspe, naj ne izgubi hrabrosti, temveč naj bo to spodbuda za dodatne

napore. »Kandidatu« za optimista pa se ni najtežje zaceti spreminjati, pač pa obdržati tisto, kar je dosegel, ker se bo tako lažje lotil novih ciljev. To malce spominja na shuševalno kuro: lažje je kilograme izgubiti kot pa obdržati zeleno tezo. Tu prideta do veljave pomoč in podpora bližnje osebe: kajti če popusti in se vrne k svojim prvotnim pogledom, bo pesimist dejal, da je vedel, da bo tako, in da je bilo vse tako ali tako zastoj. (KaN)

LJUDJE,
ODNOSI,
LETA

Pekoči,
a prijetni

Ljubitelji feferonov od nekdaj vedo to, kar so znanstveniki dognali sele pred kratkim - da namreč uživanje pekoče dobrote »dvigne« razpoloženje. Na pensilvanijski univerzi so ugotovili, da feferoni povzročijo močnejše delovanje endorfinov oziroma kemijskih substanc, ki v mozganih zmanjšajo občutek za bolečino. Pekoca sestavina v feferonih »požge« živčne končice na jeziku, kar prepriča, da bi bolečinski signal prisel do mozganov, katerih odgovor pa so endorfini, ki delujejo kot »puscica morfija«. Posledica je prijetno počutje. (KaN)

KRATKOČASJE ZA KRATKOHLAČNIKE

Zakaj mačka prede?

Mačka prede, kadar je sita in zadovoljna, če jo bozamo, ko se nam dobrika ali ko udobno leži, zvita v klopčic, poleg tople peči. S predenjem svoji okolici naznanja, da ji je lepo in prijetno. Če pa mački ni kaj po volji, krčevito miga z repom.

Občutek zadovoljstva izraža mačka s posebnim zvokom, ki mu pravimo predenje, ker je enakomerno ponavljanje glasov takšno, kot bi poslušali spretno predico. Mačka med predenjem ne odpira ust: trepečejo ji samo glasilke in ustvarjajo značilne pridrušene glasove. Dokler prede, je mačka izredno mirna in miroljubna, brz ko preneha presti, je to znamenje, da se je njeno razpoloženje bistveno spremenilo. Če začne migati se z repom, vidimo, da je slabe volje. Prav nasprotno od psa, ki, kadar maha z repom, kaže dobro, prijateljsko razpoloženje.

(Iz otroške enciklopedije)

Otroci so med igro odkrili jamo s čudovitimi slikami

Slike živali so jamskim ljudem najverjetneje pomagale pri lovu

Pred več kot petdesetimi leti so se v Franciji na polju igrali stiri fantički. Bili so tako zatopljeni v igro, da so pri tem izgubili psicka. Med iskanjem so v tleh med travo odkrili majhno luknjo. Prepricani, da bodo v njej našli psicka, so zlezli vanjo. Spodaj pa jih je poleg izgubljenega psa čakalo se eno presenečenje. Znašli so se namreč v veliki jami, pa ne v navadni jami. Njene stene so bile prekrite s čudovitimi slikami živali. Sprva nihče ni verjel, da imajo slike kakšno posebno vrednost. Pozneje pa so raziskave pokazale, da so risbe zelo stare in dragocene.

Risbe konj, jelenov in bizonov v jami Lascaux v Franciji so postale velika turistična znamenitost. Znanstveniki so ugotovili, da so jih pred več kot 25.000 leti naslikali jamski ljudje, imenovani kromanjonci. To so vsekakor najstarejša najdena umetniška dela. Nekatere slike so visoke celo šest metrov in marsikatera dokazuje, da so bili umetniki, ki so ji ustvarili zelo spretni. Prebivalci jam so pri ustvarjanju uporabljali barvaste glin in oglje, risali pa so s prsti ali s copici izdelanimi iz sopa živalskih dlak. Ker je v jamah temno so si svetili tako, da so v kamnitih posodah kurili

zivalsko masčobo.

Danes mnogi znanstveniki menijo, da so slike imele magični pomen. Jamski ljudem naj bi pomagale pri lovu na divjačino. Vsekakor pa kažejo človekovo poznavanje živali in njegovo naklonjenost do njih.

Slike v jami Lascaux pa niso edine. Podobne umetnine pokrivajo tudi stene in strope v jamah v Altamiri v Spaniji. Ker pa želijo izvirne slike obvarovati nevarnosti, da bi propadle so na ogled samo natančni posnetki jamskih slikarij.

Mojca

Tabor mladih astronomov na Ilovi gori na Dolenjskem

Ste kdaj zeleli izvedeti o zvezdah kaj več, poznati njihova imena ali jih celo presteti? Prav to so od 12. do 14. maja počeli učenci sedmih in osmih razredov osnovnih šol Vič-Rudnik, Polzela, Horjul, Brezovica, Oskarja Kovčica in trije učenci petega razreda osnovne šole Fuzine na Astronomskem taboru '94 na Ilovi gori.

Tabor je organizirala Subičeva gimnazija, vodil pa ga je prof. Boris Kham. Na travniku za hišo so postavili velik teleskop Celestron Ultima 11, v prihodnosti pa naj bi tam postavili zvezdno opazovalnico Pavel Kunaver.

V četrtek so mladi astronomi ob 23. uri našli 2455 zvezd. Opazovali so obročasto planetarno meglico v ozvezdju Lir, stiri galilejske lune okoli planeta Jupiter, podnevi pa so merili zorni kot Sonca, računali po starih grških zapisih in uporabljali sončni visinomer. Vse, kar so videli, so tudi narisali.

Tanja, Tina, Manca in Barbara, stare od 13 do 15 let, so bile na taboru prvič. Za zvezde se zanimajo že dolgo časa. Tokrat so opazovale ozvezdje Leva.

Fantje iz petega razreda osnovne šole Fuzine so bili bolj zgovorni:

Zeljko (11 let): »Rad bi videl Saturnov obroč, ampak buđen bi moral ostati do druge ure zjutraj, pa prej zaspijo. Ko bom v osmem razredu, bom spet prišel.«

Damjan (11 let): »Tudi jaz si želim videti Saturn in ugotoviti, koliko obročev ima.«

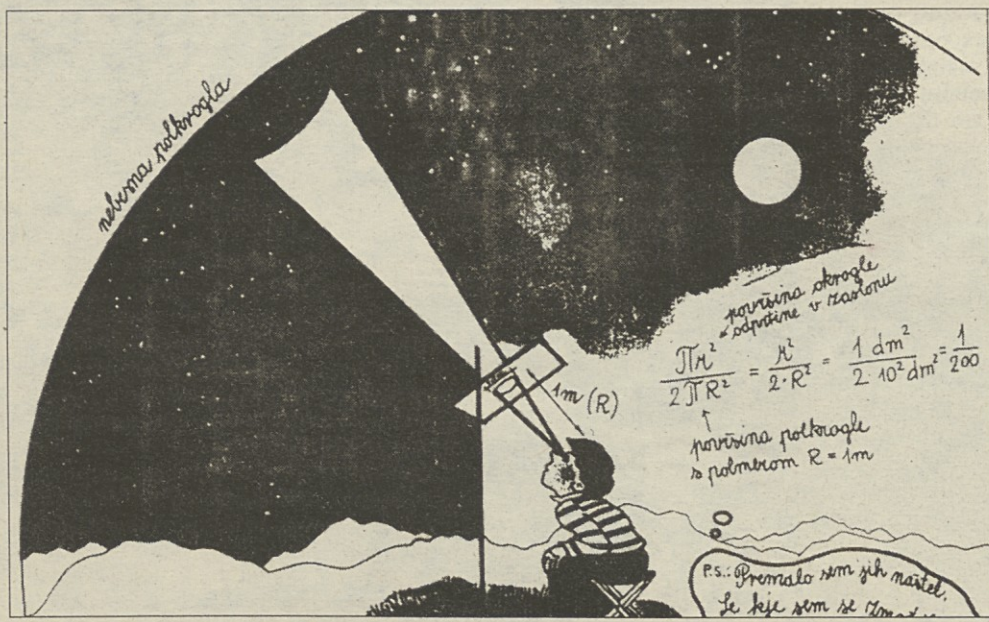
Damir (12 let): »Želim videti Plutona, ker je zelo daleč, mislim, da je sama puscava. Včeraj sem s palico tolkel po tleh in mi je priletela v glavo, da sem videl vse zvezde.«

Tako mladi znanstveniki o zvezdah in o sebi. Za vas pa odlomek iz knjige Marjana Prosena Utrinki iz astronomije: Koliko zvezd vidis na nebu? Če ne veš, jih preštej! Sesteješ jih v te-

mni, jasni noči, nekje na prostem, na morju. V karton izreži okroglo odprtino z radijem 1 dm (5 cm) in ga postavi na trdno stojalo 1 m (50 cm) od očesa, tako da skozi odprtino, ki je pravokotna na smer pogleda, lahko vidiš zvezde.

Preštej, koliko jih vidiš s prostim ocesom. Ko steješ, na premikaj glavo. Opazuj samo z enim ocesom. Preštej zvezde na več delih neba, saj jih je nekje več, drugje manj. Izračunaj, koliko jih vidiš povprečno skozi odprtino. To izračunas tako, da številu vseh prešteti zvezd deliš s številom opazovanih delov neba. S to odprtino zajameš dvestoti del neba nad tabo oziroma približno dvestotinko zvezd, ki jih tedaj vidiš s prostim ocesom. Število zvezd, ki jih vidiš, izračunas tako, da povprečno število zvezd, ki jih vidiš skozi odprtino, pomnožiš z 200. Ocenjeno število zvezd mora biti med 2000 in 3000.

Metja

PRIREDITVE ZA NAJMLAJŠE

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM,
tel.: 061/ 222-815
V ponedeljek, 16., v torek, 17., in v sredo, 18. maja, ob 9. in 11. uri: otroški musical - **BUCKA NA BROADWAYU**.
LGL,
tel.: 061/ 314-789
V soboto, 21. maja, ob 11. in 18. uri: J. Wilkowski - **TRDOGLAVČEK**

MARIBOR

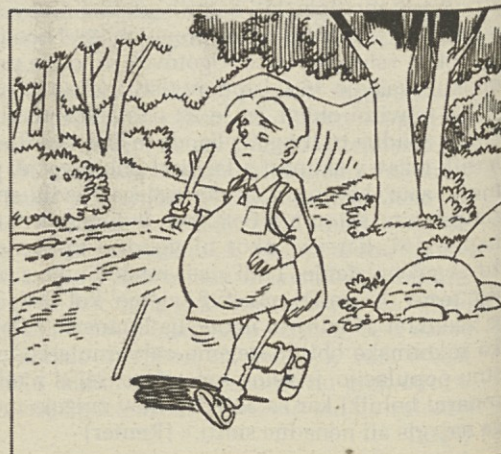
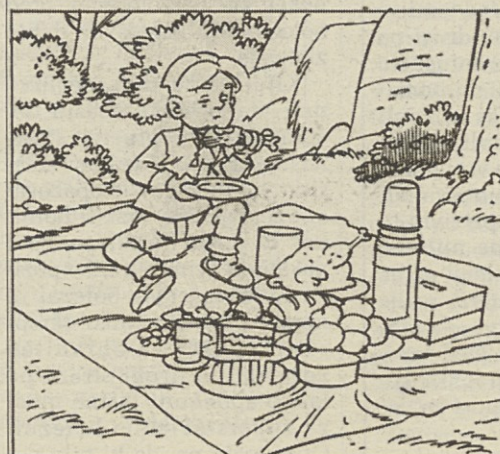
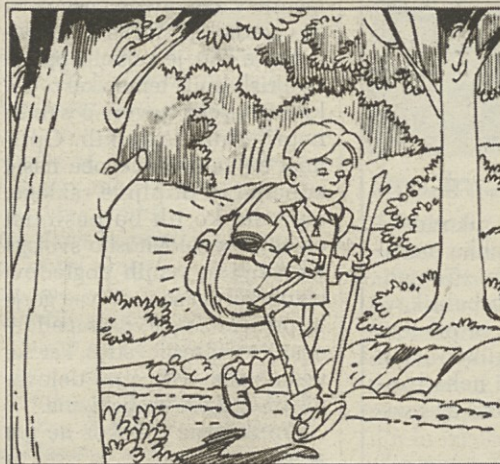
LMG,
tel.: 062/ 26-748
Danes, 15. maja, ob 11. uri: Polák-Streda - **KO PRI-DE ZVEZDA**.
V nedeljo, 22. maja, ob 11. uri: Jan Malik - **ZOGICA MAROGICA**.

SEŽANA

KC SREČKA KOSOVELA,
tel.: 067/ 73-355
V torek, 17. maja, ob 17. in 20. uri: ameriški film **WILLY**.
V petek, 20. maja, ob 17. uri: **PILOV ZUR**, nastop najboljših mladih glasbenih skupin iz Slovenije.

PETER

A. Božič

V New Yorku lahko kupite slovensko višnjevo marmelado

RECESIJA, KI JE NI

NEW YORK - Na vogalu newyorske Druge avenije in 80. ulice lahko kupite slovensko višnjevo marmelado, hrvaske sokove ali madžarske vložene paprike. Ura sprehoda po ameriskih trgovinah zadostuje, da se predstavi najbolj odprto gospodarstvo vsega sveta - z njim pa tudi sodobna gospodarska načela, ki jih ZDA že pol stoletja določajo in oblikujejo bolj kot druge države. Čeprav je tudi Nova celina vse bolj odvisna od mednarodnih gospodarskih tokov, se vedno velja, da gospodarski prehlad v Ameriki prinese drugim pljučnico. V washingtonskih vladnih kabinetih in na newyorskem borzi potekajo spremembe, ki bodo vplivale tudi na evropska in slovensko gospodarstvo.

Predsednikove sladke sanje

Predsednik Bill Clinton je pred letom dni, ko je prevzel krmilo ZDA, presenečeno ugotovil, da ameriško gospodarstvo ni v tako slabem položaju, kot so bili prepričani vsi ameriški ekonomski strokovnjaki s prejšnjim predsednikom Georgeom Bushem vred. Clintonovo razvpito predvolilno načelo »it's economy, stupid« - gre za gospodarstvo, cepic - se je zato spremenilo v veliko ugodnejše geslo »uživajmo sadove prijetnega presejanja«. Clinton se je lahko z veliko lažjim srcem posvetil svojim velikopoteznim načrtom sprememb v ameriški družbi, med njimi načrtovanju zdravstvenega zavarovanja za vse Američane ter spremembi podpore najrevnejšim in samskim materam. Afere, ki jih po tekočem traku razkrivajo njegovi osebni in politični nasprotniki, kažejo na obsežnost načrtovanih socialnodemokratijskih reform. Ni nujno, da bodo uspešne, zanesljivo pa skušajo biti obsežne. Ameriška zdravstvena industrija je na primer konglomerat v velikosti vse italijanske proizvodnje, zato ni nič čudnega, če farmacevtske družbe, zavarovalnice in zdravniki milijonarji z nezaupanjem opazujejo predsednikove načrte. Skupaj z njimi pa tudi številni Američani, ki so prepričani, da je vmešavanje države že po definiciji nekaj slabega. Kritiki Clintonovih reform imajo po svoje prav, saj je ameriška farmacevtska industrija res najboljša na svetu in bi jo nepremisljene reforme lahko prizadele. Sredi vroče razprave o tako pomembnih vprašanjih pa nekateri Američani spet napovedujejo gospodarske težave, ki bodo otežile in zamislile razpravo o družbenih spremembah.

Mrzel tus Alana Greenspana

Clintonova administracija je do zdaj trdila, da je pred ZDA obdobje zdrave gospodarske rasti, zato se vlada lahko posveti družbenim reformam. Ko je začela Uprava za zvezne rezerve, ameriška različica osrednje banke, v začetku tega leta strasiti z inflacijo in zviševati obrestne mere, so vladni ekonomski strokovnjaki eden za drugim glasno ugovarjali. Po njihovem mnenju naj bi predsednik zveznih rezerv Alan Greenspan videl inflacijske duhove in zviševal obresti zato, ker se se vedno ravna po gospodarskih vzorcih iz 80. let. Greenspan naj bi zagrešil najhujsi greh - poskušal naj bi ustaviti gospodarsko rast, ki jo ameriški delavci po sedmih suhih letih nujno potrebujejo. Tudi Američane namreč pesti gospodarska kuga 90. let, nezaposlenost. Čeprav se uradno giblje samo okrog šestih odstotkov in poleg tega edina na svetu upada, je v resnici veliko višja, če jo merimo po evropskih sindikalnih merilih.

Ameriških delavcev ne pesti pomanjkanje služb, ampak pomanjkljive službe. Čedalje več delavcev se mora zadovoljiti z delnimi zaposlitvami, ki jim prinašajo dvakrat ali trikrat manjši dohodek kot nekdanje stalne službe, zato si morajo poiskati dve ali tri zaposlitve. Nedavna stavka sindikalno organiziranih prevoznikov je bila kronski dokaz za spremembo položaja nekoč odlično plačanih »modrih ovratnikov«.

»Teamsterji« so stavkali popolnoma upravičeno, v strahu pred pogodbami svojih delodajalcev s sindikalno neorganiziranimi prevozniki, ki jim drastično zmanjšujejo dohodek. Toda stavka nekoč vsemočnega sindikata je bila prava Pirova zmaga ameriškega delavstva, ki se mora prilagajati čedalje bolj neugodnim delovnim pogojem. Gospodarstvo stavke skorajda ni cutilo. Kako drugače je bilo se leta 1979, ko so prevozniki omrtili vso Ameriko. Toda takrat je bilo v sindikatih organiziranih 60 odstotkov vseh ameriških delavcev. Danes jih je le še četrtina.

Amerika ni sama na svetu

Dražitev denarja, ki jo po februarju izvaja predsednik ameriške Uprave za zvezne rezerve Alan Greenspan, naj bi

delavcem škodila z otežitvijo gospodarske rasti in s tem povezanim upadom števila novih delovnih mest. Toda v zadnjih dneh je tudi ekonomistom okrog ameriškega predsednika Clintona čedalje bolj jasno, da stvari niso tako preproste niti v velikanskem ameriskem gospodarstvu. Celo takšen gigant ne more več delovati sam. Nizke obresti in poceni denar so res spodbujali investiranje, hkrati pa so motili ameriško mednarodno monetarno politiko. Clintonova vlada je namreč s poceni dolarjem skušala kaznovati Japonce zaradi premajhnega gospodarskega odpiranja v Deželi vzhajajočega sonca. Dragi jen je preprečeval uspešen japonski nastop na ameriških trgih, in res so cene japonskih avtomobilov, nekoč strah vzbujajoča grožnja, v zadnjem času nekam nekonkurenčne. Toda dolar se je spustil prenizko za druga gospodarstva, z ameriškim na čelu. Amerika ni sama na svetu, je lekcija zadnjih poskusov nakupa in dviga vrednosti dolara, ki je sledil februarjskemu padcu vrednosti trga obveznic.

Amerika zanesljivo ni sama na svetu, kot se je lahko pretvarjala v desetletjih po drugi svetovni vojni, ko je suvereno vladala zahodnim gospodarstvom. Morda pa je prva v uvajanju novih gospodarskih zakonitosti. Učna ura razprav o inflaciji, ki pretresa ameriške finančne kroge, namreč se zdalec ni končana. Strahovi, ki se jih tako zelo boji Alan Greenspan, naj bi bili samo namišljeni, trdi čedalje več ekonomistov. Ameriška podjetja so namreč v zadnjem desetletju z uvajanjem novih tehnologij in upoštevanjem spremenjenih mednarodnih okoliscin izvedla pravo malo revolucijo v svojem delovanju, ki naj bi dovoljevala celo 3, 5-odstotno gospodarsko rast

Američanov ne pesti pomanjkanje služb, pač pa pomanjkljive službe, ki jim ne dajejo dovolj zaslužka

brez najmanjšega strahu pred inflacijo. Gospodarska rast je v zadnjih letih stela samo 2, 5 odstotka.

Korenite spremembe v ameriških podjetjih

Vsi podatki o ameriskem gospodarstvu kažejo velike spremembe. Ameriški delavci delajo čedalje več, zato se je rast produktivnosti v industrijskih vejah v letu 1993 povzpela do zgodovinskih treh odstotkov. Ameriški delavci so čedalje bolj izobraženi, kar 92 odstotkov prebivalcev, starejših od 25 let, ima srednjo izobrazbo. Med gospodarsko recesijo v zadnjih letih so tudi zelo izboljšali izkoriščenost kapitala. Američani namenijo kar devet odstotkov bruto narodnega dohodka investiranju v opremo, kar je največ po drugi svetovni vojni. Večinoma gre seveda za računalnike in druge nove tehnologije. Če pri tem omenimo se tradicionalni

»pritok možgan« na ameriške univerze z vsega sveta, potem so prednosti ameriškega gospodarstva v primerjavi z zahodno Evropo in Japonsko očitne. Niti sami Američani se ne zavedajo dobro, koliksen preskok v uvajanju računalniških in drugih tehnologij so naredili v zadnjem desetletju. Z zmanjšanjem življenjskega standarda so ta preskok plačali tisti delavci, ki služijo bolj s svojimi rokami kot z možgani. Toda uvajanje tehnologije 21. stoletja v ameriške tovarne je videti neustavljivo kljub visoki ceni, ki jo plačuje nižji srednji razred.

Strah pred inflacijo naj bi bil samo namišljen, saj se je svet v zadnjih desetletjih spremenil v eno samo veliko vas s kapitalistično gospodarsko usmeritvijo. Nikjer ni to bolj očitno kot v Ameriki. Tone korejskih, kitajskih, brazilskih, ceskih in drugih izdelkov dokazujejo majhne ovire za uvoz iz tujine. Kar petina vseh izdelkov v ZDA je tujega porekla. Nekatere države so s trgovinskih polic ameriških supermarketov že izrinile domače izdelke. Zaradi kitajskih in italijanskih cevčev so Američani že skorajda pozabili, da so lahko nekoč kupili tudi obutev z nalepko »Made in America«, toda poceni tuji izdelki zagotavljajo veliko kupno moč ameriskim družinam in hkrati vračajo možnost novega izbruh inflacije. Četudi bi ameriška podjetja morda želela zviševati cene svojim izdelkom, da bi bolje plačala svoje delavce ali pa samo lažje živela, tega zaradi tujih konkurence na domačih tleh ne morejo narediti.

Vpliv Paule Jones na svetovno gospodarstvo

Tudi tuji čedalje več investirajo v ameriško gospodarstvo. Zato so za ameriško in svetovno gospodarstvo enako pomembne novice o monetarni politiki mehiske vlade kot Clintonove finančne ali osebne afere. Investitorji in bančniki namreč natančno opazujejo sposobnost ameriškega predsednika, da vodi svojo državo. Pred nekaj dnevi, ko so morale z nakupom dolarjev posredovati osrednje banke drugih držav, so spekulanti očitno presodili, da bodo predsednika Clintona pri vladanju motile obtožbe nekda-

nje arkansaske državne uslužbenke Paule Jones o spolnem nadlegovanju. Američani si ne morejo privoščiti zapiranja v svoje meje, saj je njihova usoda že dolgo preveč tesno povezana z mednarodno. Svoje case so finančne časopise brali samo na newyorskem Wall Streetu in turisti na poti v države z drugačno valuto, danes pa valutne spremembe odločajo o blaginji milijonov Američanov, ki neposredno ali pa prek pokojninskih skladov investirajo v tujini. Nekeč so se Američani ob krizah v tujini sprasevali, ali bodo tja poslali svoje vojake, danes pa jih zanimajo, kako bo vojaško posredovanje na Haitiju vplivalo na njihove obveznice v argentinskih državnih skladih, je nedavno zapisal gospodarski svetovalec ameriškega predsednika. Celo poljudne revije in časopisi so polni nasvetov o investiranju za navadne Zemljane. Revije za bolj izobražene ženske, kot sta Cosmopolitan ali New Woman, ne izidejo brez finančnih nasvetov za bralke.

Američani trenutno pišejo gospodarska pravila prihodnosti, ki jim bodo morali slediti tudi v Evropi in Aziji. Po bolečem prestrukturiranju v minule desetletju zdaj vodijo pri številnih izdelkih visoke tehnologije in pri prodaji uslug. Zaradi tradicionalne podjetniške odprtosti in kapitalističnega načina razmišljanja so ameriška podjetja hitreje od drugih spoznala prednosti informacijskih tehnologij, zdaj pa že stopajo proti drugim odkritjem. Računalniški genij Bill Gates je tako nedavno vložil velike vsote v genetske raziskave, ki naj bi bile industrija in filozofija - prihodnosti. Navadni Američani se bodo seveda veliko težje kot njihovi intelektualni voditelji in poslovneži prilagodili novim zakonitostim. Tako kot vse postene prebivalce tega planeta jih konec koncev skrbi predvsem družinska blaginja, ki so jo nove tehnologije marsikje celo zmanjšale. Toda napredka se nikoli v cloveski zgodovini ni bilo mogoče ustaviti. Tisti, ki so poskušali, so na koncu plačali višjo ceno. Zato so sedanje ameriške izkušnje pomembne tudi za slovenske bralce.

Barbara Kramžar

V Ameriških velemedstih se včasih težko znajdejo celo domačini

SLOVENSKI PROGRAMI

SLOVENIJA 1

09.00	Ziv zav
09.50	Uporniki v službi kralja, 6/13 del danske nadaljevanke
10.15	Neke strašne noci, angleska oddaja
11.05	Slike iz Secuana, 10. oddaja:
	Obiranje čaja
11.15	14. srečanje tamburaskih skupin Slovenije, 3. oddaja
11.35	Obzorja duha
12.05	Slovenci v zamejstvu
12.35	Vodne pustolovščine, pon. 24., zadnjega dela angleske pzn serije
13.00	Porocila
13.40	Kako bi umoril milijonarko?, ameriški film, 1990
15.10	Vas bomo ze kako prepričali, pon. 2/3 dela angleske dokumentarne oddaje
16.00	Se se bomo srečali, 10/13 del angleske nadaljevanke
	Dovolj star za vojaka
17.00	TV dnevnik 1
17.10	Mali festival Nedeljskih 60
18.10	Po domače
19.00	Risanka
19.15	Slovenski loto
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
20.10	Zrcalo tedna
20.30	Nedeljskih 60
21.35	Razgledi slovenskih vrhov: Gora - kristal
22.05	TV dnevnik 3, VPS 2205
	Sova
22.30	Tecaj prešustvovanja po zensko, 1/3 del angl. nadaljevanke
23.25	Umori, 10/13 del ameriske nanizanke
	Ne glej hudobije

SLOVENIJA 2

08.30	Video strani
08.45	Poglej in zadeni
	Sova, ponovitev
10.00	Umori, 9/13 del ameriske nanizanke
	Noc mrtvih
11.00	Krizkraz
12.00	Karaoke, razvedrilna oddaja TV Koper-Capodistria
	Sportna nedelja
12.55	Stockholm: EP v gimnastiki, finale (Ž), prenos
16.00	Log pri Vipavi: X. Festival primorskih cerkvenih zborov, prenos
17.30	Formula 1 za VN Monaca, posnetek iz Monte Carla
19.30	TV dnevnik 2, vreme
20.00	Slovenski magazin
20.35	Skrivalisce , ameriški film, 1975
	Avtobiografska pripoved pisateljice Corrie Ten Boom
23.05	Sportni pregled
23.50	Kolesarstvo: Dirka po Sloveniji, reportaža
00.20	DP v nogometu, posnetek iz Celja
00.50	Video strani

KANAL A

08.00	Nedeljski nagovor patra Benedikta Lavriha
08.15	Koala, risanka
08.35	Male zivali, pon. oddaje o hišnih ljubljencih
08.55	Tom Sawyer, risani film
09.50	Spot tedna
09.55	Brezobzirna igra , ponovitev ameriskega akcijskega filma
11.30	Dance Session, ponovitev 31. oddaje
12.00	Nedeljski nagovor patra Benedikta Lavriha
12.15	Helena, glasbena oddaja
13.00	Podobe na filmskem traku, 11. del dokumentarne serije
13.15	Spot tedna
13.20	Video strani
18.00	CMT
18.45	Spot tedna
18.50	Koala, risanka
19.05	Tom Sawyer, risani film
20.00	Veseli EMSO
20.10	Ulica rumene nevarnosti, 6. del angleske nanizanke
	Igralec fan-tana
	Igrajo: Ray Lonnen, Mark McGann, Cathrine Neilson, Bruce Payne, Doreen Chan, Tzi Ma in drugi; režija Roger Cheveley.
21.10	Kino, kino, kino, oddaja o filmu
22.00	Jutranji clovek , ameriška kriminalka
	Igrajo: Bruno Doyon, Kerrie Keane, Alan Fawcett, Mark Strange in drugi; režija Daniele J. Suissa.
23.40	Spot tedna
23.45	CMT
01.00	Video strani

MMTV (62. kanal)

07.00	Panorama
15.20	Bravo Maestro, kulinarična oddaja
17.00	Program Discovery
19.00	Obvestila in napoved filmov
19.10	Risanka
19.19	Bravo Maestro, kulinarična oddaja
19.30	TV Akvarij
20.05	Aktualno
20.20	Rage At Dawn , (Besnenje ob zori), ameriški film
21.46	Program Discovery
01.00	Adult Channel

RAI 1

6.00	Aktualno: Euronews
6.45	Dok.: Kvarkov svet
7.30	Otroski variete Aspetta la bandal, risanke, 8.15 La banda dello Zecchino
10.00	Zelena crta
10.55	Masa
11.55	Parola e vita
12.15	Aktualno: Zelena crta
13.30	Dnevnik
14.00	Toto-TV Radiocorriere
14.15	Variete: Domenica in..
	Tour (vodita Mara Venier, Luca Giurato, don Antonio Mazzi, Francesca Alotta)
18.00	Dnevnik
18.10	Sport: 90. minuta
19.00	Variete: Domenica in tour, vmes (19.50) vreme
20.00	Dnevnik in sport
20.40	Film: Sissi, la favorita dello Zar (kom., Nem.-Fr. '59, i. Romy Schneider, J.C. Pascal)
22.25	Sportna nedelja
23.00	Dnevnik
23.05	Dok.: Velike bitke
0.05	Dnevnik in vremenska napoved
0.15	22. Nagrada radiotelevizijske kritike - 1. Ngarada Evropa TV
1.05	Film: Delitto al microscopio (krim., ZDA '41
2.15	Film: Questione di vita o di morte (dram., VB '59)

RAI 2

6.30	Variete: Videocomic
6.55	Variete: In famiglia, vmes (7.00, 8.00, 9.00, 10.00) dnevnik
10.05	Otroskja oddaja: Domenica Disney
10.40	Kviz: Che fine ha fatto Carmen Sandiego?
11.30	Nan.: Il bambino del karate
12.00	Variete: In famiglia (vodi A. Cecchi Paone)
13.00	Dnevnik in vreme, rubrika Diogenes
14.00	Variete: In famiglia
15.30	Film: Vera Cruz (pust., ZDA '54, i. G. Cooper)
17.10	Mladinska oddaja
18.00	Film: Trappola per genitori (kom., ZDA '86, i. Hayley Mills, T. Skeritt)
19.35	Vreme in dnevnik
20.00	Sport: Domenica sprint
20.30	Variete: Il grande gioco dell'oca (vodi Gigi Sabani)
23.15	Dnevnik in vreme
23.35	Zidovska kultura
0.05	Dok.: Nova zgodovina
1.00	Film: Bomba a orologeria (pust., ZDA '84, i. M. Fairchild, J. Bottoms)
2.35	Variete: Videocomic

RAI 3

6.45	Variete: Fuori orario
9.00	Film: Inno di battaglia (vojni, ZDA '57)
10.45	Koncert RAI 3
11.30	Dok.: Pred 20 leti
12.00	Film: Ballata selvaggia (dram., ZDA '53)
14.00	Dezelni dnevnik
14.10	Popoldanski dnevnik
14.25	Tenis: 51. mednarodni turnir Italije, 18.30 kolesarska dirka po Toskani
18.50	Vreme, dnevnik, 19.20 Domenica gol, 19.30 Dezelene vesti, 19.45 Sport
20.05	Risanka: BlobCartoon
20.30	Variete: Tunnel (vodi Serena Dandini)
21.45	Aktualno: Taxi Story
22.30	Dnevnik in vreme
22.50	Aktualno: Pickwick
23.40	Pregled tiska
23.55	Film v originalu: Air Force (vojni, Zda '43, r. H. Hawks, i. John Garfield, J. Ridgely)
1.55	Aktualno: Harem

RETE 4

6.15	Film: Amici più di prima (kom., It. '76)
7.45	Film: Una sera di maggio (dram., It. '55)
9.30	Affari di cuore
10.00	Nedeljski koncert
11.00	Cara Maria Rita
11.30	Dnevnik
12.00	Medicine a confronto
13.30	Dnevnik
14.00	Film: St. Elmo's Fire (kom., ZDA '85)
16.00	Nan.: Stega per amore
16.30	Aktualno: C'eravamo tanto amati, 17.00 Lui lei l'altro, 17.30 TG4
18.00	Variete: Bellezze al bagno, vmes (19.00) TG 4
20.30	Nan.: Il ritorno di Colombo - Intrighi inspiegabili
22.30	Film: Il mostro (dram., ZDA '88, i. M. Harmon)
23.30	Dnevnik
23.40	Film: Gigolò (dram., Nem. '78, i. D. Bowie)

CANALE 5

6.30	Na prvi strani
9.00	Nabožna odaja
9.45	Dok.: 5 celin, 10.00 Reportage, 11.15 Arca di Noè
12.00	Risanka: Simpsonovi
12.30	Glasba: Superclassifica Show, vmes (13.00) dnevnik
13.45	Variete: Bravo bravissimo (vodi M. Bongiorno), nato nan. Nonno Felice
15.55	Film: Mister Mamma (kom., ZDA '83)
18.05	Nogomet: Italija-Severna Koreja
20.00	Dnevnik TG 5
20.30	Variete: Stranamore
22.30	Nad.: Passion (dram., It. '93, i. V. Lisi, 17. del)
23.15	Aktualno: Nonsolomoda, 23.45 Ciak
0.15	Nočni dnevnik
0.30	Nan.: Il ritorno di Missione impossibile

ITALIA 1

6.30	Otroski variete
10.30	Sport: Whitbread
11.00	Avtomobilizem F1
11.30	A tutto volume
12.00	Nan.: Adam 12
12.30	Odprti studio
12.35	Sport: Grand Prix
13.30	Nan.: I vicini di casa
14.00	Odprti studio
14.30	Variete: Benny Hill
15.00	Formula 1 Start
15.30	Avtomobilizem F1: VN Monaca
17.30	Film: Com'è dura l'avventura (kom., It. '87)
19.30	Odprti studio
20.00	Variete: Karaoke
20.30	Film: Mr. Crocodile Dundee 2 (pust., Avstral.)
22.30	Film: Street Hunter (pust., ZDA '90, i. Reb Brown, S. Harris)
0.30	Sport: Avtomobilzem F1
1.00	Sport studio
1.35	Film

TELE 4

19.15	23.00 Dogodki in odmevi
20.00	Ezopove basni
20.35	Nad.: Falcon Crest
22.00	Nad.: California

MONTECARLO

14.00	18.45, 20.25, 22.30 Dnevnik
17.45	Dok.: Neurejeni potopis
19.00	Film: Vip, mio fratello superuomo (ris.)
20.30	Film: Amanti (dram., '85, i. J. Seymour)

Koper

16.00	Euronews - TV novice
16.10	Končno ljubezen, am. glasbena komedija, 1975
	Igrajo: Burt Reynolds, Cybill Shepherd in drugi; režija Peter Bogdanovich.
18.00	Kam vodijo nase stezice, pogovor o življenju in delu Slovencev v Italiji, vodi Mario Cuk.
19.00	TV dnevnik
19.30	Carobna svetilka, otroški program:
	Don Kihot, 1/5 del tv nanizanke,
	Igrajo: Pino Micol, Peppe Barra in drugi; režija Maurizio Scaparro
20.25	Zrebanje lota
20.30	Atelje , 6/8 del italijanske nanizanke
	Igrajo: Elsa Martinelli, Paola Pitagora, Lino Capolicchio in drugi; režija Vito Molinari.
21.50	Tedenska notranjepoliticična rubrika TVD
22.35	TV dnevnik
22.50	Vse za vse , ameriska drama 1956
	Igrajo: David Brian, Arlene Dahl in drugi; režija David Mayer.

ORF Avstrija 1

09.00	Cas v sliki
09.05	Tisoč mojstrov
09.15	125 let dunajske Državne opere
10.15	Dezela gora, pon.
12.15	Tednik
12.30	Orientacija, pon.
13.00	Cas v sliki
13.10	Zlata dekleta, pon. serije
13.35	Sneg na Kilimandžaru , ameriški film
15.25	Modri dirkac
15.30	Otroski program
	Hobotnica, kviz
15.55	Zgodbe iz zivalskih vrtov
16.15	Dreams, 14. del
16.20	Zgodba vietnamske beunske deklice
16.35	Parker Lewis
17.10	Klub za seniorje
18.00	Cas v sliki
18.05	X-Large
18.30	Gozdarska hiša Falkenau, serija
19.30	Cas v sliki
19.48	Sport
20.15	Evropski forum
22.00	Glas Islama
22.05	K1, kultura v živo
22.50	Sodobniki
23.35	Vincent in Theo, angl.-franc.-nizozemski film
01.50	Ludwig van Beethoven

ORF Avstrija 2

09.00	Cas v sliki
09.05	Cebelica Maja
09.30	Beverly Hills, 90210, pon. serije
10.35	Pan-optikum
10.50	Archer, ameriški film
12.10	25 let Turning Point
12.30	Pogledi od strani
13.00	Dober dan, Koroska
13.30	Slike iz Avstrije
14.15	Sportno popoldne
	Formula 1 za VN Monaca, prenos iz Monte Carla
18.30	Slika Avstrije
18.55	Kristjan v casu
19.00	Avstrija danes
19.30	Cas v sliki
19.48	Sporni primeri
20.15	Sam proti mafiji, 1/6 del italijanske nadaljevanke
22.00	Sam proti mafiji, 2/6 del ital. nadaljevanke
23.35	Cas v sliki
23.45	Kdaj zdaj?, ameriska ljubzenska komedija
01.10	Porocila
	Tisoč mojstrov

Hrvaška 1

08.25	TV-koledar
08.35	Porocila
08.40	Večerja v Ritzu, angleski cb film
	Igrajo: Annabella, David Niven, Paul Lukas in drugi; režija Harold D. Schuster
10.00	Porocila
10.05	Pogovor s sencami, hrvaška mladinska drama
11.00	Malavizija
12.00	Porocila
12.10	Kmetijska oddaja
13.00	Medzimurski muzikasi, oddaja narodne glasbe in obicajev
13.30	Mir in dobrota
14.00	Dusevni klic
14.05	Porocila
14.10	Zmagovalci, 5/8 del am. mladinske nadaljevanke
	Življenjske resnice
15.00	Opera Box
15.30	Porocila
15.35	Družinski zabavnik
17.20	Skrivnosti porocenega moskega , kanadski barvni film, 1984
	Igrajo: William Shatner, Cybill Shepherd, Michelle Phillips in drugi; režija William A. Graham
18.55	Maxim, risanka
19.15	TV fortuna
19.27	TV spored
19.30	Dnevnik 1
20.05	Sport
20.15	Sedma noc
21.45	Porocila
21.50	Vrnitev domov, 8/42 del nadaljevanke
22.40	Sport
23.00	Slika na sliko
00.00	Porocila v anglescini
00.05	Sanje brez meja

Hrvaška 2

11.10	Top DJ Mag
12.10	Cro Pop Rock
	Sportna nedelja
12.55	Stockholm: EP v gimnastiki, prenos
15.20	Formula 1 za VN Monaca, prenos
17.00	Stockholm: EP v gimnastiki, posnetek
18.00	Kosarka NBA
18.30	ACY sola jadranja
18.45	Priprave na SP v nogometu USA '94
19.15	Risanka
19.30	Dnevnik
20.05	Sport
20.10	Crno-belo v barvah:
	Dvoboj na soncu , ameriški film, 1946
	Top lista;
	Zgodovinska porocila;
	Leteci cirkus Montyja Pythona, 23/45 del angl. humoristične nanizanke

MTV Madžarska

06.45	Vaska TV
07.30	Risanka
07.55	Biblijsko sporočilo
08.03	Kje, kaj?, mladinski magazin
08.30	Halo, nedelja, magazin za vsakogar
11.00	Glasbeni butik
12.00	Opoldanski zvon
12.05	TV magister, izobraževalni program
13.42	Dunajska kri, nemski cb film
15.30	Telexpo '96
16.05	Ortodoksni verski program
16.30	Disneyjevo popoldne: Kapitan Balu; Gumijasti medvedki
17.35	Magnum, ameriška kriminalka
18.27	Kolo sreče
19.00	Teden
20.00	Dnevnik
20.20	Strelec iz zasede, 2. del kriminalke
21.45	Telesport
22.45	Sorodnik Barbizonov

2/5	TV SLOVENIJA 1	13.40
////	KAKO BI UMORIL MILIJONARKO?, ameriški barvni film, 1990	

Režija: Paul Schneider

Igrajo: Joan Rovers, Alex Rocco, Morgan Fairchild, Telma Hopkins

Ce je ženska bogata in ji leta že močno rišejo gube po obrazu in če je njen mož pravkar nastopil zaslužen penzijo in se začne ukvarjati s stvarmi, s katerimi se ni ukvarjal nikoli v življenju, potem se lahko stvari začno izredno sumljivo odvijati. Vsaj za žensko, ki je že nekoliko prestrašena in moža doma sploh ni vajena, saj je prej neprestano tičal v pisarni. Tako lahko le zvedavo opazuje, kaj njen dragi počenja in kako se mu vse obrne tako, da jo spravi v življensko nevarnost. Vse skupaj se začne z zamenjavo garažnih vrat, ki ubogo žensko skorajda spravijo s sveta. Tukaj se začne rahlo sumičenje, ki ga splet naslednjih dogodkov samo še povečuje. Uboga ženska vidi sedaj vedno več grozečnih nevarnosti, prične jo grabiti panika in tako zbeži, z množico plačilnih kartic, na varno, od doma.

Pomoč polšče pri temnopoltem tatinskem paru, ki najraje krade po hišah malomarnih bogatašev in prestrašena ženska se jima zdi kar primerna kura za skubljenje. Toda, ker nastopi ženska solidarnost, ji pomagata skrivno vrnitev na dom in to preoblečeno v čistilo kot del čistilne ekipe, ki bo očistila hišo. In sedaj je trenutek, da nastopi veliko spoznanje o namišljenih nevarnostih in moralnemu upokoju.

00	TV SLOVENIJA 1	17.10
00	MALI FESTIVAL, Nedeljskih 60	

Oddaja je sestavljena iz otroških pesmi, ki ste jih lahko poslušali v naših oddajah Nedeljskih 60. Festival je tekmovalnega značaja, zmagovalci pa bodo šli na nadaljna tekmovanja na Portugalsko, Švedsko in na Hrvaško. V oddaji pa bodo tudi znani gostje, kateri pa so, naj ostane skrivnost....

00	TV SLOVENIJA 1	18.10
00	PO DOMAČE, razvedrilna oddaja	

Kljub temu, da bo tokratna oddaja krajša kot običajno, bo v njej vrsta zanimivosti. Voditeljica Smilja Baranja bo predstavila medicinarstvo, nastopila osta Laci Korpič iz Porabja in Dodo iz Murske Sobote, spoznali pa bomo tudi Vagabunde, ansambel, ki se bo prvič predstavil na slovenski televiziji. Tudi polk in valčkov z glasbenih listov bo nekaj!

i	TV SLOVENIJA 2	20.00
i	SLOVENSKI MAGAZIN, informativna oddaja	

Povezovalca oddaje Urška Valenčič in Primož Žvokelj sta se z ekipo Slovenskega magazina odpravila na ogled največjega slovenskega vrta - v arboretum Volčji potok, kjer se je konec aprila začel mesec tulipanov, posvečen 400. obletnici prvega tulipana v Evropi.

ustavili so se tudi v prijetni gostilni, kjer so kuharski mojstri pripravili jedi iz ajde, tako značilne za Slovenijo. V bližnji sosesčini parka je slovensko okno v svet - letališče Brnik.

Omenimo še portret skladatelja samosppevov Huga Wolfa, ki se je rodil na naših tleh, reportažni zapis o tovarni športne obutve Alpina Ziri ter pogled v kamniti svet slovenske Istre in Krasi.

2/5	KANAL A	22.00
////	JUTRANJI ČLOVEK, ameriška kriminalka	

Režija: Daniele J. Suissa

Igrajo: Bruno Doyon, Kerrie Keane, Alan Fawcett, Mark Strange in drugi.

Paul Nadul je v zaporu, ker je oropal dvaindvajset bank. V zaporu vodi jutranjo radijsko oddajo in na svoj rojstni dan sprejme nenavadno odločitev - iz ječe je pobegnil, vendar se bo čez leto dni sam predal. Ko to res stori, ugotovi, da življenje na izposojeni prostosti ni tako preprosto. Zanj se začnejo problemi, precej drugačni od tistih v zaporu.

i	ORF 2	13.00
i	DOBER DAN, KOROŠKA, informativna oddaja	

V tokratni oddaji bodo sledeči prispevki: Spet kliče nas venčani maj: obred, poimenovan po majskih cveticah - šmarnice, obhajajo v stari kmečki hiši;

Pristna domača kuhinja naj bi zagotovila ponovni razcvet kulturne taberne pri Joklnu; Ob 20-letnici lutkarstva na Koroškem; Otroški dan '94 na Suhi; Letos v znamenju mednarodnega leta družine;

»Njav čez jizero«, po poteh župnika Franca Treiberja, ki je napisal že zdavnaj ponarodelo koroško narodno pesem;

TV SLOVENIJA 2 / NOCOJ OB 20.50

Taborišče smrti Ravensbrück

SKRIVALISCE

(THE HIDDING PLACE)

Ameriški barvni film, 1975,

145 minut

Scenarij: Allan Sloane in Lawrence Holben po literarnih uspešnicah pisateljice Corrie Ten Boom

Režija: James F. Collier

Glasba: Ted Smith

Igrajo: Julie Harris, Eileen Heckart, Arthur O Connell, Jeannette Clift

»Smilijo se mi, Corrie, dotaknili so se zenice Bozjega ocesa.«

V casu, ko se ni izzvenel z Oskarij nagrajani Spielbergov film Schindlerjev seznam, se bomo srečali s pretresljivim ameriškim filmom SKRIVALISCE, ki je pred leti nastal po sloviti literarni uspešnici nizozemske pisateljice Corrie ten Boom. Dogajanje filma je

vezano na zloglasno nemško koncentracijsko taborišče Ravensbrück, ki se ga z bolečino spominjajo tudi Slovenci, predvsem slovenske taborisčnice, ki so preživele nemški pekel koncentracijskega taborišča. Film je autobiografska pripoved Corrie Ten Boom in njene številne družine, ki je placala visoko ceno za svoje clovekoljubje. Zaradi naših jetnic, zaradi našega spomina, zaradi tistih, za katere je II. svetovna vojna samo del v učenikih zapisane zgodovine, je film Skrivalisce se posebej dobrodošel gost na naših malih zaslonih.

Resnična zgodba je ena izmed mnogih zbodov o reševanju Zidov med II. svetovno vojno. Med temi najbolj slovi zgodba o Ani Frank, ker je pač deklica zapisala

svoja doživetja v pretresljivem dnevniku, toda tudi pri nizozemski družini ten Boom so v posebni skriti sobi skrivali Zide in jim pomagali pri begu na varno. Vsa družina je sodelovala z nizozemskim odporniškim gibanjem. Ob vojaski raciji so vso družino Nemci zajeli in jih pozaprli, Corrie ten Boom so poslali v koncentracijsko taborišče Ravensbrück, kjer je doživela in preživela vse strahote zivljenja v koncentracijskem taborišču. Ten Boomova in ustvarjalci filma so ustvarili pretresljivo fresko o cloveskem trpljenju, o odnosih med žrtvami in nemško taboriščno upravo, o neizmeri solidarnosti med taborisčnicami, ki je mnogim, tudi Corrie ten Boom omogočila preživetje.

2/5	KANAL A	21.00
////	BREZOBZIRNA IGRA, ameriška kriminalka	

Režija: Joseph Merhi
Igrajo: Chard Hayward, Cynthia Killon, Robert Zdar, Geoffrey Sadwith in drugi.

Lastnik malega casinoja - morilec po naročilu, ubije moža svoje stalne gostje in njegovo prijateljico. Tru-

pli izgineta, morilec pa dobi po pošti fotografije - dokazno gradivo o svojem umoru. Medtem ga pokliče eden od mafijških šefov in mu vsili dogovor o delitvi dobička v igralnici. Max ga sprejme, ker domneva, da je Marchese tisti, ki ga izsiljuje zaradi

umora. Ko Max spozna zmoto, Marcheseja ubije. Plačilo za molk neznemu izsiljevalcu odnese na dogovorjeni kraj, kjer umre v eksploziji. Igralnico prevzame njegov prijatelj - njega pa prevzame dekle, s katero sta skupaj igrala Maxa.

i	KANAL A	21.00
i	PODOBE NA FILMSKEM TRAKU, dokumentarna serija	

9. oktobra 1932 so v Novem mestu odkrili spominsko ploščo pisatelju

Milanu Puglju. To je edini ohranjeni posnetek pisateljeve hiše.

Avtor vodi gledalca s slikarjevimi očmi.

IZBOR IZ SATELITOV

MUSIC TELEVISION

08.00 Video; 10.30 Poročila-Weekend Edition; 11.00 The Big Picture; 11.30 Braun European Top 20; 13.30 First Look; 16.30 A Model Conversation; 17.30 Pulse With Swatch; 18.00 The Real World II; 18.30 Poročila; 19.00 US Top 20; 21.00 120 Minutes; 23.00 Beavis & Butthead; 23.30 Headdbangers Ball

SKY ONE

08.00 Fun Factory; 12.00 The Stone Protectors; 12.30 The Mighty Morphin Power Rangers; 14.00 Knights And Warriors; 15.00 Izgubljeni v veselju; 17.00 UK Top 40; 18.00 Rokoborba; 19.00 Simpsonovi; 20.00 Beverly Hills, 90210; 21.00 Deep Space Nine; 22.00 Highlander; 23.00 Melrose Place

PRO 7

05.45 Ponovitve; 10.35 Policijski šef, pon.; 12.30 Pri Huxtablovih; 13.00 Nebo nad Afriko; 13.30 Na poti z Malcolmom Douglasom, pon.; 14.30 Big Shots, am. kriminalka; 16.05 Zandari gredo v pokoj, franc. kom.; 18.00 Srečno pot; 19.00 Vedno v akciji-Dežurna zdravnica, serija; 20.00 Poročila; 20.15 Vsi plešejo na mojo vižo, am. kom.; 22.15 Kraj New Yorka, ital.-am. kriminalka

PREMIERE

09.30 Showtime-na pomoč moja mama je zvezda, am. film; 11.35 Same lazi, nemski film; 13.00 Romeo; 14.00 Straight Talk, am. kom.; 15.25 Smrtna poročila, am. shriljka; 17.00 Kevin som v New Yorku, am. kom.; 19.00 Kino; 20.00 Poročila; 20.15 Poslušaj mojo pesem, angl. kom.; 21.55 American Cinema

SAT 1

07.35 Otroški program; 11.00 Politični magazin; 12.00 Kosarka; 13.30 Black Sun - napad planeta smrti, angl. z film; 14.25 Tenis: ATP turnir iz Rima; 15.10 Chisum, am. vestern; 17.15 Deep Space Nine; 18.15 Kolo sreče; 19.00 Poročila; 19.15 Nogomet; 20.15 V imenu ljubezni, 3., zadnji del; 22.05 Pogovor v stolpu; 23.30 Štirindvajset ur

EUROSPORT

08.30 Aerobika; 09.00 EP v gimnastiki; 10.00 Sinhrono plavanje; 11.00 Formula 1, prenos ogrevanja za VN Monaka; 11.30 Motorji; 12.00 Boks;

13.00 EP v gimnastiki; 15.30 Formula 1, prenos dirke za VN Monaka; 17.30 Sinhrono plavanje; 18.30 EP v gimnastiki; 20.30 Nogomet; 22.00 Formula 1, vrhunec

RTL

05.30 Ponovitve; 11.00 Vrnitev v preteklost; 12.00 Tropical Heat, serija; 13.30 Operacija spodnjica, serija; 14.00 Pacifiška eskadrilja 214; 15.00 Formula 1, VN Monaka; 17.45 Umor je napisala, am. serija; 18.45 Poročila; 19.10 Rudjeva počinjska oddaja; 20.15 Igra za sto tisoč mark; 21.50 TV Spiegel; 22.35 Prime Time - Pozna Izdaja; 22.55 LA. Law, am. serija

RTL 2

05.50-16.55 Ponovitve; 16.55 Class Of '96; 17.55 Daktori; 18.50 Poročila; 19.00 Zdravnica dr. Quinn; 20.00 Poročila; 20.15 Driving Academy, am. kom.; 22.10 Ko čistilka dvakrat pozvoni; 23.15 Časovno potovanje nazaj, am. grozljivka

SKY MOVIES

17.00 Buckeye And Blue; 19.00 The Bear; 21.00 Patriot Games; 23.00 The Hitman

MOVIE CHANNEL

17.00 Tripoli; 19.00 Quicksand: No Escape; 21.00 Of Mice And Men; 23.00 The Lover

FILMNET +

17.00 The History Of The World, part 1; 18.55 American Me; 21.00 Une Epoque Formidable; 23.00 Freddy's Dead: The Final Nightmare

SUPER CHANNEL

05.30 Verska oddaja; Novice; Gospodarstvo; Super Shop; 18.00 Danes; 19.00 Poročila; 19.30 Moda; 20.00 Zdaj; 21.00 Govorimo o jazzu; 22.00 Poročila; 22.30 Velike nesreče, serija; 23.00 Šport; 00.00 Kulturni koledar

CNN

06.00-23.00 World News; 09.30 The Big Story; 10.00 Pinnacle; 10.30 World Business This Week; 11.00 Larry King Weekend; 13.00 Earth Matters; 13.30 Business Matters; 14.00 World Report; 17.00 Travel Guide; 18.00 This Week In The NBA; 18.30 International Correspondents; 19.00 Futu-rewatch; 20.00 This Week In Review; 23.00 World Report; 23.30 News Update

RADIO

Slovenija 1

5.00, 6.00, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 12.00, 13.00, 17.00, 23.00 Poročila; 19.00 Dnevnik; 6.50 Duhovna misel; 8.05 Igra za otroke; 9.05 Pomnjenja; 10.05 Šaljivci so med nami 11.05 Poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 12.05 Na današnji dan; 12.10 Poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 13.20 Za naše kmetovalce; 14.15 Poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 16.00 Lojtrca domačih; 17.30 Naš gost; 18.00 Nedeljska reportaža; 18.30 Zborovska glasba; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 V nedeljo zvečer; 22.30 Informativna oddaja v tujih jezikih; 23.05 Literarni nokturno.

Slovenija 2

6.00, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Jutranja kronika; 8.00 Servisne informacije; 8.40 Kulturne prireditve; 9.45 Uganka; 10.35 Gost; 11.35 Obvestila; 12.05 Z Valom okoli sveta; 13.00 - 19.00 Športno popoldne, vmes aktualne informacije in glasba; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.35 Popevka; 19.00 Večer na 2. progr.; 19.30 Top albumov; 21.00-23.00 Drugi val.

Slovenija 3

8.00, 10.00, 11.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00 Poročila; 8.10 Na poljani jutro; 9.00 Maša; 10.05 Orkestri in solisti; 13.05 Zborovska glasba; 14.05 Hu more-ska; 14.35 Operno popoldne; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 S prijatelji glasbe; 18.05 Spomini, pisma, potopisi; 19.30 Cerkevna glasba; 20.00 Sedmi dan; 20.15 Božanska komedija (31. del); 21.00 Svet glasbe; 22.05 Nove operne plošče; 22.30 Velika koncertantna maša; 23.55 Lirični utrinek.

Radio Koper
(slovenski program)

(SV 549 kHz, UKV 88,5 - 93,8 - 100,3 - 100,6 - 104,3 - 107,6 MHz)
8.30, 10.30, 17.30 Poročila; 12.30, 19.30 Dnevnik; 8.00 Otvořitev, napoved, koledar; 9.05 Poti do zdravja; 9.20 Od otroštva do mladosti; 9.40 Dober nasvet za boljši pridelek; 9.45 Glasbene sole; 10.10, do 10.50 Primorski kraji in ljudje; 11.00 Naših 45 let; 11.30 Glasba po željah; 12.30 Primorski dnevnik; 14.00 Du jes?; 14.30 Šortni ritim; 15.00 Nedelja na športnih igriščih - Slovensko nogometno prvenstvo; 19.00 Dnevnik-prenos RS; 19.30-23.15 Večerni program Modrega vala R. Koper.

Radio Koper
(italijanski program)

8.30, 10.30, 13.30, 17.30 Poročila; 7.15, 12.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Almanah; 7.50 Horoskop; 8.10 Razstave in prireditve; 9.00 Modri val; 9.30 Kulturna poročila; 9.45 V knjigarni; 10.00 Film tedna; 11.00 Narečna oddaja; 11.30 Radio live; 12.00 Glasba po željah; 14.00 Lestvica LP; 15.00-18.00 Športna nedelja; 18.00

Mixage; 19.00 Souvenir d'Italy; 20.00 Prenos RMI.

R. Glas Ljubljane

6.15, 11.15, 12.15, 15.15, 17.15 Poročila; 7.00 Otroški program; 9.45 Vreme; 12.00 Duhovna Misel; 13.00 Reportaža; 14.00 Glasbena lestvica; 14.00 Lestvica za MTV; 15.00 Voden program; 17.15 Hollywwod; 18.00 D.J. Trbovlje; 19.00 American Top 40; 22.30 Jazz; 2.00 Preko satelita.

Radio Kranj

5.30 Dobro jutro; 7.40 Pregled tiska; 9.30 22. mednarodni dnevi mineralov in fosilov; 10.00 Dežela kranjska; Duplje; 11.00 Po domače na kranjskem radiu; 12.00 Mali oglasi; 12.30 Osmrtnice; 12.40 Kmetijska oddaja; 13.00 Dobrodošli med praznovanci; 16.20 Miro Rak; 17.20 Hitro, daleč, visoko; 18.20 Kino kviz; 19.30 - 24.00 Večerni program.

Radio Maribor

9.00, 10.00, 13.00 Poročila; 19.00 Dnevnik; 9.05 Iz roda v rod; 9.30 Vstopite, prosim; 10.05 Marjanca; 11.00 Kmetijska oddaja; 11.25 Osmrtnice, obvestila; 11.35 Meh za smeh; 12.00 Mariborski feljton; 13.05 Zeleli ste; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Zeleli ste; 18.00 Šport in glasba; 20.00 Nedeljski klepet; 23.15 Nočni pr.

Radio Študent

11.00 Vžig; 12.00 Nisam ja odavde; 15.30 Enigma Bunuel; 17.00 Izsečki iz dnevnika Borisa Jelcina; 18.00 Coca Cola is the Music, Live; 19.00 Tolpa bumov; The Walkabouts; 20.00 Od literarne kritike k teoriji fikcije; 21.00 Oldies Goldies Chart; 23.00 Koncert; Black Umpolosi.

Radio Trst A

8.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 14.00 Poročila; 8.20 Koledar; 8.30 Kmetijski tednik; 9.00 Maša iz cerkve v Rojanu; 9.45 Pregled tiska; 10.00 Mladinski oder: Fant za zamenjavo (r. M. Prepeluh, 1. del); 10.30 Slovenska lahka glasba; 11.00 Za smeh in dobro voljo; 11.20 Filmi na ekranih; 11.30 Nabozna glasba; 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Obzornik; 12.45 Orkestralna glasba; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Božanska komedija - nebesa, prevod in priredba A. Capuder, r. Sergej Verč, 32. del); 14.45 Glasba za vse okuse; 15.00 Krajevne stvarnosti; 15.30 Glasba za vse okuse; 16.00 Krajevne stvarnosti; 17.00 Šport in glasba; 18.30 Potpuri; 19.20 Napovednik.

Radio Opčine

11.30, 15.30, 17.30 Poročila; 10.00 Jutranji val; 17.30 Prenos.

Radio Koroška

6.30-7.00 Dobro jutro na Koroškem - Duhovna misel (Dorica Lepušnica, Brnca); 18.10-18.30 Dogodki in odmevi.

	1	PREBIVALCI BANJA LUKE	STAR SLOVAN	TJULEN				AVTOR: SIMON BIZJAK	LETALEC	ZELO ZIVAHEN OTROK	ANETOV ROMAN	PRIPADNIK ANG. POLIT. STRANKE, WHIG	ELEMENT HOJE	GRUMOVA LITERARNA JUNAKINJA	NEMSKI PISATELJ (LUDWIG)	NEKOČANJI JAPONSKI POLITIK (HIROBUMI)	GORENJSKO ZELEZARSKO MESTO	VNETJE SKLEPA	
								ROD DO 60 METROV VISOKIH IGLAVCEV											
								RADIOTEHN. PRIPRAVA ZA SPREMIN. INDUKCIJE											
								PREVA- RANOST											
								AVSTRIJSKA POROČEVAL- SKA AGENCIJA				REKA V J. FRANCIJI PERZIJA				ERBIJ			
								OSNOVNI TON TO- NOVSKE LESTVICE							JUžnoAM. KUKAVICA SINJSKA VI- TESKA IGRA				
								REKA SKOZI MÜNCHEN SREDIŠČE VRTENJA				ALKALIJSKA KOVINA (K)	SOKRATOV TOZNIK						
											ANTON KOROSEC PREB. NOVE- GA SVETA			ZG. POKRA- JINA V OKOLICI RIMA					
ORIENTALSKO GROBO SUKNO				RICHARD STRAUSS DEL SKELETA			TENISACICA NOVOTNA ZDRAVSTVENA SLUŽBA							ČLOVEK OB KRESU HUMORISTKA PUTRIH					
ZADNJI DEL DEBELEGA CREVESA							PRAOCE SEMITOV ZUPANČICEVA PESNITEV				IT. IGRALKA (AMANDA) SL. NOGOME- TAS (GREGA)				INDIJSKA ZVEZNA DRŽAVA	2	PRIPEKA PETERO MOJZEŠOVIH KNJIG		
3														PODPIS S TREMI ZVEZDICAMI					
MIRAN JARC				ODRSKA OPREMA TAPIOKA										CENT					PREDPONA V SKOTSKIH IMENIH
SNOV, KI UBIJA BAKTERIJE												ANT. NOMAD J. RUSIJE, TUDI SKIT	AMERISKI MACESEN	AMERISKI PISATELJ (WILLIAM)					4
SVEDSKI KNJIZEVNIK HANSSON				TOLKAC, KIJ			PONOS, DIKA INSTINKT							CRNOMORSKO RUSKO LETOVIŠČE				HITRO HLAPLJIVA TEKOČINA	JANEZ MENART DRAGA AHACIC
ČESKI VERSKI REFORMA- TOR (JAN)				IZBRANOST, UGLAJENOST V OBLAČENJU IN VEDENJU										MILANO			ODCEDEK TANTAL		
OCANEC				ZAHOD. KO- NEC, PROPAD GLAVNI STEVNIK							IZTOK MLAKAR PRVOTNA BESEDA			SVIC. ZACET- NIK BLEJ- SKEGA TURIZ- MA (ARNOLD)	SL. KNJI- ZEVIK (JOSIP, »ZORIN«)				
FR. SKLA- DATELJ (MAURICE)							RAZISKOVA- LEC JAVNEGA MNENJA								ST. AM. PEVEC (FRANKIE) AVS. ARHI- TEKT (ADOLF)				NIKELJ LASTNOST BAKRENIH IZDELKOV
SUMERSKA BOGINJA PLODNOSTI							MILOŠ FORMAN	SPRETNOST V RAZPRAV- LJANJU	ANTON TRSTENJAK GRELEC, GRELNİK				GOROVJE V BOLGARIJI ZIVLJENJE, (STAR.)				SL. ROKOME- TAS (UROS) GL. MESTO CIRENAIKE		
CARGO IVAN				IND. MESTO V RADŽA- STANU, ADŽMER						KRAJ PRI LIJUTOMERU SOLI SOLITR- NE KISLINE								SOVJETSKI FILMSKI REZISER (NIKOLAJ »POT V ZIVLJENJE«) MESNI IZDELEK	GOETHEJEVA MATI EDWARD TELLER
														PRITOK DONA- VE V BOLG. PREDSTOJNIK OBČINE				PLOD STROČNIC UZIVALEC PUJACE	
														TEK ČEZ --- IN STRN	GOMOLJASTA KRIMNA RASTLINA				SPANSKI IGRALEC SAN EPIFANIO
											KULTURNO UM. DRUŠTVO D. PRITOK DRINE				SUROVINA ZA ANILIN REKA NA KAVKAZU				KOS SUKANCA
											PREBAV- LJANJE RADIJ								ČES. EKO- NOMIST SIK IVO SVETINA
							OZNACEVANJE S KOTAMI										ODPOSLANEC		
							PERZJSKI ZLI DUH (IZ CRK MARINA)								ALBERT CAMUS			AJDOVSCINA V RIMSKIH ČASIH	

Gesla križanke »01-05«

1 - Delo je sladko, a jaz sem diabetik; 2 - Delo je zabava, rad ga opazujem

Rešitev križanke »01-05«

Vodoravno: deviška kožica, enakopravnost, Labot, Arc, Noe, očina, mat, Rn, Jeler, DE, levč, Peko, sel, Anaa, Rugova, ars, Paoli, ost, Arabec, Lela, oplečje, delo je zabava rad ga opazu..., idila, Wilder, Ank, maj, Ann, nekritost, agame, tiamin, sorodnik, SA, IM, OK, Enij, kaos, Ika, trasa, Roksana, jetika, kabel, vdanost, asonanca, oder, MA, LA, Linz, gnjat, KA, Andi, limes, bojevanje, Ajanta, ode, ale, Eleanor, Renamo, kompas, Ibrica, daltonizem, IS, amonal, pat, acid, SG, etan, Bolta, recidiv, Elo, kres, saje, tik, test, arak.

GLEDALIŠČA
SLOVENIJA

LJUBLJANA

DRAMA SNG,
tel.: 061/ 221-511

V ponedeljek, 16. maja, ob 19.30: I. Cankar - KRALJ NA BETAJNOVI, za abonma prva repriza in dijaski II. večerni. Predstava bo se v torek, 17. maja, ob isti uri, za abonma dijaski 10 večerni, izven in v sredo, 18. maja, ob isti uri, za abonma študentski prvi in dijaski II. večerni (delno).

MALA DRAMA

V petek, 20. maja, ob 20. uri: A. Nicolaj - BLAGI POKOJNIKI, DRAGI MOZJE, za izven in konto. Zadnjikrat v sezoni!

OPERA,

tel.: 061/ 331-950

V sredo, 18. maja, ob 20. uri: gostovanje skupine Dominique Petit - LES TOURNE-SOLS (SONCNICE).

V četrtek, 19. maja, ob 19. uri: J. Golob - MATICEK SE ZENI, J. Gregorc - PERPETUUM, za red četrtek II., za izven in konto.

V soboto, 21. maja, ob 19. uri: G. Verdi - TRAVIATA, za izven in konto. Zadnjikrat v sezoni!

MESTNO GLEDALIŠČE

LJUBLJANSKO, tel.: 061/ 210-852

V ponedeljek, 16. maja, ob 20. uri: A. P. Cehov - GALEB, za abonma mladinski 3. Predstava bo se v torek, 17. maja, ob isti uri, za abonma red U.

V sredo, 18. maja, ob 20. uri: A. Benett - BLAZNOST JURIIJA III., za abonma sreda.

MALA SCENA MGL

V četrtek, 19. maja, ob 21. uri: G. Barilly - MEDENI MESEC.

CEKINOV GRAD,

tel.: 061/ 323-968

V ponedeljek, 16. maja, ob 21. uri: H. Baker - NEPREDVIDLJIVE POSLEDICE. Gostuje Slovensko ljudsko gledališče Celje. Predstava bo se v sredo, 18. maja, ob isti uri.

KUD FRANCETA PRESERNA,
tel.: 061/ 332-288

Danes, 15. maja, ob 20. uri: predstava KU-CA BEZ KROVA v izvedbi Grupe nepopravljivih optimista i poverjenika u sarajevsku dušu.

CELJE

SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALIŠČE,
tel.: 063/ 25-332

Danes, 15. maja, ob 18. uri: večer avtorskega plesa, za izven.

V torek, 17. maja, ob 11.30: C. Goldoni - A. Rozman - SLUGA DVEH GOSPODOV, za abonma VII. mladinski in izven.

MARIBOR

LUTKOVNO GLEDALIŠČE MARIBOR,
tel.: 062/ 26-748

Danes, 15. maja, ob 11. uri: Polak-Streda - KO PRIDE ZVEZDA, za izven.

DRAMA,

tel.: 062/ 221-206

Danes, 15. maja, ob 20. uri: na Malem odru kabaret XX. stoletja NAMESTO ROZ, za abonente in izven. Predstava bo se v ponedeljek, 16. maja, ob 17. uri, za red upokojenci in ob 20. uri, za abonente in izven.

Danes, 15. maja, ob 17. uri: v Minoritih A. Dumas - TRIJE MUSKETIRJI, za abonente in izven. Predstava bo se v sredo, 18. maja, ob isti uri, za red U, izven in v četrtek, 19. maja, ob 20. uri, za abonente in izven.

OPERA,

tel.: 062/ 221-206

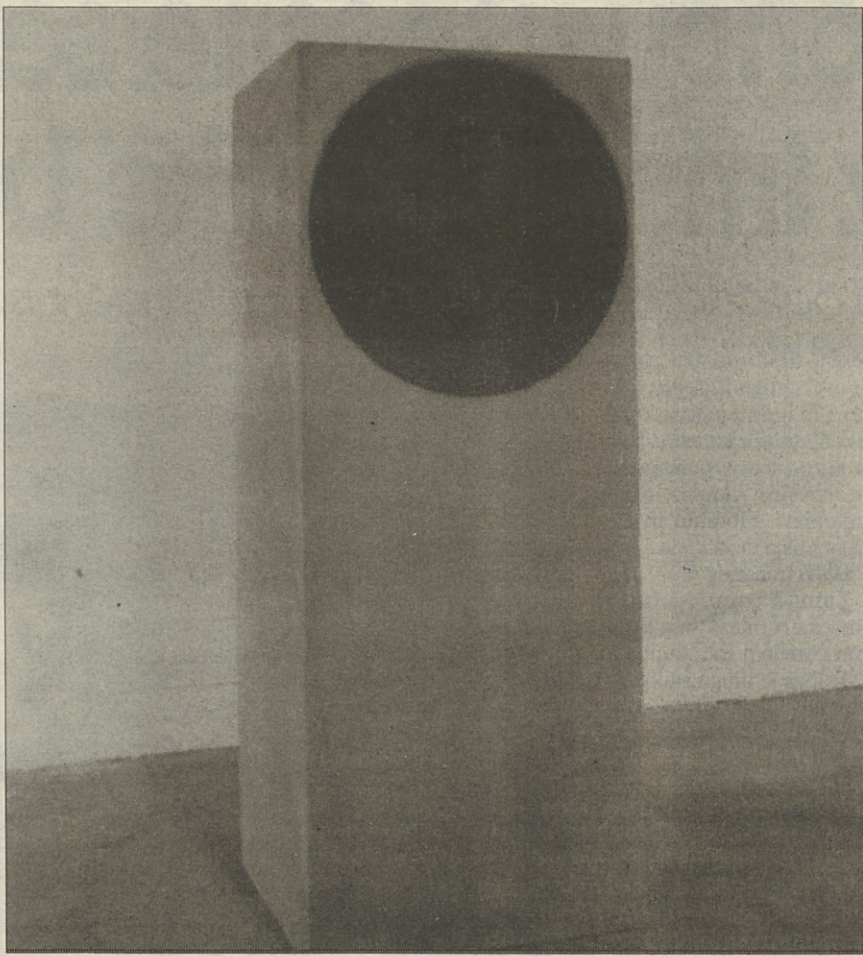
V ponedeljek, 16. maja, ob 19.30: E. Kálmán - KNEGINJA CARDASA, za abonente in izven.

V sredo, 18. maja, ob 19.30: G. Verdi - NABUCCO, za abonente in izven.

SEŽANA

KC SRECKO KOSOVEL,
tel.: 067/ 73-355

V ponedeljek, 16. maja, ob 20. uri: A. Strindberg - GOSPODICNA JULIJA, za abonma in izven.

V ljubljanski Mali galeriji je na ogled razstava
britanskega kiparja ANISHA KAPOORJA

Anish Kapoor: Ne Eva, 1989

RAZSTAVE
SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM, Presernova 10
Razstava CRNO IN BELO - dela svetovno znanih konstruktivistov, ki jih je iz svoje zbirke posredoval italijanski umetnik Getulio Alviani, je na ogled do 12. junija (Galerija CD).

NARODNA GALERIJA

Razstava STISKI ROKOPIŠI iz 12. stoletja avtorice prof. dr. NATASE GOLOB je na ogled do 29. maja v novem krilu Narodne galerije na Puharjevi 9.

MODERNA GALERIJA, Cankarjeva 15

V Mali galeriji je do 12. junija na ogled razstava britanskega kiparja ANISHA KAPOORJA. Razstava RUDOLFA KOTNIKA je na ogled do 5. junija. Vsako nedeljo bo ob 11. uri organizirano javno vodstvo po razstavi.

MUZEJ NOVEJŠE ZGODOVINE -

CEKINOV GRAD, Celovška 23

Razstava fotografij TOSIKIJA OZAWA je na ogled do 20. junija.

BEŽIGRAJSKA GALERIJA, Dunajska 31

Razstava VLADA STJEPICA Iskanje axis mundi je na ogled do 28. maja.

GALERIJA COMMERCE, Einspielerjeva 6

Razstava slik ZHU KUIJA je na ogled do 19. maja.

GALERIJA ILIRIJA, Trzaska 40

Razstava male plastike MOJCE SMERDU je na ogled do 31. maja.

GALERIJA SLOVENIJALEŠ, Dunajska c. 22

Razstava DORE PLESTENJAK in DOMNA SLANE je na ogled do 15. junija.

GALERIJA SMELT, Dunajska 160

Razstava kitajskih avtorjev je na ogled do 31. maja. Umetniki predstavljajo sodobno kitajsko ustvarjanje, ki družni realistično-impressionistično usmeritev z lastno tradicijo.

GALERIJA SKUC, Stari trg 21

Razstava RASHEEDA ARAEENA je na ogled do 20. maja.

GALERIJA SOU, Kersnikova 4

Razstava kipov DAMIJANA KRACINE je na ogled do 20. maja.

GALERIJA TIVOLI, Pod turnom 3

Razstava grafik DRAGA HRVACKIJA in DANILA JEJCICA je na ogled do 29. maja.

GALERIJA VODNIKOVA DOMACIJA,

Vodnikova 65

Razstava slik VIDE SLIVNIKER - BELANTIC je na ogled do 24. maja.

GALERIJA VIVO, Cesta na brdo 26a

V torek, 17. maja, bo ob 19. uri otvoritev razstave slik, keramike in porcelana.

VISCONTI FINE ART KOLIZEJ,

Gospodsvetska 13/II

V ponedeljek, 16. maja, bo ob 18. uri otvoritev razstave RETROAVANTGARDA MLADENA STILINOVIČA.

GALERIJA ZDSLU, Komenskega 8

Razstava članov Društva likovnih umetnikov Prekmurja in Prekije.

LIKOVNO RAZSTAVISCE RIHARD JAKOPIČ

Tradicionalna razstava članov Društva slovenskih likovnih umetnikov Majskega salon '94 je na ogled do 27. maja.

KULTURNO-INFORMACIJSKI CENTER

KRIZANKE, Trg francoske revolucije 7

Razstava Muzej solinarstva v krajinskem parku Sečovljске soline in Kavčnikova domačija v Zavodnjah je na ogled do 4. junija.

KAMNIK

RAZSTAVISCE VERONIKA

Razstava slik VIDE BOGATAJ-VIDKE je na ogled do 22. maja.

MARIBOR

FOTOGALERIJA STOLP, Zidovska ulica

Razstava slik SIMONA TIHČA je na ogled do 20. maja.

PIRAN

MESTNA GALERIJA, Tartinijev trg 3

Razstava del dveh umetnikov iz Ferrare GIORGIJA CATTANIIJA in MAURIZIJA COSUEJA je na ogled do 25. junija.

MEDUZA 2, Cankarjevo nabrežje 7

Razstava slik ZHUJA KUIJA je na ogled do 9. junija.

RADOVLJICA

GALERIJA SIVCEVA HISA

Razstava kamnite plastike in akvarelov PETRA ABRAMA je na ogled do 5. junija.

ROGAŠKA SLATINA

RAZSTAVNI SALON

Razstava slik ZHU KUIJA je na ogled do 20. maja.

ŠKOFJA LOKA

GALERIJA FARA, Cesta talcev 2

Razstava fotografij JANEZA SIFRARJA je na ogled do 9. junija.

GLASBA
SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM,
tel.: 061/ 222-815

V ponedeljek, 16., in v torek, 17. maja, ob 9. in 11. uri: otroški musical BUCKA NA BROADWAYU.

SLOVENSKA

FILHARMONIJA,
tel.: 061/ 213-640

V ponedeljek, 16. maja, ob 19.30: koncert SIMFONICNEGA ORKESTRA AKADEMIJE ZA GLASBO. Solist IVAN SOSTARIČ - violončelo. Program: Mozart, Haydn, Schubert, Beethoven.

V torek, 17. maja, ob 19.30: koncert JAZZ ORKESTRA SLOVENSKE GLASBENE SOLE.

VODNIKOVA DOMACIJA, Vodnikova 65

V sredo, 18. maja, koncert komorne skupine SREDNJE GLASBENE SOLE.

MREZA ZA METELKOVO

V torek, 17. maja, ob 22. uri: v klubu Channel Zero glasbeni performanse francoske skupine TROMATISM.

K4, Kersnikova 4

Danes, 15. maja, ob 23. uri: koncert LIDIJE KODRICE.

CELJE

NARODNI DOM

V četrtek, 19. maja, ob 19.30: koncert Pihalnega orkestra železarjev Store.

KAMNIK

Danes, 15. maja, ob 20. uri: v Franciskanski cerkvi koncert vokalno-instrumentalnih skladb.

NOVA GORICA

V ponedeljek, 16. maja, ob 20.30: v veliki dvorani Kulturnega doma koncert AKADEMSKEGA PEVSKEGA ZBORA TONE TOMSIČ iz Ljubljane.

ROGAŠKA SLATINA

Danes, 15. maja, ob 11. uri: v paviljonu Tempel promenadni koncert Steklarske pihalne godbe.

FJK

TRST

Pivovarna Forst

Jutri, 16. t. m. s pricetkom ob 16. uri bo na sporedu drugi del »Minifestivala trzaskе popevke za otroke«. Zaključni večer bo 23. maja.

Miela

Danes, 15. t.m., ob 21.00 koncert zborovske skupine »The Trubadours« iz George Washington University.

V četrtek, 19. t.m., ob 20.30 - »Koncert za klavir in violončelo, ki ga organizira Združenje Giovantù musicale.

Kavarna Tommaseo

Trzaski jazzovski krožek vabi v sredo, 25. t.m., ob 20.30 na koncert glasbenika Clarka Terryja v sodelovanju s saksofonistom Redom Hollowayem in Massimom Faraðjem.

Trzič

V občinskem gledališču bo jutri, 16. t. m., ob 20.30 koncert violinista Gidona Kremerja in pianista Vadima Sakharova.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

Verdi - Dvorana Tripcovich

Naslednja predstava bo G. Verdijeva »Traviata«. Dirigent Tiziano Severini. Premiera bo v soboto, 21. maja ob 20. uri (red A). Predstave bodo trajale do 3. junija.

Naslednje predstave bodo v nedeljo, 22. t.m., ob 16. uri (red G), v torek, 24. t.m., ob 20. uri (red B).

Gledališče Rossetti

Danes, 15. t. m., ob 16.00 (red prva nedelja) bo na sporedu delo Tullia Kezicha »Zeno e la cura del fumo«. Režija Marco Sciaccaluga. Nastopata Giulio Bosetti in Marina Bonfigli. Predstava v abonmaju: odrezek 9.

Jutri, 16. t.m., zaprto, ponovitev v torek, 17. t.m., ob 20.30.

Predstave bodo trajale do 22. t.m. Pred-

prodaja vstopnic in rezervacije pri blagajni gledališča Rossetti.

V petek, 27. t. m., ob 21. uri enkratna izvedba koncerta Andrea Bocellija in Gerardine Trovato. Za abonente popust, izkaznice niso veljavne.

Gledališče Cristallo

V sredo, 18. in v četrtek, 19. t. m., ob 10. uri gostovanje mladinskega gledališča Compagnia La Piccioniaia - I Carrara iz Vicenze s pravljico »Janko in Metka« (La casina di marzapane) Titina Ferrare in Carla Presotta.

Gledališče Miela

»Pinocchio siamo noi«

Danes, 15. t. m., ob 11. uri gostovanje mladinskega gledališča Teatro Piccolo di San Cristoforo predstavlo »Intorno a Pinocchio«. Režija Giuseppe Bevilacqua.

Pastoralni center: Jutri, 16. t.m., ob 19.30 - »Živa beseda v družini«, spregovorila bo prof. Berta Golob.

Dvorana Mladinskega doma: V torek, 17. t.m., ob 19.30 - »Sneguljica« spevoigra v izvedbi dramske skupine OS M. Valjavca iz Preddvora.

RADIŠE

V Kulturnem domu bo danes, 15. t. m., ob 10.30 veseloigra »Županova Micka«. SELE: v Farnem domu bo danes, 15. t. m., ob 17. uri Materinska proslava.

Bohumila Hrabala so pripravili studentje bohemistike s Filozofske fakultete iz Ljubljane.

V sredo, 18. maja, ob 18. uri: v poročni dvorani rotozva literarni večer VERE BROLIH. Na citre bo igral RADO LAZAR.

PORTOROŽ

AVDITORIJ

Danes, 15. maja, ob 18. in 20.30: komedija VASKI MILJONARJI.

SEŽANA

KC SRECKA KOSOVELA

V torek, 17. maja, ob 17. in 20. uri: ameriški film WILLY.

V četrtek, 19. maja, ob 20. uri: ameriški film DOSJE PELIKAN.

V petek, 20. maja, ob 17. uri: PILOV ZUR nastop najboljših mladih glasbenih skupin iz Slovenije.

ŠKOFJA LOKA

KNJIZNICA IVANA TAVCARJA,

Solska 6

V četrtek, 19. maja, ob 17.30: Foto-kino klub A. Azbe - CLOVEK IN NJEGOVO OKOLJE, projekcija diapozitivov.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

TGalerija: na ogled je razstava avstralskih akvarelov Dimitrija Kodrica.

Muzej Revoltella: do 31. avgusta bo na ogled razstava Vidiki - Punti di vista. Danes, 15. t. m., ob 17.30 vodeni ogled razstave.

Art Light Hal : Do 21. t.m. je na ogled razstava slikarja Adina Hebiba.

Bastione fiorito: od danes, 15. do 31. t.m. bo na ogled razstava slikarke Giuliane Balbi in slikarja Alda Mirarchija.

Galerija Bassanese: do 11. junija je na ogled razstava slikarja Enza Navarra.

Galerija Cartesius: do 21. t. m. razstavlja slikarka Adriana Cicognani.

Galerija Rettori Tribbio: do 20. t. m. si lahko ogledate razstavo del, ki jih je Mimmo Alfaroni izdelal v letih 1974/94.

Studio Tommaseo: do 26. t. m. razstavlja Guido La Regina.

TREVISO

V Palaci Scotti bo do 31. julija na ogled zanimiva razstava lesenih igrač.

KOROŠKA

CELOVEC

V Deželni galeriji (Burgasse 8) razstavlja: Heimo Zobernig (do 29. maja); Haim Steinbach (do 29. maja).

Galerija Slama: do 28. t.m. je na ogled razstava slikarja Janeza Bernika.

Galerija Ritter: do 29. t.m. razstavlja Haim Steinbach.

Modestov dom: na ogled je velika razstava metuljev in mineralov iz celega sveta.

ROŽEK

Galerija Rožek-Sikoronja: do 22. maja razstavlja Johannes Zechner - rustika, skulpturne risbe in kolazi.

ŠENTPAVEL

v Labotski dolini

Samostan: razstava »Glas-Porzellan«, ki bo trajala do 27. oktobra.

RAZNE PRIREDITVE
SLOVENIJA

LJUBLJANA

V sredo, 18. maja, ob 20. uri: 1. VECERNI TEK NA LJUBLJANSKI GRAD. Rekreatijsko tekmovanje za študente in ljubljancane ob 850-letnici mesta Ljubljane.

CANKARJEV DOM, tel.: 061/ 222-815

V ponedeljek, 16. maja, ob 10. uri: okrogla miza PRAVICE OTROK OB LOCITVI STARSEV (SD).

KINO KLUB ZKOS, Beethovnova 5

V ponedeljek, 16. maja, ob 20. uri: projekcija filma Billyja Wilderja THE APARTMENT. Po projekciji filma bo predavanje in pogovor.

GALERIJA SOU, Kersnikova 4

V torek, 17. maja, ob 20. uri: promocija knjige pesmi ONKRAJ SVETA JE KRHK PAJCEVINA avtorja PRIMOZA REPARJA.

KLUB PENATI, Ciril Metodov trg 18

V sredo, 18. maja, ob 21. uri: večer z irskim glasbenim ustvarjalcem GARRETTOM WALLOM.

MARIBOR

ROTOVZ, Rotovski trg 1

V torek, 17. maja, ob 18. uri: večer BOHUMILA HRABALA. Srečanje z besedili ceskega pisatelja

ODBOJKA / MOŠKA B2 LIGA

Na koncu uspešne sezone poraz Imse Kmečke banke

Lugo potrdil odlično formo - Tudi Goričani sinoči niso razočarali

Imsa Kmečka banka - Lugo RA 1:3 (7:15, 15:3, 13:15, 10:15)

IMSA KMEČKA BANKA: Feri 1+0, L. Populini 8+24, Marchesini 0+0, Stabile 4+7, Paoletti 6+6, Florenin 5+7, Princic 3+6, G. Populini 0+0, Rigonat 1+5, Ferfolja.

Servis (točke/napake): Imsa Kmečka banka 4/20, Lugo 2/19; Napake: Imsa Kmečka banka 24, Lugo 17; Blok: Imsa Kmečka banka 9, Lugo 9; Trajanje setov: 22, 21, 33, 25 minut.

Ceprav je bila sinočnja tekma zadnja v letošnjem prvenstvu in za nobeno od obeh ekip zmaga ni bila odločilna, sta hoteli sesterki v zadnjem nastopu zapustiti čim boljši vtis. Gostje so tekmo začeli bolj odločno od Goričanov. S kombinacijami v napadu in hitro igro so domačo sesterko spravili v velike težave, o čemer prča tudi podatek, da so Goričani v prvem setu dosegli le sedem točk. Za pekoč poraz v prvem setu pa so se valovci takoj oddolžili. Z ostrim servisom so dosegli štiri točke in postavili v velike težave nasprotnikov sprejem, tako da so gostje v drugem nizu nabrali le tri točke.

Tudi v tretjem setu so domačini krepko povedli. Vodili so najprej z 8:2, nato pa z 12:7. Toda tudi tako vodstvo ni zadostovalo za slavo. Servis imsovcov ni bil več tako prodoren in ob boljšem sprejemu pa je Lugo predvsem zaradi nepredvidljivih kombinacij na centru neustavljiv. Četrty set je bil vsaj na začetku najbolj neodločen. Po izenačenem začetku pa so gostje vzeli v roke vajeti igre in tekmo zaključili v lastno korist.

Kljub porazu pa so valovci odigrali dobro tekmo. Na igrišče nista skoraj nikoli stopila kapetan Feri in standardni podajalec Marchesini, vendar njuni zamenjavi, Florenin in Rigonat, nista razočarala.

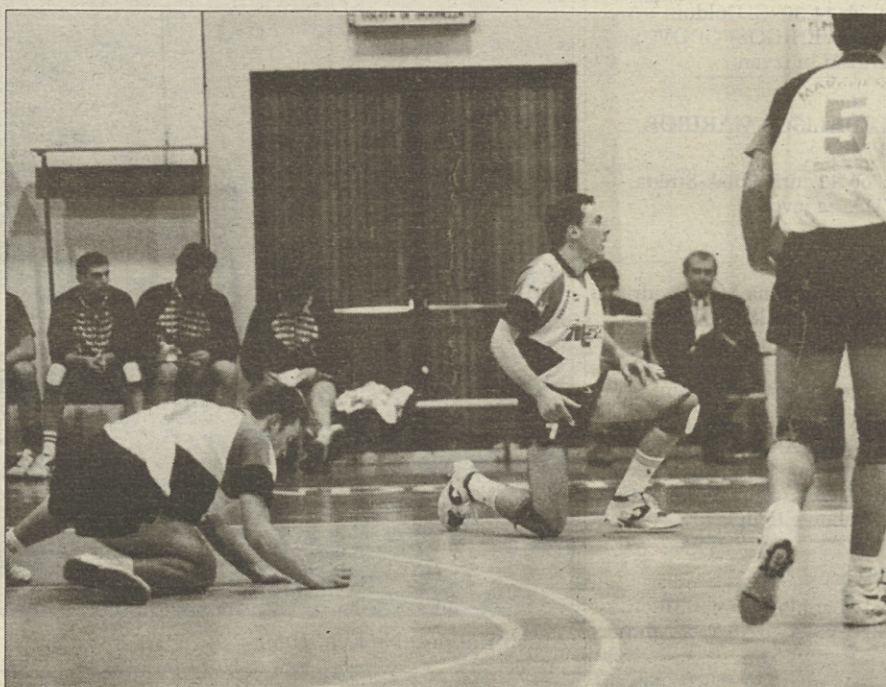
Izjavi trenerjev

Zamò, trener Imse Kmečke banke: »Skoda, da smo v tretjem setu popustili. To nas je drago stalo, saj v nadaljevanju igralci niso več našli zadostne zbranoosti.«

Dal Monte, trener Luga: »Odigrali smo odlično drugi del prvenstva. Vsi moji igralci so hoteli danes zmagati, ker se v naših vrstah dva igralca poslavljata in to nam je tudi uspelo.« (A & D)

OSTALI IZID

Rum Baker - Lunazzi 2:3

Imsa Kmečka banka se je s porazom poslovila od drugače uspešnega prvenstva

TOKIO / ZA WORLD LEAGUE PROTI JAPONSKI

Italija boljša po hudem boju

Izredna Bernardijeva igra (8+40) - Devet tisoč gledalcev

TOKIO - V tekmi svetovne odbojkarke serije je Italija po dveh urah in pol srditiga boja s 3:2 premagala Japonsko. Nekdanji učitelji z Daljnega vzhoda so po dvojni zmagi proti Rusiji v prvem kolu tega tekmovanja tudi proti azzurrom dokazali, da spet postajajo svetovna vellesila, saj so zaigrali pošteno in tehnično brezhibno. Le izredni igri Lorenza Bernardija (8+40) se ima Italija zahvaliti, da ni v Tokiu premagana zapustila igrišča pred 9.000 sfanatiziranimi japonskimi ljubitelji igre ob mreži. Selektor azzurrov Velasco je na igrišče poslal napovedano postavbo z Braccijem in diagonalno s podajalcem Tofolijem, s centroma Gianijem in Gravino in tolkačema Bernardijem in Cantagallijem. Igranje s tremi sprejemalci servisa se je po težkem začetku obrestovalo, ceprav tega sistema azzurri na treningih niso veliko vadili.

Tekma je bila polna preobratov, največja zasluga italijanskih odbojkarjev pa je v tem, da se v ključnih trenutkih niso zmedli. Posebno to velja za tie break, v katerem je Italija takoj povedla kljub izredni igri Japoncev v polju.

Japonska - Italija 2:3 (15:10, 7:15, 15:6, 13:15)

Japonska: Kobajasi 1+4, Nakagajci 9+28, Macuda 1+3, Jamamoto, Minami 6+5, Aojame 2+18, Sasaki 5+8, Otake 9+10, Izumikava 9+18, Mijazaki 0+3, Ocuki 0+1.

Italija: Martinelli 1+4, Gravina 5+8, Tofoli 1+3, Papi, Bracci 9+13, Bernardi 8+40, Cantagalli 16+20, Pippi, Ginai 4+12, Giretto 6+7, Sartoretti, Bellini.

Trajanje setov: 29, 33, 24, 41 in 15 minut. Bloki: Japonska 9+3, Italija 14+5. Servis (točke/napake): Japonska 3/9, Italija 8/21.

ODBOJKA / ŽENSKA C1 LIGA

Za konec dobra igra in lepa zmaga Koimpexa

Slogašice proti Kennedyju odigrale eno boljših tekem

Koimpex - Kennedy 3:0 (15:8, 17:16, 15:1)

KOIMPEX: Fabrizi 4+8, Gregori 4+3, Mijot 1+0, Perot 3+2, Salon 1+0, Sosic 5+1, Starc, Skerk, Irena Vidali, Tamara Vidali 4+3.

Servisi (točke/napake): Koimpex 9/6, Kennedy 9/4.

Sinoci clovek na Opcinah sploh ni imel vtisa, da je gledal poslovilno tekmo

sezone. Igralke obeh ekip so namreč odigrale lepo, borbena in zanimivo tekmo, tako, kot jih med samim potekom dolge sezone nismo veliko videli. Ta ocena velja se posebno za naša dekleta, ki so se od domače publike poslovile s suverenim in tehničnim dokaj izpiljenim nastopom, ki je prav gotovo zadovoljil vsakogar, ki si je tekmo ogledal. Se posebno razveseljivo je dejstvo, da so slogašice podkrepile svoj nastop tudi z zvrhano mero agonizma in odločnosti v polju, kar je bilo odločujoče, predvsem pri osvojitvi drugega seta. Naša dekleta so v tem nizu že izgubljala z 11:4 in 14:10, a so uspela z zvrhano mero poztvovalnosti dohiteti nasprotnice in jih naposled tudi spraviti na kolena. To je igralke Kennedyja tako potrolo, da so v tretjem nizu popolnoma odpovedale. Res lep zaključni nastop naših igralok, ki so se tako poslovile od letošnjega prvenstva na najboljši način z zvenceo zmago.

Po tekmi je, vidno zadovoljen, trener Drasic dejal: »Zelo pozitivno jemljem dejstvo, da so dekleta igrala motivirano do konca prvenstva in celo se bolje sedaj, kot pa na njegovi sredini. Pohvalil bi vse igralke, ki so se izkazale s poztvovalnostjo in so do potankosti izpolnile navodila. Glede samega prvenstva sem zadovoljen, da smo uspeli obdržati homogenost v ekipi, kljub velikemu handicapu, da smo ze na samem začetku izgubili steber ekipe Martino Ukmar. Ekipa je znala reagirati in zapolniti to veliko in nepricakovano vrzel in je tako tudi tehnicno in psiholosko bolje pripravljena na nastope v bodoči sezoni.« (INKA)

Bor Tombolini Battisti 1:3

Battisti iz Trenta si je s sinočno zmago v Trstu proti Boru Tombolini z 1:3 (7:15, 15:5, 5:15, 4:15) zagotovil napredovanje v žensko odbojgarsko B2 ligo.

Na deželni fazi »Mladinskih iger« v plavanju so naši dijaki dosegli dober uspeh

Pred dnevi je bil v Trzicu deželni del Mladinskih iger in Dijaskega prvenstva v plavanju. Pravico do nastopanja na tej fazi so imeli zmagovalci pokrajinskih faz. Med nižje srednjesolci je nastopilo tudi nekaj dijakov in dijakin naših sol, ki so dosegli zelo dobre uvrstitve, ceprav ni nihce zmagal in se zato ni uvrstil na državni finale, ki bo julija v Turinu. Rezultati:

Kravl, ženske: 1. L. Verona (Monti PN) 34, 3; 2. Zulejka Paskulin (Gruden TS) 37, 7; 4. Rafaela Brandolin (Trinko GO) 41, 3; 6. Karin Mezgec (Cankar TS) 46, 4.

Hrbtno, ženske: 1. E. Coglijevina (Corsi TS) 42, 6; 3. Irena Spazzapan (Trinko GO) 49, 0; 4. Veronika Jazbec (Gruden TS) 49, 5.

Prsno, moški: 1. V. Scavardone (Tavagnacco UD) 41, 3; 3. Sasa Jančar (Cankar TS) 42, 3.

Hrbtno, moški: 1. T. Bruscaini (Julia TS) 45, 1; 3. Marco Mikolj (Cankar TS) 46, 0.

BIKE SLALOM / V NEDELJO, 22. MAJA V REPNU

SK Brdina tretjič prireja kolesarski veleslalom

Na prejšnjih dveh izvedbah preko 100 nastopajočih

Smučarski klub Brdina organizira v nedeljo, 22. maja, 3. kraski bike slalom in vzporedni bike slalom za trofejo »Lea Motorbike«, kjer bodo morali tekmovalci z gorskimi kolesi prevoziti pravo veleslalomsko progo med rdecimi in modrimi

vratci. Tekmovanje bo na travniku pri nogometnem igrišču v Repnu, prvi tekmovalci pa se bo podal na progo ob 10. uri. Tekmovalci bodo glede na starost porazdeljeni v 9 kategorij. Starejši bodo morali v čim krajšem času prevoziti pri-

blizno 1 km dolgo progo, za otroke pa bo voznja krajša in lažja. Najboljših 16 moških in 8 žensk bo nato nastopilo v vzporednem slalomu, zmagovalca pa bosta dobila trofejo »Lea Motorbike«.

Naj omenimo, da je na prejšnjih izvedbah vsakic nastopilo nad 100 tekmovalcev. Ob koncu prireditve bo sledilo nagajevanje, kjer bodo nagajeni prvi trije tekmovalci v vsaki kategoriji in 5 najboljših društev. Poskrbljeno pa bo tudi za dober prigrizek. Zaradi varnostnih razlogov organizatorji priporočajo rabo zascitne celade. Na razpolago bo tudi nekaj koles v najem. Vpisovanje bo na sedežu kluba, Prosška ul. 131 na Opcinah, 18. in 19. maja od 20. do 21. ure, zrebanje startnih stevil pa bo 20. maja ob 20. uri.

Podrobnejše informacije lahko dobite tudi na tel. st. 212959 in 226271 v večernih urah. (PeF.)

ODBOJKA / DEŽELNA C2 LIGA

Bor si je z zmago proti Mossi zagotovil obstanek Kmečki banki zadnji derbi

Odbojkarji Bora Omse so si s težko, a zaslužno zmago proti vse prej kot »krotki« Mossi sami zagotovili obstanek v moski C2 ligi, kar je se nekaj kol pred koncem izgledalo bolj kot fatamorgana kot pa resničnost.

REZULTATI

MOSKA C2 LIGA: Koimpex - Ipem Buia 3:0 (15:11, 15:9, 15:6), Fagagna - Soča Sobema 3:2 (15:10, 15:9, 15:17, 13:15, 15:13), Olympia Cdr - Domovip Porcia 3:0 (15:13, 15:5, 15:12), Bor Omse - Mossa Candolini 3:1 (15:12, 13:15, 17:15, 15:7).

ŽENSKA C2 LIGA

: Kmečka banka - Breg 3:2 (15:5, 15:9, 13:15, 7:15, 15:8), Sokol Indules - Domovip Porcia 0:3 (5:15, 9:15, 7:15).

Borovci (v bloku) tudi prihodnjo sezono v C2 ligi

Matera ženski državni prvak

Latte Rugiada - Isola Verde 3:1 (15:11, 11:15, 15:9, 15:9)

MATERA - Priblizno dve uri je Latte Rugiada Matera potrebovala, da je tudi v tretji finalni tekmi za naslov ženskega državnega prvaka v odbojki strla odpor Isole Verde iz Modene in tako tretjič zapored osvojila naslov najboljšje ženske ekipe v Italiji. Dalec najboljša igralka tekme je bila igralka Matera, Americanka Kebe Phipps, ki je dosegla 15 točk in 30 menjav, pri gostjah pa je bila najbolj nevarna Peruanka Perez Del Solar (9+19).

FORMULA 1 / DANES VELIKA NAGRADA MONAKA

Wendlinger še v nevarnosti Schumacher najhitrejši

Nemec bo danes prvič startal z najboljšega startnega položaja

MONTE CARLO - Nemec Michael Schumacher se v formuli 1 pelje iz uspeha v uspeh. Benettonov dirkač si je na zadnjem treningu za veliko nagrado Monaka, četrte dirke v letošnji sezoni, prvič v svoji karieri privozil najboljši startni položaj. S časom 1:18.560 je za 1.4 sekunde izboljšal dosednji rekord proge, ki ga je leta 1992 dosegel Nigel Mansell. Avstrijski dirkač Karl Wendlinger je še zmeraj v življenjski nevarnosti. Do ponedeljka ali torka ga bodo na kliniki Roch v Nici umetno držali v komi. V petek so ga za kratek čas prepeljali v Pasteurjevo kliniko v Nici, kjer so opravili računalniško tomografijo.

Na progi je bil Schumacher najhitrejši. »Gume so bile segrete optimalno,« je povedal Nemec, ki upa, da bo njegov dirkalnik tako hiter kot na prejšnjih treh dirkah. »Vesel sem zaradi prvega startnega mesta in to v Monte Carlu, toda zele sem si, da bi mi to uspelo proti najhitrejšemu vozniku vseh časov Ayrtonu Senni.

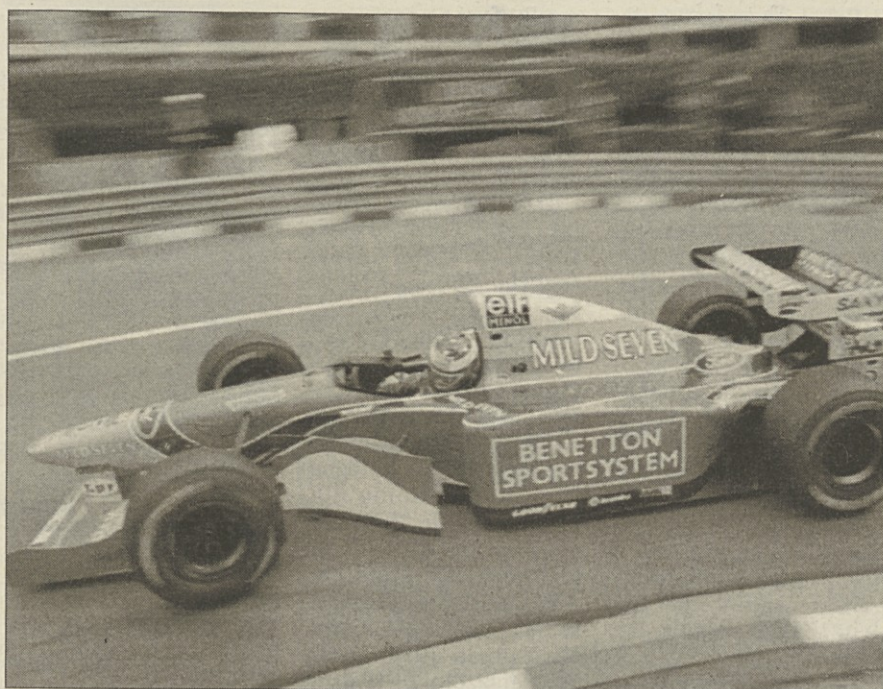
Na dirki bo pomembna strategija pri dolivanju goriva,« je dodal Schumacher, ki je bil presenečen nad McLarnovim voznikom Miko Hakkinenom. Finec je resda zaostal za 0.928 sekunde, vendar si je Nemec tako prednost privozil sele v zadnjem krogu. Prva vrsta bo v spomin na Rolanda Ratzenbergerja in Ayrtona Senno prazna, tako da bosta Schumacher in Hakkinen krenila iz druge vrste. Gerhard Berger bo danes startal iz tretje vrste skupaj z Anglezem Damonom Hillom.

Mednarodna avtomobi-

listična zveza je po nesrečah zadnjih dveh tednov poostrila pravila. Portugalec Pedro Lamy je moral plačati 5000 dolarjev kazni, ker je na treningu pred boksi vozil hitreje od dovoljenih 50 km/h. Na priporočilo dirkačev bodo med dirko na več mestih postavili ograjo iz gum. Tehnični direktor moštva Sauber Andre de Cortanze je sporočil nekaj podrobnosti s telemetričnega zapisa nesreče Karla Wendlingerja. Avstrijec je iz predora pripeljal s hitrostjo 262 km/h. Se preden bi moral zavirati pred ravnino, je imel nepojasnjene težave in podatki so pokazali ne navadno veliko pospešitev. Med pospeševanjem in zaviranjem je minila ena sekunda. Wendlinger je 25 metrov zaviral, se obrnil in bočno drsel se 55 metrov, preden se je zaletel. Telemetrija ni pokazala nobene tehnične okvare. Mostvo Sauber-Mercedes ne bo nastopilo na današnji dirki, na kateri bodo morali vozniki prevoziti 78 krogov.

Predsednik FIA Max Mosley je v Monte Carlu objavil uradno poročilo obdukcije Ayrtona Senne. Del obese prednjega kolesa, ki se je odtrgalo med trčenjem v zid, je prebil Sennovo celado in glavo.

Rezultati treninga in startni vrstni red: 1. Schumacher (Nem, benetton-ford) 1:18.560 (152.505 km/h), 2. Häkkinen (Fin, McLaren-peugeot) 1:19.488, 3. Berger (Av, ferrari) 1:19.958, 4. Hill (VB, Williams-renault) 1:20, 079, 5. Alesi (Fra, ferrari) 1:20.452, 6. Fittipaldi (Bra, arrows-ford) 1:21.053, 7. Morbidelli (Ita, arrows-ford) 1:21.189, 8. Brundle

Michael Schumacher bo danes prvič v karieri startal z najboljšega položaja (AP)

(VB, McLaren-peugeot) 1:21.222, 9. Martini (Ita, minardi-ford) 1:21.288, 10. Blundell (VB, tyrrell-yamaha) 1:21.614, 11. Katayama (Jap, tyrrell-ford) 1:21.731, 12. Alboreto (Ita, minardi-ford) 1:21.793, 13. Comas (Fra, lalrousse-ford) 1:22.211, 14. De Cesaris (Ita, jordan-hart) 1:22.265, 15. Barrichello (Bra, jordan-hart) 1:22.359, 16. Herbert (VB, lotus-mugen-honda) 1:22.375, 17. Lehto (Fin, benetton-ford) 1:22.679, 18. Beretta (Fra, lalrousse-ford) 1:23.025, 19. Lamy (Por, lotus-mugen-honda) 1:23, 858, 20. Panis (Fra, ligier-renault) 1:24.131, 21. Bernard (Fra, ligier-renault) 1:24.377; 22. Brabham (Avstralija, simtek-ford) 1:24.656, 23. Gachot (Fra, pacific-ilmor) 1:26.082, 24. Belmondo (Fra, pacific-ilmor) 1:29, 984.

TENIS / TURNIR V RIMU

V današnjem finalu Becker in Sampras

RIM - V današnjem finalu mednarodnega teniskega turnirja v Rimu (nagradni sklad 2 milijona USD) se bosta pomerila Nemec Boris Becker in American Pete Sampras. Becker je včeraj v polfinalu premagal Hrvata Gorana Ivanševića, Sampras pa je brez težav premagal utrujenega Čeha Slavo Dosedela, ki je vso energijo izgubil v četrtfinalnem dvoboju z Jimom Courierjem.

Predvsem za Beckerja ima današnji nastop izreden pomen. V svoji karieri namreč se ni dobil turnirja na pesčenih igriščih. Trikratni zmagovalac Wimbledonu je na 58 turnirjih prišel v finale, toda samo stikrat na pesčenih igriščih. Vse prejšnje tri finale je izgubil, zadnjega leta 1991 v Monte Carlu proti Spancu Segiju Bruguieru.

Becker je Ivanševiću v prvem setu dvakrat odvel servis in brez težav slavil, v drugem pa je že vodil s 3:0. Toda Ivanšević se je se uspel zbrati in izsiliti tie break, v katerem pa je bil spet boljši Becker.

POLFINALNA IZIDA: Becker (Nem/8) - Ivanšević (Hrv/4) 6:2, 7:6 (7:5), Sampras (ZDA/1) - Dosedel (Ces) 6:1, 6:1.

NOVICE

Manchester dobil angleški pokal

LONDON - Po osvojitvi državnega naslova je Manchester United včeraj osvojil se angleški nogometni pokal. V finalu je s 4:0 (0:0) premagal Chelsea. Gole za Manchester so dosegli Cantona v 60. (11m) in 66. (11m) minuti, Hughes v 69. in McClair v 90. minuti. »Red devils« so šesta angleška ekipa, ki jim je v isti sezoni uspelo osvojiti državni naslov in še pokal. Pred tem je ta podvig uspel Prestonu (1889), Aston Villi (1897), Tottenhamu (1961), Arsenalu (1971) in Liverpoolu (1986).

Nesreča Paula Tracyja

INDIANAPOLIS - Kanadčan Paul Tracy se je v petek ponesrečil na zadnjem prostem treningu voznikov formule indy za dirko 500 milj Indianapolis, ki bo 29. maja. Tracy je pri hitrosti 384 km/h izgubil nadzor nad avtomobilom in se zaletel v zid, ki obkroža dirkališče. Toda 25-letnik je imel srečo v nesreči. Potem ko je spet prišel k zavesti, so zdravniki ugotovili pretres možganov in odrgnino na levi nogi.

Etapa Dancu, vodi Frischknecht

BAAR - V drugi etapi gorskokolesarske dirke po Švici, 45 kilometrov dolgem krogu od Züricha do Baara, je presenetljivo zmagal Danec Lennie Kristensen iz ekipe Adidas. Drugi je bil Švicar Thomas Frischknecht (Ritchey), ki po dveh etapah tudi vodi, tretji pa Britanec Gary Foord (Scott). (A. D.)

Vuelta: Rominger dobil kronometer

SEGOVIA - Švicar Tony Rominger je dobil 52 km dolg kronometer v Segoviji in ima zdaj v skupni uvrstitvi pred današnjo zadnjo etapo 7 minut in 28 sekund prednosti pred Špancem Zarrabeitio. Včeraj je drugo mesto zasedel Španec melchor Mauri, ki je za Romingerjem zaostal 1 minuto in 35 sekund, 3. mesto pa sta si delila Španec Olano in Nizozemec Breukink z 2 minutama in 9 sekundami zaostanka.

Argentina ne gre na Japonsko

BUENOS AIRES - Nogometna reprezentanca Argentine se je odločila, da bo odpovedala gostovanje na Japonskem, ker tamkajšnje oblasti niso izdale vstopnega dovoljenja njihovemu zvezdniku Diegu Armandu Maradoni. Japonski upravni organi Maradoni niso izdali vizuma zaradi njegove vpletenosti v kokainsko afero v Italiji in Argentini.

Avstrija: FC Salzburg poražen, prvenstvo spet odprto

SALZBURG - Presenečenje v 1. avstrijski nogometni ligi: FC Casino Salzburg, ki je v sredo v finalu za pokal UEFA proti Interju s svojo ofenzivno igro navdušil pristase nogometa po vsej Evropi, je v gosteh izgubil proti Mödlingu (trener je bivši »goleador« Hans Krankl - op. ured.) z 2:3 in tako prepustil vodstvo na lestvici dunajski Austrii, ki je v 197. dunajskem derbiju premagala Rapid z 2:0. Prvenstvo je s porazom Salzburga spet popolnoma odprto, saj zaostaja ekipa trenerja Ota Bariča zdaj spet dve točki, čeprav ima tekmo manj in dosti boljše razlike v golih. (I.L.) Rezultati 32. kola: VfB Mödling - FC Casino Salzburg 3:2, Austria Dunaj - Rapid Dunaj 2:0, FC Innsbruck - Admira-Wacker 0:1, Wiener Sportclub - Sturm Gradenec 1:0, Vorwärts Steyr - VSE St. Pölten 1:1. VRSTNI RED: 1. Austria Dunaj 44/32, 2. FC Salzburg 42/31, 3. Admira Wacker 38/32, 4. FC Innsbruck 34/32, 5. VfB Mödling 32/32, 6. Rapid Dunaj 31/32, 7. Sturm Gradenec 29/32, 8. Vorwärts Steyr 25/31, 9. VSE St. Pölten 23/32, 10. Wiener Sportclub 20/31.

KOŠARKA / PRVA FINALNA TEKMA ZA ITALIJANSKI NASLOV

»Stari« R. Brunamonti odločilen za zmago

Buckler - Scavolini 85:80 (40:33)

BUCKLER BOLOGNA: Coldebella 2, Danilović 22, Morandotti 9, Schoene 18, Binelli 4, Brunamonti 20, Moretti 6, Carera 4, Savio, Brigo, trener Bucci.

SCAVOLINI PESARO: Gracis 3, Myers 25, McCloud 22, Magnifico 11, Garrett 13, Rossi 3, Costa 1, Labella 2, Bonaventuri, Volpato, trener Bianchini.

SODNIKA: Cicoria in Borroni iz Milana. PM: Buckler 21:27, Scavolini 24:30. PON: Binelli (34), Magnifico (39), Schoene (39). TRI TOCKE: Buckler 8:17 (Coldebella 0:1, Savio 0:1, Danilović 2:4, Schoene 3:6, Brunamonti 3:3, Moretti 0:2); Scavolini 8:19 (Myers 4:11, McCloud 3:7, Rossi 1:1). TEHNIČNA NAPAČA: Bianchini (12). GLEDALCEV: 6.500.

BOLOGNA - Če sodimo po včerajšnjem prvem finalnem srečanju za državni naslov

med Bucklerjem in Scavolinijem, bi si upali trditi, da bo končni zmagovalac znan sele po petih tekmah. Ekipi sta si namreč zelo enakovredni in najbrž bo vsak tekmeč za »scudetto« izkoristil prednost lastnega igrišča. Včerajšnja tekma v Bologni je namreč pokazala, da bo slavila tista ekipa, ki bo imela mirnejše živce, ki se bo bolj prilagodila posebnemu vzdušju tekem končnice in bo imela tudi kanec sportne sreče, ki je na podobnih srečanjih marsikdaj odločilna. Že na včerajšnji prvi tekmi je prišlo do prerivanja in hude krvi med igralci (Coldebella je udaril Labello, bolonjskega kosarkarja pa je nato Magnifico krepko potegnil za majico), trener Bianchini pa si je prislužil tehnično napako.

Kot večkrat doslej je bil odločilen za včerajšnjo zmago bolonjskega moštva kapetan Roberto Brunamonti. Ta, 35-letni kosarkar, je že med pr-

venstvom in tudi v polfinalnem obračunu z Glaxom odlično prispeval, da je moštvo že izgubljeno tekmo spremenilo v zmago. Tako je bilo tudi včeraj: Brunamonti je bil odločilen za vodstvo gostiteljev v prvem polcasu (33:24 v 16. min.), v drugem delu je popeljal svojo ekipo od 50:55 na 59:57 in pet minut pred koncem je bil najzaslužnejši za vodstvo devetih točk (76:67). Sicer pa o odlični igri kapetana bolonjskega moštva nazorno kažejo že statistični podatki: 24 met za 2, 3:3 met za 3 in 7:7 prosti meti.

Tokrat je nekoliko slabše zaigral Carlton Myers, ki je sicer dal 25 točk, zgrešil pa je tri zadnje in odločilne mete. Dobro sta zaigrala McCloud, ki je dal 22 točk in je odlično pokrival Danilovića, in Magnifico.

Druga finalna tekma bo v torek v Pesaru, s pricetkom ob 20. uri (neposredni prenos po TV TMC).

KOŠARKA / KONČNICA V NBA

Kukoč odločil tekmo Houston zmagal v gosteh

CHICAGO - S košem Tonija Kukoca v zadnji sekundi tretje polfinalne tekme Vzhodne skupine NBA je Chicago premagal New York in tako zmanjšal zaostanek v zmagah na 1:2. Hrvški as, ki je v teku letošnje sezone že trikrat odločil tekmo s košem v zadnjih trenutkih tekme, je po izredno važni zmagi, mirno dejal: »Trener Jackson je med minuto odmora pred zadnjo možno akcijo dejal, naj zogo podajo meni, ki sem imel dve sekundi za obrat in met na koš. Na srečo sem zadel«. Do novega presenetljivega razpleta je prišlo v Zahodni skupini, kjer je Houston zmagal v Phoenixu, potem, ko je v prvih dveh srečanjih na domačih tleh obakrat ostal praznih rok.

VZHOD

Atlanta (1) - Indiana (8) 1:1 v zmagah

Chicago (3) - New York (2) 104:102 (1:2 v zmagah)

Z delnim izidom 32:12 so Knicksi v zadnji četrtini nadoknadili kar 22 točk zaostanka. Ewing je stanje izenacil na 102:102 1, 8 sekunde pred koncem in po minuti odmora so Bullsi imeli na razpolago zogo s strani na sredini igrišča. Pete Myers je zogo podal Kukoču, ki je z metom iz srednje razdalje odločil tekmo v korist Chicaga. Zanimivo je, da je zaradi vroče diskusije s trenerjem najboljši posameznik Chicaga Pippen zadnjo četrtino presedel na klopi. Scot-

tie je bil po tekmi zelo polemičen: »S trenerjem sva si le razjasnila pojme, zaradi tega pa ni prav, da sem ostal na klopi in da je zadnja akcija moral zaključiti Toni«. Trener Jackson pa je dejal, da je Pippen zahteval zamenjavo in to se je tudi zgodilo. (Chicago: Pippen 25, Armstrong 18, Grant 16, Kukoč 8 točk, 4 skoki in 4 podaje; New York: Ewing 34, Starks 21). Četrta tekma bo na sporedu danes ponoči v Chicagu, peta pa v terek v New Yorku.

ZAHOD

Utah (5) - Denver (8) 2:0 v zmagah

Phoenix (3) - Houston (2) 102:118 (2:1 v zmagah)

Kljub izredni igri K.Johnsona in Barkleya v prvem delu so se Rocketsi vsaj delno oddolžili za uvodna poraza na domačem igrišču. V drugem delu tekme je Barkley igral porazno, iz igre je metal le 1:8 in po tekmi kritično ocenil nastop Sunsov: »Zaradi moje slabe igre v drugem delu se nisimo utegnili kosati s Houstonom in smio tako že napravili del visoke prednosti v zmagah«. Glavni junak tekme je bil Vernon Maxwell, ki je v zadnjih dveh četrtinah dosegel kar 31 točk. (Phoenix: K.Johnson 38, Barkley 18; Houston: Maxwell 34, Olajuwon 26 točk, 15 skokov in 6 blokad). Četrta tekma bo na sporedu nocoj v Phoenixu, peta tekma pa v terek v Houstonu.

Vanja Jogan

domači šport

Domači šport
Danes

Nedelja, 15. maja 1994

ODBOJKA

1. MOSKA DIVIZIJA

11.00 na Opcinah: Sloga - Sant' Andrea

TENIS

MOSKA C LIGA

9.00 v Martignacco: TC Martignacco - Gaja

MOSKI ITALIJANSKI POKAL

10.00 v Miljah: Muggia B - Gaja

KOŠARKA

PROPAGANDA

10.30 v Trstu, Ul. Caravaggio: Bor - Jadran

NARASČAJNIKI - TURNIR »15. MAJ«

9.30 v Kopru, telovadnica OS Ukmar: KS Time Out -

-Jadran ZSSDI

ROLKANJE

GRAND PRIX

9.30 v Samatorci: organizira in nastopa SD Mladina

Derbi propagande borovcem

Bor - Jadran 104:64 (50:39)

BOR: Tolentino 12 (0:5), Smilovich 18 (2:4), Krčalič 6, Stokelj 31 (1:4), Zobec 6 (0:4), Kafol 9 (3:6), Pussini 10 (0:1), Floridan 4, Strani 4, Verri 4; trener: Canciani.

PM: 6:24. 3 TOČKE: Smilovich 2.

JADRAN: Kocijancic 15 (1:2), Spacapan 4, Kalc, Bottosso, Lakovic 16 (0:1), Milojevic, Tavcar 11 (1:1), Gregori 14, Jeram 4, Zagar; trener: Vremec.

PM: (2:4).

V slovenskem derbiju med Borom in Jadranom so slavili borovci, povedati pa je treba, da je Jadran nastopil v močno okrnjeni postavi. Domačini so takoj povedli, prvi polčas pa se je zaključil s prednostjo domačinov za 11 točk. V tretji četrtini pa je Borov trener Canciani poslal na igrišče najboljšo peterko, pri jadrancih pa sta morala najboljša igralca Kocijancic in Lakovic zaradi osebnih napak ostati dalj časa na klopi. To so borovci dobro izkoristili in v 27. minuti že vodili s 26 točkami razlike, s čimer je bilo tekme praktično konec.

Pohvalo za igro zaslužita borovec Gerardo Tolentino in jadrancovec Matija Gregori. (Niko Stokelj)

Obvestila

SK BRDINA

organizira v nedeljo, 22. t. m. 3. kraski bike slalom in vzponredni bike slalom s pričetkom ob 10. uri v bližini nogometnega igrišča v Repnu. Vpisovanje bo na sedežu kluba, Proseška ul. 131 na Opcinah 18. in 19. t. m. od 20. do 21. ure. Informacije na tel. št. 226271 ali 299573.

SZ JADRAN

sporoča, da bo v nedeljo, 29. t.m. v Prosvetnem domu na Opcinah ob 10. uri v prvem in ob 10.30 v drugem sklicanju redni občni zbor. DNEVNI RED: 1. predsedniško poročilo, 2. tajniško poročilo, 3. blagajniško poročilo, 4. volitve novega odbora, 5. diskusija in razno.

1. NOGOMETNI TABOR

Združene mladinske ekipe Bora, Brerja, Primroja in Zarje s Trzasklega in Mladost in Sovodnje organizirajo prvi Nogometni tabor pod pokroviteljstvom ZSSDI, Nogometne zveze Slovenije in Sportne sole Braneta Oblaka. Tabor bo od 25. junija so 3. julija na Rogli. Vpisovanje najkasneje do 31. maja. V postev pridejo letniki od 1980 do 1987. Informacije lahko dobite pri naslednjih odbornikih: Trst - Kante (2257479), Babuder (226228), Grgic (226286), Zagar (226483) in Sternad (227044). Gorica - Kustrin (882523), Frandolic (78158)

NOGOMET / TURNIRJI V OGLEJU

Štirje zanimivi turnirji
za naše mladinske ekipe

Igrajo začetniki, najmlajši, naraščajniki in cicibani

Jutri se bo v Ogleju začel nogometni turnir za cicibane, začetnike, najmlajše in naraščajnike, ki bo trajal do sobote, 28. t.m., ko bodo na sporedu finalne tekme. Turnirje organizira športno društvo Aquileia. Vse tekme bodo na oglejskem travnatem igrišču v večernih urah. Za naše nogometase je ta turnir se posebno zanimiv, ker bodo na njem sodelovale vse naše združene ekipe. Začetnike bo zastopala bazoviska Zarja Adriapex, najmlajše Bor Farco, naraščajnike in cicibane pa proseško Primorje. V vsaki kategoriji bo šest ekip, razdeljene pa bodo v dve skupini, v katerih se bo igralo po sistemu vsak proti vsakemu. Prvouvrščena ekipa iz vsake skupine bo igrala v finalu za 1. mesto, drugouvrščena ekipa pa za 3. mesto. Nastop enajstih iz spodnje Furlanije, Triestine in Monfalconeja je

jamstvo za kakovost manifestacije. Naše ekipe so enakovredne boljšim, zato pričakujemo dobre rezultate in nova športna doseganja.

SESTAVA SKUPIN

Turnir »Scaramuzza« - Cicibani

Skupina A: Triestina, Ronchi, Ruda; skupina B: Aquileia, Primorje, Pro Romans

Turnir »Scaramuzza« - Začetniki

Skupina A: Triestina, Ronchi, Monfalcone; skupina B: Aquileia, Bor (TS), U.S. Isonzo (Turriaco)

Turnir »Morro, Macor, Menon« - Naraščajniki

Skupina A: Torviscosa, Ronchi, San Canzian; skupina B: Aquileia, Primorje,

Domio

SPORED TEKEM NASIH EKIP

Torek, 17. maja: cicibani - ob 19.00: Aquileia - Primorje; začetniki - ob 20.00: Aquileia - Zarja Adriapex; najmlajši - ob 21.00: Aquileia - Bor Farco; **četrtek, 19. maja:** naraščajniki - ob 21.00: Aquileia - Primorje; **sobota, 21. maja:** cicibani - ob 19.00: Primorje - Pro Romans; **torek, 24. maja:** začetniki - ob 19.00: Zarja Adriapex - Porpetto; najmlajši - ob 20.00: Bor Farco - Isonzo; naraščajniki - ob 21.00: Primorje - Domio; **četrtek, 26. maja:** za 3. mesto - ob 19.30: začetniki; ob 20.45: najmlajši; **petek, 27. maja:** za 3. mesto - ob 18.30: cicibani; za 1. mesto - ob 19.30: cicibani; za 3. mesto - ob 21.00: naraščajniki; **sobota, 28. maja:** za 1. mesto - ob 18.00: začetniki, ob 19.15: najmlajši, ob 21.00: naraščajniki (d.gr.)

NOGOMET / ITALIJANSKA C1 LIGA

Pri Triestini spet
vedro vzdušje

Buffoni skoraj brez težav s postavo

Pokal, ki ga je Triestina osvojila v četrtek v Perugii, je vnesel nekaj prepotrebne vedrine v tržaski tabor, ki se ubada s težkimi društvenimi problemi (igralci ze šest mesecev niso prejeli plače, celo pot v Perugia jim je omogočila nogometna zveza). Vendar kaže, da se zadnje dni nekaj le premika v pravo smer. V društvu pravijo, da so po številnih nekoristnih srečanjih in pogajanjih naposled pričeli pogovarjati z nekaterimi podjetniki, ki naj bi bili resno zainteresirani za nakup in do srečanja z bivsim predsednikom ni prišlo samo zaradi družinskih težav De Riua.

Za današnje gostovanje v Bergamu ima tre-

ner Buffoni na razpolago vse igralce z izjemo diskvalificiranega Ceroneja. Če bodo igrali tako zagriženo in odločno kot pred tremi dnevi, jim zmaga res ne bi smela uiti.

DANASNJI SPORED (32. kolo): Carpi - Palazzolo, Carrarese - Alessandria, Empoli - Chievo, Leffe - Triestina, Mantova - Prato, Pistoiese - Bologna, Pro Sesto - Como, Spal - Fiorenzuola, Spezia - Massese.

VRSTNI RED: Chievo 59, Mantova 57, Bologna in Spal 55, Como 50, Fiorenzuola in Pistoiese 42, Triestina 41, Leffe in Pro Sesto 40, Prato 38, Alessandria 36, Carrarese 35, Massese 34, Carpi 33, Spezia 30, Empoli 28, Palazzolo 15 (Palazzolo je že nazadoval).

Ceroneja danes ne bo

NOGOMET / B LIGA

Za marsikatero ekipo se
pričenja najtežji mesec

Medtem ko ima Fiorentina pred sabo stiri nedelje, ki jih lahko posveti praznovanju ob že zagotovljenem napredovanju v A ligo, se za marsikoga pričenja najhujši mesec. Za prestop so na razpolago se tri mesta, kandidatov pa je precej, vsega skupaj šest, a se najtežje kaže za Ancono in Ceseno. Nič manj ni ostra borba pred izpadom, saj so tudi na dnu lestvice razlike med ekipami malenkostne.

DANASNJI SPORED (35. kolo): Acireale - Vicenza, Ascoli - Ancona, Bari - Cosenza, Brescia - Venezia, Cesena - Pisa, Lucchese - Palermo, Monza - Ravenna, Padova - F. Andria, Pescara - Modena, Verona - Fiorentina.

VRSTNI RED: Fiorentina 47, Bari 42, Brescia 40, Padova 39, Venezia 38, Ancona in Cesena 37, Ascoli in Verona 35, F. Andria 34, Lucchese in Vicenza 33, Cosenza 32, Pisa in Palermo 31, Pescara in Acireale 29, Ravenna in Modena 28, Monza 19. (Pescara ima 3 točke penalizacije; Fiorentina je že napredovala v A ligo, Monza pa nazadovala v C1 ligo).

KOŠARKA / KONČNICA ITALIJANSKE B1 LIGE

Goriški Ciemme lahko danes v Ragusi
zmaga le z dobro skupinsko obrambo

RAGUSA - Danes bo v sicilskem mestecu Ragusi, kjer so vsi »nori« na kosarkarskega drugoligasa, se posebno vroče: na sporedu bo namreč druga tekma končnice italijanske B1 lige med domačo ekipo Popolare in goriskim Ciemmejem. Na prvem srečanju so zasluženo, čeprav s precejšnjo težavo slavili goriski kosarkarji, danes na Siciliji pa so favoriti za zmago igralci iz Raguse, ki so na domačem terenu skoraj nepremagljivi, saj lahko računajo na zelo temperamentno občinstvo. Odveč je, da pristavimo, da bo danes športna dvorana v Ragusi, v kateri je prostora »le« za 3.000 ljudi, odločno pretesna za vse navijače, ki so hoteli kupiti vstopnico.

Mostvo iz Raguse, ki ga vodi simpatični, 40-letni Gianni Lambruschi, predvaja kosarko, ki so jo igrale ekipe iz bivše Jugoslavije: visok tempo igre in takojšnje

iskanje pozicije za met. Na prvi tekmi končnice je Goricanom uspelo zaustaviti sicilske strelce z dobro skupinsko obrambo. In tudi danes bo Ciemme lahko zmagal le, če bo zadržal Ragusine strelce pod mejo 85-90 točk. Sicilsko mostvo je namreč na domačem terenu vajeno visokih rezultatov, okoli 100 točk.

Tekma v Ragusi se bo pričela ob 18.30.

Play-out: derbija
v Sieni in Riminiju

Tri kola pred koncem kosarkarskega »play-out« bosta danes v Sieni (Olitalia - Clear) in Riminiju (Monini - Campeginese) velika derbija, ki bosta v obeh skupinah že odločilna za napredovanje v A-1 ligo.

DANASNJI SPORED (18.30). **Rumena skupina:** Temsystem - Baker; Floor - Francorosso; Olitalia - Clear. **Zelena skupina:** Newprint - Onyx; Monini - Campeginese; Telemarket - Bancosardegna.

V ZADNJEM KOLU NOGOMETNEGA PRVENSTVA MLADINCEV

Zarjani so se visoko uvrstili
Primorje iztrgalo točko prvaku

Zarja Adriapex - Costalunga 3:1 (2:1)

ZARJA ADRIAPEX: Pelhan, Morassut, Grgic, Possega, Cocaveri, Kocman, Jurincic, Rencelj, Ferluga, Dandri, Vrse, Marsiglio.

STRELCA: Vrse (2), Rencelj.

Zarja je zaključila prvenstvo na najboljši način, saj je z zivahno igro prepricljivo premagala ekipo Costalunge. Ze takoj na začetku je Cattonarjeva vrsta bila zelo blizu gola, zadetek pa je prišel takoj potem, ko je Vrse mojstrsko ukanil vratarja gostov. Trzascani so se v glavnem samo branili in zacasno izenacili v svojem edinem protinapadu. Njihovo veselje pa je bilo kratkotrajno, saj je Rencelj takoj spet povedel svoje v vodstvo. Tudi po odmoru smo videli lepe kombinirane akcije naše ekipe in ko je Vrse dosegel tretji zadetek, je bilo tekme konec. Lahko recemo, da je Zarja letos odigrala vidno vlogo, saj se je uvrstila visoko na lestvici. (d.gr.)

Primorje - Opicina 2:2 (1:1)

STRELCA za Primorje: Natalicchio v 35', Sardoc v 55'

PRIMORJE: Husu, Digovich, Natalicchio, Gherbassi, Nadlisek, Sardoc, Bembic, Zangari, Kuk, Emili, Stolfi (13 Luksa, 14 Ostrouška, 15 Ferfolja, 16 Turki).

Opicina je prisla na Prosek z namenom, da osvoji točko, ki bi ji zagotovila prvo mesto. In tako je tudi bilo. Rdece-rumeni pa so dobro igrali in bi lahko tudi zmagali. Gostje so zaceli agresivno (v 10. minuti so nevarno ogrozili Husuja, ki pa je zelo dobro posegel) in v 30. minuti tudi povedli: najprej so zadeli precko, nakar je njihov napadalec sam pred vrati udaril zogo v mrezo. Nasi so izenacili ze po 5 minutah: Stolfi se je izognil

trem nasprotnikom in streljal, vratar je zogo odbil, do nje je prišel Natalicchio in realiziral. V 2 polcasu so Openci po nekaj minutah spet prisli v vodstvo, tokrat z 11-metrovko. Prosecani so reagirali, Stolfi je zadell vratnico, končni izid pa je postavil Sardoc. (Gorazd)

CICIBANI

San Michele - Mladost 1:0 (0:0)

MLADOST: Francescotto, Peric, Galiussi, Bruschina, Pasalic, Semolic, Terpin, Ferlez, D. Nikolic, M. Nikolic

Kot za vse tekme doslej moramo tudi tokrat ponoviti »stara pesem«: nasi nogometasi igrajo zelo dobro do kazenskega prostora, pri zaključnih streljih v vrata pa so povsem nemočni in neprisebni. Kljub porazu jih je treba pohvaliti za zvrhano mero poztvovnosti, predvsem vratarja Alexa Francescotta, ki je večkrat drzno posredoval. (A.F.)

Ronchi - Mladost 1:2 (0:1)

STRELCA za Mladost: Semolic in Terpin

MLADOST: Francescotto, Peric, Mattei, Pasalic, Galiussi, Semolic, Terpin, Ferlet, Bruschina, M. Nikolic, D. Nikoli

Po daljšem obdobju se je Doberdobcem spet vrnil nasmeh na ustnice: iz Ronk so se namreč vrnili z obema točkama. Znova se je izkazal vratar Francescotto, ki je opravil nekaj težkih posegov. Mladost je povedla proti koncu 1. polcasa, ko je Semolic s strelom izven kazenskega prostora zatresel mrezo. V 2. delu tekme so domaci razumljivo pritiskali in po lepi akciji tudi izenacili. Doberdobci pa se niso zadovoljili z neodločenim rezultatom in so si tri minute pred koncem zagotovili zaslužno zmago. (A.F.)

Košarka: derbi 1. divizije Proseku

Polet Metra - Prosek 93:95 (41:49, 84:84)

Rokomet C liga: tesen poraz Krasa

Mezzocorona - Kras Trimac 20:18 (9:8)

KOLESTARSTVO / PO SLOVENIJI

Steinhauser
junak Vršiča

Konec na Tolstem vrhu

VRŠIC - Vršic je odločil letošnji dirko po Sloveniji. Odlični Nemec Tobias Steinhauser je postal novi junak Vršica, Sandi Papež pa je preveč moči porabil že na petkovi etapi v Ajdovscini. Pravi boj za Vršic se je začel na vzponu, ko je najmočnejše potegnili Steinhauser, nekaj časa mu je sledil le Srečko Glivar (Krka), medtem ko je nosilec rumene majice Papež zaostal. Na vrhu je imel Steinhauser po 110.5 kilometra dolgi etapi minuto in 8 sekund prednost pred nasledovalcem Glivarjem, kot tretji pa se je v cilj z zaostankom minute in 19 sekund pripeljal Bogdan Ravbar (Krka). Sandi Papež je zaostal skoraj za stiri minute (3.55) in s tem izgubil rumeno majico.

Nemec Tobias Steinhauser si je najbrž že zagotovil končno zmago na drugi dirki Po Sloveniji, na drugem mestu v skupni razvrstitvi pa je Boris Premužič, ki zaostaja že več kot tri minute. Dopoldne je bil v Novi Gorici kriterij v središču mesta, ki ga je po točkah dobil Martin Hvastija (Rog) pred Nemcem Lehmannom in Italijanom Zanettejem.

Danes bo na sporedu zadnja, 9. etapa, s startom ob 10. uri v Orehoviču in ciljem ob 12.30 na Tolstem vrhu. Kolesarji bodo morali prevoziti 110 kilometrov, pot pa jih bo vodila iz Orehovice skozi Mokro polje, Sentjernej, Vrhpolje in Cerov log na Tolsti vrh. (V. C.)

ATLETIKA / MEDNARODNI MITING ALPE-JADRAN

Brigita Bukovec
pod 13 sekundami

Državni rekord je dosegla tudi Erjavčeva

NOVA GORICA - Mednarodni atletski miting Alpe-Jadran v Novi Gorici je postregel z odličnimi rezultati, med drugim tudi z dvema novima državnima rekordoma.

Mitinga se je udeležilo 38 atletskih klubov iz petih držav, katerih pokrajine se združujejo v delovno skupnost Alpe-Jadran. Največ udeležencev je bilo iz Italije (18 klubov), Hrvaske (8), Slovenije (9), po en klub pa iz Nemčije in Madžarske.

Zadovoljni so bili kajpak v slovenskem taboru, saj sta bila na prenovljenem novogoriškem in včeraj odprtem stadionu dosežena kar dva državna rekorda. Prvi je padel že kar v prvi te-

kmovalni disciplini, ko je Brigita Bukovec (IBL Olimpija) z rezultatom 12.93 sekunde za 5 stotink sekund izboljšala svoj dotedanji rekord v teku na 100 m z ovirami. Drugi rekordni dosežek je prispevala njena klubska kolegica Natasa Erjavčeva, ki je kroglo sunila 18.10 metra, kar je za 57 cm več kot doslej.

Rezultati - moski: 110 m ovire: 1. Alterio (Ita) 14.38, 3. Zupancič 14.75 (Nm); 100 m: 1. Ergotič (Hrv) 10.52; 400 m: 1. Kocuvan (Kl) 48.02; 800 m: 1. Marinčič (Go) 1:51.18; 3000 m: 1. Bahčiri (Vel) 8:09.48, 2. Hrapčič (Vel) 8:11.24; visina: 1. Borellini (It) 210, 2. Moljk (Post) 210; troskok: 1. Kozul (Hr) 16.37, 2. Batagelj (Go)

14.98, 3. Cankar (Kl) 14.94; kopje: Mustapić (Hr) 69.82, 2. Tomc (ZAK) 67.40; **zenske:** 100 m: 1. Azarasvili 11.53, 2. Bikar (obe IBL Ol) 12.09, 3. Perc (ZAK) 12.11; 400 m: 1. Azarasvili (IBL Ol) 53.80, 2. Langerholc (Tr) 55.24, 3. Gorjup (IBL Ol) 55.81; 110 m ovire: 1. Bukovec (IBL Ol) 12.93, 2. Andretti (It) 13.71, 3. Černe (Go) 14.50; 1500 m: 1. Steblovnik (Vel) 4:25.80; daljavo: 1. Babić (Hr) 64.3, 2. Predikaka (Zak Lj) 63.3; visina: 1. Strobber (N) 165, 2. Knific (Zak Lj) 165, 3. Valant (Kl) 160; krogla: 1. Erjavčeva (IBL Olimpija) 18.10, 2. Krauss (N) 15.62, 3. Kuhar (IBL Olimpija) 12.80.

Vojko Cuder

ŠPORTNA GIMNASTIKA / EP

Mladinka Mojca Mavrič
izpolnila pričakovanja

STOCKHOLM - Drugi dan evropskega prvenstva v ženski športni gimnastiki je pričakovanja izpolnila naša najboljša reprezentantka Mojca Mavrič, ki je s svojo graciozno parterno sestavo osvojila 14. mesto med 77 tekmovalkami. Razen nekaj manjših napak in nezanesljivosti na gredi je mnogobojski program izvedla dobro. Prvič je skoraj brezhibno izvedla tudi novo sestavo na bradlji in po starih nastopih zbrala 35.637 točk, kar je na koncu pomenilo 31. mesto. Slabši sta bili mlajši kolegici in debitantki na velikih mednarodnih tekmovanjih Tina Šefić in Tanja Galun. Slednjo je popolnoma pokopala trema, saj je kar na dveh orodjih prejela oceno pod 8 točk. Tina Šefić se je uvrstila na 55. mesto, Tanja Galun pa je pristala na 73. mestu.

Vaje romunske ekipe so navdušile tudi sodnice, ki so bile skoraj že malo naklonjene tem tekmovalkam. Kljub temu pa naslov mladinske evropske prvakinja, ki ga je osvojila Romunka Aleksandra Marinescu, ni sporen in je upravičeno stopila na najvišjo zmagovalno stopničko. Čeprav smo pričakovali dobre nastope francoskih tekmovalk, so vendarle presenetile in premagale številne gimnastično močnejše države. Mlada Francozinja Laetitia Egue se je ob velikem veselju francoske ekipe uvrstila na drugo mesto, Romunka Ana Maria Bican pa je osvojila bron.

Rusinje tokrat niso posegle po odličjih, saj

je bila njihova najboljša, mlada reprezentantka Jelena Groševa, »sele« peto.

Gina Gogean je zmagala v mnogobojsu članic in s tem nadaljevala z uspehi romunskih telovadk. Po treh naslovih Nadie Comaneci med letoma 1975 in 1979 in uspehu Danele Silivas leta 1987 je Gogeanova Romunkam prinesla peti naslov na evropskih prvenstvih. Svetovna prvakinja v preskoku iz Brisbane je na vseh orodjih bila izvrstna, na gredi pa je prejela tudi najvišjo oceno dneva 9.912 točke. Z 39.411 točke je 16-letna Romunka premagala vse tekmičice na celu s telovadkami iz držav nekdanje Sovjetske zveze, ki se jih je v finale 24 najboljših uvrstilo kar dvanajst. Srebrno kolajno sta si razdelili Rusinji Svetlana Sorkina in Dina Kosečkova s po 39.224 točke. Za favoritinjo Lavinio Milosovici je bilo konec sanj o kolajni, ko je padla pri seskoku z dvovinske bradlje.

Rezultati mnogobojske - mladinke: 1. Aleksandra Marinescu (Rom) 38.874, 2. Laetitia Egue (Fra) 38.799, 3. Ana Maria Bican (Rom) 38.774, 4. Jelena Lepedeva (Rus) 38.712, 5. Jelena Groševa (Rus) 38.662, 6. Elvira Teza (Fra) 38.511, ... 31. Mojca Mavrič 35.637, 55. Tina Šefić 33.687, 73. Tanja Galun (vse Slo) 31.949; **članice:** 1. Gina Gogean (Rom) 39.411, 2. Svetlana Sorkina in Dina Kosečkova (obe Rus) po 39.224, 4. Irina Bulahova (Ukr) 38.792, 5. Lilia Podkopaeva (Ukr) 38.737, 6. Lavinia Milosovici (Rom) 38.724. (S. M.)

ROKOMET / REPREZENTANČNE PRIPRAVE

Nastop Banfra ni več sporen

Trener Tiselj dolguje obljubo za uvrstitve na EP - Ostriči se mora na balin

LJUBLJANA - Kandidati za EP v rokometu so včeraj na Arehu in v Mariboru končali prvi del zaključnih priprav, po le enem dnevu oddiha pa se bodo že jutri spet zbrali v Portorožu, kjer bodo vadili vse do odhoda na Portugalsko. Po nezadovoljstvu zaradi nepopolnega izplačila premij za uvrstitve na EP in krajšem omahovanju je Banfro v četrtek le prišel na priprave in njegov nastop ni več sporen. »Zveza je obljubila določeno vsoto denarja, zaradi finančnih težav pa ni izplačala celotnega zneska in zato Banfrova jeza,« je zadevo komentiral direktor reprezentance Bojović, ki je zmagal na priložnostnem teniskem turnirju, najhujša tekmeča pa je imel v Serbcu in Vugrincu. Prvi del priprav je skoraj v celoti vodila atletska trenerka Breda Lorenci. Z njeno strokovnostjo so bili vsi izjemno zadovoljni, zato bo sodelovala tudi v Portorožu. Brez težav kljub vsemu ne

gre, saj so Plaskan, Jersić, Pungartnik, Serbec in Likavec rahlo poškodovani, Safarić pa je iz istega razloga v dogovoru z dr. Krejčem dokončno odpovedal sodelovanje. Selektor Tiselj je zato naknadno poklical Kontreca, že od vsega začetka pa je v Mariboru treniral tudi Cater, ki je bil sprva na cakanju. V Portorožu bo 19 kandidatov odigralo nekaj prijateljskih tekem z Gorenjem, Anderjem Jadranom, Fructalom ter reprezentanco Hrvaske, izjavil pa se je dogovor z nemskim Hamelnom. Kot rezervna možnost se je pojavila reprezentanca Avstrije, vendar je veliko vprašanj v zvezi z uigravanjem reprezentance se odprti. Kljub zapletu z Banfom se je naposled uredil tudi finančni položaj in v torek bodo podpisane sponzorske pogodbe, tako da vsi čakajo le še na Tisljevo obljubo, da se bo zaradi uvrstitve na zaključni turnir EP ostriigel na balin. **Zeljko Zule**

NOGOMET / 1. SLOVENSKA LIGA - 26. KOLO

Zmagi Optimizma
v gosteh in Izole doma

Na dveh tekmah so gledalci videli osem golov

Mavrica - Optimizem
2:3 (1:2)

LJUBLJANA - Stadion na Kodeljevem, 200 gledalcev, sodnik Durmić (Kp). STRELCI: 0:1 - Stok (21), 1:1 - Lorgjer (24), 1:2 - Mrak (39), 2:2 - Jerak (80), 2:3 - Mrak (84).

MAVRICA: Hrovat, Stojanović, Lorgjer, Kržišnik, Todorović, Deisinger, Hadžić, Miskić, Kitić (Jerak), Gajser, Begić.

OPTIMIZEM: Skodlar, Vincentić, Stok, Cerimović, Kostić, Mujkić, Mrak, Janežić, Prezelj, Lampret (Kumalić), Marković (Repovž).

Nogometasi Optimizma so povsem zasluženo premagali mestnega tekmeča. Tekma je bila borbena, na trenutke pa zaradi slabega sodnika celo na robu incidenta. Vičani so povedli prek Stoka, nekaj minut ka-

sneje pa so domaćini po lepem lobu Lorgjerja izenacili izid. Goste je ponovno v vodstvo po samostojnem prodoru popeljal Mrak.

V drugem polcasu je Mavrica neprestano napadala in si ustvarjala priložnosti, vendar so bili njihovi zaključni strelji nenatančni ali pa jih je odlični vratar Skodlar ubranil. Kljub temu so v 80. minuti Moščani prek rezervista Jeraka izenacili, vendar je njihove upe pokopal Mrak. (A. Đ.)

Izola - Zivila Naklo
2:1 (1:0)

IZOLA - Mestni stadion, 300 gledalcev, sodnik Mitrović (Lj).

STRELCI: 1:0 - Zupanc (19), 2:0 - Velkovski (54), 2:1 - Velikovrh (63).

IZOLA: Starc, Tosic, Čačić, Ružnić, Bizjak, Čendak,

Velkovski (Pirc), Zupanc, Stampfer, Zelko, Čuček (Tičić).

ZIVILA NAKLO: Lalić, Ahčin, Vidmar, Kočevar, Murnik, Pavlin, Jerina (Pihler), D. Jost, Velikovrh, Vrobjov, A. Jost (Rogić).

V Izoli sta se pomerili mostvi, ki sta svoje cilje dosegli in nestrno pričakuje ta konec lige, da bi se čim boljše pripravili za novo sezono. Mostvi sta si pripravili precej priložnosti za zadetek, tri pa so bile tudi realizirane. Domaci so povedli po podaljšanji akciji, v kateri je sodeloval ves napad, zadnjo podajo Zelka pa je Zupanc zanesljivo spremenil v zadetek. V 54. minuti je Izola povisala vodstvo, strelec pa je bil Velkovski. Zadetek za goste je s strelom s kakih 30 metrov dosegel Velikovrh. (E. S.)

NOVICE

Nogomet

1. SNL, pari 26. kola (danes ob 16.30): Hit Gorica - Maribor Branik, Publikum - Koper, Mura - SCT Olimpija, AM Cosmos - Potrosnik, Istragas Jadran - Rudar (V), Krka Novoterm - Primorje; **včeraj:** Izola - Zivila Naklo 2:1 (1:0), Mavrica - Optimizem 2:3 (1:2). 2. SNL, pari 26. kola (danes ob 16.30): Zagorje - Steklar, Korotan Suvel - Rudar (T), Era Smartno - Piran, RCS Gramatex - Loka Medvode, Gaj Kocevje - Napredek, Stajerska pivovarna - Beltrans, Triglav Creina - Dravinja.

Poraza košarkaric

POREC - V prijateljski kosarkarski tekmi je reprezentanca Hrvaske premagala najboljšo slovensko vrsto z 82:76 (46:38). Pri domačih je največ kosev (29) dosegla Danira Nakić, pri Slovenkah pa je bila z 21 točkami najučinkovitejša Polona Dornik. Tudi drugo tekmo so s 77:72 (47:34) dobile Hrvatice.

Kragelj in Jelen na Češkem

LOKET - Z MP Ceske bo danes popoldne končan prvi del EP v motokrosu do 125 ccm, med udeleženci tretje dirke pa bosta tudi Saso Kragelj (Banx team) in Roman Jelen (Mototurist). Več možnosti za nastop v finalu ima Kragelj, ki je trenutno uvrščen okoli 20. mesta in pričakuje nove točke. »Proga je zelo podobna nasi v Orehovi vasi, nekoliko pa me skrbi le več kot 2000 metrov dolgi krog, saj v kvalifikacijah se ne znam voziti na vso moč in se zato tudi med zadnjimi uvrstim v finale,« je pričakovanja opisal mladi Kragelj. (Z. Z.)

Vodi Maribor Metalna

PORTOROŽ - Na 3. slovenskem mostvenem sahovskem festivalu od 13. do 15. maja v hotelu Bernardin v Portorožu sodeluje 64 mostev iz Slovenije, Hrvaske in Avstrije, od tega 34 članskih, 11 ženskih in 10 mladinskih ekip. Po petih kolih pospešenega tempa (2 x 15 minut) vodi mostvo Maribora Metalne, ki je doseglo pet zmag, nastopa pa v postavi Mohr, Barle, Gostisa (mednarodni mojstri) in Tratar (mojster FIDE). **Vrstni red:** 1. Maribor Metalna 10 točk, 2. - 6. Ljubljanska zavarovalnica, Intal Kovina Maribor, Mladost Novogradnja Hrvaska, Obrtna zbornica Maribor, Murka Lesce 8 itd.

Vošpermikova in Polajžer
kandidata za selektorja

LJUBLJANA - Mojstrica Mira Vošpermik in mednarodni mojster Danilo Polajžer sta kandidata za mesto selektorja državne ženske sahovske reprezentance. Selektor bo določen 19. maja na seji izvršilnega odbora Sahovske zveze Slovenije. Pred možko in žensko reprezentanco je pomembno tekmovanje decembra letos, ko bo v grškem Solunu potekala sahovska olimpiada.

Mlade Ježičanke v polfinalu

BOURG-EN-BRESSE - Drugi tekmovalni dan 5. mednarodnega košarkarskega turnirja v francoskem departmaju Ain za igralke, rojene leta 1975 in mlajše, se je pričel s tekmo med Italijankami in Čehinjami. Igralke Kralovopolske so s 42:34 (19:16) premagale ekipo Parme in se uvrstile v polfinale. V drugi tekmi so fizično močnejše igralke reprezentance Nizozemske z rezultatom 41:38 (18:18) ugnale špansko selekcijo Huesco in se prav tako uvrstile med stiri najboljše, saj so zmagale v skupini B. V skupini A je grška selekcija Atique po pričakovanju z 58:48 (30:18) odpravila selekcijo Lyona in tako sebe ter Ježičanke uvrstila v polfinale. V odločilni tekmi za 1. mesto v skupini B pa je češka ekipa Kralovopolske izgubila s špansko selekcijo Huesca (56:59), a se je zaradi boljše razlike v kosih vseeno uvrstila v polfinale.

Rezultati - 1. dan: Atiqua - Ježica 60:57 (27:29), Huesca - Basket Parma 34:30 (12:12), Kralovopolska - Nizozemska 50:49 (23:25), Ježica - Lyon 58:40 (26:27); **2. dan:** Basket Parma - Kralovopolska 34:42 (16:19), Nizozemska - Huesca 41:38 (18:18), Atiqua - Lyon 58:48 (30:18), Nizozemska - Basket Parma 54:35 (25:17), Kralovopolska - Huesca 56:59 (36:24). **Vrstni red predtekmovanja - skupina A:** 1. Selekcija Atique 6 točk (120:105), 2. Ježica 5 (117:100), 3. Selekcija Lyon 4 (90:116), 4. Wolomin (Pol) 0 (0:6) b.b.; **skupina B:** 1. Nizozemska 5 (144:123), 2. Kralovopolska (Brno) 5 (148:142), 3. Selekcija Huesca 5 (131:127), 4. Basket Parma 3 (99:130). (M. G.)

Žlebnikova izgubila v finalu

UMAG - Slovenska teniska igralka Zana Žlebnik je izgubila v finalu mednarodnega mladinskega teniskega prvenstva Hrvaske. S 6:4 in 7:5 jo je premagala predstavnica BiH Asja Tanković. (D. S.)

Start strelcev z MK puško

POSTOJNA - 21. maja se bo v Postojni spet začela državna MK liga, v kateri se bodo že desetič pomerili najboljši slovenski strelci z malokalibrsko serijsko puško v trojnem položaju (3 x 10). Na sporedu bo pet kol, v Postojni, Kamniku, Recici, Celju in Ljubljani. Strelska zveza Slovenije je hotela omenjeno ligo letos izvajati s standardno ali MK puško proste izbire (tako kot v svetovnem pokalu), vendar sta se na razpis prijavili le dve ekipi. V dosedanjih devetih ligah so kar petkrat zmagali Kamničani, trikrat Celjani in dvakrat Postojncani (Kalin, Baranja, Maver), ki tudi branijo lanski naslov. (E. P.)

POTOPIS

S kolesom okoli Velike Britanije (26)

Skrivnostni Stonehenge - Kosila v parkih

Spotoma sem skočil do Stonehengea, enega najbolj skrivnostnih ostankov prazgodovine. Kdo, kdaj, kako in zakaj je postavil po dva ogromna kamna navpično ter enega počez? Strokovnjaki si glede odgovorov niso edini. Vsi se strinjajo samo s tem, da Stonehenge predstavlja vrhunec prazgodovinskega gradbeništva. Sicer pa se jih največ nagiba k temu, da so tedanji naseljenci tu castili Sonce, saj je glavna os svetišča vzporedna s potjo vzhajajočega Sonca sredi poletja. Vseeno so to samo domneve in verjetno nikoli ne bo zanesljivo znano, kaj so tu poceli in zaradi kakšnih verskih prepričanj so se tu zbirali.

Stonehenge se nahaja na Salisburški planoti, ki je tudi brez svoje največje znamenitosti izjemno privlačna. Na blago zaobljenem svetu ponavadi ni-

smo vajeni pogledov, s katerimi bi zajeli tako obsežno območje, kot je to mogoče doživeti ponekod na Salisburški planoti. Pravzaprav, če dobro pomislim, sem poleg otoka Man najbolj užival prav tu. Tudi mesta kot sta Salisbury in Bath so za obiskovalce kar nekako drugačna od klasično zasnovanih britanskih mest. Enkrat je Bath, za katerega sem se le po odhodu iz mest ugotovil, da pravzaprav leži na terasah, vkopanih v hrib.

Kaj imajo skupnega britanska mesta

V praktično vseh britanskih mestih obvezno najdemo tri stvari: opečnate zgradbe, trg sredi mesta in obsežen park. Slednji mi je prišel se kako prav v času kosila. Raztegnil sem »šotorsko kri-
(Se nadaljuje)

lo«, si pripravil kosilo z obveznim čajem, potem pa je običajno sledilo poležavanje ob glasbi. Kljub briljantno oskrbovanim javnim površinam se ni treba bati prepovedi »Ne hodi po travi«, saj tovrstna aktivnost med Britanci velja za sila priljubljeno obliko preživljanja popoldnevov.

Iz Bognor Regisa do Londona je slabih 200 kilometrov. Poziral sem jih s cmokom v grlu, čeprav je bilo v celoti gledano več tezkih kot lepih dni in sem bil po eni strani Velike Britanije že posteno sit. Tudi jekleni prijatelj je bil po dolgi poti utrujen. Oba sva si želela domov, a je bilo spoznanje, da se avantura nepreklicno končuje, vseeno zelo žalostno. Doma bom se kak dan pod vtisi s poti, potem pa se bo začelo običajno življenje in kolesarjenje po Veliki Britaniji bo samo se lep spomin. S. Demšar

(Se nadaljuje)

Stonehenge na razgledni Salisburški planoti (Foto. Simon Demšar)

BAROMETER RAZPOLOŽENJA

Negotovost in napetost v začetku tedna

16. maja bo na nebu prišlo do nehvaležne situacije

PON TOR SRE CET PET SOB NED

POCUTJE, ZDRAVJE

sprostitev	○	○	○	✓	✓	✓	○
šport	✓	✓	✓	○	○	○	×
post, dieta	×	○	○	○	✓	✓	○
težja fizična dela	✓	○	○	○	○	×	×
izlet	○	○	○	○	○	✓	✓

DRUŽBA, ODNOSI

obisk znancev	○	○	✓	✓	○	○	○
domača zabava	×	×	×	○	○	○	✓
družinski posvet	✓	✓	○	○	○	✓	✓
družabne igre	×	×	○	○	○	✓	✓
urejanje uradnih zadev	✓	✓	○	○	○	×	×

POSEL, DENAR

poslovno srečanje	✓	✓	○	○	○	×	×
nalozbe in nakupi	○	✓	✓	✓	○	○	×
zamenjava službe	×	×	○	○	○	○	×
izposoja denarja	○	○	○	✓	✓	✓	○
igre na srečo	✓	✓	○	○	○	○	×

LJUBEZEN, SPOLNOST

osvajanje	○	○	✓	✓	✓	✓	○
iskren pogovor	✓	✓	✓	○	○	○	✓
zmenek	○	○	○	✓	✓	✓	○
ljubljenje	×	×	○	○	○	✓	✓
prekinitev zveze	×	×	×	×	○	○	○

UMSKE DEJAVNOSTI

branje	○	○	✓	✓	✓	✓	○
učenje, sirjenje obzorja	○	✓	✓	✓	○	○	×
raziskovanje	×	○	○	○	✓	✓	✓
umetniško ustvarjanje	○	○	✓	✓	✓	○	○
reševanje težav	✓	✓	○	○	○	×	×

LEGENDA: ✓ ugoden dan, ○ nevtralen dan, × neugoden dan

Ta teden se zacenja podobno kot prejšnji - s precej nehvalezno situacijo na nebu. 16. 5. ob 7.38 bo prišlo do aspekta polkvadrata med Uranom in Saturnom. Ta aspekt je neharmoničen, zato ga bomo cutili v obliki notranje napetosti in negotovosti.

Se posebej problematičen bo nas občutek avtonomnosti v odnosu s ljudmi, ki kakorkoli posegajo v polje naših odločitev. Na vsak način bomo hoteli misliti s svojo glavo in bomo sugestije od zunaj poskušali postaviti na cimvejo distanco. Pri tem utegnemo biti celo agresivni, kar pa seveda ne bo ravno konstruktivno. Enim bo to lepa prilžnost za kritičen pregled dolžnosti in obveznosti, v katere so vpleteni, kot tudi možnost za izboljšanje strategije pri rokovanju s prebujenimi tenzijami.

Ta na prvi pogled nesrečna kombinacija Saturna in Urana nam lahko torej služi kot uporabna življenjska lekcija.

Ze naslednji dan pa bo svoje prispevala se Luna, ki bo v znamenju Leva dosegla fazo prvega krajca (ob 13.50). V nas bo prebujala navdušenje, ki bo v kontekstu kombiniranega vpliva Saturna in Urana dosegel izjemne dimenzije. Ne smemo se čuditi raznim egoističnim vzgibom, ki bodo ta čas privreli na dan. Opaziti bo celo pravo brutalnost, zato bosta na mestu previdnost in taktčnost.

Tranzitno Sonce potuje po zadnji dekadiki Bika in bo 21. maja preslo v znamenje Dvojčkov. (A. O.)

PODLISTEK / ORGLE

Skladnost vrhunske tehnike in umetniškega navdiha (4)

Za nastanek in značaj zvoka so piščali najpomembnejše

Moderna tehnologija v obdelavi lesa in drugih materialov omogoča izdelavo velikih instrumentov, na katere je mogoče z lahkoto igrati. Za lažje upravljanje z registri pa skrbi računalniško krmljen sistem elektromagne-

tov, ki premikajo registrske letve v sapnici.

Za nastanek in značaj zvoka so pisali najpomembnejše. Od velikosti je odvisna visina tona, od materiala, razmerja med visino in sirino pisali in načina, kako zvok nastaja, pa barva. Večina pi-

sčali je iz različnih zlitin svinca in kositra, tiste največje pa so ponavadi iz lesa. Po tem, kako nastaja zvok, ločujemo labialne, ustnične pisčali in jezičnike, pri katerih zvok nastane z vibriranjem kovinskega jezička. Jezičniske pisčali posnemajo zvok trobil in pihal, kot jih poznamo v orkestru. Zvok labialnih pisčali pa zveni podobno flavam in godalom.

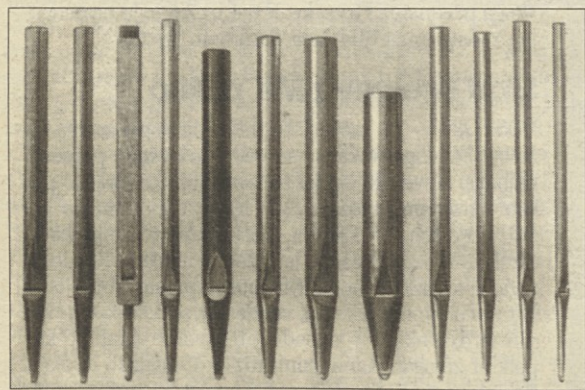
V drugi polovici devetnajstega stoletja je posnemanje orkestrskega zvoka postala prava moda. To je omogočil razvoj tehnike, vendar je elektronika, ki zmora natančno posnemati najrazličnejše zvočne barve, ta razvoj zaustavila. Izdelo-

valci orgel so se nehali izvijati v iskanju vsemogocih zvokovnih variant.

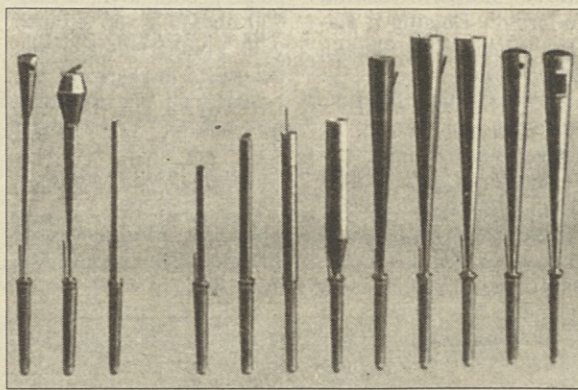
Danes prevladuje mnenje, da je razvoj orgel dosegel svoj vrhunec v obdobju baroka. V tistem času so nastali mnogi rešnično atraktivni instru-

menti sirom po Evropi, katerih značilnosti, predvsem zvokovne, imajo veljavo še danes. Pravzaprav pridobiva blesca-vi, razkošni baročni zven orgel ponovno vse več pristašev.

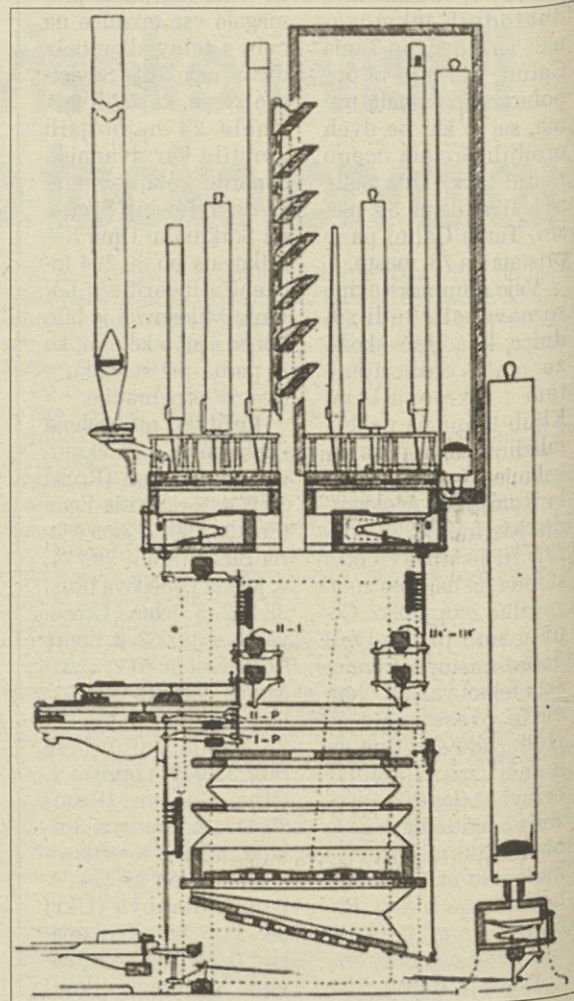
A. L. (Se nadaljuje)

Različne vrste labialnih (ustničnih) piščali

Jezičniske piščali

Prerez klasičnih dvomansualnih orgel z mehanično trakturo

ZHANGMU

Dogodivščine na meji s Tibetom

Olajšanje ob koncu mučnih formalnosti

Ob reki Sun Kosi se počasi vozimo proti severu. Dolina se cedalje bolj zožuje in kmalu je na njenem dnu prostora le še za reko. Vasice ležijo visoko na pobočjih ter ob cesti. To so ponekod popravili sele pred kratkim, saj jih je zadnje monsunske deževje na nekaterih mestih popolnoma odneslo.

Ustavimo se v vasici Kodari, zadnji pred mejo s Tibetom. Skupina simpatično umazanih otrok nas opazuje, ko poskakemo iz avtobusa in počasi odtacamo po blatni cesti. V nekaterih kolibah ob cesti so skromne trgovnice, ki se najbolj spominjajo na boljši sejem.

Vstopimo v temačen prostor, ki ga precej razmazane kolibe, v kateri uradujejo obmejni polici-

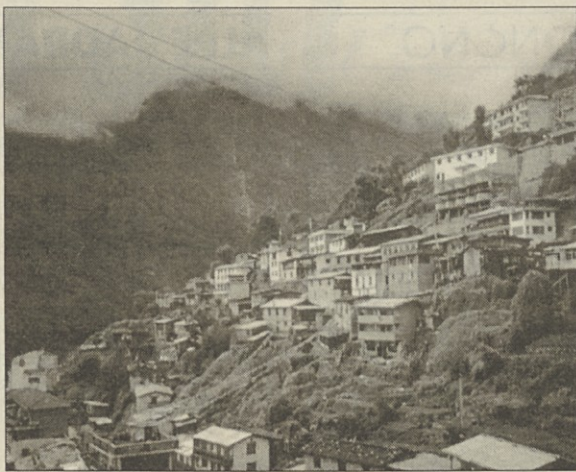
sti. Dva uradnika se borita s kupom papirja in sta pri tem začuda kar uspešna, zato s formalnostmi na nepalski strani meje opravi-mo dokaj hitro.

Kitajski obmejni uradniki pa našemu avtobusu ne dovolijo prehoda meje, zato nam ne preostane drugega, kot da najamemo tovornjak in za prevoz od-stejemo precej denarja.

Cesta med Nepalom in Kitajsko poteka po nikot-garšnji zemlji in temu pri-merna je tudi njena kvali-teta. »Most prijateljstva«, ki povezuje oba bregova reke in so ga Kitajci zgra-dili med kulturno revolu-cijo, je še edini v zadovo-ljivem stanju. Cesta je ve-cinoma razrita in blatna, z milijonom večjih in manj-sih lukenj. Z Drejem ima-va »srečo«, da sediva za-

daj na tovornjaku, in že po nekaj minutah sva tako pretresena, da samo se čaka, kdaj naju bodo razto-vorili kot razsuti tovor. To se tudi kmalu zgodi. Pa ne zato, ker bi bili na cilju, ampak zaradi ceste, ki je preveč blatna, strma in za-to nevarna. Vozniku tovor-njaka uspe premagati ovi-ro v tretjem poskusu in kmalu se ustavimo pred zapornico v Zhangmuju.

Posebnost tega mejnega prehoda so cariniki. Naj-več težav nam povzroča sefica carinske izmene v ogabno zeleni uniformi Zapici se v naše radijske postaje, ki jih potrebujemo za pogovore med naveza-mi na gori. Pravi, da nima-mo dovolj potrdil in dovo-ljenj, in tudi dve uri mole-sljav oblikovan, pos-lješ carinika tja, kamor po

Vas ob meji (Foto: U. G.)

Zveznega oficirja, ki bi nas moral prevzeti na meji in nam pomagati, se ni, za-to z dolgimi nosovi pusti-mo svoje radijske postaje in gremo na kontrolo po-tnih listov. Mrki obrazi po-licistov, ki so jih v ta kraj bogu za hrbtno verjetno kazensko premestili od kdove kod, se razležejo v smeh le takrat, ko berejo naša imena in gledajo naše fotografije. Po kupu izpol-njenih obrazcev nas spu-stijo naprej. Najhuje je to, da moraš biti zelo prijazen in vljuden, drugače te sploh ne spustijo v Tibet. Na srečo pa si slovenščina in mandarinščina nista podobni in lahko, seveda s prijaznim obrazom, po-slišes carinika tja, kamor po

tvojem mnenju tudi sodi, ali pa omeniš kakega njegovega sorodnika in ga tudi primerno umestis.

Tudi sicer je Zhangmu izjemno turoben kraj. Vse je mokro in umazano, pa tudi ljudje niso nič kaj pri-jazni. Hotel, kjer prespi-mo, je bolj podoben zdelani stavbi v Bejrutu in v vsem kraju najdemo ko-maj kaj za pod zob. Zato pa je zanimiva banka, kjer uslužbenci vse izračunajo z »rehensibri«, in glede na njihovo hitrost so v tem pravi mojstri.

Spet začena pršeti in vse bolj je temačno. Nekje le odkrijemo zveznega ofi-cirja in jo odkurimo na-prej, ven iz te luknje.

Urban Golob

LABIRINT ZNANJA

Kviz »Labirint znanja« je na sporedu vsak torek od 20. do 21.30 na valovih Radia Glas Ljubljane (100.2 in 99.5 MHz), v njem pa lahko sodelujete le s prijavnico, ki jo objavljamo na tej strani.

Izpolnite prijavnico, jo izrezite in nalepite na do-pisnico oziroma dajte v kuverto ter pošljite na na-slov RGL, Kopitarjeva 6, Ljubljana. Če boste izzre-bani, se bo v torek zvečer pri vas oglasil telefon in nezni glasek bo rekel: »Halo, tukaj Labirint zna-nja...«. In potem boste odgovarjali na lahka in te-žka vprašanja, ki jih zastavlja Alenka Sivka in Tomaz Srsen. Pravilni odgovori pa prinasajo ceden kupček denarja...

LABIRINT ZNANJA

Ime in priimek:

Telefonska številka:

Naslov:

Glasbena želja:

Prijavnico pošljite na naslov:
RGL, Kopitarjeva 6, Ljubljana,
za LABIRINT ZNANJA

Horoskop

zapisal
B. R. K.

OVEN 21. 3. - 20. 4.: Pomislili boste, da je z vami nekaj narobe, zato boste čustvenim valo-vom dodali še točo samoobtoževanja. Ni ga, ki bi vam ponudil deznik.

BIK 21. 4. - 20. 5.: Navzven boste videti umi-rjeni in poglobljeni, zato se bodo ljudje radi zadrževali v vaši blizini in vas spraševali o va-sem notranjem dogajanju.

DVOJČKA 21. 5. - 21. 6.: Ljudje, ki bodo de-ležni vaših jeremijad, vas bodo skušali prepri-čati o nasprotnem, vendar kot po pravilu - brez uspeha. Prepričali se boste sami. Jutri.

RAK 22. 6. - 22. 7.: Gibali se boste po var-nem polju zanesljivih prijateljev. Se lepše: po-tuhnili se boste med štiri stene in kukali v svet kot miska iz moke.

LEV 23. 7. - 23. 8.: Krasila vas bo neizmerna volja, zato se boste izvlekli iz vsake se tako ne-ugodne situacije, tudi izpod odeje. A nikar prehitro pod dez!

DEVICA 24. 8. - 22. 9.: Zaletavali se boste v zid, ga skusali preskočiti in porušiti, vendar brez uspeha. Nekdo vam bo skušal pomagati, a ga boste odločno odbili. Zelo dobro!

TEHTNICA 23. 9. - 22. 10.: Srček vam bo zavibriral v ritmu ljubezni. Ne da bi hoteli, se bo-ste zagledali v osebo, ki vam bo po naključju prekrizala vsakdanjo pot.

ŠKORPIJON 23. 10. - 22. 11.: Navzven boste mračni, na zaskrbljena vprašanja bližnjih pa boste reagirali bodisi z molkom bodisi z osor-nimi frazami. Inate prav, vendar premalo.

STRELEC 23. 11. - 21. 12.: Vzeli si boste čas ter razmislili o smislih in nesmislih svojega življenja in dela. Zaceli boste kovati tihi načrt za spremembo na boljše.

KOZOROG 22. 12. - 20. 1.: Zanesli se boste na svojo pamet in intuicijo. Kot že tolikokrat boste tudi tokrat zadeli v crno. Le od kod vam tolikšno samozaupanje?

VODNAR 21. 1. - 19. 2.: Obcasno vas bo obsel vzgib po begu, vendar ga boste vselej zlahka obrzdale. Energija, ki jo boste porabili za zaviranje, se vam po povrnila stokrat.

RIBI 20. 2. - 20. 3.: Ne boste ravno sijali od do-brega razpoloženja, vendar boste vselej ohrani-li zadostno mero vedrine in življenjske vo-lje. Zahvalite se majskemu soncu.

KRIŽANKA

Vodoravno:

1. ime slovenskega skladatelja Globokarja, 6. grška bogi-nja usode, 9. tros, 10. veliko turško jezero, 11. ime ma-kedonske pevke Redzepove, 12. grofija na jugovzhodu Anglije, 13. pokrajina v osrednji Angliji, 14. nemška in finska denarna enota, 15. avtomobilska oznaka Izraela, 16. pogodba o najemu letala ali ladje, 17. dojenčkova spodnja okončina, 19. zadnjak, 20. švicarski psiholog (Carl Gustav), 24. rimski cesar, ki je najbolj razširil obseg rimskega imperija, 26. tovornjak, 29. predzadnji sogla-snik in tretji samoglasnik slovenske abecede, 30. jer-men, 31. ime ameriške filmske igralka West, 32. siste-matska kategorija zivalstva ali rastlinstva, nižja od razre-da, 33. sredogorje v osrednji Nemčiji, 34. kitajska utezna enota, 35. grad pri Begunjah na Gorenjskem, 36. pritok Rudolfovega jezera v Etiopiji, 37. nekdanji italijanski premier (Giuliano).

Navpično:

1. kar napolnjuje notranjost česa, 2. druga neznanka v matematiki, 3. mestece ob Beringovem prelivu na Alja-ski, 4. zemeljska ožina na Malaki, 5. različna samogla-snika, 6. nekdanja ameriška tenisačica (Chris), 7. sani, 8. suita ruskega skladatelja Rimskega-Korsakova, 12. umrli avstrijski dirigent (Herbert von), 14. ime nemškega sli-karja Zimmermanna, 16. sredstvo za čiščenje, 18. crki s konca slovenske abecede, 21. začetnici slovenskaga pe-snika Jarnika, 22. krščansko romarsko mesto v Izraelu, 23. mesto vzhodno od Poznana, kjer so v srednjem veku kronali poljske kralje, 25. skupina zuzelk, 26. nekdanja japonska prestolnica, 27. nemško ime za Zagreb, 28. kraj z motelom pri Ljubljani, 31. eden od staršev, 33. praoče hamitov, 35. avtomobilska oznaka Karlovca.

1	2	3	4	5		6	7	8
9							10	
11					12			
13				14				
15				16				
17		18						
19					20	21	22	23
			24	25				
26	27	28						29
30							31	
32							33	
34					35			
36					37			

z, igelj, Mae, ordo, Hartz, lan, Kamen, Orno, Amato, Vinko, Esa, spora, Van, Esma, Ken, Bie, Vodoravno: Vinko, Esa, spora, Van, Esma, Ken, Bie, Resitev

Danes goduje

Zofija

Sveta Zofija je ena tistih svetnic, o katerih ni sko-raj nobenih zanesljivih zgodovinskih podatkov, ven-dar so kljub temu med ljudstvom zelo priljubljene.

Ker je se njen god praznuje takoj za godovi treh »ledenih svetnikov«, se je v ljudski govorici prije-lo ime »mrzla ali mokra Zofka«. Zaradi svojega ime-na (sophia v grškem jeziku pomeni modrost) je po-stala poosebljenje modrosti.

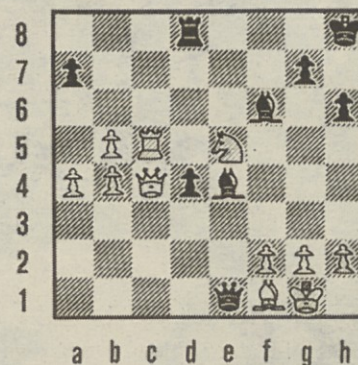
Njeno čaščenje sega v najzgodnejše obdobje kr-scanstva. Njeno ime je namreč omenjeno v Kalistovi katakombi ob Apijski cesti v Rimu. Čaščenje svete Zofije je pospeševalo tudi čaščenje njenih treh hče-raz, ki so poosebljale krščanske kreposti - Fides (ve-ra), Spes (upanje) in Caritas (usmiljenje). Prav imena hčera, ki niso omenjena v nobeni zgodovinski listi-ni, potrjujejo, da je sveta Zofija bolj alegorična figura kakor zgodovinska osebnost.

Legenda o njenem trpljenju pripoveduje, da je bi-la kristjanka odličnega rodu. Po mozevi smrti se je iz Milana s tremi hčerami preselila v Rim. Ker je bil tedaj v veljavi Decijev odlok o preganjanju kristja-nov, so jo skupaj s hčerami prišli in po hudem mu-cenju leta 250 usmrtili.

Svetnico upodabljajo kot mater s tremi otroki s palmo in knjigo v rokah. Castijo jo kot zavetnico vdov.

(Vir: Leto svetnikov)

ŠAH

Kummer - Cebalo / Bled 1994

V napadu na crnega kralja je najbolj aktiven beli skakač ob pomoči dame. Crni, ki je na potezi, ne želi zamenjati lovski par, ki sodeluje v obrambi lastnega kralja, obe-nem pa utesnjuje položaj belega kralja na prvi vrsti. K uspehu crnega pa ni zanemarljiv tudi prispevek crnega kmeta na d liniji!

Resitev naloge

Velemojster Cebalo je spoznal, da sam beli skakač ne more obračunati s crnim kraljem in napreduje s kme-tom 1...d3!! 2.Sf7+ Kh7 3.Sd8: d2 Za zrtvovano trdnja-vo je crni kmet pred promocijo v damo! 4.Se6 d1D 5.Sf8+ Kh8 6.Tc8 Ld5! 7.Se6+ Kh7 8.Sf8+ Kg8 9.Sg6+ Kf7 10.Sh8+ Ke6 11.Te8+ Le7 12.Dc8+ Kf6 13.Tf8+ in beli se je vdal!

Silvo Kovac

JUTRI

Pisalo se je leto
1929

»Podoben je mojemu stricu Oscarju!«

Filmska ustvarjalnost doseže vsako leto svoj vrh s podelitvijo oskarjev, naj-visjih ameriških nagrad v tej vrsti umetnosti. Oskar-ja so prvič podelili 16. maja 1929, na skromni slovesnosti, ki so se je udeležili samo nagrajenci, člani žirije in njihovi najo-žji prijatelji. Nagrado po-deljujejo člani Akademije za filmsko umetnost in znanost - AMPS, ki je bila ustanovljena 4. maja 1929. Na banketu, ki so ga pri-re-dili ustanovitelji akademi-je, se je njen član Gibbons domislil, da bi morali po-deliti tudi kakšno nagrado, in je na hitro s svinčnikom narisal danes dobro znano podobo kipca, ki je dobil ime oskar. Svoje slavno ime je dobil kipec šele leta 1931. Po prvi zgodbi naj bi Margaret Herrick zagle-dala kipec na mizi in vzklila »Podoben je moremu stircu Oscarju!«, po drugi pa naj bi imela za ime zasluge Bette Davis, ker se je njen mož imeno-val Harmon Oscar Nelson.

Sprva podeljevanje oskarjev ni bilo kaka pose-bna atrakcija, ko pa je sla-vnost leta 1953 začela pre-našati poleg radia še tele-vizija in ko so poslovneži spoznali, koliko dobička se skriva v taki »filmski paradi«, je podelitev oska-rjev postala osrednji film-ski dogodek leta, ki ga da-nes gleda skoraj ves svet.

Veliko filmov, ki so v filmski zgodovini zapisani z zlatimi crkami, ni na se-znamu dobitnikov oska-rjev, pa tudi komiki jih ni-slo dobivali...

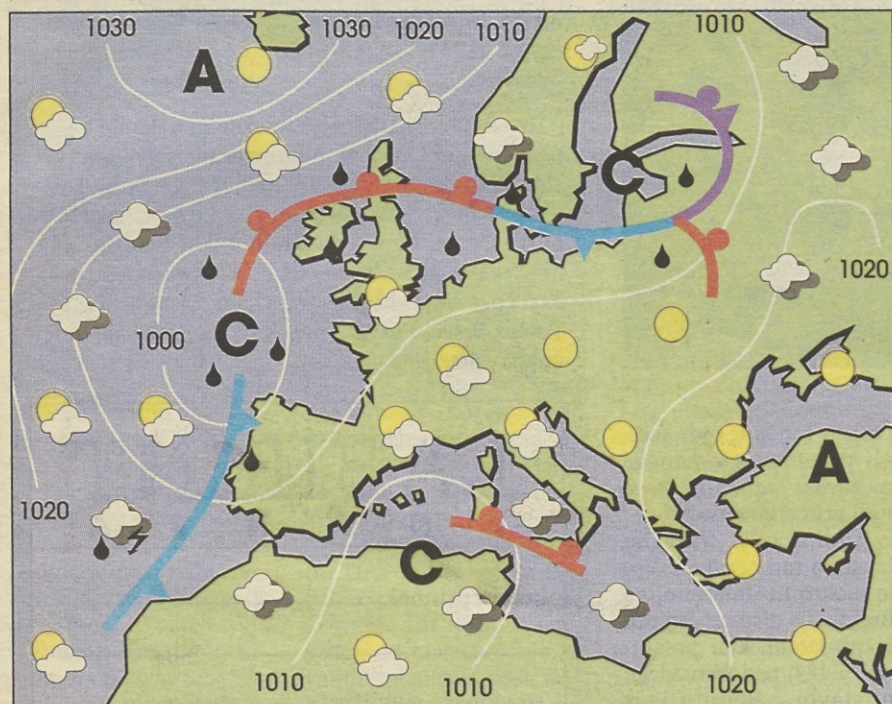
PREBLISK

Cast je kot senca, ki za-sleduje tiste, ki pred njo bežijo, in beži pred tistimi, ki jo lovijo.

nizozemski pregovor

EVROPA / V SREDOZEMLJU SONČNO

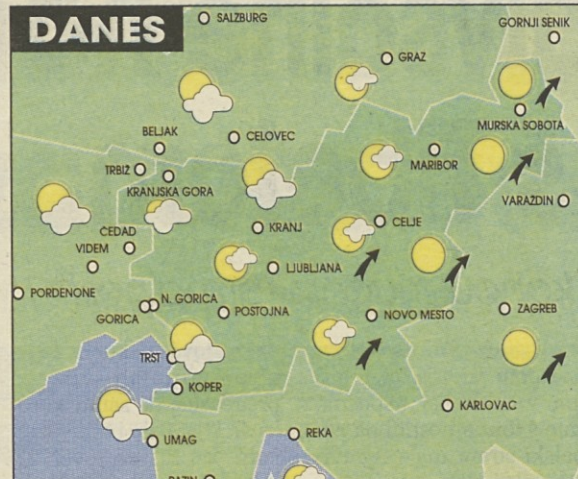
Vremenska slika:

Nad Biskajskim zalivom je območje nizkega zračnega pritiska, nad Alpami in Jadranom pa sibko območje visokega zračnega pritiska. V višinah pritoka k nam toplejši in bolj suh zrak.

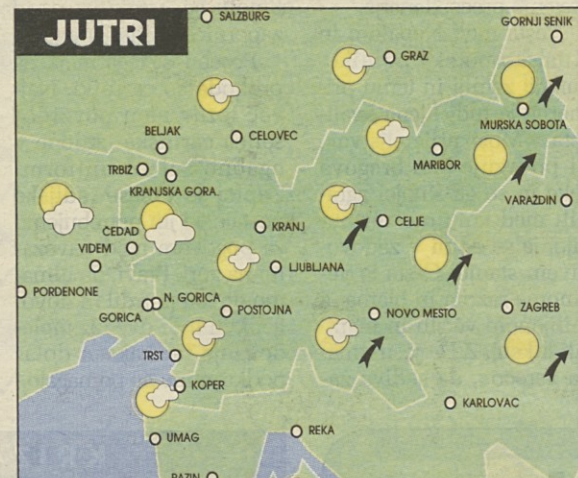
OBLAČNOST	DEŽ/SNEG mm na dan
pod 10%	pod 5
10-30%	5-10
30-50%	10-30
50-80%	30-60
nad 80%	nad 60
VETER	NEVIHTE
5-10 m/s	MEGLA
nad 10 m/s	

ALPE JADRAN / VEČINOMA SONČNO

Slovenija: Danes bo prevladovalo sončno vreme. Pihal bo jugozahodni veter. Najvišje dnevne temperature bodo od 21 do 26 stopinj Celzija.

Sosednje pokrajine: V sosednjih pokrajinah bo sončno in toplo, le v Alpah, Istri in Kvarnerju bo nekaj več oblačnosti.

V Sloveniji: V ponedeljek bo sončno in zelo toplo.

Obleti: V torek bo dopoldne sončno, popoldne pa spremenljivo oblačno s krajevnimi plohami. Se naprej bo zelo toplo.

TEMPERATURE
ALPE JADRAN

včeraj ob 8. in ob 14. uri

LJUBLJANA	10/19
TRST	15/19
CELOVEC	11/19
BRNIK	10/18
MARIBOR	13/19
CELJE	12/20
NOVO MESTO	11/21
NOVA GORICA	13/19
MUR. SOBOTA	9/20
PORTOROŽ	14/19
POSTOJNA	9/16
ILIRSKA BISTRICA	14/18
KOČEVJE	10/20
CRNOMELJ	12/-
SLOV. GRADEC	9/19
BOVEC	-/-
RATEČE	9/14
VOGEL	-/-
KREDARICA	2/2
VIDEM	15/-
GRADEC	10/19
MONOSTER	9/19
ZAGREB	14/-
REKA	-/-

TEMPERATURE
PO EVROPI

včeraj ob 8. in ob 14. uri

HELSINKI	-1/10
STOCKHOLM	3/14
MOSKVA	-1/10
BERLIN	11/21
VARSAVA	9/22
LONDON	12/20
AMSTERDAM	12/22
BRUSELJ	10/22
PARIZ	15/23
DUNAJ	9/20
ZÜRICH	11/21
ZENEVA	13/21
RIM	15/23
MILAN	15/23
BEOGRAD	11/23
BARCELONA	12/20
ISTAMBUL	10/17
MADRID	9/14
LIZBONA	12/16
ATENE	15/23
BUCAREST	10/23
MALTA	17/21
PRAGA	7/20

DOLŽINA DNEVA	TEMPERATURE REK	PLIMOVANJE	RAZMERE NA CESTAH
Sonce bo vzšlo ob 04.30 in zšlo ob 19.27. Dan bo dolg 14 ur in 57 minut. Luna bo vzšla ob 08.15 in zšla ob 23.18.	Mura (G. Radgona) 16,5°C Sava (Radovljica) 11,8°C Sava (Sentjakob) 15,7°C Sava (Radeče) 18,8°C Savinja (Lasko) 15°C Ljubljana (Moste) 17,6°C Bistrica (Sodražica) 14,5°C Sora (Suha) NP Iska 11,9°C	Danes: ob 6.47 najnižje -48 cm, ob 13.49 najvišje 24 cm, ob 18.56 najnižje -1 cm, ob 00.17 najvišje 26 cm. Jutri: ob 7.31 najnižje -41 cm, ob 14.55 najvišje 23 cm, ob 20.26 najnižje 1 cm.	Ceste po Sloveniji so normalno prevozne. Promet po notranjosti države in prek vseh mejnih prehodov poteka tekoče in brez zastojev.

"LE ROSSE"

"RDEČI ČEVLJI"
so postali v Italiji mit,
ker so sinonim Zmage.
Danes so še lepši,
inovativni po materialih in izdelavi,
še bolj polni energije:
naj postanejo
tudi
za VAS simbol
športnega USPEHA.

URADNI POKROVITELJ PRVOLIGAŠA OLIMPIA BASKET MILANO

kronos
The Spirit of Sport.

SVET / SLIKA PRI SLIKI...ZGODBA PRI ZGODBI

Pisana parada po tokijskih ulicah
tudi letos pozdravila prihod poletja

TOKIO - Dekleta v starih pisanih paradnih oblačilih se udeležujejo mimohoda po tokijskih ulicah ob priliki Kanda festivala, s katerim na Japonskem praznujejo prihod poletja. Parade se vsako leto udeležuje več kot tisoč ljudi v tradicionalnih nošah, gledalcev pa je več deset tisoč (telefoto AP)

Udarci zaradi prodaje alkohola

LONDON - Britanskemu državljanu, ki so ga obtožili, da je muslimanu prodal alkoholno pijačo, so v Katarju dosodili šest mesecev ječe in se 50 udarcev s palico. 30-letnega Gavina Sherrarda Smitha naj bi v zaporu pretepli že 3. maja, vendar je vest pršla v javnost šele v petek, obsodili pa naj bi ga že novembra lani.

»Čudežna« kitajska kokoš

TEHERAN - Srečen lastnik zagotavlja, da svoje kokoske kitajskega porekla ne bo nikoli prodal, saj mu je v dveh dneh znesla 42 jajc. Glede na ceno jajc v Iranu so kokoske takoj proglasili za »kokos«, ki znese zlata jajca. Njeno vzdrževanje je sicer nekoliko dražje, saj se hrani z rižem, zitom in zelenjavo in poje dvakrat toliko hrane kot druge kokose.

Odpri največje pokopališče za živali

LONDON - Tudi dragim pokojnim zivalim bodo v Veliki Britaniji lahko odslej priredili veličasten pogreb in jim namenili primeren grob z marmorno ploščo, in sicer v Swinesfordu, kje so odpri prostorno pokopališče za živali.

Psihiatri krivi za
hudo obtožbo

NAPA (ZDA) - Zdravniki ne smejo z zdravili in raznimi prijemi pri pacientih spodbujati lažnih ali polovčnih spominov. Tako je razsodilo sodišče v tem kalifornijskem mestu in sklenilo, da mora 50-letni Gary Ramona, prejeti odškodnino v višini 500 tisoč dolarjev. Leta 1989 se je njegova, takrat 19-letna hčerka Holly podvrгла psihoterapiji, ker je bila v hudi depresiji. Zdravniki so iz nje izvabili »lažne spomine« - tako je razsodilo sodišče - ker je dekle obtožilo očeta, da jo je spolno zlorabljal od njenega petega do osmega leta. Obtožba je pršla v javnost in imela za posledice.